

lat.

23 18 v

<36622211080011

S

<36622211080011

Bayer. Staatsbibliothek

Q2231/14 12x

S. AUGUSTINUS .

1656
C
DIVI AURELII

62 20

AUGUSTINI

HIPPONENSIS EPISCOPI

MEDITATIONES

SOLILOQUIA ET MANUALE

NEC NON

B. ANSELM

MEDITATIONES

CUM TRACTATU DE HUMANI
GENERIS

REDEMPTIONE

D. BERNARDI.

IDIOTÆ VIRI DOCTI

DE

AMORE DIVINO.

OMNIA AD Mss. EXEMPLARIA EMEN-

DATA ET IN MELIOREM ORDINEM DI-

STRIBUTA OPERA AC STUDIO

R. P. HENRICI SOMMALII

SOC. JESU THEOLOGI.

CUM PERMISSU SUPERIORUM

PROV. AUSTRIÆ

AUGUSTÆ VINDELICORUM.

SUMPTIBUS MATTHÆI RIEGER, MDCCLV.

EX BIBLIOTHECA
SCHOLÆ
PROV. AUSTRIÆ

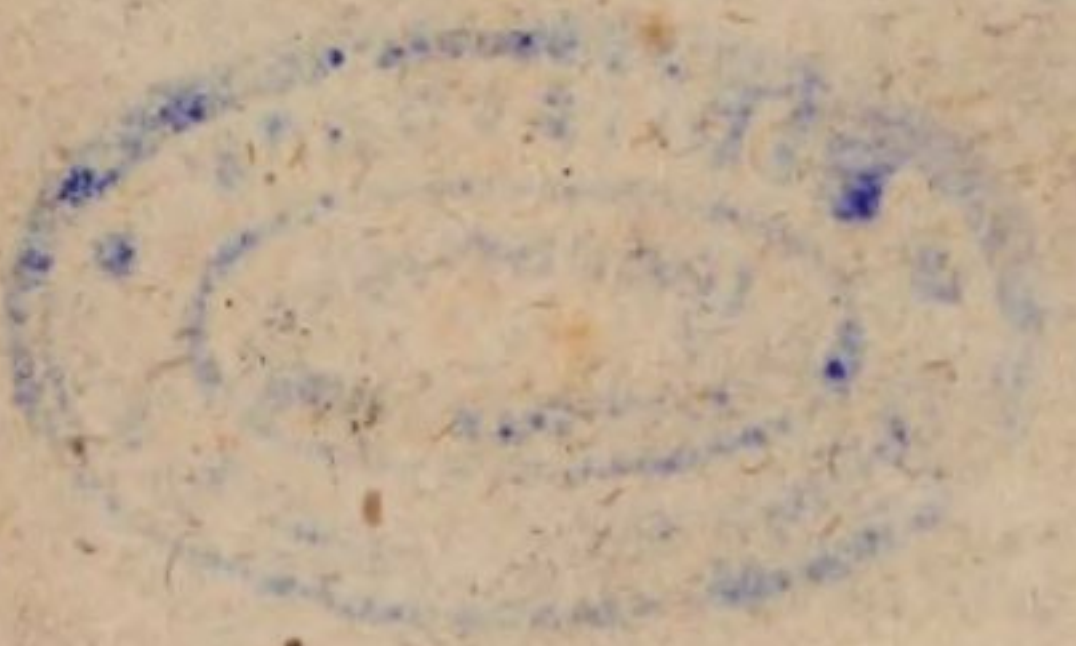

T/64/999

42B

Bayerische
Staatsbibliothek
München

APPROBATIO.

M*editationes S. P. Augustini, cum
adjunctis ejusdem Soliloquiis
& Manuali; Meditationes item
B. Anselmi nec non Divi Bernar-
di; Contemplationes, pariter do-
ctissimi Idiote, uno libello com-
prehensæ, aliàsque sæpenumerò
typis in lucem datæ, ut denuò præ-
li beneficio publici juris fiant, li-
centiam impertior. Coloniae 10.
Octobris 1706.*

CORNELIUS BREWER,
SS. Th. Doctor & publicus Professor,
Librorum Censor.

38.

I N D E X
C A P I T U M
MEDITATIONUM
D. AUR. AUGUSTINI
HIPPONENSIS EPISCOPI.

CAPUT I.

Invocatio Dei omnipotentis ad morum & vitæ
reparationem. - - I

CAPUT II.

Hominis accusatio, & commendatio misericor-
diæ divinæ. - - 3

CAPUT III.

Hominis conquestio, qui propter inobedien-
tiam à Domino non auditur. - 5

CAPUT IV.

Judicis timor. - 6

CA.

MEDITATIONUM.

CAPUT V.

Invocatur Pater per Filium. 8

CAPUT VI.

Hic repræsentat homo Patri passionem Filii. 10

CAPUT VII.

Hic recognoscit homo se causam esse passionis.
- - 12

CAPUT VIII.

Hic exponit homo Dei Patri passionem Filii in sui
reconciliationem. - 14

CAPUT IX.

De invocatione Spiritus sancti. 17

CAPUT X.

Oratio servi Dei de se humiliter sentientis. 19

CAPUT XI.

Oratio ad sanctam Trinitatem. ibid.

CAPUT XII.

Confessio omnipotentis Dei & majestatis ejus-
dem. - - ibid.

CAPUT XIII.

Qualiter generi humano dignatus est subvenire
Deus Pater, & de Verbi incarnatione, &
gratiarum actione. - 21

CAPUT XIV.

De fiducia, quam habere debet anima in Domi-
no Jesu, atque ejus passione, 23

INDEX

CAPUT XV.

De immensa charitatē Patris æterni ad genus humanum. 25

CAPUT XVI.

De duplici Christi natura, qui nobis miseretur, & pro nobis interpellat. 27

CAPUT XVII.

De gratia, quam habere debet homo Deo pro beneficio redemptionis. 29

CAPUT XVIII.

Oratio devotissima ad Christum. 32

CAPUT XIX.

Hic distinguit inter sapientiam, quæ domus Dei est, & sapientiam, quæ divina est. 34

CAPUT XX.

Hic orat homo, ut ipsa quoque domus Dei oret pro eo. 37

CAPUT XXI.

Quantis amaritudinibus vita ista sit respersa. 38

CAPUT XXII.

De felicitate vitæ, quam præparavit Deus diligentibus se. 40

CAPUT XXIII.

De felicitate animæ sanctæ hinc exeuntis. 41

CAPUT XXIV.

Oratio ad Sanctos, ut nobis succurrant in periculis. 43

CA.

MEDITATIONUM.

CAPUT XXV.

Animæ desiderium ad civitatem supernam Hierusalem. 44

CAPUT XXVI.

Hymnus de gloria Paradisi Petri Damiani Cardinalis Ostiensis, ex dictis B. Augustini. 47

CAPUT XXVII.

Laus continua, quam facit anima, ex contemplatione supernæ divinitatis. 50

CAPUT XXVIII.

Quid sit quodammodo Deum cernere & tenere, & qualiter sit de Deo sentiendum. 53

CAPUT XXIX.

Oratio explicans plurimas Dei proprietates. 54

CAPUT XXX.

De pluralitate personarum & unitate in Deo. 57

CAPUT XXXI.

Oratio ad SS. Trinitatem. 60

CAPUT XXXII.

Quòd Deus vera & summa vita est. 61

CAPUT XXXIII.

Laus Angelorum & hominum. 62

CAPUT XXXIV.

Hic conqueritur homo, quòd non compungitur in contemplatione, ex quo Angeli quoque tremunt Deum videntes. 66

INDEX MEDITATIONUM.

CAPUT XXXV.

Oratio cor multum movens ad devotionem, &
divinum amorem. - 68

CAPUT XXXVI.

Oratio devotissima ad laudes habendas. 73

CAPUT XXXVII.

In ista oratione mens humana copiosius compun-
gitur, si in quiete dicatur. 78

CAPUT XXXVIII.

Oratio in tribulatione. - 85

CAPUT XXXIX.

Oratio multum devota ad Filium. 86

CAPUT XL.

Oratio utilis. - 91

CAPUT XLI.

Oratio devota de recordatione passionis Chri-
sti. - 95

INDEX
CAPITULUM
SOLILOQUIORUM
D. AUGUSTINI
HIPPONENSIS EPISCOPI.

CAPUT I.	
DE ineffabili dulcedine Dei.	103
CAPUT II.	
De miseria & fragilitate hominis.	106
CAPUT III.	
De admirabili lumine Dei.	109
CAPUT IV.	
De mortalitate humanæ naturæ.	110
CAPUT V.	
Quid sit nihil fieri.	111
CAPUT VI.	
De Casu animæ in peccatis.	114
CAPUT VII.	
De multiplicibus beneficiis Dei.	115
CAPUT VIII.	
De dignitate hominis futura.	118
CAPUT IX.	
De omnipotentia Dei.	120

INDEX

CAPUT X.

De incomprehensibili laude Dei. 121

CAPUT XI.

De spe erigenda ad Deum. 123

CAPUT XII.

De laqueis concupiscentiarum. 124

CAPUT XIII.

De miseria hominis & beneficiis Dei. 126

CAPUT XIV.

Quod Deus perpetua inspectione considerat opera & intentiones hominum. 129

CAPUT XV.

Quòd homo per se nihil potest sine divina gratia. 132

CAPUT XVI.

De diabolo & multiplicibus tentationibus ejus. 135

CAPUT XVII.

Quòd Deus est lux justorum. 137

CAPUT XVIII.

De beneficiis Dei. 140

CAPUT XIX.

De fervore dilectionis vel charitatis. 143

CAPUT XX.

Quòd Deus subjecit omnia servituti hominum. 144

CAPUT XXI.

Quòd ex consideratione bonorum temporalium colligitur magnitudo cœlestis consilii. 146

CAPUT XXII.

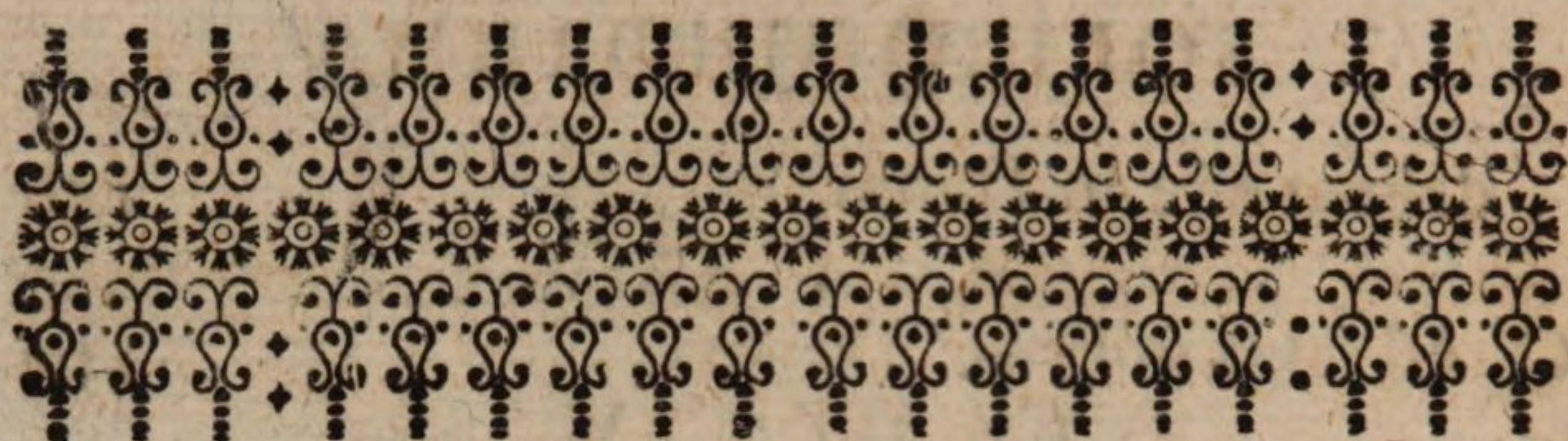
Quòd divina dulcedo omnem præsentem mundi amaritudinem tollit. 147

CAPUT XXIII.

Quòd tota spes nostra & desiderium cordis nostri de-

SOLILOQUIORUM.

debeat esse in Deum.	149
CA UT XXIV.	
Quòd salus nostra ex Deo est.	150
CA UT XXV.	
Quòd voluntas humana inefficax sit ad bona opera sine divina gratia.	152
CAPUT XXVI.	
De antiquis beneficiis Dei.	153
CAPUT XXVII.	
De Angelis deputatis ad custodiam hominum.	154
CAPUT XXVIII.	
De profunda prædestinatione & præscientia Dei.	157
CAPUT XXIX.	
De illis, qui priùs sunt iusti, & postea impii efficiuntur, & è converso.	159
CAPUT XXX.	
Quòd anima fidelis sit sanctuarium Dei.	161
CAPUT XXXI.	
Quòd neque per sensus exteriores, neque interiores inveniri potest Deus.	162
CAPUT XXXII.	
Confessio veræ fidei.	169
CAPUT XXXIII.	
De Confessione propriæ vilitatis.	174
CAPUT XXXIV.	
Consideratio divinæ majestatis.	175
CAPUT XXXV.	
De desiderio & siti animæ ad Deum.	177
CAPUT XXXVI.	
De gloria cælestis patriæ.	181
CAPUT XXXVII.	
Oratio ad sanctam Trinitatem.	185

INDEX
CAPITULUM
MANUALIS
DIVI
AURELII AUGUSTINI
HIPPONENSIS EPISCOPI

P Ræfatio ejusdem.	-	189
CAPUT I.		
D e mirabili effentia Dei.	-	190
CAPUT II.		
D e indicibili scientia Dei.	-	191
CAPUT III.		
D e desiderio animæ sitientis ad Deum.		192
CAPUT IV.		
D e miseria animæ, quæ Dominum nostrum JE- sum Christum non amat: nec quærit.		193
CAPUT V.		
D e desiderio animæ.	-	194

MANUALIS.

CAPUT VI.

De felicitate animæ, à terreno carcere resolu-
tæ. - - 195

CAPUT VII.

De gaudio Paradisi. - 197

CAPUT VIII.

De regno cœlorum. - 198

CAPUT IX.

Quomodo post nimios ploratus mœstam ani-
mam consolatur Deus. - 199

CAPUT X.

De dulcedine divini amoris. 200

CAPUT XI.

De præparatione nostræ redemptionis. 201

CAPUT XII.

De gaudio. - 202

CAPUT XIII.

Quod Verbum incarnatum sit causa spei nostræ.
- - 203

CAPUT XIV.

Quòd quanto major sit de Deo meditatio, tanto
sit & dulcior. - ibid.

CAPUT XV.

Quòd desiderandæ sint pro Christo tribulationes
in hac vita. - 205

CAPUT XVI.

Quomodo regnum cœlorum possit acquiri. 206

INDEX

CAPUT XVII.

Quid sit, & quid habeat Paradisus. 206

CAPUT XVIII.

Quòd homo non valet Deo vicem reddere, nisi
per amorem. 208

CAPUT XIX.

Quòd in nobis Deus requirat sibi simile, 209

CAPUT XX.

De confidentia animæ amantis Deum. 210

CAPUT XXI.

Quid fecit Deus propter hominem. 211

CAPUT XXII.

De recordatione vulnerum JESU Christi D. N.
- - - 212

CAPUT XXIII.

Quòd recordatio vulnerum Christi est efficax
remedium contra omnes adversitates. 213

CAPUT XXIV.

Meditatio ad amorem Christi. 214

CAPUT XXV.

Nihil potest animæ sufficere præter summum bo-
num. - - - 216

CAPUT XXVI.

Quid sit cognitio veritatis. - 217

CAPUT XXVII.

Quid in nobis operetur missio Spiritus sancti. 218

MANUALIS.

CAPUT XXVIII.

De operatione ejus, qui diligit Deum. 219

CAPUT XXIX.

De vera cordis requie. 220

CAPUT XXX.

Quicquid mentis adspectum à Deo retrahit, omnino fugiendum est, atque execrandum. 221

CAPUT XXXI.

Quòd visio Dei perdita sit propter peccatum, & miseria inventa sit. 222

CAPUT XXXII.

De bonitate Dei. 224

CAPUT XXXIII.

De delectabili fruitione Dei. 225

CAPUT XXXIV.

Summum bonum appetendum est. 226

CAPUT XXXV.

De mutua charitate Sanctorum in coelis. 227

CAPUT XXXVI.

De pleno gaudio vitæ æternæ. 228

INDEX CAPITULUM MEDITATIONUM

B. ANSELMI.

DE REDEMPTIONE GENERIS
HUMANI.

LIBRI I.

CAPUT I.

Quid sit virtus salvationis, & ubi. 233

CAPUT II.

Cur sit occulta, & tam diu dilata. 234

CAPUT III.

Qua & cujus necessitate se sic humiliavit. 236

CAPUT IV.

Quomodo dicatur factus obediens & huiusmodi,
cum sola libera voluntate hoc fecerit. 238

CAPUT V.

De meditatione circa hoc, & de quo gauden-
dum circa passionem Christi. 239

CAPUT VI.

De beneficiis homini à Christo exhibitis. 241

CAPUT VII.

De gratiis agendis super his. 243

Li.

B. ANSELMI.

LIBRI II.

CAPUT I.

Quænam à Deo oranda. 247

CAPUT II.

Dei misericordiæ & bonitatis ad nostram indignitatem applicatio. 248

CAPUT III.

Indignitatis nostræ exaggeratio. 250

CAPUT IV.

Quum in nostra indignitate nihil aliud quàm desperatio inveniatur: Dei hic summa bonitas atque dulcedo prædicatur. 252

CAPUT V.

Quomodo nos Deus ad perseveranter quærendum occultorum suorum judiciorum dulcedinem incitet. 255

CAPUT VI.

De vero intercessore, atque instituti hujus dispositore. 258

CAPUT VII.

Redemptoris innocentis, & perditî nocentis inter se comparatio: ac hujus renovatio. 260

CAPUT VIII.

Qualiter sese creatura renovata patri cœlesti in sacrificium totam offerat, eique ad serviendum cupiat consecratam. 262

Orationes. 267

INDEX

CAPITUM

MEDITATIONUM

D. BERNARDI.

CAPUT I.	
DE dignitate hominis.	271
CAPUT II.	
De miseria hominis, & examinatione extremi judicii.	274
CAPUT III.	
De dignitate animæ.	278
CAPUT IV.	
De præmio patriæ cœlestis.	284
CAPUT V.	
Quomodo debet homo se examinare.	288
CAPUT VI.	
Quomodo homo debet esse intentus psalmodiæ.	290
CAPUT VII.	
Mortis consideratio.	294
CAPUT VIII.	
Qualiter homo debeat intentè orare.	296

D. BERNARDI.

CAPUT IX.

De instabilitate cordis humani. 297

CAPUT X.

De peccato non excusando. 301

CAPUT XI.

Quàm sit malum alios non corrigere. ibid.

CAPUT XII.

Quomodo se, debet unusquisque considerare. 304

CAPUT XIII.

De præsentia conscientiae ubique. 305

CAPUT XIV.

De tribus inimicis hominis. 306

CAPUT XV.

Caro hominis undè sit, & quid pariat. 308

CAPUT XVI.

Deprecatio pro seipso. 309

CAPUT XVII.

De brevi vita hominis. 311

INDEX
CAPITULUM
IN IDIOTÆ
CONTEMPLATIONES
DE
AMORE DIVINO.

	CAPUT I.	
Quid sit amor.	-	317
	CAPUT II.	
Undè oriatur amor Dei.	-	319
	CAPUT III.	
Qualiter nos Deus dilexit.	-	321
	CAPUT IV.	
Qualis est amor Dei.	-	322
	CAPUT V.	
De violentia amoris Dei.	-	324
	CAPUT VI.	
Quomodo cognoscit anima se diligi à Deo.	-	326
	CAPUT VII.	
De operatione amoris Dei.	-	328
	CAPUT VIII.	
De magnitudine amoris Dei.	-	330
	CAPUT IX.	
De causa diligendi Deum.	-	331

CONTEMPLATIONES.

CAPUT X.

Qualiter Deus diligatur. 333

CAPUT XI.

De triplici modo diligendi Deum. 335

CAPUT XII.

Quid sit diligere Deum ex toto corde. 337

CAPUT XIII.

Quid sit diligere Deum ex tota anima. 338

CAPUT XIV.

Quid sit diligere Deum ex tota mente. 340

CAPUT XV.

Quòd amor est fortis armatura animæ. 341

CAPUT XVI.

Quòd per amorem peccatum dimittitur. 342

CAPUT XVII.

Quòd amor est via rectissima ad Deum. 345

CAPUT XVIII.

Quòd amor obtinet, quæ justè petuntur à Deo. 347

CAPUT XIX.

Quòd amor Dei defendit & liberat à malis. 348

CAPUT XX.

Quòd amor Dei reficit hominem. 350

CAPUT XXI.

Quòd amor Dei est insistendum. 352

CAPUT XXII.

De utilitate & facilitate amoris Dei. 353

CAPUT XXIII.

Quòd diligere Deum, est summe leve. 355

CAPUT XXIV.

Quòd amor est vestis preciosa animæ. 357

CAPUT XXV.

Quòd amor à malis animam custodit. 359

CA.

INDEX CONTEMPLATIONES.

CAPUT XXVI.

Quòd amor in se continet doctrinam veritatis.

361

CAPUT XXVII.

De amore, quo Deus diligit hominem.

362

CAPUT XXVIII.

Quòd amor est excellentissima virtus.

364

CAPUT XXIX.

De amore Dei & proximi.

366

CAPUT XXX.

De amore inimicorum.

368

CAPUT XXXI.

Contra amorem sui ipsius.

369

CAPUT XXXII.

Contra amorem mundi.

371

CAPUT XXXIII.

Contra amorem divitiarum.

372

CAPUT XXXIV.

Contra amorem perversum mulierum.

374

MEDITATIONES S. AUGUSTINI.

CAPUT I.

Invocatio DEI omnipotentis , ad morum
& vitæ reparationem.

Domine Deus meus, da cordi meo te deside-
rare, desiderando quærere, quærendo
invenire, inveniendo amare, amando ma-
la mea redimere, redempta non iterare: da Do-
mine DEUS meus cordi meo pœnitentiam, spiri-
tui contritionem, oculis lachrymarum fontem,
manibus eleemosynæ largitatem. Rex meus,
extingue in me desideria carnis, & accende ig-
nem tui amoris. Redemptor mei, expelle à me
spiritum superbiæ, & concede propitius thesau-
rum humilitatis tuæ. Salvator mei, amove à
me furorem iræ, & indulge mihi benignus scu-
tum patientiæ. Creator mei, evelle à me ani-
mi rancorem, & largire mihi mitis mentis dulce-
dinem. Da clementissime Pater mihi solidam fi-
dem, spem congruam, charitatem continuam.

2. Rector mei, averte à me vanitatem, men-
tis inconstantiam, cordis vagationem, oris scur-
rilitatem, oculorum elationem, ventris inglu-
viem, opprobria proximorum, scelera detra-
ctionum, curiositatis pruriginem, divitiarum
A cupi-

cupidinem, potentatum rapinam, inanis gloriæ appetitum, hypocrisis malum, adulationis venenum, contemptum inopum, oppressionem debilium, avaritiæ ardorem, invidiæ rubiginem, blasphemiae mortem. Reseca in me, factor mei, temeritatem, iniquitatem, pertinaciam, inquietudinem, otiositatem, somnolentiam, pigritiam, mentis hebetudinem, cordis cæcitatem, sensus obstinationem, morum truculentiam, boni inobedientiam, consilii repugnantiam, linguæ effrenationem, pauperum prædam, impotentum violentiam, innocentum calumniam, subditorum negligentiam, circa domesticos severitatem, adversus familiares impietatem, erga proximos duritiem.

3. Deus meus, misericordia mea, oro te per dilectum Filium tuum, da mihi misericordiæ opera, pietatis studia: compati afflictis, consolare erroneis, succurrere miseris, subvenire egenis, consolari mæstos, relevare oppressos, pauperes recreare, flebiles refovere, remittere debitoribus, parcere in me peccantibus, oden-tes me diligere, pro malis bona reddere, neminem despiciere, sed honorare: bonos imitari, malos cavere, virtutes amplecti, vitia rejicere: in adversis patientiam, in prosperis continentiam, custodiam oris, & ostium circumstantiæ labiis meis: terrena calcare, cœlestia sitire.

C A P U T II.

I hominis accusatio , & commendatio misericordiae divinae.

1. **E**Cce plasmator mei , multa rogavi , qui nec pauca promerui. Fateor, heu fateor, non solum quæ postulo non debentur dona , sed multa & exquisita supplicia. Animant tamen me publicani , meretrices , & latrones : qui à faucibus hostis momentaneè eruti , finibus excipiuntur pastoris. Tu enim factor omnium DEUS ; licet in cunctis operibus tuis sis mirabilis , mirabilior tamen crederis esse in operibus pietatis. Unde de temetipso , per quendam tuum servum dixisti: Miserationes ejus super omnia opera ejus. Et quasi de singulo loquentem , de universo populo tuo te dixisse confidimus ; Misericordiam autem meam non dispergam ab eo. Nullum enim spernis, neminem abjicis, neminem perhorreleis ; nisi forte qui amens , te exhorruerit.

2. Ergo non iratus modo non percutis , sed te irritantibus dona , si quæsierint , tribuis. Deus meus, cornu salutis meæ , & susceptor mei : ego infelix , ego te irritavi , ego malum coram te feci ; furorem tuum provocavi , iram promerui : peccavi , & passus es : deliqui , & adhuc sustines. Si poeniteo , parcis : si revertor , suscipis ; insuper dum differo , præstolaris. Revocas errantem , invitas repugnantem , expectas torpentem , amplexaris redeuntem. Doces ignorantem , moerentem mulces , à ruina suscitans , post lapsum reparas ; petenti largiris , quærenti inveniris , & pullanti aperis. Ecce Dominus

Deus salutis meæ, quid opponam, nescio; quomodo respondeam, ignoro. Nullum abs te confugium, nullam a te patet latibulum. Ostendisti mihi bene vivendi viam, & gradiendi scientiam dedisti: minatus es mihi gehennam, & pollicitus es mihi paradisi gloriam.

3. Nunc Pater misericordiarum & DEUS totius consolationis, confige timore tuo carnes meas, quatenus quæ minaris metuendo evadam; & redde mihi lætitiā salutaris tui, ut quæ spondes diligendo percipiam. Fortitudo mea Domine, firmamentum meum, Deus meus, refugium meum, & liberator meus: suggere, quid de te cogitem; doce, quibus te sermonibus invocem; da, quibus operibus tibi placeam. Scio namque, scio unum, quo tu placaris, & aliud, quod non spernis. Est utique tibi spiritus contritus sacrificium, & acceptas cor contritum & humiliatum. His me Deus meus, adjutor meus, dita muneribus. His contra inimicum muni protectionibus; hoc de flammis vitiorum præsta refrigerium; his autem desideriorum passionibus pande pium refugium.

4. Fac Domine virtus salutis meæ, ne sim de numero eorum, qui ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Obumbra caput meum in die belli, spes mea in die afflictionis, & salus in tempore tribulationis.

5. En Domine illum; natio mea, & salus mea, rogavi, quibus egeo; intimavi, quæ timeo; sed remordet me conscientia, reprehendunt me cordis secreta; & quod amor ministrat, timor dissipat, zelus incitat, metus increpat, Acta mea formidinem, sed tua ingerit pietas fiduciam;
tua

tua hortatur benignitas, mea tardat malignitas. Et, ut verius fatear, occurrunt memoriæ phantasmata vitiorum, quæ reverberant audaciam præsummentium animorum.

C A P U T III.

Hominis conquestio, qui propter inobedientiam à Domino non auditur.

1. **C**Um enim quis odio dignus sit, qua fronte gratiam requirit. Cui pœna debetur, qua temeritate gloriam deposcit; Lacescit judicem, qui postposita satisfactione delicti, quærit præmiis honorari. Regi insultat obnoxius supplicio, qui donari flagitat indebito bravio, & dulcem affectum patris stultus exacerbat filius, qui post illatas contumelias ante pœnitudinem hæreditatis usurpat celsitudinem. Quid mi Pater, me gessisse recolo; Merui mortem, & peto vitam. Commovi regem meum, cujus impudens invoco præsidium. Contempsi judicem, quem temerè postulo adiutorem. Insolens renui audire Patrem, quem demum præsumo habere tutorem.

2. Heu mihi quam sero venio: heu, heu, quam tarde festino: heu me, quia curro post vulnera, dedignans incolumis præcavere jacula. Neglexi prospicere tela, modo vero sollicitor de morte vicina vulnera vulneribus inflexi, quia scelera sceleribus addere non timui: Recent cicatrices labe respersi, quia prisca flagitia modernis iniquitatibus reciprocavi; & quæ divina solidaverat medicina, mea resolvit prurigo phrenetica. Cutis quæ superducta vulneribus

morbum celaverat, sanie erumpente putruit: quia iterata iniquitas, concessam misericordiam exinanivit. Novi quippe scriptum: In quacunque hora justus peccaverit, omnes justitiæ ejus obliviscuntur. Si justitia aboletur justis ruentis, quanto magis poenitentia peccatoris in idipsum revertentis? Quoties ut canis redii ad vomitum, & quasi sus reperii volutabrum?

3. Fateor, quia mihi recordari est impossibile, quot mortalium ignorantes peccare docui, nolentibus delinquere persuasi, resistentes coëgi, volentibus consensi: Quot sane gradientibus laqueum induxi, viam quærentibus foveam retexi, ut patrare non horrerem, oblivisci non metui. Sed tu justus iudex signans peccata, quasi in sacculo observasti omnes semitas meas, & cunctos gressus meos denumerasti. Tacuisti semper, siluisti, patiens fuisti. Væ mihi, demum loqueris quasi parturiens.

CAPUT IV.

Judicis timor.

1. **D**Eus deorum, domine præstabilis super malitia: novi, quia manifestus venies; novi, quia non semper silebis, cum in conspectu tuo ignis exardescet, & in circuitu tuo tempestas valida ingruerit: cum advocaveris cœlum desuper, & terram discernere populum tuum; Et ecce coram tot millibus populorum nudabuntur omnes iniquitates meæ: tot agminibus Angelorum patebunt universa scelera mea, non solum actuum, sed etiam cogitationum, simulque

que loquutionum. Tot iudicibus inops adstabo, quot me præcefferunt in opere bono. Tot arguentibus confundar, quot mihi præbuerunt bene vivendi exemplar. Tot convincar testibus, quot me monuerunt proficuis sermonibus, seque imitandos justis dederunt actionibus. Domine mi, non suppetit, quid dicam, non occurrit, quid respondeam. Et cum jam intersim sævo illi discrimini, torquet me conscientia, cruciant cordis arcana, coarctat avaritia, accusat superbia, consumit invidia. Inflammat concupiscentia, infestat luxuria, dehonestat gula, ebrietas confutat, detractio lacerat, ambitio supplantat, rapacitas objurgat, discordia dissipat, ita perturbat, lenitas dissolvit, torpor opprimit, hypocrisis fallit, adulatio frangit, favor attollit, calumnia pungit.

2. Ecce, liberator meus de gentibus iracundis; Ecce cum quibus vixi à die nativitatis meæ, quibus & studui, quibus & fidem servavi. Ipsa me, quæ dilexeram, studia damnant; quæ laudaveram, vituperant. Hi sunt, quibus acquievi, amici, quibus parui, magistri, & quibus servivi, domini: Consules quibus credidi, cives quibus cohabitavi, domestici quibus consensi. Heu mihi, Rex meus & Deus meus: quia incolatus meus prolongatus est. Væ mihi, illuminatio mea, qui habitavi cum habitantibus Cedar. Et cum David sanctus dixerit multum, quanto magis ego infelix dicere possum. Nimis incola fuit anima mea; Firmamentum Deus meus, non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Spes mea non est in filiis hominum. Quem, si remota pietate

judicaveris , justum invenies ? Et nisi præveneris miserando impium , non est qui glorificet pium.

3. Credo namque, salus mea , quod audivi quoniam benignitas tua ad poenitentiam me adducit ; tui oris mihi sonuerunt nectarea labia : Nemo potest venire ad me , nisi Pater meus qui misit me , traxerit eum. Enim vero quia me instruxisti , tanquam propitius instructione formasti, totis medullis cordis, toto visu mentis , rogo te omnipotens Pater , cum dilectissimo Filio tuo , teque dulcissima proles , cum serenissimo invoco Paracleto , trahe me , quatenus post te curram in odorem unguentorum tuorum dulciter.

CAPUT V.

Invocatur Pater per Filium.

1. **I**nvoco te DEus meus, invoco te : quia prope es omnibus invocantibus te in veritate. Tu enim veritas es : doce me (quæso) per clementiam tuam, sancta Veritas, doce me invocare te in veritate , quia hoc fieri quomodo oporteat , nescio ; sed à te doceri, beata veritas, humiliter imploro. Absque te enim sapere , est desipere : te vero nosse, est perfecte scire. Erudi me divina sapientia , & doce me legem tuam. Credo namque, beatus erit, quem tu erudieris, & de lege tua docueris eum. Desidero invocare te , quod quæso fiat in veritate. Quid est in veritate invocare Veritatem nisi in Filio Patrem ? Ergo sancte Pater , sermo tuus veritas est,

est, principiumque verborum tuorum veritas : hoc quippe est verborum tuorum principium, quod in principio erat Verbum. In ipso principio te summum adoro principium. In ipso veritatis verbo, te perfecta invoco Veritas, in quo ipsa eadem veritas, dirigas me in veritate & doceas.

2. Quid enim est dulcius, quam genitorem in nomine unigeniti invocare: Patrem in recollectione Filii ad pietatem inflectere: Regem, charissimæ sobolis denominatione mitigare: Sic enim solent rei carceribus eripi, sic commanciati vinculis liberari: sic tristem accipientes sententiam capitis, non solum absolvi, sed insuper nancisci insolitam gratiam. Dummodo iratis Principibus dilectæ prolis intimaverint charitatem. Sic delinquentes servuli evadunt supplicia dominorum, dum pro eis intervenit dulcedo filiorum. Sic te omnipotens Pater per omnipotentis Filii charitatem postulo, educ de carcere ad confitendum nomini tuo, animam meam. Libera me à vinculis peccatorum, per coæternum flagito unicum tibi natum; meque, cui propria merita lethalem minantur sententiam, preciosissimæ ad dexteram tuam confidentis prolis interpellatione restaura placatus ad vitam.

3. Quem enim alium dirigam intercessorem tibi, nescio, nisi hunc, qui est propitiatio pro peccatis nostris: qui sedet ad dexteram tuam, interpellans pro nobis. Ecce advocatus meus, apud te Deum Patrem. Ecce Pontifex Summus, qui non alieno eget expiari sanguine: quia proprio refulget perfusus cruore. Ecce hostia sancta, beneplacens & perfecta, in odorem

suavitatis oblata & accepta. Ecce agnus sine macula, qui coram se tondentibus obmutuit; qui alapis cæsus, os suum non aperuit. En, qui peccatum non fecit, peccata nostra pertulit, & languores nostros suo livore sanavit.

C A P U T VI.

Hic præsentat homo Patri Passionem
Filii.

1. **A**Dspice pie Pater piissimum Filium, pro me tam impia passum. Respice clementissime Rex, quis patitur, & reminiscere benignus, pro quo patitur. Nonne hic est, mi Domine, innocens ille, quem, ut servum redimeres, filium tradidisti? Nunquid non auctor vitæ hic est, qui, ut ovis ad occisionem ductus, tibi que usque ad mortem obediens factus, atrocissimæ non timuit necis genus subire? Recole totius salutis dispensator, quia hic est ipse, quem etsi ex tua virtute genuisti, meæ tamen infirmitatis participem fieri voluisti. Vere hæc est tua Deitas, quæ meam induit naturam: crucis adscendit patibulum, quæ in assumpta carne triste tulit supplicium. Reduc, Domine Deus meus, oculos tuæ Majestatis super opus ineffabilis pietatis. Intuere dulcem natum, toto corpore extensum. Cerne manus innoxias pio manantes sanguine: & remitte placatus scelera, quæ patrarunt manus meæ. Considera inerme latus crudeli perfossum cuspide, & renova me sacro fonte, quem inde credo fluxisse.

2. Vide immaculata vestigia, quæ non steterunt in via peccatorum, sed semper ambulaverunt in lege tua diris confixa clavis: & perfice gressus meos in semitis tuis, & fac me odio habere benignus omnes vias iniquitatis. Viam iniquitatis amove à me, & fac me, propitius viam veritatis eligere. Orote Rex Sanctorum, per hunc Redemptorem mei; fac me currere viam mandatorum tuorum, ut ei valeam spiritu uniri, qui mea non horruit carne vestiri. Nunquid non attendis, pie Pater, adolescentis filii charissimi caput nivea cervice deflexa preciosissimum resolutum in mortem? Aspice mitissime conditor, dilectæ sobolis humanitatem, & misereere super infirmi plasmatis debilitatem.

3. Candet nudum pectus, rubet cruentum latus, tensa arent viscera, decora languent lumina, regia pallent ora, procera rigent brachia, crura pendent marmorea, rigat terebratos pedes beati sanguinis unda. Specta, gloriose genitor gratissimæ prolis lacerata membra; & memorare benignus, quæ mea est substantia. Conspicere Dei hominis poenam, & relaxa conditi hominis miseriam. Vide Redemptoris supplicium, & redempti dimitte delictum. Hic est, Domine mi, quem propter peccata populi tui percussisti, licet ipse sit dilectus in quo tibi bene placuisti. Hic est ille innocens, in quo dolus non est inventus, & tamen inter iniquos deputatus est.

C A P U T VII.

Hic recognoscit homo se causam esse
Passionis.

1. **Q**uid commisisti, dulcissime puer, ut sic
judicareris? Quid commisisti, amantissi-
me juvenis, ut adeo dure tractareris? Quod
scelus tuum, quæ noxa tua, quæ causa mortis,
quæ occasio tuæ damnationis; Ego, ego sum tui
plaga doloris, tuæ culpa occisionis. Ego tuæ
mortis meritum, tuæ vindictæ flagitium: Ego
tuæ passionis livor, tui cruciatus labor. O ad-
mirabilis censuræ conditio, & ineffabilis myste-
rii dispositio! peccat iniquus, & punitur justus.
Delinquit reus, & vapulat innocens. Offendit
impius, & damnatur pius. Quod meretur ma-
lus, patitur bonus, quod perpetrat servus, exsol-
vit Dominus, quod committit homo, sustinet
Deus. Quo nate Dei, quo tua descendit hu-
militas? Quo tua flagravat charitas? Quo pro-
cessit pietas? Quo excrevit benignitas? Quo
tuus attigit amor? Quo pervenit compassio?

2. Ego enim inique egi, tu pœna multa-
ris. Ego facinus admisi, tu ultione plecteris.
Ego crimen edidi, tu torturæ subjiceris. Ego
superbivi, tu humiliaris. Ego tumui, tu atte-
nuaris. Ego inobediens extiti, tu obediens sce-
lus inobedientiæ luis. Ego gulæ parui, tu ine-
diâ afficeris. Me ad illicitam concupiscentiam
rapuit arbor, te perfecta charitas duxit ad cru-
cem. Ego præsumpsi vetitum, tu subiisti ecu-
leum. Ego delector cibo, tu laboras patibulo.
Ego fruor deliciis, tu laniaris clavis. Ego po-
mi

mi dulcedinem, tu fellis gustas amaritudinem. Mihi ridens congaudet Eva, tibi plorans compatitur Maria. Ecce Rex gloriæ. Ecce mea impietas, & tua claret pietas. En mea iniustitia, & tua liquet iustitia.

3. Quid Rex meus, & DEus meus, quid retribuam tibi pro omnibus quæ retribuisti mihi? Non enim inveniri potest in corde hominis, quod condigne talibus referatur præmiis. Nunquid sagacitas machinari potest humana, cui comparetur miseratio divina? Nec est creaturæ moliri officium, quo iuste creatoris recompenset præsidium. Est autem nate Dei in hac tua admirabili dispensatione, est cui fragilitas mea in aliquo suppetit, si tua visitatione compuncta mens, carnem suam crucifigat cum vitiis & concupiscentiis. Et hoc tum à te conceditur, quasi jam tibi incipit compati; quia & tu pro peccato meo dignatus es mori. Sicque per interioris hominis victoriam, te duce armabitur ad exteriorem palmam; quatenus devicta persecutione spirituali, non vereatur pro amore tui subjici gladio materiali. Itaque exiguitas conditionis, sic tuæ complaceat pietati, magnitudini valebit pro viribus respondere creatoris. Et hæc celestis medicina, bone JESU, hoc tui antidotum amoris. Oro te per antiquas misericordias tuas, infunde vulneribus meis, quo rejecta vipereæ contagionis bile redintegret incolumitati pristina: quo gustato tuæ nectare suavitatis: faciat me illecebrosa mundi toto affectu despiciere, & nulla ejus adversa pro te formidare, memorque perpetuæ nobilitatis semper fastidiam ventos huius transitorii timoris.

4. Nihil (quæso) sine te, mihi dulcescat , nihil complaceat, nil pretiosum, nihil præter te mihi arrideat speciosum. Vilescant , obsecro, absque te mihi omnia, sordeant universa. Quod tibi adversum est , sit mihi molestum; & tuum beneplacitum, mihi indeficiens desiderium. Tædeat me gaudere sine te, & delectet contristari pro te. Sit mihi nomen tuum refocillatio, & memoria tui consolatio : fiant mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte investigando justificationes tuas; sit bonum mihi lex oris tui, super millia auri & argenti. Sit obedire tibi mihi amabile; & resistere tibi execrabile. Rogo te, spes mea, per omnes pietates tuas ut propitieris impietatibus meis. Adaperi aures meas mandatis tuis, & ne declines (flagito) per nomen sanctum tuum in verba malitiæ cor meum, ad excusandas excusationes in peccatis. Peto etiam per admirabilem humilitatem tuam, ne veniat mihi pes superbiæ, & manus peccatoris non moveat me.

C A P U T V I I I.

Hic exponit homo Deo Patri Passionem
Filii in sui reconciliationem.

1. **E**Cce omnipotens Deus pater Domini mei, dispone benignus, quo miserearis mei, quoniam quicquid preciosius inveni, devote obtuli; quicquid charius reperi, suppliciter præsentavi. Nihil mihi reliqui, quin tuæ exposuerim Majestati; nihil jam superest, quod adjiciam: quia totam tibi delegavi spem meam. Direxi tibi advoca-

vocatum meum , dilectum Filium tuum. Misi gloriosam progeniem , inter me & te mediatorem : Misi, inquam, intercessorem : per quem confido veniam. Misi verbis Verbum , quod pro meis dixi missum factis, & numeravi tibi sanctissimæ sobolis passionem, quam pro me credo fuisse perpessam. Credo à te missam Deitatem, meam suscepisse humanitatem ; in qua dignum duxit alapas, vincula, sputa, irrisiones perferre, nec non crucem, clavos telumque suscipere. Hanc olim infantiaë vagitibus demolitam, pueritiæ pannis constrictam, juventutis sudoribus vexatam, jejuniis maceratam, vigiliis afflictam, itineribus fessam, postea affectam flagris, laceratam suppliciis, deputatam cum mortuis, dotatam gloria resurrectionis, cœlorum gaudio induxit, & in dexteram tuæ celsitudinis collocavit. Hæc placatio mea, & propitiatio tua.

2. Hic attende pius, quem genueris filium, & quem redemeris servum. Hic adspice factorem, & ne despicias facturam. Amplectere serenus pastorem, & respice misericors allatam propriis humeris ovem. Hic est fidelissimus pastor ille, qui ovem dudum errabundam per præcipitia vallium, multis variisque quæsierat laboribus. Quique jam morienti, jam per longa exilia deficienti, tandem inventæ gaudens se supposuit, & miro sibi annisu charitatis annexam, de profunda confusionis abyssu levavit, piisque adstrictam complexibus, ad nonaginta novem unam, quæ perierat, reportavit.

3. Ecce Domine mi rex, Deus omnipotens, ecce pastor bonus refert tibi quod commisisti ei. Suscepit te disponente ad salvandum hominem, quem

quem tibi restituit omni labe immunem. Ecce tuum tibi clarissimus natus plasma reconciliavit, quod a te procul deviavit. En, gregi tuo Pastor mitis reportat, quod prædo violentus abegerat. Reddit tuis conspectibus servum, quem sua fecerat conscientia fugitivum, ut qui per se meruit poenam, per satisfactionem hujus mereatur veniam, cuique pro culpis supererat gehenna, tanto duce jam confidat revocari ad patriam. Potui per me sancte Pater offendere, sed non valui per me placare te. Factus es adjutor meus, Deus meus, tuus dilectus filius, meam participans humanitatem, ut curaret infirmitatem: quatenus, unde causa emerferat offensionis, deinde tibi immolaret sacrificium laudis; meque per hoc redderet tuæ pietati placabilem, quo sedens ad dexteram tuam, semper meæ substantiæ se ostenderet esse consortem. Ecce spes mea, ecce fiducia mea.

4. Si me pro mea, ut dignum est, despicias iniquitate, respice me saltem misericors, pro dilectæ sobolis charitate. Attende in filio, quo propitieris servo. Vide carnis sacramentum, & remitte carnis reatum. Quoties beatæ prolis tibi patent vulnera, delitecant (obsecro) scelera mea. Quoties rubet pretiosus pio delatere sanguis, diluantur (obsecro) labes meæ pollutionis. Et quia caro te laceffivit ad iram, caro te flectat (imploro) ad misericordiam, ut sicut me caro seduxit ad culpam, sic caro deducat ad veniam. Multum namque est quod mea meretur impietas; longe autem majus, quod redemptoris mei reposcit jure pietas. Magna enim est mea injustitia,

tia. Quanto namque est superior Deus homine, tanto mea malitia est inferior ejus bonitate, & qualitate & quantitate.

5. Quid enim deliquit homo, quod non redemerit filius Dei factus homo? Quæ tanta superbia tumeret, quam non tanta humilitas sterneret? Quodnam tantum mortis imperium, quod nati Dei non destrueret crucis supplicium? Nimirum Deus meus, si æqua lance delicta peccantis hominis, & redimentis gratia librentur auctoris: non tantum Oriens ab Occidente, seu inferior separatur infernus à summo coeli cardine. Jam lucis optime creator, jam culpis ignosce meis pro dilecti filii tui laboribus immensis. Jam ejus (quæso) pietati mea impietas, ejus modestiæ mea perversitas, & ejus mansuetudini mea dometur ferocitas: Jam ejus humilitas, meam superbiam; patientia, impatientiam; benignitas, duritiam; obedientia, inobedientiam; tranquillitas, inquietudinem; dulcedo, amaritudinem; suavitas, iram; charitas lucrifaciat crudelitatem.

C A P U T I X.

De invocatione Spiritus Sancti.

1. **J**Am, ô divini amor numinis, Patris omnipotentis, prolisque beatissimæ sancta communicatio, omnipotens paraclete Spiritus, morientium consolator clementissime, jam cordis mei penetralibus potenti illabere virtute, & tenebrosa quæque laris neglecti latibula, corusci luminis fulgore habitator lætifica, tuique roris

abundantia, longo ariditatis marcentia squallore, visitando foecunda. Saucia interioris hominis arcana tui amoris jaculo; & torpentis medullas jecoris, flammis salutaribus penetrando succende; sanctique fervoris igne illustrando, intimæ mentis & corporis universa depasce.

2. Pota me torrente voluptatis tuæ, ut nil jam mundanorum degustare libeat venenatæ dulcedinis. Judica me domine, & discerne causam meam de gente non sancta, doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu. Credo ergo, quod quemcunque inhabitaveris, Patris ac pariter Filii domicilium condis. Beatus, qui te merebitur hospitem, quoniam per te Pater & Filius apud eum facient mansionem. Veni jam, veni benignissime dolentis animæ consolator, protegens in opportunitatibus, & in tribulatione adjutor. Veni mundator scelerum, curator vulnerum. Veni fortitudo fragilium, relevator labentium. Veni humilium doctor, superborum destructor. Veni orphanorum pius pater, viduarum dulcis iudex. Veni spes pauperum, refocillator deficientium. Veni navigantium sidus, naufragii portus. Veni omnium viventium singulare decus, morientium unica salus. Veni sanctissime Spiritus; veni, & miserere mei: apta me tibi, & condescende propitius mihi; ut mea tuæ magnitudini exignitas, roborique tuo mea imbecillitas, secundum multitudinem tuarum complaceat miserationum, per Jesum Christum Salvatorem meum, qui cum Patre in tua unitate vivit & regnat in sæcula sæculorum, Amen.

CAPUT. X.

Oratio servi Dei, de se humiliter sentientis.

1. **S**Cio Domine, scio & fateor, quod non sum dignus, quem tu diligas, sed certe tu non es indignus, quem ego diligam. Indignus quidem sum tibi servire: sed tu non es indignus servitio creaturæ tuæ. Da ergo mihi Domine, unde tu es dignus: & ego ero dignus, unde sum indignus. Fac me quomodo vis, a peccatis cessare, ut quomodo debeo, possim tibi servire. Concede mihi sic custodire, & regere, & finire vitam meam, ut in pace dormiam, & in te requiescam. Præsta mihi in finem, ut me excipiat somnus cum requie; requies cum securitate; securitas in æternitate. Amen.

CAPUT XI.

Oratio ad sanctam Trinitatem.

1. **T**E DEum Patrem ingenitum: te Filium unigenitum: te Spiritum sanctum paracletum: sanctam & individuan Trinitatem, toto corde & ore confitemur, laudamus, atque benedicimus; tibi gloria in sæcula sæculorum, Amen.

CAPUT XII.

Confessio omnipotentis Dei, & majestatis ejusdem.

1. **O** Summa Trinitas virtus una, & indiscreta majestas; Deus noster, DEus omnipotens,

tens, confiteor tibi ego ultimus servorum tuorum, & exiguum membrum Ecclesiæ tuæ confiteor tibi, & honorifico te, debito sacrificio laudis pro scire & posse, quod mihi tantillo donare dignatus es. Et quia exteriora mihi munera defunt, quæ possim offerre; ea quæ in me sunt vota laudationis, ex dono misericordiæ tuæ, ecce libens atque ovens offero tibi, de fide non ficta, & conscientia pura.

2. Credo igitur te toto corde Rex cæli & terræ Domine, & oro te; confiteor Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum in personis trinum, & in substantia unum, verum Deum omnipotentem, unius simplicis, incorporeæ, invisibilis, & incircumscriptæ naturæ, nihil te superius aut inferius majusve aliquid habentem, sed per omnem modum sine deformitate perfectum, sine quantitate magnum, sine qualitate bonum, sine tempore sempiternum, sine morte vitam, sine infirmitate fortem, sine mendacio verum, sine situ ubique præsentem, sine loco ubique totum, sine extensione omnia implentem, sine contradictione ubique occurrentem, sine motu omnia transcendentem, sine statu intra omnia manentem, sine indigentia omnia creantem, sine labore omnia regentem; sine tui initio, omnibus initia dantem; sine tui mutatione, omnia mutabilia facientem: In magnitudine infinitum, in virtute omnipotentem, in bonitate summum, in sapientia inæstimabilem, in consiliis terribilem, in judiciis justum, in cogitationibus secretissimum, in verbis veracem, in operibus sanctum, in misericordiis copiosum, erga delinquentes patientissimum:

mum: erga poenitentes piissimum: semper idipsum æternum ac sempiternum, immortalem atque incommutabilem, quem nec spatia dilatant, nec brevitās locorum angustat, nec receptacula ulla coarctant; nec voluntas variat, nec necessitudo corrumpit, nec mœsta perturbant, nec læta demulcent. Cui nec oblivio tollit quicquam, nec memoria reddit, nec præterita transeunt, nec futura succedunt. Cui nec origo initium, nec tempora incrementum, nec calus finem dabit, sed ante sæcula, & in sæculis, & per sæcula in æternum vivis, & est tibi perennis laus & æterna gloria, summa potestas & singularis honor, perpetuum regnum, & sine fine imperium, per infinita & indefessa & immortalia sæcula sæculorum.

CAPUT XIII.

Qualiter generi humano dignatus est subvenire Deus Pater, & de Verbi incarnatione, & gratiarum actione.

1. **H**ucusque omnipotens Deus, cordis mei inspector & servator, confessus sum omnipotentiam Majestatis tuæ, & majestatem omnipotentiae tuæ, nunc autem qualiter humano generi subvenire dignatus es in fine sæculorum, sicut corde credo ad justitiam, ita ore coram te confiteor ad salutem. Tu quidem DEUS Pater solus, nunquam & nusquam legeris missus: De filio autem tuo ita scribit Apostolus: Cum autem venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum. Cum dicit, (misit) satis ostendit, quod

quod in hunc mundum missus advenit, cum de beata Maria semper Virgine natus, verus & perfectus homo in carne apparuit.

2. Sed quid est, quod de illo ille Evangelistarum præcipuus ait: In mundo erat, & mundus per ipsum factus est. Illuc vero missus est per humanitatem, ubi semper fuit & est per divinitatem. Quam videlicet missionem opus esse totius sanctæ Trinitatis corde credo, & ore confiteor. Quomodo autem nos amasti, Pater sancte & bone? quantum nos dilexisti, pie conditor, qui etiam proprio filio non pepercisti, sed pro nobis impiis tradidisti illum? Subditus tibi ille fuit usque ad mortem, mortem autem crucis tollens chirographum peccatorum nostrorum, & affigens illud cruci, crucifixit peccatum, & occidit mortem. Unus ille inter mortuos liber, potestatem habens ponendi animam suam pro nobis, & iterum sumendi eam pro nobis.

3. Igitur victor & victima, & ideo victor, quia victima pro nobis. Tibi sacerdos & sacrificium, & ideo Sacerdos, quia sacrificium. Merito mihi spes valida in illo est, quia sanabis omnes languores meos per eum, qui sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis. Languores quippe mei, Domine, magni sunt & multi: multi sunt, & magni. Habet enim multa in me princeps mundi hujus; scio & fateor; sed rogo te libera me per sedentem ad dexteram tuam Redemptorem nostrum, in quo nihil sui mali potuit invenire. Per ipsum me justifica, qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus
in

in ore ejus. Per ipsum caput nostrum, in quo nulla est macula, libera me membrum ejus, licet exiguum & infirmum. Libera, quæso me à peccatis, vitiis, culpis & negligentis meis. Reple me tuis sanctis virtutibus, & fac me bonis pollere moribus. Fac me in sanctis operibus propter nomen sanctum tuum perseverare usque in finem, secundum tuam voluntatem.

C A P U T X I V.

De fiducia, quam habere debet anima in Domino JEsu: atque ejus passione.

1. **D**Esperare utique potuissem propter nimia peccata mea, infinitas negligentias meas, nisi Verbum tuum Deus caro fieret, & habitaret in nobis. Sed desperare jam non audeo: quia cum inimici essemus, reconciliati sumus per mortem filii tui, quanto magis reconciliati salvi facti sumus per eum? Omnis namque spes & totius fiduciæ certitudo mihi est in precioso sanguine ejus, qui effusus est propter nos, & propter salutem nostram. In ipso respiro, & in ipso confisus ad te pervenire desidero; non habens meam justitiam, sed eam quæ est ex filio tuo Domino nostro JEsu Christo. Unde gratias agimus tibi, clementissime & benignissime amator hominum Deus, qui per JEsu Christum filium tuum Dominum nostrum, cum non essemus, potenter fecisti nos: & cum perditii fuissetus culpâ nostrâ, mirabiliter liberaisti & recuperaisti nos.

2. Gratias ago pietati tuæ , & multas tibi laudes refero ex totis præcordiis meis , qui propter tuam inenarrabilem dilectionem , qua nos miseros & indignos mirabili bonitate amare dignatus es , misisti eundem unigenitum tuum de sinu tuo ad publicum proficuum nostrum , salvare nos peccatores , tunc filios perditionis. Gratias ago tibi pro sancta incarnatione & nativitate ejus , & gloriosa genitrice sua , de qua ipse carnem assumere dignatus est propter nos , & propter nostram salutem ; ut sicut Deus verus de Deo , ita verus homo ex homine esset. Gratias tibi ago pro passione & cruce ejus , pro morte & resurrectione ejus , pro adscensione ejus in cœlum , & sede Majestatis ejus ad dexteram tuam. Ipse enim quadragesimo die , post resurrectionem suam ascendens , videntibus discipulis super omnes cœlos , sedensque ad dexteram tuam , Spiritum sanctum secundum promissionem suam in filios adoptionis effudit.

3. Gratias tibi ago pro sacratissima illa effusione pretiosi sanguinis ejus , quo sumus redempti ; simul & pro sacrosancto & vivifico mysterio corporis & sanguinis ejus , quo quotidie in Ecclesia tua pascimur , potamur , abluimur & sanctificamur , & unius summæ divinitatis participes efficimur. Gratias tibi ago pro tua mira & inenarrabili charitate , qua nos indignos sic amasti , & salvasti per unicum & dilectum filium tuum. Sic enim dilexisti mundum , ut unigenitum tuum dares : ut omnis qui credit in eum non pereat , sed habeat vitam æternam. Hæc est autem vita æterna , ut cognoscamus te
verum

verum Deum, & quem misisti Jesum Christum,
per fidem rectam & condigna fidei opera.

C A P U T XV.

De immensa charitate Patris æterni ad
genus humanum.

1. **O** Immensa pietas : ô inæstimabilis chari-
tas ! ut liberares servum , filium tradidi-
sti ; Deus factus est homo , ut perditus homo de
potestate dæmonum erueretur. Quam benignis-
simus amator hominum , filius tuus DEus
noster , cujus piis visceribus non satis visum est ,
ut se inclinaret factus homo de Virgine Maria ,
nisi etiam subiret crucis supplicium effuso sangui-
ne propter nos , & propter nostram salutem.
Venit pius DEus , venit pro pietate & bonitate
sua , venit quærere & salvum facere , quod pe-
rierat. Quæsit ovem perditam , quæsit &
invenit & humeris suis reportavit ad caulas gre-
gis pius Dominus , & vere multum pius Pastor.

2. O charitas, ô pietas ! Quis audivit talia ?
Quis super tanta misericordiæ viscera non obstu-
pescat ? Quis non miretur ? Quis non collæta-
retur propter nimiam charitatem tuam, qua nos
dilexisti ? Misisti filium tuum in similitudinem
carnis peccati ; ut de peccato damnaret pecca-
tum , ut nos efficeremur justitia tua in ipso. Ipse
enim verus est agnus immaculatus , qui abstulit
peccata mundi : qui mortem nostram morien-
do destruxit , & vitam resurgendo reparavit.

3. Sed quid tibi retribuere possumus Deus
noster , pro tantis beneficiis misericordiæ tuæ ?

Quas laudes , quasve gratiarum actiones ? Etiam si illa beatorum Angelorum scientia & potentia nobis foret , nihil tamen dignum tantæ pietati & bonitati tuæ recompenſare valeremus. Si certe omnia membra noſtra verterentur in linguas , ad rependendum tibi debitas laudes , nequaquam ſufficeret exiguitas noſtra : ſupere- minet enim omnem ſcientiam tua inæſtimabilis charitas , quam oſtendiſti nobis indignis pro ſola bonitate & pietate tua. Filius namque tuus Deus noſter , non Angelos , ſed ſemen Abra- hæ apprehendit : aſſimilatus nobis per omnia abſque peccato. Humanam itaque non Ange- licam ſuſcipiens naturam , & eam ſtola ſanctæ reſurrectionis & immortalitatis glorificans , vi- xit ſuper omnes cœlos , ſuper omnes choros An- gelorum , ſuper Cherubim & Seraphim , collo- cans ad dexteram tuam. Hanc autem laudant Angeli ; adorant Dominationes , & omnes Vir- tutes cœlorum tremunt ſuper ſe hominem De- um.

4. Hæc nempe mihi tota eſt ſpes omniſque fiducia. Eſt enim in ipſo JEſu Chriſto Domino noſtro uniuſcujuſque noſtrum portio , caro & ſanguinis. Ubi ergo portio mea regnat , ibi me regnare credo. Ubi caro mea glorificatur , ibi glorioſum me eſſe cognoſco. Ubi ſanguis meus dominatur , ibi dominari me ſentio. Quamvis peccator ſim , de hac communionem gratiæ non diffido. Et ſi peccata mea me prohibent , ſubſtantia mea requirit. Et ſi delicta mea me excludunt , naturæ communio non repellit. Non enim tam immitis eſt Deus , ut oblivifcatur hominis : & non me.

meminerit ipsius, quem ipse gestat, & quem mei causa suscepit ejus, quem mei causa requirit.

5. Mitis vero & valde benignus est Dominus Deus noster: & diligit carnem suam, membra sua, & viscera sua. In ipso Deo & Domino nostro Jesu Christo dulcissimo, benignissimo atque clementissimo, in quo resurreximus, & jam cœlos adscendimus, & jam cœlestibus confidemus, caro nostra nos diligit. Habemus autem sanguinis nostri prærogativam in ipso. Sumus autem membra ejus & caro ejus. Ipse denique est caput nostrum, ex quo totum corpus, sicut scriptum est: Os ex ossibus meis, & caro de carne mea: & erunt duo in carne una. Et nemo unquam carnem suam odio habet, sed fovet & diligit eam. Mysterium hoc magnum est; ego dico in Christo, & in Ecclesia (ait Apostolus.)

C A P U T X V I.

De duplici Christi natura, qui nobis miseretur, & pro nobis interpellat.

1. **G**Ratias itaque ago labiis & corde, & omni qua valeo virtute, infinitæ misericordiæ tuæ, Domine Deus noster: pro omnibus miserationibus tuis, quibus mirabiliter nobis perditis subvenire dignatus es; per eundem filium tuum salvatorem & recuperatorem nostrum, qui mortuus est propter peccata nostra, & resurrexit propter justificationem nostram: & nunc vivens sine fine sedet ad dexteram tuam, &

& interpellat pro nobis, & simul tecum misere-
tur: quia Deus est ex te Pater, coæternus &
consubstantialis tibi per omnia; unde potest in
perpetuum nos salvare: sed secundum id, quod
homo est, ex qua parte minor te est, data est ei
omnis potestas in cœlo & in terra: ut sic in no-
mine JEsu omne genu flectatur, cœlestium, ter-
restrium, & infernorum; & omnis lingua con-
fiteatur, quia Dominus noster JEsus Christus in
gloria est tua, Deus Pater omnipotens. Ipse
quidem constitutus est à te judex vivorum &
mortuorum: tu vero non judicas quemquam,
sed omne judicium tuum dedisti filio tuo: in cu-
jus pectore reconditi sunt omnes thesauri sapien-
tiæ & scientiæ.

2. Ipse autem testis & judex est, judex &
testis, quem nulla peccatrix conscientia effuge-
re poterit. Omnia enim nuda & aperta sunt o-
culis ejus. Ipse sane, qui injuste judicatus est,
judicabit orbem terræ in æquitate, & populos
in justitia. Benedico ergo nomen sanctum tu-
um in æternum, & glorifico ex toto corde meo,
omnipotens misericors Domine, pro illa inenar-
rabili & mirabili conjunctione divinitatis & hu-
manitatis in unitate personæ; ut non alter DE-
us, alter homo esset: sed unus idemque DE-
us & homo, homo & DEus. Sed licet mirabili
dignatione, Verbum caro factum sit: neutra ta-
men ex duabus naturis, in aliam mutata est sub-
stantia. Trinitatis mysterio, quarta non est ad-
dita persona. Unita quippe est, non confusa
Verbi Dei hominisque substantia, ut in DEum,
quod ex nobis susceptum fuerat, perveniret: &
illud

illud quod nunquam fuerat, idem quod semper fuerat, permaneret.

3. O admirabile mysterium! O inenarrabile commercium! O mira semperque miranda, semperque amanda divinæ propitiationis benignitas! Servi digni non fuimus, & ecce filii Dei facti sumus: hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi. Unde hoc nobis, & quis nos ad hoc perduxit? Sed rogo te, clementissime Pater Deus, per hanc inæstimabilem pietatem, bonitatem, & charitatem tuam; ut dignos nos facias multis & magnis promissionibus ejusdem filii tui Domini nostri Jesu Christi. Manda virtuti tuæ, & confirma hoc quod operatus es in nobis: perfice quod cœpisti: ut ad plenam tuæ pietatis gratiam mereamur pervenire. Fac nos per Spiritum sanctum intelligere, & mereri, & debito semper honore venerari hoc magnum pietatis mysterium, quod manifestatum est in carne, justificatum est in spiritu, apparuit Angelis, prædicatum est gentibus, creditum est in mundo, adsumptum est in gloria.

C A P U T X V I I.

De gratia, quam habere debet homo Deo pro beneficio redemptionis.

1. O Quantum sumus tibi debitores Domine Deus noster, tanto redempti precio, tanto salvati dono, & tam glorioso adjuti beneficio! O quantum a nobis miseris es timendus, amandus, benedicendus, laudandus, honorandus & glorificandus; qui nos sic amasti; sic salvasti,
sic

sic sanctificasti, sic sublimasti? Tibi nempe debemus omne quod possumus, omne quod vivimus, omne quod sapimus. Sed quis habet quicquam non tuum? Tu Domine Deus noster, à quo bona cuncta procedunt, propter te & nomen sanctum tuum da nobis de bonis tuis, ut de bonis ac datis tuis serviamus tibi, & in veritate placeamus, atque debitas quotidie laudes rependamus tibi pro tantis beneficiis misericordiae tuae.

2. Non enim aliunde possumus tibi servire, neque placere, nisi de tuo munere. Omne enim datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens à patre luminum: apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Domine Deus noster, Deus pie, Deus bone, Deus omnipotens, Deus ineffabilis, & incircumscriptae naturae: Deus institutor omnium rerum, & Domini nostri Jesu Christi Pater, qui eundem dilectum Filium tuum Dominum nostrum dulcissimum misisti de sinu tuo ad publicum proficuum nostrum suscipere vitam nostram ut nobis donaret suam, essetque perfectus Deus ex te Patre, & perfectus homo ex matre: totus Deus & totus homo, unus, idemque Christus aeternus & temporalis, immortalis & mortalis, creator & creatus, fortis & infirmus, victor & victus, nutritor & nutritus, pastor & ovis, temporaliter mortuus, & tecum vivens in aeternum: suis dilectoribus vitae municipium promittens suis discipulis dixit: Quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.

3. Per ipsum summum sacerdotem & verum Pontificem, & bonum Pastorem, qui se tibi

bi

bi obtulit in sacrificium, ponens animam suā pro grege suo, te rogo per ipsum, qui sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis, redemptorem & advocatum nostrum; pietati & bonitati tuæ supplico, clementissime & amantissime & benignissime amator hominum Deus; ut des mihi cum eodem Filio tuo & Spiritu sancto te in omnibus benedicere & glorificare, cum multa cordis contritione & lachrymarum fonte cum multa reverentia, & tremore. Quia quorum una est substantia, unum est & datum.

4. Sed quoniam corpus, quod corrumpitur, aggravat animam: excita (quæso) torporem meum tuis stimulis; & fac me strenuè perseverare in præceptis & laudibus tuis die ac nocte: Tribue, ut concaleat cor meum intra me: & in meditatione mea exardescat ignis. Et quia ipse tuus unicus natus dixit: Nemo venit ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum; &: Nemo venit ad Patrem nisi per me: obsecro & suppliciter rogo, trahere me semper ad ipsum; ut ipse me tandem perducatur ad te illuc, ubi ipse est in dextera tua sedens: Ubi est sempiterna vita, sempiternè beata: Ubi est amor perfectus, & timor nullus: Ubi est dies æternus, & unus omnium Spiritus: Ubi summa & certa securitas & secunda tranquillitas, & tranquilla jucunditas, & jucunda felicitas, & felix æternitas, & æterna beatitudo, & beata tui sine fine visio & laudatio; Ubi tu cum illo, & ille tecum in comunione sancti Spiritus, æternaliter ac sempiternaliter vivis & regnas Deus, per omnia sæcula sæculorum

Amen.

CA.

C A P U T X V I I I .

Oratio devotissima ad Christum.

1. **S**pes mea Christe Deus, hominum tu dulcis
amator ;

Lux, via, vita, salus, decor & decus omne
tuorum :

Omnia pro quorum voluisti ferre salute,
Cernito vincla, crucem, vulnus, mortem at-
que sepulchrum,

Post tres inde dies devictâ morte resurgens,

Discipulis visus, nutantia corde reformans,

Luce quaterdenâ cœlorum summa petisti,

Vivis in æternum, nunc & per sæcula regnans.

Tu es Deus meus vivus & verus, Pater me-
us sanctus, Dominus meus pius, Rex meus
magnus, pastor meus bonus, magister meus
unus, adjutor meus optimus, dilectus meus
pulcherrimus, panis meus vivus, sacerdos me-
us in æternum, dux meus ad patriam, lux mea
vera, dulcedo mea sancta, via mea recta, sa-
pientia mea præclara, simplicitas mea pura, con-
cordia mea pacifica, custodia mea tuta; portio
mea bona, salus mea sempiterna, milericordia
mea magna, patientia mea robustissima, victi-
ma mea immaculata, redemptio mea sancta,
spes mea firma, charitas mea perfecta; resur-
rectio mea vera, vita mea æterna, exultatio &
visio mea beatissima, & sine fine mansura : Te
deprecor, supplico, & rogo, ut, per te ambu-
lem, ad te perveniam, in te requiescam : qui
es via, veritas, & vita; sine qua nemo venit ad
Patrem. Te enim desidero dulcissimum & pul-
cherrimum Dominum.

2. O splendor paternæ gloriæ, qui sedes super Cherubim, & intueris abyssos, lumen veridicum, lumen illuminans, lumen indeficiens, in quem desiderant Angeli prospicere: Ecce cor meum coram te est; discute tenebras ejus, ut amoris tui claritate plenius perfundatur. Da mihi Deus meus te, redde mihi te: en amo te, & si parum est, amem validius. Non possum metiri, ut sciam, quantum desit mihi amoris tui ad id, quod satis est; ut currat vita mea in amplexus tuos, nec avertatur, donec abscondatur in abscondito vultus tui. Hoc tamen scio, quia malè mihi est præter te Domine, non solum extra me, sed in me ipso, omnis enim copia, quæ Deus meus non est, egestas mihi est.

3. Bonum namque quod neque in melius neque in deterius commutari potest, tu solus es, qui simpliciter solus es, cui non est aliud vivere & aliud beatè vivere, quia tua beatitudo tu es. Creatura verò tua, cui est aliud vivere & aliud beatè vivere, omne quod vivit, & beatè vivit, non debet, nisi gratiæ tuæ attribuere. Et ideò nos egemus tui, non tu nostri: quia si omninò non essemus, nihil tibi deesset ad bonum, quod tu es. Tibi itaque Domino Deo nostro semper adhærere necesse habemus, ut per continuum auxilium tuum sancté, & pié & rectè vivere valeamus. Pondere siquidem fragilitatis nostræ deorsum trahimur: dono autem tuo accendimur, & sursum ferimur: inardescimus & imus, adscendimus, adscensiones in corde facimus: & cantamus canticum graduum: igne tuo bono inardescimus & imus.

4. Quonam? sursum imus ad pacem Hierusalem: quoniam jucundatus sum in his, quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus. Illic collocavit nos voluntas bona, ut nihil velimus aliud, quam permanere illic in æternum. Sed quia dum sumus in corpore, peregrinamur à te Domine, non habemus hic civitatem manentem, sed futuram inquirimus; noster autem municipatus in coelis est. Ideo duce gratia tua, ingredior in cubile cordis mei: & canto tibi amatoria, rex meus & DEus meus, gemens inenarrabiles gemitus, in loco peregrinationis meæ: ubi cantabiles mihi factæ sunt justificationes tuæ.

5. Et recordans Hierusalem extendo in eam sensum cordis. Hierusalem patriam meam, Hierusalem matrem meam, teque super eam regnatorem, illustratorem, patrem, tutorem, patronum, rectorem, pastorem, castas & fortes delicias, solidum gaudium, & omnia bona ineffabilia simul omnia: qua unum summum & verum bonum. Et non avertar, donec in ejus pacem matris charissimæ, ubi sunt primitiæ spiritus mei, colligas totum, quod sum à dispersione & deformitate hac, & conformes atque confirmes in æternum, Deus meus, misericordia mea.

C A P U T XIX.

Hic distinguit inter sapientiam, qua domus Dei est, & sapientiam, quæ divina est.

1. **H**Æc est domus tua DEus non terrena, neque ulla cœlesti mole corporea, sed spiritua-

ritualis & particeps æternitatis, quia sine labe manet in æternum: statuisti enim eam in sæculum sæculi: præceptum posuisti, & non præteribit. Hæc tamen tibi Deo coæterna, quia non sine initio facta est. Prior quippe omnium creata est sapientia. Non utique illa sapientia Patri Deo plane coæterna & coæqualis, per quam creata sunt omnia, & in quo principio factum est coelum & terra, sed profecto sapientia, quæ creata est spiritualis natura, scilicet, quæ contemplatione luminis lumen est. Dicitur enim & ipsa (quamvis creata) sapientia. Sed quantum distat inter lumen illuminans, & lumen, quod illuminatur, tantum differt inter te summam sapientiam, quæ es creans, quæ creata est: sicut inter justitiam justificantem, quæ tu Deus noster es, & justitiam, quæ justificatione nostra facta est. Nam & nos sumus dicti justitia DEI Patris, in te Filio ejus Domino nostro, testante Apostolo.

2. Ergo, quia prior omnium creata est quædam sapientia, quæ creata est mens rationalis & intellectualis, castæ scilicet civitatis tuæ matris nostræ, quæ sursum est, & libera est, & æterna in coelis. Quibus coelis? Nisi qui te laudant cœli coelorum, quia hoc est & coelum cœli Domino. Et si non invenimus tempus ante illam, quæ creaturam temporis antecedit; quia prior omnium creata est: ante illam tamen es tu Deus æternus creator omnium, à quo est ipsius creaturæ perpetuitas, à quo facta sumpsit exordium, quamvis non temporis, quia nondum erat tempus, ipsius tamen conditionis tuæ; unde ita est abs te Domino Deo nostro, ut aliud sit plane quam tu; licet nec ante illam, nec in illa inveniamus

niamus tempus. Est enim idonea faciem tuam semper videre, nec usquam deflectitur ab ea. Quo fit, ut nulla mutatione varietur. Inest tamen ipsi mutabilitas: qua tenebresceret & frigeret, nisi amore grandi cohærens tibi, tanquam super meridiem luceret & ferveret ex te.

3. Denique tam casto amore cohæret tibi Deo vero, & verò æterno, ut quamvis tibi non sit coæterna, per nullius tamen temporis varietates & vicissitudines à te resolvatur, & defluat, sed in tui solius verissima contemplatione requiescat. Quoniam tu Deus diligenti te quantum præcipis, ostendis te, & sufficit ei. Unde non declinat à te, nec à se: sed semper in eodem statu manet, te indefinenter videndo, te indeficienter amando, verum lumen, & castum amorem. O beata ista & sublimis creatura creaturarum: maxime beata, inhærendo semper beatitudini tuæ; felix, & nimium felix, te sempiterno inhabitatore, atque illustratore suo.

4. Nec invenio quid licentius appellandum existimemus cœlum cœli Domino, quam domum tuam contemplantem delectationem tuam sine defectu, & absque affectu egrediendi in aliquid mentem puram concordissime unam: stabilimentum pacis beatorum spirituum: In cœlestibus sunt ista cœlestia. Unde intelligat anima, cujus peregrinatio longinqua facta est, si jam sit tibi: si jam factæ sunt lacrymæ suæ panes sui, si jam petat unam & hanc requirat, ut inhabitet in domo tua per omnes dies vitæ suæ. Et quæ vita ejus, nisi tu? Et qui dies ejus, nisi æternitas tua? Sicut anni tui, qui non deficient. Hic ergo intelligat anima, quæ potest, quam longe
su.

super omnia tempora sit æternus : quando domus tua , quæ peregrinata non est , quamvis tibi non sit coæterna , indefinenter tamen & indeficienter cohærendo tibi , nullam temporis patitur Varietatem ; neque semper perseverantissima castitate hauriens mutabilitate sua , nusquam & nunquam exierit ex te sibi præsentem , ad quem toto affectu se tenet ; non habens futurum quod expectet : nec in præteritum transiens , quod meminerit ; per nullas vices variatur , & in nulla tempora extenditur.

CAPUT XX.

Hic orat homo , ut ipsa quoque domus
Dei oret pro eo.

I. **O** Domus Dei luminosa , & speciosa , dilexi decorem tuum , & locum habitationis gloriæ Domini Dei mei possessoris & fabricatoris tui : Tibi suspiret peregrinatio mea nocte ac die , tibi inhiet cor meum ; tibi intendat mens mea , ad societatem beatitudinis tuæ pervenire desideret anima mea. Dico ei qui fecit te , ut possideat me in te , quia ipse fecit me & te. Imo tu dic , tu roga eum , ut dignum me faciat participatione gloriæ tuæ. Sanctam enim societatem tuam , & mirabilem pulchritudinem tuam non per meritum requiro , sed per sanguinem ejus quo redemptus sum adipisci non despero. Tantum adjuvent me merita tua , subveniant pravitati meæ sanctæ purissimæ orationes tuæ , quæ inefficaces apud DEum nullatenus esse possunt.

2. Erravi, fateor, sicut ovis perdita, & incolatus meus prolongatus est; atque procul projectus sum à facie Domini Dei mei, in hanc exilii cæcitatem, ubi expulsus à paradisi gaudiis, deploro quotidie mecum super miseras captivitatis meæ lugubre carmen, ingentesque lamentationes, cum recordor tui mater Hierusalem: dum stant pedes mei in atriis tuis sancta & decora Sion, necdum interiora tua conspicere in propatulo valens; sed in humeris pastoris mei, structoris tui, spero me reportari tibi; ut tripudiem tecum illo inenarrabili gaudio, quo lætantur illi, qui tecum sunt coram ipso Deo & Salvatore nostro. Qui dissolvit inimicitias in carne sua, & pacificavit omnia quæ in cœlis sunt, & quæ in terra, sanguine suo.

3. Ipse enim est pax nostra, qui fecit utraque unum. Qui duos ex adverso venientes parietes conjungens, in se beatitudinis tuæ permanentem felicitatem, pari modo & eadem mensura se nobis daturum promisit, dicens. Erunt æquales Angelis Dei in cœlis. O Hierusalem domus Dei æterna, post Christi dilectionem, tu esto lætitia & consolatio mea; dulcis memoria tui beati nominis sit relevatio mœroris, tædiorumque meorum.

CAPUT XXI.

Quantis amaritudinibus vita ista sit resperfa.

1. **T**ædet enim me Domine valde vitæ hujus, & istius ærumnosæ peregrinationis. Vita hæc,

hæc, vita misera, vita caduca, vita incerta, vita laboriosa, vita immunda, vita domina malorum, regina superborum, plena miseriis & erroribus, quæ non est vita dicenda, sed mors; in qua momentis singulis morimur, per varios mutabilitatis defectus diversis generibus mortium.

2. Nunquid ergo hoc, quod vivimus in hoc mundo, dicere possumus vitam; quam humores tumidant, dolores extenuant & ardores exsiccant, aër morbidat, escæ inflant, jejunia macerant, joci dissolvunt, tristitiæ consumunt: sollicitudo coarctat, securitas hebetat: divitiæ inflant & jactant, paupertas dejicit, juvenus extollit, senectus incurvat, infirmitas frangit, mœror deprimit. Et his malis omnibus, mors furibunda succedit, simulque cunctis gaudiis istius miseræ vitæ, ita finem imponit, ut quum esse desierit, non fuisse putetur. Mors ista vitalis, & vita mortalis, licet his aliisque sit resperfa amaritudinibus, proh dolor, quam plurimos suis capit illecebris! & quam multos suis falsis promissionibus decipit!

3. Et cum ita per se sit falsa & amara, ut etiam suos cæcos amatores latere non valeat: tamen infinitam stultorum multitudinem, aureo calice, quem in manu habet, potat, & prorsus inebriat. Felices illi, & ipsi rari, qui familiaritatem ejus recusant, perfunctoria gaudia spernunt, societatem abjiciunt: ne cum pereunte deceptrice & ipsi perire cogantur.

CAPUT XXII.

De felicitate vitæ, quam præparavit Deus diligentibus se.

1. **O** Tu vita, quam præparavit Deus iis, qui diligunt eum, vita vitalis, vita beata, vita secura, vita tranquilla, vita pulchra, vita munda, vita casta, vita sancta, vita ignara mortis, nescia tristitiæ, vita sine labe, sine dolore, sine anxietate, sine corruptione, sine perturbatione, sine varietate & mutatione, vita totius elegantia & dignitatis plenissima: ubi non est adversarius impugnans, ubi nulla peccati illecebra, ubi est amor perfectus, & timor nullus, ubi dies æternus, & unus omnium spiritus, ubi Deus facie ad faciem cernitur, & hoc vitæ cibo mens sine defectu satiatur.

2. Libet me tuæ intendere claritati, delectant me bona tua avido corde: Quanto plus valeo mecum considerare, tanto plus amore tui langueo: tui vehementi desiderio, tuique dulci memoria admodum delector. Libet itaque, libet in te oculos cordis attollere, statum mentis erigere, affectum animi conformare. Libet sane de te loqui, de te audire, de te scribere, de te conferre, de tua beatitudine & gloria quotidie legere, & lecta sæpius corde revolvere: ut vel sic possim ab hujus mortalis perituræque vitæ arduis, periculis & sudoribus, sub tuæ vitalis auræ dulci refrigerio transire, & transiens, in sinu tuo fessum caput dormiturus vel paululum reclinare.

3. Hujus rei gratia Scripturarum sanctarum amœna prata ingredior, viridissimas sententiarum herbas exarando carpo, legendo comedo, frequentando rumino, atque congregando tandem in alta memoriæ sede repono; ut tali modo tua dulcedine degustatâ, minus istius miserrimæ vitæ amaritudines sentiam.

4. O tu vita felicissima! ô regnum verè beatum, carens morte, vacans fine! Cui nulla tempora succedunt per ævum: Ubi continuus sine nocte dies nescit habere tempus: Ubi victor miles illis hymnidicis Angelorum sociatus choris, cantat Deo sine cessatione canticum de canticis Sion, Nobile perpetua caput amplectente corona. Utinam concessa peccatorum veniâ, moxque hac carnis sarcina depositâ, in tua gaudia veram requiem habiturus intrarem: & tuæ civitatis præclara atque speciosa mœnia, coronam vitæ de manu Domini accepturus ingrederer: ut illis sanctissimis choris interesssem, ut cum beatissimis spiritibus gloriæ conditoris assisterem, ut præsentem Christi vultum cernerem, ut illud summum & ineffabile, & incircumscriptum lumen semper adspicerem: sicque nullo metu mortis affici, sed de incorruptionis perpetuæ munere lætari possum sine fine.

C A P U T XXIII.

De felicitate animæ sanctæ hinc exeuntis.

1. **F**elix anima, quæ terreno resoluta corpore, libera, cœlum petit, secura & tranqui-

quilla, non timet hostem, neque mortem. Habet enim semper præsentem, cernitque indefinenter pulcherrimum Dominum, cui servivit, quem dilexit, & ad quem tandem læta & gloriosa pervenit. Hanc verò tantæ beatitudinis gloriam nulla dies minuere, nullus improbus poterit auferre. Viderunt eam filiæ Sion, & beatissimam prædicaverunt, & Reginae & concubinae laudaverunt eam, dicentes. Quæ est ista, quæ adscendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum suum? Quæ est ista, quæ progreditur sicut aurora consurgens, pulchra ut Luna, electa ut Sol, terribilis ut castrorum acies ordinata? Quam læta exit, festinat, currit, cum dilectum suum sibi dicentem attonitis auribus audit: Surge, propera amica mea, speciosa mea & veni: jam hyems transiit, imber abiit, & recessit: flores apparuerunt in terra nostra? tempus putationis advenit, vox turturis audita est in terra nostra, ficus protulit grossos suos, vineæ florentes dederunt odorem suum.

2. Surge, propera amica mea, formosa mea, columba mea, in foraminibus petrae, in cavernis maceriae: ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis, & facies tua decora. Veni electa mea: speciosa mea, & columba mea, immaculata mea, sponsa mea veni, & ponam in te thronum meum, quia concupivi speciem tuam. Veni, ut læteris in conspectu meo cum Angelis meis, quorum societas tibi à me repromissa est. Veni post multa pericula & labores: intra in gaudium Domini tui, quod nemo tollet a te.

C A P U T X X I V.

Oratio ad Sanctos , ut nobis succurrant in periculis.

1. **F**elices sancti Dei omnes ; qui jam transiistis hujus mortalitatis pelagus , & pervenire meruistis ad portum perpetuæ quietis, securitatis , pacis , securi & tranquilli , semperque festivi atque gaudentes estis. Obsecro vos per vestram charitatem , qui securi estis de vobis , solliciti estote de nobis. Securi estis de vestra immarcessibili gloria , solliciti estote de nostra multiplici miseria. Per ipsum vos rogo, qui vos elegit, qui vos tales fecit ; de cujus pulchritudine jam satiamini , de cujus immortalitate jam immortales facti estis , de cujus beatissima visione semper gaudetis. Estote jugiter memores nostri, subvenite nobis miseris , qui adhuc in salo hujus vitæ circumstantibus agitamur procellis.

2. Vos portæ pulcherrimæ, quæ in magnam surrexistis altitudinem, adjuvate nos vile pavimentum longe inferius jacentes. Date manum, & erigite jacentes super pedes , ut convalescentes de infirmitate , fortes efficiamur in bello ; intercedite : & orate constanter atque indefinenter pro nobis miseris, multumque negligentibus peccatoribus : ut per vestras orationes , vestro sancto consortio jungamur ; quia aliter salvi esse non possumus. Sumus namque valde fragiles & nullius virtutis homunciones , animalia ventris & carnis mancipia ; in quibus vix aliquod virtutis vestigium apparet. Et tamen in Christo confessione positi ligno crucis ferimur , navigantes

tes per hoc mare magnum & spatiosum. Ubi sunt reptilia, quorum non est numerus. Ubi sunt animalia pusilla cum magnis. Ubi sunt animalia pusilla cum magnis. Ubi est draco sævissimus, semper paratus ad devorandum. Ubi sunt loca periculosa, scylla & charybdis, & alia innumera-bilia, in quibus naufragantur incauti & in fide dubii.

3. Orate dominum, orate piissimi, orate omnia agmina Sanctorum, & universi cœtus beatorum, ut vestris precibus meritisque adju-ti, salva nave & integris mercibus, pervenire me-reamur ad portum perpetuæ salutis, & quietis, & continuæ pacis, & nunquam finiendæ securi-tatis.

CAPUT XXV.

Animæ desiderium ad civitatem supernam
Hierusalem.

1. **M**Ater Hierusalem, civitas sancta Dei, cha-rissima sponsa Christi, te amat cor meum, pulchritudinem tuam nimium desiderat mens mea. O quam decora, quam gloriosa, quam generosa tu es. Tota pulchra es, & macula non est in te. Exulta & lætare formosa filia Principis, quia concupivit Rex speciem tuam, & amavit decorem tuum, speciosus forma præ filiis hominum. Sed qualis est dilectus tuus ex dilecto, ô pulcherrima? Dilectus meus candi-dus & rubicundus, electus ex millibus. Sicut malus inter ligna sylvarum, sic dilectus meus in-ter filios. Sub umbra illius quem desideravi ecce læta

lata sedeo, & fructus ejus dulcis gutturi meo. Dilectus meus misit manum suam per foramen, & venter meus intremuit ad tactum ejus.

2. In lectulo meo per noctem quæsiui quem diligit anima mea: quæsiui, & inveni: Teneo, nec dimittam illum, donec introducat me in domum suam, & in cubiculum suum, gloriosa genitrix mea. Ibi enim dabis mihi ubera tua abundantius, & perfectius, & satiabis me satietate mirifica, ita ut nec esuriam, nec sitiam in æternum. Felix anima mea semperque felix in sæcula: si intueri meruero gloriam tuam, beatitudinem tuam, pulchritudinem tuam, portas, & muros, & plateas tuas, & mansiones tuas multas: nobilissimos cives tuos, & fortissimum Regem tuum in decoro suo. Muri namque tui ex lapidibus preciosis, portæ tuæ ex margaritis optimis, plateæ tuæ ex auro purissimo, in quibus jucundum Alleluja sine intermissione concinitur; mansiones tuæ multæ quadris lapidibus fundatæ, sapphiris constructæ, laterculis coopertæ aureis: in quas nullus ingreditur, nisi mundus: nullus habitat inquinatus.

3. Speciosa facta es & suavis in deliciis tuis, mater Hierusalem. Nihil in te tale, quale hic patimur: qualia in hac misera vita cernimus. Non sunt in te tenebræ, aut nox, aut quælibet diversitas temporum. Non lucet in te lux lucernæ, aut splendor Lunæ, vel jubar stellarum; sed Deus de Deo, lux de luce. Sol justitiæ semper illuminat te. Agnus candidus & immaculatus, lucidum & pulcherrimum est lumen tuum. Sol tuus & claritas tua, & omne bonum tuum hujus pulcherrimi Regis indeficiens contemplatio. Ipse
Rex

Rex regum in medio tui, & pueri ejus in circuitu ejus.

4. Ibi hymnidici Angelorum chori. Ibi societas supernorum civium. Ibi dulcis sollemnitas omnium, ab hac tristi peregrinatione ad tua gaudia redeuntium. Ibi Prophetarum providus chorus. Ibi duodenus Apostolorum numerus. Ibi innumerabilium Martyrum victor exercitus. Ibi sanctorum Confessorum sacer conventus. Ibi veri & perfecti Monachi. Ibi sanctæ mulieres, quæ voluptates sæculi & sexus infirmitatem vicerunt. Ibi pueri & puellæ, qui annos suos sanctis moribus transcenderunt. Ibi sunt oves & agni, qui jam hujus voluptatis laqueos evaserunt: exultant omnes in propriis mansionibus. Dispar est gloria singulorum, sed communis est lætitia omnium.

5. Plena & perfecta ibi regnat charitas, quia Deus est ibi omnia in omnibus, quem sine fine vident, & semper videndo in ejus amore ardent, amant & laudant, laudant & amant. Omne opus eorum laus Dei sine fine, sine defectione, sine labore. Felix ego & vere in perpetuum felix, si post resolutionem hujus corpusculi, audire meruero illa cantica cœlestis melodix, quæ cantantur ad laudem Regis æterni, ab illis supernæ patriæ civibus, beatorumque spirituum agminibus. Fortunatus ego nimiumque beatus, si & ego ipse meruero cantare ea, & adistere regi meo, Deo meo, & duci meo: & cernere eum in gloria sua, sicut ipse polliceri dignatus est, dicens: Pater, volo ut quos dedisti mihi sint mecum, ut videant claritatem meam, quam habui
apud

apud te ante constitutionem mundi. Et alibi :
 Qui mihi ministrat, me sequatur ; & ubi sum ego,
 illic & minister meus erit. Et iterum : Qui
 diligit me, diligetur à Patre meo : & ego diligam
 eum, & manifestabo ei me ipsum.

CAPUT XXVI.

Hymnus de gloria Paradisi Petri Damiani
 Cardinalis Ostiensis, ex dictis B.
 Augustini.

1. **A**D perennis vitæ fontem mens sitivit arida.

Claustra carnis præsto frangi clausa quærit
 anima.

Gliscit, ambit, eluctatur exul frui patriâ,
 Dum pressuris ac ærumnis se gemit obnoxiam.
 Quam amisit, cùm deliquit, contemplatur
 gloriam.

Præsens malum auget boni perditimemoriam.

2.

Nam quis promat summæ pacis quanta sit
 lætitia ?

Ubi vivis margaritis surgunt ædificia :

Auro celsa micant tecta, radiant triclinia.

Solis gemmis preciosis hæc structura nectitur.

Auro mundo tanquam vitro urbis via sternitur.

Abest limus, deest fimus, lues nulla cernitur.

Hyems horrens, æstas torrens, illic nunquam
 sæviunt.

Flos perpetuus rosarum, ver agit perpetuum.

3. Can-

3.

Candent lilia, rubescit crocus, sudat balsamum.

Virent prata, vernant fata, rivi mellis influunt.

Pigmentorum spirat odor, liquor & aromatum.

Pendent poma floridorum non lapsura nemorum.

Non alternat Luna vices, Sol vel cursus siderum.

Agnus est felicitis urbis lumen inocciduum.

Nox & tempus defunt ei, diem fert continuum.

Nam & Sancti quique velut Sol præclarus rutilant.

4.

Post triumphum coronati mutuò conjubilant.
Et prostrati pugnas hostis jam securi numerant:

Omni labe defœcati, carnis bella nesciunt.

Caro facta spiritalis, & mens, unum sentiunt.

Pace multa perfruentes, scandala non perferunt.

Mutabilibus exuti repetunt originem.

Et præsentem veritatis contemplantur speciem.

5.

Hinc vitalem vivi fontis hauriunt dulcedinem.

Inde statum semper iidem exeuntes capiunt.

Clari, vividi, jucundi, nullis parent casibus.

Ab-

Absunt morbi semper sanis , senectus juveni-
bus.

Hinc perenne tenent esse ; nam transire tran-
sit.

Inde virent , vigent , florent , corruptela cor-
ruit.

Immortalitatis vigor , mortis jus absorbuit.

Qui scientem cuncta sciunt , qui nescire ne-
queunt.

Nam & pectoris arcana penetrant alterutrum.

6.

Unum volunt , unum nolunt , unitas est men-
tium :

Licet cuique sit diversum pro labore meri-
tum.

Charitas hæc suum facit , quod dum amat alte-
rum.

Proprium sic singulorum commune fit omni-
um.

Ubi corpus , illic jure congregantur Aquilæ.

Quo cum Angelis & sanctæ recreentur ani-
mæ.

Uno pane vivunt cives utriusque patriæ.

Avidi , & semper pleni , quod habent , deside-
rant.

Non satietas fastidit , neque fames cruciat ,

Inhiantes semper edunt , & edentes inhiant.

7.

Novas semper harmonias vox meloda concre-
pat.

Et in jubilum prolata mulcent aures organa.

Digna per quem sunt victores Regidant præ-
conia.

Fœlix cœli quæ præsentem Regem cernit anima,

Et sub sede spectat alta orbis volvi machinam.
Solem, Lunam, & globosa cum planetis sydera.

Christe, palma bellatorum, hoc in municipium.

Introduc me post solutum militare cingulum;
Fac consortem donativi beatorum civium.

Proba vires inexhausto laboranti prælio:

Ut quietem post præcinctum debeas emerito,

Teque merear potiri sine fine præmio. Amen.

CAPUT XVII.

Laus continua, quam facit anima, ex contemplatione superna divinitatis.

1. **B**enedic anima mea Domino, & omnia, quæ intra me sunt, nomini sancto ejus. Benedic anima mea Domino & noli oblivisci omnes retributiones ejus. Benedicite Domino omnia opera ejus, in omni loco dominationis ejus: benedic anima mea Domino. Laudemus Deum, quem laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt potestates: cui Cherubim & Seraphim incessabili voce proclamant: Sanctus, Sanctus, Sanctus. Jungamus voces nostras vocibus Angelorum sanctorum, & communem Dominum laudemus pro modulo nostro.

2. Illi enim laudant Dominum purissime & incessanter: qui semper inhærent contemplationi divinæ, non per speculum & in ænigmate, sed facie ad faciem. Sed quis dicere vel cogitare

tare sufficit, qualis sit in conspectu Domini Dei omnipotentis illa beatorum Spirituum coelestiumque virtutum innumerabilis multitudo? Quæ sit in eis sine fine festivitas visionis Dei? Quæ lætitia sine defectu? Quis amoris ardor non crucians, sed delectans? Quod sit in eis desiderium visionis Dei cum satietate & satietas cum desiderio; in quibus nec desiderium poenam generat, nec satietas fastidium parit? Quomodo inhærendo summæ beatitudini sunt beati? Quomodo conjuncti verò lumini, facti lux sunt? Quomodo semper adspicientes incommutabilem Trinitatem, mutati sunt in incommutabilitatem?

3. Sed quando illam Angelicæ dignitatis celsitudinem comprehendere poterimus, quando nec ipsius animæ nostræ naturam investigare valeamus? Qualis est ista quæ carnem vivificare potest, se autem in sanctis cogitationibus, ut velit, constringere non potest? Qualis est ista, tam fortis, tam infirma, tam parva, tam magna, quæ rimatur secreta Dei, & coelestia contemplatur: atque humanis commodis multarum artium peritiam perspicaci ingenio adinvenisse probatur? Qualis ergo est ista, quæ tam multa de cæteris novit, & se, qualiter facta sit, prorsus ignorat? Licet enim nonnulla ambigua, à quibusdam super ejus origine proferantur, invenimus tamen eam esse quendam intellectualem Spiritum, per Creatoris potentiam factam, immortaliter juxta modum suum viventem; mortale corpus, quod sustinet, vivificantem, mutabilitati subjectum, oblivioni deditum: quem timor sæpè afficit, lætitia extollit. O res mira, omnique stupore dignissima! De Deo quidem

tore omnium, qui est incomprehensibilis & ineffabilis, excelsa & mirabilis nimis, omni remota ambiguitate legimus, loquimur, & scribimus. De Angelis autem & animalibus quicquid dicimus, non tam evidenter approbare possumus. Sed transeat ab his animus & transcendat omne, quod creatum est; currat & adscendat, & volitet, & pertranseat: & in eum, qui creavit omnia, quantum potest oculis fidei dirigat. Faciam ergo gradus adscensionis in corde meo, & per ipsos adscendam ad animam meam, & per ipsam & mentem meam adscendam ad Dominum meum, qui capiti meo desuper manet.

4. Quidquid visibiliter cernitur, quidquid spiritualiter imaginatur, forti manu, ab intuitu cordis & mentis procul removeatur. Solus intellectus purus & simplex incedens, rapido volatu ad ipsum perveniat conditorem Angelorum, & animarum, & omnium rerum. Mens illa beata quæ ima deserit, summa petit: quæ ponit in arduis sedem habitationis suæ, & de summis rupibus contemplatur Solem justitiæ, Aquilinis obtuitibus. Nihil enim tam pulchrum atque jucundum, quam Jesum solum mentis intuitu, & cordis aviditate, contemplari Deum, & miro modo invisibiliter cernere invisibilem; sicque aliam, non istam gustare dulcedinem: & inspicere aliam, non istam lucem. Lux enim ista, quæ loco clauditur, tempore finitur, noctium interruptione variatur: & quam communem cum vermibus & pecoribus habemus, in comparisonem illius summæ lucis non est lux dicenda, sed nox.

C A P U T XXVIII.

Quid sit quodammodo Deum cernere & tenere, & qualiter sit de DEO sentiendum.

I. **Q**uanquam autem illa summa & incommutabilis essentia, lux vera, lux indeficiens, lux Angelorum, à nemine conspici valeat in hac vita, quod solum præmium Sanctis reservatur in cœlesti gloria: illud tamen credere, & intelligere, & sentire, & ardentem inhiare quodammodo illum cernere est atque tenere. Sonet itaque vox super Angelos & homo intenta mente contempletur Deum, verbis, quibus potest, suas illi dicat laudes. Justum namque est, ut creatura suum laudet creatorem. Ipse enim ad laudandum se nos creavit, qui nostris non indiget laudibus.

2. Est autem virtus incomprehensibilis, nullius indigens, ipse sibi sufficiens: Magnus Dominus Deus noster & magna virtus ejus, & sapientiæ ejus non est numerus. Magnus Dominus Deus noster, & laudabilis valde. Hunc itaque mens diligat, lingua canat, manus scribat; atque in his sanctis studiis, fidelis animus se totum exerceat. Hujus videlicet cœlestis rhetorici suavissimis dapibus, vir desideriorum & cœlestium contemplator assidue reficiatur; ut hoc cœlesti pabulo saginatus, clamet clamore magno, clamet totis medulis cordis, clamet in jubilo, & ardentissimo mentis desiderio dicat.

C A P U T XXIX.

Oratio explicans plurimas DEI proprietates.

1. **O** Summe, optime, omnipotentissime, misericordissime, justissime, secretissime, præsentissime, pulcherrime & fortissime, stabilis & incomprehensibilis : invisibilis, omnia vident, immutabilis, omnia mutans; immortalis, inlocalis, interminus, incircumscriptus, nusquam finitus, inæstimabilis, ineffabilis, inscrutabilis, immotus omnia movens, non investigabilis, indicibilis, metuendus atque terribilis, honorandus atque timendus, venerandus atque reverendus; nunquam novus, nunquam vetus, innovans omnia, & in vetustatem perducens superbos, & nesciunt.

2. Semper agens, semper quietus, colligens, & non egens; omnia portans sine onere, omnia implens sine inclusione, omnia creans, protegens nutriend, & proficiens; quærens, cum nihil desit tibi; amans nec æstuans, zelans & securus es. Pœnitete, & non doles; irasceris, & tranquillus es; opera mutas; sed non consilium; recipis, quod non invenis & nunquam amisti; nunquam inops, & gaudes lucris; nunquam avarus, & usuras exigis; supererogatur tibi ut debeas.

3. Et quis habet quicquam non tuum? Reddis debita, nulli debens; donas debita, nihil perdens. Qui solus vivificas omnia; qui creasti omnia, qui ubique es & ubique totus, qui sentiri potes, videri non potes : qui nusquam dees,
&

& tamen ab iniquorum cogitationibus longè es. Qui nec ibi dees, ubi longè es: quia ubi non es per gratiam, ades per vindictam. Qui omnia tangis, nec tamen omnia tangis æqualiter. Quædam enim tangis ut sint, non tamen ut vivant, sentiant, & discernant. Quædam verò tangis, ut sint & vivant, non tamen ut sentiant & discernant. Quædam verò tangis, ut sint, vivant, sentiant, & discernant. Et cum tibi metipsi nunquam dissimilis sis, dissimiliter tamen tangis dissimilia: qui ubique semper præsens es, & inveniri vix potes.

4. Quem stantem insequimur, & apprehendere non valemus. Qui tenes omnia, imples omnia, circumplecteris omnia, superexcedis omnia, sustines omnia. Neque ex alia parte superaris: neque ex alia parte imples, & alia circumplecteris: sed circumplectendo imples, & implendo circumplecteris, sustinendo superexcedis, & superexcedendo sustines. Qui doces corda fidelium sine strepitu verborum. Qui attingis à fine usque ad finem fortiter, & disponis omnia suaviter. Qui locis non distenderis, nec temporibus variaris. Neque habes accessus & recessus, sed habitas lucem inaccessibilem, quam nullus hominum vidit, nec videre potest. In te manens quietus, ubique circumis totum, ubique prorsus totus. Non enim scindi vel dividi poteris; quia verè unus es: nec in partes efficeris: qua totus totum tenes, totum imples, totum illustras & possides.

5. Hujus videlicet mysterii immensam profunditatem, mens humana concipere non potest, nec oratoria lingua enarrare, neque dif-

fusi sermones, nec bibliothecarum volumina queunt explicare. Si totum mundum libri repleant, tua scientia inenarrabilis explicari non potest; quoniam verè indicibilis es, nullo modo scribi potes, neque concludi, qui es fons lucis divinæ & Sol claritatis æternæ. Magnus enim es sine quantitate, & ideò immensus: bonus es sine qualitate, & ideò verè & sumè bonus: & nemo bonus, nisi tu solus, cujus voluntas est opus; cujus velle posse est.

6. Qui omnia de nihilo creasti, quæ sola voluntate tua fecisti. Qui omnem creaturam tuam absque indigentia aliqua possides, & sine labore gubernas; & absque tadio regis, & nihil est, quod perturbet ordinem imperii tui, vel in summis, vel in imis. Qui in omnibus locis sine loco haberis; & omnia contines sine ambitu; & ubique es præsens sine situ & motu. Qui nec mali auctor es, quodque facere non potes qui nihil non potes, neque unquam te aliquid fecisse pœnituit: nec ullius commotionis animi tui tempestate turbaris, nec totius terræ pericula damnum tuum est. Nulla flagitia vel scelera probas aut imperas.

7. Nunquam mentiris, quia æterna veritas es. Cujus unius bonitate facti sumus, & justitiâ pœnas luimus, & clementiâ liberamur. Nam nihil cœleste, nihil igneum, nihil terrenum, nihilque quod corporis sensus attingat pro te colendum est, qui vere es, quod es, & non mutaris. Cui maximè convenit illud, quod Græci dicunt, ὦν Latini Ens: quod semper idem ipse es, & anni tui non deficient. Hæc & alia multa

ta docuit me sancta mater Ecclesia, cujus factus sum membrum per gratiam tuam. Docuit me sanè, te solum & unum, & verum Deum, non esse corporeum & passibilem. Nihilque de substantia tua vel natura, ullo modo esse violabile, aut commutabile, aut compositum vel factum. Et ideò certum est, corporeis oculis te non posse sentiri: sed nec ab ullo mortalium in propria essentia aliquando potuisse videri. Hinc etenim patenter datur intelligi, quod unde Angeli te intuentur, inde & nos post hanc vitam te videre possunt sicuti es: nulli denique alii tota, nisi tibi soli nota est omnipotens Trinitas.

CAPUT XXX.

De pluralitate personarum & unitate in Deo.

1. **T**U verò unitas es divinitatis, personarum pluralitate multiplex, numerabiliter es innumerabilis: ac idcirco mensurabiliter immensurabilis, & ponderabiliter imponderabilis. Non enim summæ bonitatis, quæ tu ipse es, profite-mur originem: ex qua omnia, per quam omnia, in qua omnia: sed ejus participatione dicimus omnia bona. Nam tua divina essentia semper caruit ac caret materia: licet non careat forma, forma scilicet informata, forma formarum, forma formosissima, quam dum imprimis quasi sigillum rebus singulis, eas sine tui augmenti aut tui detrimenti mutabilitate, procul dubio à te facis differri. Quidquid tamen in natura creatum est, creatura tua est.

2. O una Trinitas, & trina unitas DEus, cujus omnipotentia omnia possidet & regit, & implet, quæ creavit. Nec ideò te implere omnia dicimus, ut te contineant, sed ut ipsa potius à te contineantur; nec particulatim imples omnia: nec ullatenus ita putandum est, ut unaquæque creatura pro magnitudine portionis suæ capiat te, id est, maxima majus, & minima minus, dum sis potius ipse in omnibus sive in te omnia. Cujus omnipotentia concludit universa, nec evadendi potentiam tuam, quis aditum invenire poterit. Qui enim te non habet placatum, nequaquam evadet iratum. Sic ut scriptum est: Neque ab Oriente, neque ab Occidente, neque à desertis montibus: quoniam DEus judex est. Et alibi: Quo ibi à Spiritu tuo, & quo a facie tua fugiam?

3. Immensitas divinæ magnitudinis tuæ ista est; ut intelligamus te intra omnia, sed non inclusum: extra omnia, sed non exclusum. Et ideo interior es, ut omnia contineas, & ideò exterior es, ut incircumscriptæ magnitudinis tuæ immensitate omnia concludas. Per id ergò, quod interior es, ostenderis esse creator; per id verò, quod exterior es, gubernator omnium demonstraris. Ac ne omnia, quæ creata sunt, sine te essent, interior es; exterior verò, ut omnia includantur à te, non locali magnitudine, sed potentiali præsentia: qui ubique præsens es, & omnia tibi præsentia, quamvis quidam hæc intelligant, quidam verò non intelligant.

4. Inseparabilis non potest habere personas: quia sicut es Trinitas in unitate, & unitas in Trinitate, sic separationem non potes habere persona.

sonarum. Nominantur quidem illæ personæ aliquando singulæ; sed ita te voluisti Deus Trinitas inseparabilem ostendere in personis, ut nulum tibi nomen sit in qualibet persona, quod non ad aliam secundum relationis regulam referatur. Sicut Pater ad Filium, & Filius ad Patrem, sic Spiritus sanctus ad Patrem & Filium verissimè refertur. Ea verò nomina, quæ substantiam, vel personam, vel potentiam, vel essentiam tuam significant, vel quidquid propriè dicitur Deus, omnibus personis æqualiter conveniunt: ut Deus magnus, omnipotens, æternus & omnia, quæ naturaliter de te Deo dicuntur. Non est ergo aliquod naturæ nomen, quod sic tibi Deo Patri convenire valeat; ut, aut Filio, aut Spiritui sancto convenire nequeat. Dicimus te Patrem naturaliter esse Deum, sed naturaliter est & Filius Deus, naturaliter est & Spiritus sanctus Deus: non tamen tres Dii, sed unus naturaliter Deus, Pater & Filius, & Spiritus sanctus.

5. Idcirco inseparabilis es sancta Trinitas Deus, in personis sensu intelligenda: quamvis voce separabilia habeas nomina: quia pluralem numerum in naturæ nominibus nullatenus recipis. In hoc enim ostenditur, personas non posse dividi in sancta Trinitate, quæ unus Deus verus est: quia cujuslibet personæ nomen semper ad alteram respicit personam. Si Patrem dico, Filium ostendo: si Filium nomino, Patrem prædico: si Spiritum sanctum appello, alicujus esse Spiritum necesse est intelligi, scilicet Patris & Filii. Hæc est enim fides vera, veniens de sana doctrina: Hæc certè est fides Catholica & orthodoxa.

thodoxa, quam me docuit Deus in sinu matris Ecclesiæ gratia sua.

CAPUT XXXI.

Oratio ad sanctam Trinitatem.

1. **I**nvocat itaque, Domine, te fides mea, quam dedisti mihi propter bonitatem tuam ad salvationem mei. Fidelis autem anima ex fide vivit: tenet in spe, quod videbit in re. Invocat te Deus meus casta conscientia mea, & suavis amor fidei meæ, quam excussis ignorantia tenebris, ad veritatis intelligentiam perduxisti: & quam à stulta sæculi amaritudine eruisti, atque adhibita tuæ dulcedinis charitate, jucundam mihi & mellifluam reddidisti. Invocat te, beata Trinitas, vox clara & sincerus amor fidei meæ: quam ab ipsis enutriens cunabulis, illuminasti semper per illustrationem gratiæ tuæ, & quam adaugens confirmasti in me per documenta matris Ecclesiæ. Te invoco, beata & benedicta & gloriosa una Trinitas. Pater, & Filius, & Spiritus sanctus: Deus Dominus, Paracletus, charitas, gratia, communicatio.

2. Genitor, genitus, regenerans, verum lumen ex lumine vero, vera illuminatio. Fons, flumen, irrigatio. Ab uno omnia, per unum omnia, in uno omnia. A quo, per quem omnia. Vivens vita, vita à vivente, viventium vivificator. Unus à se, unus ab uno, unus ab ambobus. ω à se ω ab altero, ω ab utroque. Veritas Pater, veritas Filius, veritas Spiritus sanctus. Una ergò (Pater, logos, paracletusque) essentia,

tia, una virtus, una bonitas, una beatitudo: à quo per quem, & in quo beata sunt omnia, quæcunque beata sunt.

CAPUT XXXII.

Quod Deus vera & summa vita est.

1. **D**Eus, vera & summa vita, à quo, per quem, & in quo vivunt omnia, quæcunque verè & beatè vivunt. Deus bonum & pulchrum: à quo, per quem, & in quo bona & pulchra sunt omnia, quæcunque bona & pulchra sunt. Deus, cujus nos fides excitat, spes erigit, charitas jungit. Deus, qui peti te jubes, & inveniri te facis, & pulsanti aperis, Deus, à quo averti, cadere est: ad quem converti, surgere est: in quo manere, consistere est. Deus, quem nemo amittit, nisi deceptus; nemo quærit, nisi admonitus: nemo invenit, nisi purgatus. Deus, quem nosse, vivere est; cui servire, regnare est; quem laudare, salus & gaudium animæ est. Te labiis & corde, omnique qua valeo, virtute laudo, benedico atque adoro, tuæque clementiæ & bonitati, pro universis beneficiis tuis, gratias refero, & hymnum gloriæ tuæ cano: Sanctus, sanctus, sanctus.

2. Te invoco, ô beata Trinitas, ut venias in me, & templum, me facias dignum gloriæ tuæ. Rogo Patrem per Filium: rogo Filium per Patrem: rogo Spiritum sanctum per Patrem & Filium, ut omnia vitia elongentur à me & omnes sanctæ virtutes plantentur in me. Deus immense, à quo omnia, per quem omnia, in quo omnia

omnia facta sunt, visibilia & invisibilia: qui opera tua extra circumdas, & intra reple: supra regis & infra fers: custodi me opus manuum tuarum in te sperantem, & in tua solummodo misericordia confidentem. Custodi me, quæso, hic & ubique, nunc & semper, intus & foris, antè & retrò, supra & infra, circumcirca; ita ut in me nullus pateat locus insidiis inimicorum.

3. Tu es Deus omnipotens, custos & protector omnium in te sperantium: sine quo nemo est tutus, nemo de periculis liberatus. Tu es Deus, & non est alius Deus præter te, neque in cœlo sursum, neque in terra deorsum: qui facis magnalia, & mirabilia, & inscrutabilia; quorum non est numerus. Te decet laus, te decet honor, te decet hymnus. Tibi omnes Angeli, tibi cœli & universæ potestates hymnos dicunt, & laudes indefinenter concinunt: utpote Creator creaturæ, Domino servi; Regi milites: Te sanctam & individuum Trinitatem omnis creatura magnificat, omnis spiritus laudat.

CAPUT XXXIII.

Laus Angelorum & hominum.

1. **T**ibi sancti & humiles corde, tibi spiritus & animæ justorum, tibi omnes superni ci-
ves, & cuncti beatorum spirituum ordines, gloriam & honorem suppliciter adorantes concinunt sine fine. Laudant te, Domine, illi superni ci-
ves magnificè & honorabiliter. Laudat te homo, magna portio creaturæ tuæ. Sed & ego peccator homuncio, desiderio magno cupio te lauda-

laudare, amare te opto amore præcipuo. Deus meus, vita mea, fortitudo mea, dignare me, laudare te. Da mihi lumen in corde, verbum in ore; ut cor meum meditetur gloriam tuam, & lingua mea tota die cantet laudes tuas.

2. Sed quia non est pulchra laus in ore peccatoris, & quia vir pollutis labiis ego sum: munda, obsecro, cor meum ab omni inquinamento: sanctifica me, sanctificator omnipotens, interior & exterior, & fac me dignum laudibus tuis. Suscipe benignè & acceptabiliter de manu cordis, & de mentis amore, suscipe sacrificium labiorum meorum, fiatque acceptabile in conspectu tuo, & adscendat ad te in odorem suavitatis. Memoria tua sancta, & dulcedo tua beatissima, possideat totam animam meam, atque in invisibilium amorem rapiat eam. Transeat de visibilibus ad invisibilia, de terrenis ad cœlestia, de temporalibus ad æterna: transeat & videat visionem mirabilem.

3. O æterna Veritas & vera charitas, & chara Æternitas, tu es Deus meus, ad te suspiro nocte ac die; tibi inhio, tibi intendo, ad te pervenire desidero. Qui novit te, novit veritatem: novit æternitatem. Tu veritas super omnia præsides, quem videbimus sicuti es, cum pertransierit hæc vita cæca & mortalis: in qua dicitur nobis, ubi est Deus tuus? Et ego dico: Deus meus ubi es? Respiro in te paululum, cum effundo super te animam meam in voce exaltationis, & confessionis soni epulantis, & festivitatem celebrantis, & adhuc tristis est, quia relabitur, & fit abyssus: vel quin potius sentit se
adhuc

adhuc esse abyssum. Dicit ei fides mea, quam accendisti in nocte ante pedes meos.

4. Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo: lucerna pedibus meis verbum ejus. Spera & persevera, donec pertranseat nox, mater iniquorum, donec pertranseat ira Dei, cujus fuimus aliquando filii, (fuimus enim aliquando tenebræ) donec pertranseat iste impetus aquarum: residua adhuc trahimus in corpore propter peccatum mortuo, donec adspiret dies, & inclinentur umbræ. Spera in Domino, mane adstabo & contemplabor, semperque confitebor ei. Mane adstabo, & videbo salutare vultus mei Deum meum, qui vivificabit mortalia corpora nostra, propter inhabitantem spiritum ejus in nobis, ut jam simus lux, dum adhuc spe salvi facti sumus, & filii lucis & filii diei, non noctis neque tenebrarum. Fuimus enim aliquando tenebræ, nunc autem lux in te Deus noster & tamen adhuc per fidem, necdum per speciem. Spes enim quæ videtur, non est spes.

5. Laudant te Domine illi populi Angelorum tuorum immortales, & glorificant nomen tuum cœlestes virtutes; quæ non habent opus legere hanc scripturam nostram, cognoscere te sanctam & individuum Trinitatem. Vident enim faciem tuam semper, & ibi legunt sine syllabis temporum, quid velit æterna voluntas tua: legunt, eligunt & diligunt, semperque legunt, & nunquam præterit id quod legunt. Eligendo & diligendo legunt ipsam imutabilitatē consilii tui, & non claudetur codex eorum, nec plicabitur liber eorum, quoniam tu ipse illis hoc es, & eris in æter-

ternum. O beatæ nimium ille cœlorum virtutes, quæ laudare possunt te sancte & purissime, cum nimia dulcedine & ineffabili exultatione. Inde laudant unde gaudent, quia semper vident unde gaudere valeant & laudare.

6. Nos vero mole carnis pressi, & procul à vultu tuo in hac perigrinatione positi, atque per mundanas varietates distenti, te digne laudare nequimus; laudamus tamen per fidem, non per speciem: illi vero Angelici spiritus per speciem non per fidem. Hoc enim caro facit, ut inulto aliter laudemus quam illi. Sed licet diversis modis laudes dicimus, ut unus es Deus creator omnium, cui sacrificium laudis in cœlo & in terra offertur, perventuri tamen simus misericordia tua ad eorum consortium, cum quibus te semper videbimus, & quæ sine fine laudabimus. Tribue Domine, donec in hoc fragili corpore positus sum, laudet te cor meum, laudet te lingua mea, & omnia ossa mea dicant: Domine, quis similis tui?

7. Tu es Deus omnipotens, quem trinum in personis, & unum in substantia Deitatis, colimus & adoramus, Patrem ingenitum, Filium de Patre unigenitum, Spiritum sanctum de utroque procedentem, & in utroque permanentem, sanctam & individuan Trinitatem, unum DEUM omnipotentem. Qui cum non essemus, potenter fecisti nos: & cum perditii fuissetus culpâ nostrâ, pietate & bonitate tua mirabiliter recuperasti nos: Ne sinas nos esse ingratos, obsecro, tantis beneficiis, & indignos tam multis miserationibus: te deprecor; supplico & rogo, auge fidem, auge spem, auge charitatem.

8. Fac nos per ipsam gratiam tuam semper in fide stabiles, & in opere efficaces : ut per fidem rectam & condigna fidei opera, ad vitam te miserante perveniamus æternam ; ut ibi videntes gloriam tuam sicuti est, adoremus Majestatem tuam, & dicamus pariter, quos dignos feceris videre gloriam tuam : Gloria Patri, qui creavit nos : Gloria Filio, qui redemit nos : Gloria Spiritui sancto, qui sanctificavit nos : Gloria summx & individuæ Trinitati, cujus opera inseparabilia sunt, cujus imperium sine fine manet. Te decet laus, te decet hymnus, tibi debetur omnis honor, tibi benedictio & claritas, tibi gratiarum actio, tibi honor, virtus & fortitudo, Deo nostro in sæcula sæculorum, Amen.

CAPUT XXXIV.

Hic conqueritur homo quod non compungitur in contemplatione, ex quo Angeli quoque tremunt Deum videntes.

1. **I**gnosce Domine, ignosce pie, ignosce & miserere ; parce & ignorantix meæ, & multæ imperfectioni meæ. Noli me tanquam temerarium reprobare, quod audeam servus, utinam vel bonus, & non etiam inutilis & malus : & ideo valde malus, quia te omnipotentem Deum nostrum terribilem & nimis metuendum, sine cordis contritione & lachrymarum fonte, sine reverentia debita & tremore, laudo, benedico, atque adoro. Si enim Angeli te adorantes & laudantes tremunt, mira exultatione repleti : ego pec-

peccator, dum tibi assisto, laudes dico, sacrificium offero: cur non corde paveo, vultu palleo, labiis tremo, toto corpore inhorresco; sicque obortis lachrymis, coram te indefinenter lugeo? Volo, sed non valeo, quia nequeo, quod desidero. Hinc enim mecum vehementer admiror, dum te nimis terribilem oculis fidei cerno: sed quid hoc, sine ope gratiæ tuæ? Universa enim salus nostra, magna misericordia tua.

2. Miserum me, quomodo sic insensata facta est anima mea: ut non terreatur terrore nimio, dum stat ante Deum; & suas illi laudes decantat? Miserum me, quomodo sic induruit cor meum; ut oculi mei indefinenter non producant flumina lachrymarum, dum conversus sermocinatur coram Domino suo, homo cum Deo, creatura cum creatore, qui factus est ex limo, cum eo qui omnia fecit ex nihilo? Ecce Domine, pone me ante te, & quid in secretis de me sentio, fraternis auribus non taceo. Tu dives in misericordia, & largus in præmiis, da mihi de bonis tuis, ut ex eis serviam tibi. Non enim aliunde possumus servire, neque tibi placere, nisi de tuo munere.

3. Confige, quæso, timore tuo carnes, lætetur cor meum, ut timeat nomen tuum. Utinam sic te timeret peccatrix anima mea, quomodo ille vir sanctus qui dixit, Semper enim quasi tumentes super me fluctus timui Deum. Dator enim bonorum Deus, da mihi inter laudes tuas fontem lachrymarum, simul cum cordis puritate, & mentis jubilatione, ut perfecte te diligens & digne te laudans, ipso cordis palato sentiam, gustem & sapiam, quam dulcis & suavis es, Do-

mine, sicut scriptum est : Gustate & videte quoniam suavis est Dominus. Beatus vir, qui sperat in eo : beatus populus, qui scit jubilationem : beatus vir, cujus est auxilium abs te, adscensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarum, in loco quem posuit. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Beati qui habitant in domo tua, Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te.

CAPUT XXXV.

Oratio multum movens ad devotionem & divinum amorem.

1. **J**esu nostra redemptio, amor & desiderium, Deus de Deo, adesto mihi famulo tuo. Te invoco, ad te clamo clamore magno, in toto corde meo. Te invoco in animam meam : intra in eam ; & coapta eam tibi, ut possideas eam sine ruga, & sine macula, Mundissimo namque Domino, munda debetur habitatio. Sanctifica ergo me vas tuum, quod fecisti ; de malitia evacua, imple de gratia, & plenum conserva ; ita ut dignum habitationis tuæ efficiar templum hic & in perpetuum. Dulcissime, benignissime, amantissime, charissime, potentissime, desideratissime, preciosissime, amabilissime, pulcherissime ; tu melle dulcior, lacte & nive candidior, nectare suavior, gemmis & auro preciosior, cunctisque terrarum divitiis & honoribus mihi charior.

2. Quid dico, Deus meus, una spes mea, tam grandis misericordia tua ? Quid dico dulcedo

cedo felix & segura? Quid dico, dum talia dico? Dico quod valeo, sed non dico, quod debeo. Utinam possem talia dicere, qualia illi hymnidici Angelorum chori. O quam libenter me in tuis laudibus totum effunderem? O quam devotissime illa cœlestis melodix cantica ad laudem & gloriam nominis tui in medio Ecclesiæ infatigabilis perorarem! Sed quia talia non possum, nunquid tacebo? Væ tacentibus de te, qui ora mutorum resolvis, & linguas infantium facis disertas. Væ tacentibus de te quoniam ipsi loquaces muti sunt, cum non tuas laudes dicunt.

3. Quis digne te laudare potest, ô ineffabilis virtus, & sapientia Patris! Et quoniam nulla invenio verba, quibus te sufficienter valeam explicare cunctipotens & omniscium Verbum, dicam interim, quod valeo donec jubeas me venire ad te, ubi possum dicere quod te decet, & me oportet. Et ideo suppliciter rogo, ut non respicias tantum ad id quod modo dico, sed ad id quod dicere opto. Cupio enim desiderio magno de te eloqui, quod oportet & decet; quia te decet laus, te decet hymnus, tibi que debetur omnis honor. Scis ergo occultorum cognitor DEus, quoniam cœlo, terra, & omnibus quæ in ea sunt tu mihi acceptior, tu mihi amabilior es. Diligo enim te super cœlum & terram, & cætera omnia quæ in eis sunt; immo amore nominis tui, quæ transitoria sunt, procul dubio amanda non sunt. Amo te Deus meus amore magno, magisque te amare cupio.

4. Da mihi ut amam te semper quantum volo, & quantum debeo, ut tu solus sis tota intentio mea, & omnis meditatio mea. Te me-

diter per dies sine cessatione, te sentiam per soporem, in nocte te alloquatur spiritus meus, tecum fabuletur mens mea. Lumine sanctæ visionis tuæ illustretur cor meum, ut te rectore, te duce ambulem de virtute in virtutem, tandemque videam te Deum deorum in Sion, nunc quidem per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem, ubi cognoscam te sicut & cognitus sum. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Beati qui habitant in domo tua, Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te, Rogo itaque te, Domine, per omnes miserationes tuas, quibus de morte æterna liberati simus, mollifica cor meum durum & lapideum, saxeum & ferreum, tua sacratissima & potenti unctione, & fac me per ignem compunctionis, coram te omni hora hostiam vivam fieri.

5. Fac me in tuo conspectu cor contritum & humiliatum semper habere, cum lachryarum abundantia. Fac me ex toto desiderio huic mundo funditus extinguere, & transeuntium rerum oblivisci, præ magnitudine timoris & amoris tui, usque adeo, ut de temporalibus nec lugeam, nec gaudeam, nec metuam aliquid temporale, nec diligam, nec blandis corrumpar, nec adversis concutiar. Et quia tui valida est ut mors dilectio, absorbeat (quæso) mentem meam ab omnibus quæ sub cælo sunt, ignita & melliflua vis amoris tui; ut tibi soli inhæream, solaque tuæ suavitatis memoria pascar.

6. Descendat, Domine, descendat (precor) descendat in cor meum odor tui suavissimus, ingrediatur amor tui mellifluus. Veniat mihi tui saporis mira & inenarrabilis fragrantia, quæ semper
piter.

piternas in me susciter concupiscentias; & ex corde meo producet venas salientis aquæ in vitam æternam. Immensus es, Domine, & ideo si ne mensura debes amari & laudari ab iis, quos tuo precioso sanguine redemisti. Amator hominum benignissime, clementissime Domine, & æquissime iudex, cui omne iudicium dedit Pater, qui sapientissimo tuæ æquitatis iudicio discernis hoc rectum & iustum esse, ut filii huius sæculi, noctis & tenebrarum, præstantiori desiderio, virtute atque studio diligant & quærant perituras divitias, & fugitivos honores: quam nos servi tui diligamus te Deum nostrum, per quem facti & redempti sumus.

7. Si enim homo hominem tanta diligit dilectione; ut alter alterum vix patiatur abesse, si sponsa sponso tanto conglutinatur mentis ardore, ut præ magnitudine amoris nulla perfrui valeat requie, chari sui absentiam non sine mœrore ferens: quia ergo dilectione, quo studio, quo fervore anima, quam desponsasti tibi fide & miserationibus, debet diligere te verum Deum, & pulcherrimum sponsum: qui nos sic amasti & salvasti, qui pro nobis tot, tanta, & talia fecisti? Quanquam autem hæc infima habeant suas delectationes, suosque amores: non tamen tali modo delectant sicut ut Deus noster. In te enim delectatur iustus, quia amor tui suavis est & quietus. Nam pectora, quæ possides, dulcedine & suavitate & tranquillitate reple. Et contra, amor sæculi & carnis anxius est & perturbatus: animas certe quas ingreditur, quietas esse non patitur; semper enim suspicionibus, &

perturbationibus, variisque timoribus sollicitat eas.

8. Tu itaque es delectatio rectorum & merito: quies enim valida est apud te, & imperturbabilis vita. Qui intrat in te, bone Domine, intrat in gaudium Domini sui, & non timebit amplius: sed habebit se optimé in optimo loco dicens: Hæc requies mea in sæculum sæculi: hic habitabo, quoniam elegi eam. Et illud: Dominus regit me, & nihil mihi deerit: in loco pascuæ ibi me collocavit. Dulcis Christe, bone Jesu, reple semper (quæso) cor meum inextinguibili dilectione tui, continua recordatione tua adeo, sicut flamma urens, totus ardeam in tui amoris dulcedine: quem & aquæ multæ in me nunquam possint extinguere. Fac me dulcissime Domine amare te: & desiderio tui deponere pondus omnium carnalium desideriorum, & terrenarum concupiscentiarum gravissimam sarcinam, quæ impugnant & aggravant miseram animam meam: ut post te expedite in odore unguentorum tuorum currens, usque ad tuæ pulchritudinis visionem efficaciter fatiandus, quantocitius te quoque duce merear pervenire.

9. Duo enim amores, alter bonus, alter malus, alter dulcis, alter amarus, non se simul in uno capiunt pectore. Et ideo si quis præter te, aliud diligit, non est charitas tua Deus in eo. Amor dulcedinis, & dulcedo amoris. Amor non crucians, sed delectans: amor sincere castæque permanens in sæculum sæculi; amor, qui semper ardes & nunquam extingueris: dulcis Christe, bone Jesu, charitas, Deus meus: accende

cende me totum igne tuo, amore tui, suavitate & dulcedine tua, jucunditate & exultatione tua, voluptate & concupiscentia tua, quæ sancta est & bona, casta & munda, tranquilla est & secura: ut totus dulcedine amoris tui plenus, totus flamma charitatis tuæ succensus, diligam te Deum meum ex toto corde meo, totisque medullis præcordiorum meorum, habens te in corde, in ore, & præ oculis meis semper & ubique; ita ut nullus pateat in me locus adulterinis amoribus.

10. Audi Deus meus, audi lumen oculorum meorum; audi quæ peto, & da quæ petam, ut audias me. Pie & misericordissime Domine, ne efficiaris mihi inexorabilis propter peccata mea, sed propter bonitatem tuam suspice preces servitui: & da mihi effectum petitionis meæ: & desiderii mei: intercedente, & orante, & impetrante gloriosa virgine genitrice tua, Maria Domina mea, cum omnibus Sanctis tuis, Amen.

C A P U T XXXVI.

Oratio devotissima ad laudes habendas.

1. **C**Hriste Domine verbum Patris, qui venisti in hunc mundum peccatores salvos facere: rogo te per indulgentissima misericordiæ tuæ viscera, emenda vitam meam, meliora actus, compone mores: tolle de me, quod mihi nocet, & tibi displicet: & da, quod nosti tibi placere, & mihi prodesse. Quis potest facere mundum de immundo conceptum femine, nisi tu solus? Tu es Deus omnipotens infinitæ pietatis: qui ju-

stificas impios, & vivificas mortuos propter peccatum, qui mutas peccatores, & non sunt. Tolle ergo de me, quidquid tibi displicet in me. Imperfecta enim mea plurima vident oculi tui. Mittere, quæso, manum pietatis tuæ in me; & tolle de me, quidquid offendit oculos pietatis tuæ in me. Coram te Domine est sanitas & infirmitas mea: illam (precor) serva, istam sana.

2. Sana me Domine, & salvabor: saluum me fac, & salvus ero: Tu, qui infirma sanas, & sanata conservas: Tu qui solo nutu tuo restauras diruta & collapsa. Si enim dignaris in agro tuo corde meo serere bonum semen, necesse est, ut manu pietatis tuæ spinas prius evellas vitiorum meorum. Dulcissime, benignissime, amantissime, charissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, infunde obsecro, multitudinem dulcedinis tuæ & charitatis tuæ, pectori meo; ut nihil terrenum, nihil carnale desiderem vel cogitem: sed te solum amem, te solum habeam in corde & in ore meo. Scribe digito in pectore meo, dulcem memoriam tui melliflui nominis, nulla unquam oblivione delendam. Scribe in tabulis cordis mei voluntatem tuam, & justificationes tuas; ut te immensæ dulcedinis Dominum & præcepta tua semper & ubique habeam præ oculis meis. Succende mentem meam igne illo tuo quem misisti in terram, & voluisti vehementer accendi, ut sacrificium spiritus contribulati & cordis contriti, obortis lachrymis quotidie offeram tibi.

3. Dulcis Christe, bone JESU, sicut desidero, sicut tota mente mea peto; da mihi amorem

rem tui sanctum & castum , qui me repleat , teneat totumque possideat. Et da mihi evidens signum amoris tui , irriguum lachrymarum fontem jugiter emanantem , ut ipsæ quoque lacrymæ , tui in me testentur amorem , ipsæ prodant , ipsæ loquantur , quantum te diligit anima mea : dum præ nimia dulcedine amoris tui , nequit se à lacrymis continere.

4. Reminiscor , pie Domine , illius bonæ mulieris Annæ , quæ ad tabernaculum rogatura pro filio venit : de qua scriptura refert , quod vultus ejus post lachrymas & preces , non sunt amplius in diversa mutati. Sed memortantæ virtutis , tantæque constantiæ , dolore torqueor , & verecundia confundor ; quia me miserum , nimis deorsum jacere intueor. Si enim ita flevit , & in fletu perseveravit mulier , quæ quærebat filium , quomodo plangere & in planctu persistere debet anima mea , quæ quærit & amat Deum , & ad eum pervenire desiderat ? Quomodo gemere ac flere debet talis anima , quæ quærit Deum die ac nocte ; quæ præter Christum nihil vult amare ? Mirum quippe est , si jam non tactæ sunt ei lacrymæ suæ panes die ac nocte. Respice ergo & miserere mei ; quia dolores cordis mei multiplicati sunt. Da mihi consolationem tuam cœlestem , & noli spernere peccatricem animam , pro qua mortuus es. Da mihi , quæso , lachrymas ex toto affectu internas , quæ peccatorum meorum possunt solvere vincula , & cœlesti jucunditate semper repleant animam meam. Si non cum veris & perfectis Monachis , quorum vestigia nequeo imitari : saltem cum de-

votis mulieribus, quantulamcunque portionem in regno tuo merear adipisci.

5. Venit mihi quoque in mentem alterius mulieris devotio mira; quæ re in sepulchro jacentem, præ amore quærebat; quæ recedentibus discipulis de sepulchro, non recedebat: quia sedebat ibi tristis, & mœrens, & diu multumque flebat: & resurgens, multis lachrymis iterum iterumque antra deserti sepulchri vigilantibus oculis explorabat, si forte alicubi videre posset, quem ferventi desiderio quærebat. Jam certe semel & iterum ingressa sepulchrum viderat sed nimium amanti non satis erat: virtus enim boni operis perseverantia est. Et quia præ cæteris dilexit, & diligendo flevit, & flendo quæsivit, & quærendo perseveravit: ideo prima omnium te invenire, te videre, & te alloqui meruit.

6. Et non solum hæc, sed etiam ipsis discipulis gloriosæ resurrectionis tuæ prænuncia exitit: te præcipiente, & clementer monente: Vade; dic fratribus meis ut vadant in Galilæam; ibi me videbunt. Si ergo ita flevit, & in fletu perseveravit mulier, quæ viventem cum mortuis quærebat, quæ te manu fidei tangebatur, quomodo plangere & in planctu persistere debet anima, quæ te redemptorem suum jam cælo præsidentem & ubique regnantem, corde credit, ore confitetur? Quomodo ergo gemere & flere debet talis anima, quæ te toto corde diligit, teque toto desiderio videre concupiscit? Solum confugium, & unica spes miserorum, cui nunquam sine spe misericordiæ supplicatur.

7. Præsta mihi hanc gratiam propter te, & propter nomen sanctum tuum: ut quoties de te cogito, de te loquor, de te scribo, de te lego, de te contero: quoties tui reminiscor, tibi assisto, laudes, preces & sacrificium offero: toties obortis lachrymis, in conspectu tuo copiose & dulciter fleam; ita ut efficiantur mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte. Tu quidem Rex gloriæ, & omnium virtutum magister, docuisti nos verbo & exemplo gemere & flere, dicens: Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Tu flevistis defunctum amicum, & lacrymatus es valde super perituram civitatem.

8. Rogo te, bone JESU per illas preciosissimas lachrymas tuas, & per omnes miserationes tuas, quibus mirabiliter nobis perditis subvenire dignatus es: da mihi gratiam lachrymarum, quam multum desiderat & appetit anima mea: sine dono tuo, non possum habere eam, sed per Spiritum sanctum tuum, qui dura corda peccatorum mollit, & ad fletum compungit. Da mihi gratiam lachrymarum, sicut dedisti patribus nostris, quorum vestigia debeo imitari; ut plan- gam me in omni vita mea, sicut ipsi se planxerunt nocte ac die. Propter merita & orationes eorum, qui tibi placuerunt & devotissime servierunt, miserere mei miserrimi & indigni servi tui, & da mihi gratiam lachrymarum. Da mihi irriguum superius, & irriguum inferius; ut sint mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte, efficiarque in conspectu tuo, Deus meus, per ignem compunctionis, holocaustum pingue & medullarum, mactet totus in ara cordis mei, & tan-
quam

quam pinguiſſimum holocauſtum aſſumar tibi in odorem ſuauitatis.

9. Da mihi, dulciſſime, fontem irriguum, fontemque perſpicuum, in quo lavetur aſſidue iſtud inquinatum holocauſtum. Licet enim me totum tibi obtulerim opitulante gratia tua, ut multis tamen quotidie offendo propter nimiam fragilitatem meam. Da ergo mihi gratiam lachrymarum, benedicte & amabilis Deus; præcipue ex multa dulcedine amoris tui, & commemoratione miſericordiarum tuarum, præpara hanc menſam famulo tuo in conſpectu tuo, & da mihi in poteſtatem, ut quoties volo, ſatier ex ea.

10. Tribue pro pietate & bonitate tua, ut iſte calix tuus inebrians & præclarus, ſatiet ſitim meam, ut inhiet tibi ſpiritus meus, & ardear mens mea in amore tui, oblitus vanitatis & miſeriæ. Audi Deus meus, audi lumen oculorum meorum; audi quæ peto, & da ut petam quod audias, pie & exorabilis Domine, ne efficiaris mihi inexorabilis propter peccata mea: ſed propter bonitatem tuam ſuſcipe preces ſervi tui, & da mihi effectum petitionis meæ & deſiderii mei precibus & meritis glorioſæ Virginis Mariæ Dominiæ meæ, & omnium Sanctorum, Amen.

C A P U T X X X V I I.

In iſta oratione mens humana copioſius compungitur, ſi in quiete dicatur.

1. **J**Eſu Domine, JEſu pie, JEſu bone, qui mori dignatus es propter peccata noſtra, & reſur.

surrexisti propter justificationem nostri: rogo te per gloriosam resurrectionem tuam, resuscita me de sepulchro vitiorum & peccatorum meorum omnium: & da mihi quotidie partem in resurrectione prima: ut resurrectione tua merear veraciter percipere portionem. Dulcissime, benignissime, amantissime, charissime, preciosissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, adscendisti in cœlum cum triumpho gloriæ tuæ, & sedes ad dexteram Patris, rex potentissime. Trahe me sursum ad te ut curram post te in odorem unguentorum tuorum, curram & non deficiam, te trahente, te ducente me currentem. Trahe os sitientis te animæ, in superna fluenta æternæ satietatis, imo traheme ad te fontem vivum, ut inde pro caput meo bibam, unde semper vivam, Deus meus, vita mea.

2. Tu enim dixisti ore tuo sancto & benedicto: Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. Fons vitæ, da sitienti animæ semper bibere ex te, ut secundum sanctam & veridicam promissionem tuam, de ventre meo fluant aquæ vivæ. Fons vitæ, reple mentem meam torrente voluptatis tuæ: inebria cor meum sobria ebrietate amoris tui: ut obliviscar quæ vana sint & terrena, & te solum jugiter habeam in memoria mea, sicut scriptum est: Memor fui Dei, & delectatus sum.

3. Da mihi Spiritum sanctum tuum, quem significabant illæ aquæ, quas sitientibus daturum te promiseras. Da, quæso, toto desiderio & omni studio tendere, quo te adscendisse post resurrectionem die quadagesimo credimus; ut in præ-

præsenti quidem miseria solo tenear corpore: tecum autem sum cogitatione semper & aviditate; ut ibi sit cor meum, ubi tu es, thesaurus meus desiderabilis & incomparabilis, multumque amabilis. In hoc enim magno hujus vitæ diluvio, ubi circumstantibus agitamur procellis, & non invenitur fida statio & locus eminentior, ubi pes columbæ valeat aliquatenus requiescere; nusquam tuta pax, nusquam secura quies, ubique bella & lites, ubique hostes: foris pugnae, intus timores.

4. Et quia altera pars sumus coeli, altera terræ, corpus quod corrumpitur aggravat animam: Idcirco animus meus, socius & amicus meus fatigatus, de via veniens languet & jacet; discissus atque laceratus ab iis, quas pertransierat vanitatibus, esurit & sitit valde: & non habeo quod ponam ante illum, quia pauper sum & mendicus Tu Domine Deus meus dives omnium bonorum, & dapum supernæ satietatis opulentissime largitor: da lasso cibum, collige dispersum, redintegra scissum. En stat ad ostium & pulsat. Obsecro per viscera misericordiæ tuæ, quibus visitasti nos oriens ex alto: aperi pullanti misero manum pietatis tuæ; & jube propitiabili dignatione, ut ingrediatur ad te, requiescat in te, reficiatur de te vivo celestique pane; quo satiatus resumptisque viribus, ad superiora conscendat, & de hac valle lachrymarum, penna sancti desiderii raptus, ad cœlestia regna volitet.

5. Assumat, Domine, assumat (rogo) spiritus meus pennas ut aquilæ, & volitet & non deficiat, volitet & perveniat usque ad decorem do-

domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ : ut ibi super mensam refectiōnis civium superno-
rum pascatur de occultis tuis in loco pascuæ tuæ
juxta fluenta plenissima : requiescat in te Deus
cor meum, cor mare magnum, tumens flucti-
bus. Tu, qui imperasti ventis & mari, & facta
est tranquillitas magna : veni & gradere super
fluctus cordis mei, ut tranquilla & serena fiant
omnia mea, quatenus unum bonum meum am-
plectar te, & dulce lumen oculorum meorum
contempler te, sine tumultuantium cogitatio-
num cæca caligine. Confugiat Domine mens
mea sub umbra alarum tuarum ab æstibus cogi-
tationum hujus sæculi, ut in tui refrigerii tempe-
ramento absconsa, lætabunda cantet, & dicat :
In pace in idipsum dormiam & requiescam.

6. Dormiat (obsecro) Domine Deus, dor-
miat memoria mea ab omnibus malis : iniquita-
tem odiat, justitiam diligit. Quid enim pul-
chrius, quidve dulcius, quam inter tenebras
hujus vitæ multasque amaritudines, divinæ dul-
cedini inhiare, & æternæ beatitudini suspirare :
illic teneri mente, ubi vera habere gaudia cer-
tissimum est ? Dulcissime, amantissime, benignis-
sime, charissime, preciosissime, desideratissi-
me, amabilissime, pulcherrime, quando te vide-
bo ? Quando apparebo ante faciem tuam ? Quan-
do satiabor de pulchritudine tua ? Quando edu-
ces me de hoc carcere tenebroso, ut confitear
nomini tuo : ita ut deinceps non compungar ?

7. Quando transibo in illam admirabilem &
pulcherrimam domum tuam, ubi personat vox
lætitiæ & exultationis, in tabernaculis iusto-
rum ? Beati qui habitant in domo tua, Domine,

in sæcula sæculorum laudabunt te. Beati & verè beati, quos elegisti & assumpsisti in illam cœlestem hæreditatem. Ecce Sancti tui, Domine, florent ante te sicut lilium. Replentur enim ab ubertate domus tuæ, & torrente voluptatis tuæ potas eos, quoniam tu es fons vitæ, & in lumine tuo vident lumen: usque adeò, ut ipsi videlicet lumen illuminatum per te Deum illuminantem sicut Sol effulgeant in conspectu. O quàm mira, quàm pulchra, quàm acceptabilia sunt domus tuæ habitacula, Domine virtutum! concupiscit intrare in ea hæc peccatrix anima mea. Domine dilexi decorem domus tuæ, locum habitationis gloriæ tuæ.

8. Unam rem petii à Domino, & hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ. Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Quando veniam, & apparebo ante faciem tuam? Quando videbo Deum meum, quem sitit anima mea? Quando videbo eum in terra viventium? In ista enim terra morientium videri non potest mortalibus oculis. Quid faciam miser ego, gravedine compedis mortalitatis meæ constrictus? Quid faciam? Dum sumus in corpore, peregrinamur à Domino: non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus. Noster autem municipatus in cœlis est.

9. Heu mihi! quia incolatus meus prolongatus est: habitavi cum habitantibus Cedar, multum incola fuit anima mea. Quis dabit mihi pennas sicut columbæ: & volabo, & requiescam?

scam? Nihil mihi tam dulce, quàm cum Domino meo esse. Mihi autem adhærere Deo bonum est. Da mihi, Domine, donec his fragilibus adsisto membris, tibi adhærere, sicut scriptum est: Qui adhæret Domino, unus spiritus est cum eo. Præbe mihi, rogo contemplationis pennas, quibus indutus, ad se volitem sursum; & quia omne sinistrum deorsum jacet, tene mentem meam, ne ad ima tenebrose vallis corruat: ne interveniente umbra terræ, à te vero justitiæ Sole separetur; & adducta tenebrarum nebula prohibeatur alta respicere. Idcirco sursum tendo ad pacis gaudia, lucisque delectabilem & serenissimum statum.

10. Tene cor meum manu tua, quia sine te ad altiora non rapitur. Illuc festino, ubi summa pax regnat, & jugis tranquillitas rutilat. Tene & rege spiritum meum, & assume illum secundum voluntatem tuam: ut, te duce, adscendat in illam regionem ubertatis, ubi pascis Israël in æternum pabulo veritatis; Ut ibi vel rapida cogitatione attingat se summam sapientiam, super omnia manentem, cuncta transeuntem & omnia gubernantem. Sed volitanti ad te animæ multa sunt, quæ obstrepunt. Jussu tuo Domine conticescant mihi omnia. Ipsa sibi anima mea sileat, omnia pertranseat, omnia, quæ creata sunt, transcendat se, & perveniat ad te, atque in te solo creatore omnium oculos fidei figat, tibi inhiet, tibi intendat: te meditetur, te contempletur; te sibi ante oculos ponat, te sub corde revolvat, verum & summum bonum, & gaudium sine fine mansurum.

11. Multæ denique sunt contemplationes, quibus anima devota tibi mirabiliter pascitur, sed in nullas earum ite delectatur & requiescit anima mea sicut in te, & quando te solum cogitat & contemplatur. Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine? quàm mirabiliter inspiras cordibus amatorum tuorum? quam mira suavitas amoris tui, quo perfruuntur illi, qui nihil præter te diligunt, nihil quærunt, nihil etiam cogitare concupiscunt. Felices illi, quibus tu solus spes es! & omne opus eorum, oratio! Beatus, qui sedet solitarius, & tacet; & stat super custodiam suam jugiter die ac nocte: ut adhuc in hoc fragili corpusculo positus, prælibare valeat aliquatenus dulcedinem tuam.

12. Rogo te per illa salutifera vulnera tua, quæ passus es in cruce pro salute nostra, è quibus emanavit ille preciosus sanguis, quo sumus redempti: Vulnera hanc animam meam peccatricem, pro qua etiam mori dignatus es: Vulnera eam igneo & potentissimo telo tuæ nimix charitatis: Vivus est enim sermo Dei & efficax & penetrabilior omni gladio ancipiti. Tu sagitta electa, & gladius acutissimus, qui durum scutum humani cordis penetrare tuâ potentiâ vales; confige cor meum jaculo tui amoris, ut dicat tibi anima mea: Charitate tua vulnerata sum: ita ut ex ipso vulnera amoris tui uberrimè fluant lachrymæ die ac nocte.

13. Percute Domine, percute (obsecro) hanc durissimam mentem meam pia & valida cuspidе dilectionis tuæ, & altius ad intima penetra potenti virtute; & sic de capite meo educaquam immensam, & de oculis meis verum fontem lachry-

chrymarum jugiter manantem, ex nimio affectu, & desiderio visionis pulchritudinis tuæ: ut lugeam die ac nocte, nullam in præsentī vita recipiens consolationem, donec in te cœlesti thalamo merear videre dilectum & pulcherrimum sponsum meum, Deum & Dominum meum. Ut ibi videns gloriosam, admirabilem & pulcherrimam faciem tuam omni dulcedine plenam, cum iis quos elegisti, majestatem tuam supplex adorem: & illic tandem cœlesti & ineffabili repletus júbilo æternæ exultationis, exclamem cum diligentibus te, dicens: Ecce quod concupivi, jam video, quod speravi, jam teneo, quod desideravi, jam habeo. Illi namque in cœlis junctus sum, quem in terris positus tota virtute dilexi; tota charitate amplexus sum, cui toto amore inhæsi: ipsum laudo, benedico atque adoro. Qui vivit & regnat Deus in sæcula sæculorum. Amen.

CAPUT XXXVIII.

Oratio in tribulatione.

I. **M**iserere Domine, miserere pie, miserere mihi miserrimo peccatori indigna agentī, & digna patienti, assidue peccanti, & tua flagella quotidie sustinenti. Si penso malum quotidie, quod feci, non est tantum quod patior: gravius est, quod commisi: levior est, quod tolero. Justus es Domine, & rectum judicium tuum: omnia judicia tua justa sunt & vera. Justus & rectus tu es Domine Deus noster, & non est ulla iniquitas in te. Non enim injuste neque crudeliter affligis nos peccatores, om-

nipotens & misericors Domine : qui cū non essemus , potenter fecisti nos : & cū perditī fuīsemus culpā nostra , pietate & bonitate tuā mirabiliter reparasti nos.

2 Scio & certus sum , quōd vita nostra non temerariis motibus agitur : sed à te Domine Deo nostro disponitur & gubernatur. Unde tibi cura est de omnibus , præcipuè de servis tuis , qui totam spem suam posuerunt in sola misericordia tua. Idcirco obsecro & suppliciter rogo , ut non facias mihi secundū peccata mea , quibus iram tuam merui : sed secundū magnam misericordiam tuam , quæ superat etiam peccata totius mundi. Tu Domine , qui exterius flagella irrogas : da semper interius indeficientem patientiam , ita ut laus tua non recedat de ore meo. Miserere mei Domine , miserere mei , & adjuva me , sicut tu nosti , quod mihi est necesse in corpore & in anima : scis omnia , potes omnia , qui vivis in sæcula.

C A P U T XXXIX.

Oratio multum devota ad Filium.

1. **D**omine JESU Christe , fili Dei vivi , qui in cruce expansis manibus , propter mortaliū omnium redemptionem hausisti calicem Passionis , mihi hodiè præbere digneris auxilium. Ecce pauper venio ad te divitem , miser ad misericordem ; ne recedam vacuus vel contemptus Esuriens incipio , ne desinam de te jejuniis. Famelicus accedo , ne recedam impastus. Et si antequam comedam , suspiro , da vel post suspiria ut come-

comedam. In primis dulcissime Jesu, coram magnificentia tuæ suavitatis; confiteor adversum me injustitiam meam. Ecce Domine, quia in peccatis fui conceptus & natus: & tu me abluisti & sanctificasti: & ego postea me majoribus sordidavi peccatis. Fui enim in necessariis natus, postea in spontaneis volutatus.

2. Sed tuæ Domine miserationis non immemor: tulisti me de domo patris mei carnalis & de tabernaculis peccatorum; & inspirasti mihi, ut sequererte, cum generatione quæ rentium faciem tuam, ambulantium semitam rectam, comorantium inter lilia castitatis, & tecum discumbentium in coenaculo altissimæ paupertatis. Et ego tot beneficiorum ingratus, post religionis ingressum multa commisi illicita, multa perpetravi nefanda: & ubi peccata emendare debui, peccata peccatis addidi. Hæc sunt mala mea, Domine, quibus exhonoravi te: & maculavi me (quem ad imaginem & similitudinem tuam creasti) superbia, vana gloria, & cætera alia mala multa, quibus vexatur & affligitur, laceratur & destruitur infelix anima mea.

3. Ecce Domine iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum: & sicut onus grave gravatæ sunt super me. Et nisi tu, cui proprium est misereri semper, & parcere, dexteram tuæ majestatis supponas, mergi cogor miserabiliter in profundum. Attende Domine Deus, & vide, quoniam sanctus & ecce insultat adversum me inimicus meus, dicens: Deus dereliquit eum; persequar & comprehendam eum: quia non est, qui eripiat. Et tu Domine usquequo?

Convertere, & eripe animam meam, saluum me fac propter misericordiam tuam. Miserere filii tui, quem in dolore non modico peperisti; & noli attendere malum meum, ut obliviscaris bonum tuum. Quis est Pater, qui filium non liberet? aut quis filius, quem Pater pietatis baculo non corripiat?

4. Ergò pater & Domine, licet peccator sim, non possum non esse filius tuus: quia tu me fecisti & refecisti, sicut peccavi, emenda me; & prius flagello emendatum, trade me filio tuo. Nunquid oblivisci potest mater infantem uteri sui? Et certè, si illa oblita fuerit, ut pater promissisti te non oblivisci. Ecce clamo, & non exaudis me: dolore crucior, & non consolaris me. Quid dicam, vel quid faciam miserrimus? Ego tanto destitutus solatio, projectus sum à facie oculorum tuorum. Heu me, de quanto bono in quantum malum cecidi! Quò tendebam, & quò deveni? Ubi sum, & ubi non sum? Ad quæ adspiravi, & nunc in quibus suspiro? Quæsi vi bona, & ecce turbatio. Ecce jam morior, & Iesus non est mecum. Et certè melius est mihi non esse, quàm sine Iesu esse. Melius est non vivere, quàm vivere sine vita.

5. Et tu Domine Iesu, ubi sunt misericordiæ tuæ antiquæ? Nunquid irasceris mihi in finem? Placere obsecro, & miserere mei, & non avertas faciem tuam à me: qui pro me redimendo, non avertisti faciem tuam ab increpantibus & conspuentibus in te. Fateor, quia peccavi, & conscientia mea meretur damnationem, & poenitentia non sufficit ad satisfactionem: sed certum est, quod misericordia tua superat omnem
nem

nem offensionem. Noli, quæso, piissime Domine scribere adversum me amaritudines meas, ut intres in iudicium cum servo tuo; sed secundum multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam. Væ mihi misero! cum venerit dies iudicii, & aperti fuerint libri conscientiarum: cum dicetur de me: Ecce homo, & opera ejus. Quid faciam tunc, Domine Deus meus, cum cœli revelabunt iniquitatem meam, & adversum me terra consurget? Ecce nihil respondere potero, sed demisso capite præ confusione, coram te stabo trepidus & confusus.

6. Heu me miserum, quid dicam? Clamabo ad te Domine Deus meus. Quare tacens consumor? Veruntamen si locutus fuero: non quiescet dolor meus: & si tacuero, amarissimâ amaritudine cruciabor interius. Plange anima mea, sicut vidua super virum pubertatis tuæ. Ulula misera, & plora, quoniam dimisit te sponsus tuus: id est, Christus. Ita omnipotens, ne irruas super me, quia nunquam capi posset in me. Certè non est in toto me, quod posset tolerare te. Miserere ne desperem, sed desperando respirem. Et si ego commisi, unde me damnare potes; tu non amisisti unde salvare soles.

7. Tu Domine non vis mortem peccatorum, nec lætaris in perditione morientium: imò ut mortui viverent, tu mortuus es, & mors tua peccatorum mortem occidit: & ipsi te moriente vixerunt. Obsecro te Domine, ut ego, te vivente, non moriar. Mitte manum tuam de alto, & libera me de manu inimicorum meorum; ne supergaudeant mihi, & dicant: Devorabimus eum. Quis unquam bone Jesu, de tua mi-

sericordia diffidat ; qui cū inimici tui essemus, redemisti nos in sanguine tuo, & reconciliasti nos Deo ? Ecce sub tuæ misericordiæ umbra protectus, ad thronum gloriæ veniam postulans curre, clamans & pulsans, donec miserearis mihi. Si enim ad veniam nos vocasti, veniam non quærentes, quanto magis veniam impetrabimus postulantes.

8. Ne memineris dulcissime JEsu tuæ justitiæ adversus peccatorem tuum : sed esto memor benignitatis tuæ adversus creaturam tuam. Ne memineris iræ adversus reum, sed memor esto miserationis tuæ adversus miserum. Obliviscere superbum provocantem, & respice miserum invocantem. Quid enim est JEsus nisi Salvator? Ergo JEsu per temetipsum exsurge in adjutorium mihi, & dic animæ meæ : Salus tua ego sum. Multum Domine de tua bonitate præsum, quoniam tu ipse doces petere, quærere, & pulsare. Et ideo tua oratione admonitus, peto, quæro, & pulso.

9. Et tu Domine, qui jubes petere, fac accipere ; consulis quærere, da & invenire ; doces pulsare, aperi pulsanti : & confirma me infirmum, restaura me perditum, suscita me mortuum ; & omnes sensus meos, cogitatus & actus dirigere & gubernare digneris in beneplacito tuo ; ut de cætero tibi serviam, tibi vivam, tibi que me tradam. Scio Domine mi, quia ex hoc, quo me fecisti, debeo tibi meipsum ; & quia me redemisti, & pro me homo factus es, deberem tibi plus quàm me : si haberem quanto tu major es, pro quo dedisti teipsum. Ecce nec plus

plus habeo , nec quod habeo , dare tibi possum sine te , sed accipe me tu , & trahe me ad te ; ut tuus sim imitatione & dilectione , sicut tuus sum conditione & creatione. Qui vivis & regnas in sæcula, Amen.

CAPUT XL.

Oratio utilis.

1. **D**omine Deus omnipotens , qui es trinus & unus , qui es semper & in omnibus ; & eras ante omnia , & eris semper in omnibus. Deus benedictus in sæcula, tibi commendo hodie & omni tempore animam meam, corpus meum, visum, auditum, gustum, odoratum & tactum : omnes cogitationes meas, affectiones, locutiones, actiones : omnia exteriora & interiora , sensum, & intellectum, memoriam meam, fidem & credulitatem meam , & perseverantiam meam in manus potentiae tuæ : ut custodias ea diebus & noctibus, horis atque momentis. Exaudi me Trinitas sancta , & conserva me ab omni malo , & ab omni scandalo, & ab omni mortali peccato, ab omnibus insidiis & infestationibus dæmonum, & inimicorum visibilium & invisibilium ; per orationes Patriarcharum , per merita Prophetarum , per suffragia Apostolorum, per constantiam Martyrum , per fidem Confessorum , per castitatem Virginum, & per intercessionem omnium Sanctorum, qui tibi placuerunt ab initio mundi.

2. Expelle à me jactantiam mentis, & auge compunctionem cordis, minue superbiam meam,

am, & perfice in me humilitatem veram : suscita in me fletum, mollifica cor meum durum & lapideum: Libera me Domine & animam meam ab omnibus insidiis inimici, & conserva me in tua voluntate. Doce me Domine voluntatem tuam facere, quia Deus meus es tu. Da mihi Domine sensum perfectum & intellectum, ut suspicere valeam profundam benignitatem tuam. Illud da mihi petere quod te audire delectet, & mihi expediat. Da mihi lachrymas ex toto affectu, quæ peccatorum meorum possint dissolvere vincula.

3. Audi Domine meus & Deus meus. Audi lumen oculorum meorum. Audi quæ peto: & da, ut quod peto, exaudias. Si despicias, pereor; si respicias, vivo. Si iustitiam meam requiris, mortuus foeteo; si cum misericordia respexeris, foetentem resuscitas de sepulchro. Quod odis in me, longe fac à me, & castitatis ac continentiae spiritum inferre in me, ut quodcunque petiero in ipsa petitione, te non offendam. Tolle à me, quod nocet, & præbe, quod juvet. Præsta mihi Domine medicinam, unde mea possint curari vulnera. Da mihi Domine timorem tui, cordis compunctionem, mentis humilitatem, & conscientiam puram. Præsta mihi Domine, ut fraternam semper tenere valeam charitatem, & mala mea non obliviscar, aliena non requiram.

4. Parce animæ meæ, parce malis meis, parce peccatis meis, parce criminibus meis. Visita me infirmum, cura me ægrum, sana me languentem, & suscita me mortuum. Da mihi Domine cor, quod te timeat; mentem, quæ te diligat: sensum, qui te intelligat: aures, quæ te audiant: ocu.

oculos, qui te videant. Misere mei Deus, misere mei, & respice me de sede sancta Majestatis tuæ, & tenebras cordis mei radio splendoris tui illumina. Da mihi Domine discretionem discernendi inter bonum & malum: & concede, ut sensum habeam pervigilem. Peto à te Domine remissionem omnium peccatorum meorum, à quo & per quem mihi fiat propitiatio in tempore necessitatis & angustiae meae.

5. Sancta & immaculata Virgo Dei genitrix Maria, & mater Domini nostri Jesu Christi, intervenire pro me digneris apud illum, cujus meruisti effici templum. Sancte Michaël, sancte Gabriël, sancte Raphaël, sancti chori Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum atque Prophetarum, Apostolorum, Evangelistarum, Martyrum, Confessorum, Sacerdotum, Levitarum, Monachorum, Virginum, omniumque justorum, per illum, qui vos elegit, & de cujus contemplatione gaudetis, vos rogare praesumo; ut pro me culpabili, ipsi Deo supplicare dignemini; quatenus de faucibus diaboli & de morte perpetua merear liberari. Largiri mihi digneris Domine perpetuam vitam, secundum clementiam ac benignissimam misericordiam tuam.

6. Da Domine Jesu Christe sacerdotibus concordiam, Regibus & Principibus justè judicantibus tranquillitatem & pacem. Oro Domine pro universa sancta Ecclesia Catholica, pro viris & foeminis, pro religiosis & saecularibus, pro omnibus rectoribus Christianorum, cunctisque in te credentibus, qui pro amore tui sancto laborant, ut perseverantiam boni operis obtineant. Præsta Domine Rex æternè Virgibus

bus castitatem, Deo dicatis continentiam, conjugatis sanctimoniam, poenitentibus indulgentiam, viduis & orphanis sustentationem, pauperibus protectionem, peregrinantibus reditum, lugentibus consolationem, defunctis fidelibus requiem sempiternam, navigantibus in portum venire salutis; optimis, ut in bonitate semper consistant; bonis & mediocribus, ut meliores fiant: prave agentibus & delinquentibus, ut mihi misero, ut citò se corrigant. O dulcissime & misericordissime Domine Jesu Christe, fili Dei vivi, redemptor mundi, inter omnes & per omnia me miserum peccatorem confiteor.

7. Sed tu clementissime Pater & summe, qui omnium misereris, non me patiaris à tua misericordia fieri alienum. Et tu Domine Rex regum, qui inducias vivendi præstas, corrigendi mihi devotionem tribue. Excita in me mentem, quæ te requirat, te desideret, & te (qui es ubique totus trinus & unus) semper præ omnibus amet, te timeat, tuamque voluntatem faciat. Præcipuè ergò te Domine sancte Patri deprecor, qui es benedictus & gloriosus per omnia sæcula, ut omnes, qui mei memoriam faciunt in suis orationibus, & qui indignis orationibus meis se commendaverunt, & qui mihi aliquod charitatis officium & pietatis studium impenderunt: seu & illos, qui consanguinitate ac cognationis affectu sunt mihi propinqui; tam & illos, qui nunc consistunt in corpore, quàm & illos, qui teguntur funere, misericorditer gubernare digneris, ne pereant.

8. Omnibus etiam Christianis vivis adiutorium præstare digneris: & defunctis fidelibus absolutionem, & requiem sempiternam, per omnia sæcula. Necnon & illud magnopere supplico Domine, qui ~~es~~ & ω , ut, cum extrema dies mea finisque vitæ meæ advenerit, tu mihi sis misericors Judex contra malignum accusatorem diabolum; & sis mihi perpetuus defensor, adversus insidias hostis antiqui: & in societatem Angelorum omniumque Sanctorum in sancto paradiso tuo, me perseverare facias. Qui es benedictus in sæcula sæculorum.

CAPUT XLI.

Oratio devota de recordatione passionis Christi.

1. **D**omine Jesu Christe, redemptio mea, misericordia mea, salus mea: te laudo, tibi gratias ago; quamvis valdè impares tuis beneficiis, quamvis multum expertes devotionis, quamvis maceras à desiderata pinguedine dulcissimi tui affectus, tamen qualescunque gratias, non quales scio me debere, sed sicut potest conari, tibi persolvit anima mea. Spes cordis mei, virtus animæ meæ, compleat tua potentissima dignitas, quod conatur mea tepidissima imbecillitas, vita mea, ut finis intentionis meæ. Et si nondum merui tantum, quantum debitor sum amare, utique saltem desidero te amare, quantum debeo.

2. Illuminatio mea, tu vides conscientiam meam: quia Domine ante te est omne desiderium meum, & tu donas si quid bene vult conscientia mea. Si bonum est, Domine, quod inspiras; imò, quia bonum est, ut te velim amare; da, quod me facis velle. Da, ut quantum jubes, tantum te merear amare. Laudes & gratias offero, ne sit mihi donum tuum infructuosum, quod tua spontanea dedisti voluntate. Perfice, quod incoepisti, & dona, quod me benignè præveniando, immeritum desiderare fecisti. Converte, benignissime, meum torporem in ferventissimum tui amorem. Ad hoc enim, clementissime, tendit hæc oratio mea, hæc memoria & meditatio beneficiorum tuorum, ut tui accendas in me amorem.

3. Tua me, Domine, bonitas creavit; tua misericordia creatum ab originali peccato mundavit, tua potentia post illam emundationem baptismi, in aliis peccatorum sordibus involutum hætenus toleravit, nutrit, & expectavit. Expectas tu bone Domine correctionem. Expectat anima mea ad poenitendum, ad benè vivendum tuæ gratiæ inspirationem. Deus meus, creator meus, tolerator & nutritor meus, te sitio, te esurio te desidero, ad te suspiro, & concupisco, & sicut pupillus benignissimi patris orbatus præsentia, flens & ejulans incessanter, ejus dilectam faciem toto corde amplectitur: sic ego non quantum debeo, sed quantum queo, memor passionis tuæ, memor alaparum tuarum, memor flagellorum, memor vulnerum tuorum, memor qualiter pro me occisus es, qualiter conditus, qualiter sepultus, simul memor tuæ gloriosæ

riofæ resurrectionis , & admirabilis adscensionis , hæc indubitata fide teneo , exilii mei ærumnas defleo , spero tui adventus solam consolationem , ardenter desidero tui vultus gloriosam contemplationem.

4. Heu mihi ! quia videre non potui Dominum Angelorum humiliatum ad conversationem hominum , ut homines exaltaret ad conversationem Angelorum , cum Deus offensus moriebatur , ut peccator viveret. Heu , quod tam admirabili , tam inæstimabili pietati præsens , obstupescere non merui ! Cur , ô anima mea , te præsertim non transfigit gladius doloris acutissimi , cum ferre non posses vulnerari lancea latus tui Salvatoris ? cum videre nequires violari clavis pedes & manus tui plasmatoris ? cum horrore effundi sanguinem tui Redemptoris ?

5. Cur non es inebriata lachrymarum amaritudine , cum ille potaretur amaritudine fellis ? Cur non es compassa castissimæ Virgini dignissimæ matri ejus , dignissimæ Dominae tuæ ? Domina mea misericordissima , quos fontes dicam erupisse de tuis pudicissimis oculis , cum attenderes unicum filium tuum innocentem coram te ligari , flagellari , & mactari ? Quos fletus credam perfudisse piissimum tuum vultum , cum suspiceres eundem filium tuum , Deum & Dominum tuum in cruce sine culpa extendi , & carnem de carne tua ab impiis crudeliter dissecari ? Quibus singultibus , æstimabo purissimum pectus tuum vexatum esse , cum tu audires : Mulier ,

lier, ecce filius tuus. Et discipulus: Ecce mater tua. Cum acciperes discipulum pro magistro, servum pro domino.

6. Utinam cum felice Joseph Dominum meum de cruce deposuissem; aromatibus condidissem, in sepulchro collocaissem: ut saltem persecutus vel consecutus essem, ut tanto funeri non defuisset aliquid mei obsequii. Utinam cum beatis mulieribus corusca visione Angelorum essem territus, & audissem nuncium Dominicæ resurrectionis, nuncium meæ consolationis, nuncium tam expectatum, nuncium tam desideratum. Utinam, inquam, audissem ex ore Angeli: Nolite timere: vos Jesum quæritis crucifixum, surrexit, non est hic. Benignissime, suavissime, serenissime, quando restaurabis mihi, quia non vidi illam beatæ tuæ carnis incorruptionem? Quia non fui deosculatus loca vulnerum, fixuram clavorum? quia non resperxi lacrymis gaudii cicatrices corporis veri? Admirabilis, inæstimabilis, incomparabilis, quando consolaberis & compesces me à dolore meo? non enim cadit à me dolor meus, quamdiu peregrinus sum à Domino meo.

7. Heu mihi Domine! heu animæ meæ! Recessisti consolator animæ meæ, nec valedixisti. Ingrediens vias tuas benedixisti tuis, nec affui. Elevatis manibus à nube susceptus es in cœlum, nec vidi. Angeli promiserunt te reditum, nec audiui. Quid dicam? quid faciam? quo vadam, ubi eum quæram? vel quando in-

veniam? quem rogabo? quis annuntiabit dilecto, quia amore langueo? Defecit gaudium cordis mei, versus est in luctum risus meus. Defecit caro mea & cor meum, Deus cordis mei, & pars mea, Deus in æternum. Renuit consolari anima mea, nisi de te dulcedo mea. Quid enim mihi est in cœlo, & à te quid volui super terram? Te volo, te spero, te quæro, tibi dixit cor meum: Quæsiui vultum tuum, vultum tuum Domine requiram, ne avertas faciem tuam a me.

8. Amor hominum benignissime, tibi derelictus est pauper, orphano tu eris adjutor. Mi advocate tutissime miserere mei, orphanum derelicti: pupillus factus sum absque patre, anima mea quasi vidua. Respice orbitatis & viduitatis meæ lacrymas, quas tibi offero donec redeas. Eia jam Domine, eia appare mihi, & consolatus ero: Exhibe præsentiam tuam, & consecutus ero desiderium meum. Revela gloriam tuam, & erit perfectum gaudium meum: Sitivit in te anima mea, quam multipliciter tibi caro mea. Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum: quando veniam, & apparebo ante faciem Domini?

9. Quando venies, consolator meus? Quem expectabo? O si quando videbo gaudium meum, quod desidero! O si satiabor cum apparuerit gloria mea, quam esurio! O si inebriabor ab ubertate domus tuæ, ad quem suspiro! Si potabis me torrente voluptatis tuæ, quem sitio! Sint

mihi Domine interim lachrymæ meæ panes die
ac nocte, donec dicatur mihi ; Ecce Deus tuus :
donec audiat anima mea ; Ecce sponsus tuus.
Pasce interim me singultibus meis , refocilla me
doloribus meis. Veniet fortassé redemptor
meus , quia bonus est ; nec tardabit , quia
pius est. Ipsi gloria in sæcula
sæculorum , Amen.

Meditationum Finis.

DIVI
AUGUSTINI
HIPPONENSIS
EPISCOPI.

LIBER SOLILOQUIORUM ANIMÆ
AD DEUM.

C A P U T I.

De ineffabili dulcedine Dei.

COgnoscam te Domine cognitor meus : cognoscam te virtus animæ meæ. Ostende te mihi , consolator meus : videam te lumen oculorum meorum. Veni gaudium spiritus mei , videam te , lætitia cordis mei. Diligam te , vita animæ meæ. Appare mihi delectatio mea magna , solatium meum dulce : Domine Deus meus , vita mea , & gloria tota animæ meæ. Inveniam te , desiderium cordis mei ; teneam te , amor animæ meæ. Amplectar te sponse cœlestis , exultatio mea summa intus , & extra. Possideam te beatitudo sempiterna ; possideam te in medio cordis mei , vita beata , dulcedo summa animæ meæ. Diligam te Domine fortitudo mea , Domine firmamentum meum , & refugium meum , & liberator meus. Amem te Deus meus , adiutor meus , turris fortitudinis mihi , & spes mea dulcis in omni tribulatione mea. Amplectar te bonum , sine quo nihil bonum , fruar te optimo , sine quo nihil est optimum. Aperi penetralia aurium mearum , verbo penetrabili omni gladio ancipiti , ut audiam vocem tuam. Intona , Domine , de super voce grandi & forti. Tonet mare & plenitudo ejus , commoveatur terra , & omnia quæ in eis sunt.

2. Illustra oculos meos lux incomprehensibilis ; fulgura coruscationem , & dissipa eos , ut

non videant vanitatem. Fulgura multiplica, & conturba eos; appareant fontes aquarum, & revelentur fundamenta orbis terrarum. Tribue visum, lux invisibilis, qui te videat. Crea novum olfactum, odor vitæ, qui post te currat in odorem unguentorum tuorum. Gustum sana, qui sapiat & cognoscat & discernat, quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti his, qui pleni sunt charitatis tuæ. Da cor, quod te cogitet: animum, qui te diligat: mentem, quæ te recolat: intellectum, qui te intelligat: rationem, quæ tibi semper summo delectabili fortiter adhæret. Te semper amor sapiens diligat. O vita, cui omnia vivunt: vita quæ dat mihi vitam: vita, quæ est mea vita, per quam vivo, sine qua morior: vita per quam resuscitor, sine qua pereor: vita, per quam gaudeo, sine qua tribulor: Vita vitalis, dulcis & amabilis, semper memorabilis, ubi quæso es? Ubi te inveniam, in me deficiam, & in te subsistam? Prope esto in animo, prope in corde, prope in ore, prope in auribus, prope in auxilio: quia amore langueo: quia sine te morior: quia te recolens suscitor. Odor tuus me recreat, memoria tui me sanat: sed satiabor cum apparuerit gloria tua vita animæ meæ. Concupiscit & deficit anima mea de memoria tua; quando veniam & apparebo tibi, lætitia mea?

3. Quare faciem tuam avertis, gaudium meum per quod gaudeo? Ubi es, absconditus pulcher quem desidero; Odorem tuum haurio, vivo, & gaudeo: te autem non video. Vocem tuam audio, & revivisco. Sed cur faciem tuam abscondis? Forte dicis: Non videbit me homo,

mo, & vivet. Eia Domine moriar, ut te videam; videam, ut hic moriar. Nolo vivere, volo mori: dissolvi cupio, & esse cum Christo. Mori desidero, ut videam Christum: vivere renuo, ut vivam cum Christo. O Domine Jesu, accipe spiritum meum: vita mea suscipe animam meam: Gaudium meum, attrahe cor meum. Dulcis cibus meus, comedam te. Caput meum, dirige me: lumen oculorum meorum, illumina me, melos meum, tempera me. Odor meus, vivifica me. Verbum Dei, recrea me. Laus mea, lætifica animam servi tui. Intra in eam gaudium meum; ut in te gaudeat. Intra in eam dulcedo summa, ut dulcia sapiat. Lumen æternum, illustra super eam, ut te intelligat, cognoscat & diligat. Ob hoc enim non te diligit, Domine, si te non diligit, quia non te cognoscit: & ideo non cognoscit, quia non intelligit. Et idcirco non intelligit; quia lumen tuum non comprehendit: & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.

4. O Lux mentis, ô lucens veritas, ô vera claritas, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum! Venientem quidem, sed non diligentem: quia qui diligit mundum, inimicus Dei constituitur. Expelle tenebras de super faciem abyssi mentis meæ, ut videat te intelligendo, ut cognoscat te comprehendendo, ut diligat te cognoscendo. Quisquis enim cognoscit te, diligit te, se obliviscitur: amat te plusquam se: relinquit se, & venit ad te, ut gaudeat de te. Hinc est ergo Domine, quod non tantū diligo quantum debeo, quia non plane cognosco te: sed quia parum cognosco, parum diligo, & quia parum diligo, parum

in te gaudeo. Sed à te vero gaudio interiori per exteriora recedens, dum te solo careo, adulterinas amicitias in his exterioribus quæro. Et sic miser ego, cor meum, quod tibi soli debui toto amore totoque affectu impendere, vanis dedi : & ideo vanus effectus sum, dum vanitatem dilexi. Hinc etiam est, Domine, quod in te non gaudeo & tibi non adhæreo. Quia ego in exterioribus, tu in interioribus : ego in temporalibus, tu in spiritualibus : ego in transitoriis animo diffundor, cogitatione versor, loquutione implicor, & tu Domine in æternis habitas, & æternitas es. Tu in cœlo, ego in terra : Tu diligis alta, ego infima. Tu cœlestia ; ego terrestria. Et quando poterunt hæc contraria convenire ?

C A P U T II.

De miseria & fragilitate hominis.

I. **M**iser ego, quando poterit obliquitas mea tuæ rectitudini adæquari ; Tu Domine diligis solitudinem, ego multitudinem : tu silentium, ego clamorem : tu veritatem, ego vanitatem : tu munditiam, ego immunditiam sequor. Quid plura Domine ? Tu vere bonus, ego malus : tu pius, ego impius : tu sanctus, ego miser : tu justus, ego injustus : Tu lux, ego cæcus ; tu vita, ego mortuus : tu medicina, ego æger : tu gaudium, ego tristitia. Tu summa veritas, ego universa vanitas : ut omnis homo vivens. Heu quid igitur ô Creator dicam ? Audi ô Creator. Creatura tua sum, jam perii :
crea-

creatura tua sum, jam morior. Factura tua sum, jam ad nihilum redigor. Plasma tuum sum: Manus tuæ Domine fecerunt me, & plasmaverunt me: manus inquam illæ, quæ affixæ clavis sunt pro me. Opus manuum tuarum Domine ne despicias; vulnera manuum tuarum precor ut adspicias. Ecce in manibus tuis Domine Deus descripsisti me. Lege ipsam scripturam, & salva me. En ad te suspiro creatura tua: Creator es, recrea me. En ad te clamo factura tua: vita es, vivifica me. En ad te respicio tuum plasma: Plasmator es, restaura me. Parce mihi Domine, nihil enim sunt dies mei.

2. Quid est homo, ut possit alloqui Deum factorem suum? Parce mihi colloquenti tibi. Ignosce servo tuo, qui præsumit loqui tanto Domino: Legem non habet necessitas. Dolor me compellit dicere: calamitas quam patior, cogit me exclamare: Ægrotus sum, ad medicum clamo: cæcus sum, ad lucem propero: mortuus sum, ad vitam suspiro. Tu es medicus, tu lex, tu vita: Jesu Nazarene, miserere mei, fili David miserere mei. Fons misericordiæ, audi, quid ad te clamat infirmus. Lux quæ transis, exspecta cæcum, præbe ei manum ut ad te veniat: & in lumine tuo videat lumen. Vita vivens, revoca mortuum. Quid sum ego, qui loquor tecum? Væ mihi Domine, parce mihi Domine. Ego cadaver putridum, esca vermium, vas foetidum, cibus ignium. Quid sum ego qui loquor tecum? Væ mihi Domine, parce mihi Domine. Infelix ego homo. Homo, inquam, natus de muliere, brevi vivens tempore, repletus multis miseriis: homo (inquam) vanitati

nitati similis factus comparatus jumentis insipientibus, & jam similis factus illis.

3. Quid iterum ego? Abyssus tenebrosa, terra misera: filius iræ, vas aptum in contumeliam: genitus per immunditiam, vivens in miseria, moriturus in angustia. Heu miser, quid sum? quid futurus sum? Vas sterquilini, concha putredinis, plenus foetore & horrore: cæcus, pauper, nudus, plurimis necessitatibus subditus; & ignorans introitum & exitum meum, miser & mortalis. Cujus dies, sicut umbra prætereunt; cujus vita, sicut umbra lunatica evanescit, sicut flos in arbore crescit, & statim marcescit: nunc floret, & statim aret. Vita (inquam) mea, vita caduca, vita quæ quanto magis crescit, tanto magis decrescit: quanto magis procedit, tanto magis ad mortem accedit. Vita fallax & umbratica, plena laqueis mortis. Nunc gaudeo, statim tristor; nunc vigeo, jam infirmor; nunc vivo, statim morior; nunc felix appareo, jam miser; nunc rideo, jam fleo. Sicque omnia mutabilitati subjacent, ut nihil una hora in uno statu permaneat. Hinc timor, hinc tremor, hinc fames, hinc sitis; hinc calor, hinc frigus; hinc languor, inde dolor exuberat: subsequitur his importuna mors, quæ mille modis quotidie miseros homines inopinate rapit. Hunc necat febribus, illum opprimit doloribus; hunc consumit fames, illum sitis extinguit: hunc suffocat aquis, illum interimit laqueo. Illum perimit flammis, alium dentibus bestiarum ferocium vorat. Hunc trucidat ferro, illum veneno corrumpit; alterum tantum repentino terrore miseram vitam finire com-

compellit. Et nunc super hæc omnia magna miseria : quia cum nihil sit certius morte , ignorat tamen homo finem suum. Et cum stare putat , colliditur , & perit spes ejus. Nescit enim homo quando , vel ubi , vel quomodo morietur , & tamen certum est , quod eum mori oporteat.

4. Ecce Domine quam magna miseria hominis , in qua sum , nec timeo. Quam grandis calamitas quam patior , nec doleo , & ad te non clamo. Clamabo , Domine , antequam transeam , si forte non transeam , sed in te maneam. Dicam ergo , dicam miseriam meam : confitear , nec erubescam ante te vilitatē meam. Adjuva me fortitudo mea , per quam sublevor ; succurre virtus , per quam sustentor : veni lux , per quam video : appare gloria , per quam gaudeo : appare vita , in qua vivam , ô Domine Deus meus.

C A P U T I I I.

De admirabili lumine Dei.

1. **O** Lux quam videbat Tobias , quando oculis clausis docebat filium suum viam vitæ. Lux quam videbat Isaac interiorius , quando caligantibus oculis exterius filio futura narrabat. Lux (inquam) invisibilis ; cui omnis abyssus humani cordis est visibilis. Lux , quam Jacob videbat , quando sicut tu intus docebas , filius exterius ventura prædicebat. Ecce tenebræ sunt super faciem abyssi mentis meæ , tu es lumen. Ecce caligo tenebrosa super aquas cordis mei , tu es veritas.

2. **O** Verbum , per quod facta sunt omnia , & sine quo factum est nihil ! Verbum quod est
ante

ante omnia, & ante quod nihil. Verbum regens omnia, sine quod nihil sunt omnia. Verbum, quod dixisti in principio. Fiat lux, & facta est lux. Dic etiam mihi, fiat lux, & facta sit lux; & videam lumen, & cognoscam quid non est lumen: quia sine te, mihi tenebræ lumen, & lumen tenebræ ponuntur. Ec sic sine tua luce non est veritas. Adest error, adest vanitas; non est discretio, adest confusio: adest ignorantia, non est scientia: adest cœcitas, non est visio: adest invium, non est via: adest mors, non est vita.

C A P U T IV.

De mortalitate humanæ naturæ.

1. **E**Cce Domine, quia lux non est, mors est; immo non est mors, quia nihil est mors. Nam per ipsam ad nihilum tendimus, dum nos nihil facere per peccatum non formidamus. Et juste quidem hoc Domine: Nam dignas factis recipimus, dum ad nihilum devenimus, tanquam aqua decurrens; qui sine te factum est nihil, & nos faciendo nihil, facti sumus nihil, quia sine te sumus nihil, per quem facta sunt omnia: sine quo factum est nihil. O Domine Verbum! O Deus Verbum, per quod facta sunt omnia, sine quo factum est nihil! Væ mihi misero toties obcæcato; quia tu lux, & ego sine te! Væ mihi misero toties vulnerato; quia tu salus, & ego sine te! Væ mihi misero toties infatuato, quia tu es veritas, & ego sine te! Væ mihi misero toties aberrato, quia tu via, & ego si-
ne

ne te ! Væ mihi misero toties mortuo , quia tu vita , & ego sine te ! Væ mihi misero toties annihilato , quia tu es Verbum , per quod facta sunt omnia , & ego sine te , sine quo factum est nihil.

2. O Domine Verbum ! ô Deus Verbum ! qui es lux , per quem facta est lux , qui es via , veritas , & vita : in quo non sunt tenebræ , error , vanitas , neque mors. Lux , sine qua tenebræ : via , sine qua error : veritas , sine qua vanitas : vita , sine qua mors. Dic verbum Domine , fiat lux , ut videam lucem , & vitem tenebras : videam viam , & vitem invium , videam veritatem , & vitem vanitatem : videam vitam , & vitem mortem. Illuminare Domine lux mea , illuminatio mea & salus mea , quem timebo : Dominus meus quem laudabo : Deus meus , quem honorabo : Pater meus , quem amabo : sponsus meus , cui me servabo. Illuminare (inquam) illuminare lux huic cæco tuo , qui in tenebris & in umbra mortis sedet , & dirige pedes ejus in viam pacis , per quam ingrediar in locum tabernaculi edmirabilis usque ad domum Dei , in voce exultationis & confessionis. Vera enim confessio est via per quam ingrediar ad te viam , per quam egrediar ab invio & revertar ad te viam , quia tu es vera via vitæ.

C A P U T V.

Quid sit nihil fieri

1. **C**onfitear ergo : confitear tibi Pater , Domine cœli & terræ , miseriam meam : ut
me

me venire liceat ad misericordiam tuam. Miser quippe factus sum, & ad nihilum redactus sum, & nescivi. Quia tu es veritas, & ego non eram tecum: vulneraverunt me iniquitates meæ, & non dolui, quia tu es vita, & ego non eram tecum. Ad nihilum duxerunt me, quia tu es Verbum, & ego non eram tecum, per quem facta sunt omnia, sine quo factum est nihil: & ideo sine te factus sum nihil, quia nihil est, quod ad nihilum ducit. Omnia per verbum facta sunt, quæcunque facta sunt, & qualia facta sunt. Vidit Deus cuncta quæ fecerat; & erant valde bona. Omnia quæcunque facta sunt, per Verbum facta sunt, & quæcunque per Verbum facta sunt, valde bona sunt. Quare bona sunt? quia omnia per Verbum facta sunt, & sine ipso factum est nihil; quia nihil bonum sine summo bono est. Sed malum est, ubi non est ullum bonum, quod utique nihil est: quia nihil aliud est malum, quam privatio boni: sicut nihil aliud est cæcitas, quam privatio luminis.

2. Malum itaque nihil est; quia sine Verbo factum est, sine quo factum est nihil. Illud autem malum est, quod privatur illo bono, per quod omnia facta sunt, quæcunque sunt. At quæ non sunt, per ipsum facta non sunt, & ideo nihil sunt. Et ideo mala sunt, quæ facta non sunt: quia omnia quæcunque facta sunt, per Verbum facta sunt; & omnia per Verbum bona facta sunt. Cum igitur omnia per Verbum facta sunt, mala per ipsum non sunt. Restat igitur, quod omnia, quæ facta non sunt, bona non sunt; quia omnia quæcunque facta sunt: bona

bona sunt; & ideo mala sunt, quia facta non sunt: & ideo nihil sunt, quia sine Verbo factum est nihil. Malum igitur nihil est, quia factum non est. Sed qualiter malum est, si factum non est! Quia malum privatio boni est, per quod factum bonum est. Esse ergo sine Verbo malum est, quod esse non est, quia sine ipso nihil est. Sed quid est separari à Verbo?

3. Si hoc quæris scire, audi, quid est Verbum. Verbum Dei dicit: Ego sum via, veritas & vita. Separari ergo à Verbo, est esse sine via, sine veritate, sine vita; & ideo sine ipso nihil, & ideo malum, quia separatur à Verbo, per quod omnia facta sunt valde bona. Separari autem à Verbo, per quod omnia facta sunt, nihil aliud est, quam deficere: & facto transire in defectum; quia sine ipso est nihil. Quoties ergo à bono devias, à Verbo te separas, quia ipsum est bonum; & ideo nihil efficieris, quia sine Verbo es, sine quo factum est nihil. Nunc igitur Domine illuminasti me, ut viderem te; vidi, & cognovi me. Quia toties nihil factus sum, quoties à te separatus sum; quia bonum, quod tu es, oblitus sum, & ideo malus effectus sum. Væ mihi misero, ut qui hoc non cognoscebam, quia te deferens nihil fiebam! Sed quid hoc quæro? Si nihil eram, quomodo cognoscere nolebam? Scimus quia malum nihil est: & quod nihil est, non est; & quod non est bonum, non est, quia nihil est. Si ergo nihil fui, cum sine te fui, quasi nihil fui, & velut idolum, quod nihil est. Quod quidem aures habet, & non audit: nares habet, & non odorat: oculos habet, & non videt:

H

det : os habet , & non loquitur : manus habet , & non palpat : pedes habet , & non ambulat : & omnia lineamenta habet membrorum sine sensu eorum.

C A P U T VI.

De casu animæ in peccatis.

1. **C**Um igitur fui sine te, non fui, sed nihil fui : & ideo cæcus eram, surdus & insensibilis : qui nec bonum discernebam , nec malum subiebam , ne dolorem vulnerum sentiebam , nec tenebras meas videbam , quia eram sine te vera luce , quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum. Væ mihi ! vulneraverunt me , & non dolui ; traxerunt me , & non sensi : quia nihil eram , quia sine vita eram , quæ est Verbum , per quod facta sunt omnia. Ideo Domine lux mea, inimici mei de me fecerunt quæcunque voluerunt ; percusserunt , nudaverunt , polluerunt , corruperunt , vulnerarunt , & occiderunt me : quia recessi à te , & factus sum nihil sine te.

2. Heu domine vita mea , qui fecisti me ; lux mea , qui direxisti me ; Defensor vitæ meæ miserere mei , & resuscita me Domine Deus meus , spes mea, virtus mea, fortitudo mea ; consolatio mea. In die tribulationis meæ , respice inimicos meos , & eripe me : fugiant à facie mea qui oderunt me , & ego vivam in te, per te. Ipsi enim Domine consideraverunt me : & videntes me sine te , despexerunt me. Diviserunt sibi vestimenta virtutum , quibus ornaveras me : fecerunt sibi viam per me , sub pedibus suis conculca-

culcaverunt me : facibus peccatorum polluerunt templum sanctum tuum : posuerunt me desolatum , & mœrore confectum. Ibam post eos cæcus & nudus & illaqueatus funibus peccatorum. Trahebant me post se in circuitu de vitio in vitium , & de luto in lutum & ibam absque fortitudine ante faciem subsequenti. Servus eram , & servitutem amabam ; cæcus eram , & cæcitatem desiderabam : vinctus eram , & vincula non horrebam. Amarum dulce , & dulce amarum credebam.

3. Miser eram , nec cognoscebam & hoc quia sine Verbo eram , sine quo factum est nihil , per quod omnia conservantur , sine quo omnia annihilantur. Sicut enim omnia per ipsum facta sunt , & sine ipso factum est nihil : sic per ipsum omnia conservantur , quæcunque sunt sive in cœlo , sive in terra , sive in mari , & in omnibus abyssis. Nec pars parti in lapide adhæret , nec in aliquo creatorum , nisi quia per verbum conservantur , per quod omnia facta sunt. Adhæream ergo tibi Verbo ut conserves me , quia ubi à te recessi , perii in me , nisi quia tu , qui me feceras , refecisti me. Ego peccavi , tu me visitasti ; ego cecidi , tu me erexisti : ego ignoravi , tu me docuisti : ego non vidi , tu me illuminasti.

C A P U T VII.

De multiplicibus beneficiis Dei.

1. **M**iser ego, Deus meus, quantum teneor diligere te, ostende mihi , quantum debeo laudare te , demonstra mihi, quantum debeo

placere tibi, innotesce mihi. Intona Domine desuper voce grandi & forti, in interiorem aurem cordis mei doce me & salva me: & collaudabo te, qui creasti me cum nihil essem; qui illuminasti me, cum in tenebris essem: qui resuscitasti me, cum mortuus essem; qui pavisti me à juventute mea omnibus bonis tuis. Hunc inutilem vermem, foetentem peccatis, nutris omnibus optimis donis tuis.

2. Aperi mihi, ô clavis David, qui aperis, & nemo claudit illi, cui tu aperis, & nemo aperit illi cui tu claudis. Aperi mihi ostium luminis tui, ut ingrediar, & videam, & cognoscam: & confitear tibi in toto corde meo, quia misericordia tua magna est super me, & eruisti animam meam ex inferno inferiori. Domine Deus noster, quam admirabile & laudabile est nomen tuum in universa terra! Ecquid est homo, quod memores ejus: aut filius hominis, quoniam visitas eum? Domine spes Sanctorum, & turris fortitudinis eorum. Deus vita animæ meæ, per quam vivo, sine qua morior. Lumen oculorum meorum, per quod video, sine quo orbor. Gaudium cordis mei & lætitia spiritus mei, diligam te toto corde meo, & toto animo meo, & totis medullis & visceribus meis: quia tu prior dilexisti me.

3. Et unde hoc mihi, ô Creator cœli & terræ, & abyssi, qui bonorum meorum non indiges, unde hoc mihi, quod dilexisti me? O sapientia, quæ aperis os mutorum! ô Verbum, per quod facta sunt omnia! aperi os meum, da mihi vocem laudis, ut enarrem omnia beneficia tua, quæ mihi Domine à principio contulisti.

Ecce

mm mm
ww ww

m mm mm
w ww ww

Ecce enim sum, quia tu creastime, & quod me creares, & in numero creaturarum tuarum numerares, ab æterno tu præordinasti, antequam quicquam faceres à principio, antequam extenderes cœlos: necdum erant abyssi, adhuc terram non feceras, nec montes fundaveras, necdum fontes eruperant. Antequam hæc omnia, quæ fecisti per Verbum, faceres, me creaturam tuam fore, certissima veritatis tuæ providentia prævidisti, & esse me creaturam tuam voluisti.

4. Et hoc undè mihi Domine benignissime, Deus altissime, pater misericordissime, creator potentissime, & semper mitissime, quæ mea merita, quæ mea gratia? ut complaceret ante conspectum tuæ magnificæ Majestatis, creare me? Non eram, & creasti me: nihil fueram, & de nihilo me aliquid fecisti. Quale autem aliquid? Non stillam aquæ, non ignem, non avem vel piscem, non serpentem, vel aliquid ex brutis animalibus, non lapidem vel lignum. Non ex eorum genere, quæ tantum habent esse. Vel ex eorum, quæ tantum esse possunt, & crescere. Non ex eorum genere, quæ tantum esse & crescere & sentire possunt. Sed super omnia hæc, voluisti me esse ex his, quæ habent esse, quia sum: & ex his, quæ habent esse & crescere, quia sum & cresco: & ex his, quæ sunt, crescunt & sentiunt: quia sum, cresco & sentio. Et paulò minus parem me creasti Angelis; quia rationem te cognoscendi, cum ipsis à te communem accepi. Sed paulò minùs utique dixi. Nam illi tuam felicem notitiam jam habent per speciem, ego

autem per spem, illi facie ad faciem, ego per speculum in ænigmate, illi plenè, ego autem ex parte.

C A P U T V I I I.

De dignitate hominis futura.

1. **S**ed cum venerit, quod perfectum est, evacuabitur, quod ex parte est, quando jam revelata facie, tuam faciem videbimus. Quid jam prohibebit nos non esse minores paulò minùs ab Angelis, quos tu Domine coronâ spei, quæ ornata est gloriâ & honore, coronaveris: quos tu nimis, quasi amicos tuos, honorificaveris: immò per omnia pares, & æquales Angelis? Nempè & hoc veritas tua dicit: Æquales sunt Angelis? & filii Dei sunt. Quidne filii Dei sunt, si pares fiunt Angelis. Verè quidem erunt filii Dei, quia filius hominis factus est filius Dei. Hoc utique consideranti mihi, fiducia est dicere: Non homo minor paulò minùs est ab Angelis, non utique tantùm æqualis Angelis, sed superior Angelis, quia homo Deus, & Deus homo, non Angelus.

2. Et dicam propter hoc, hominem esse creaturam dignissimam, quia Verbum, quod erat in principio Deus apud Deum: Verbum, per quod Deus dixit: Fiat lux, & facta est lux, Angelica scilicet natura: Verbum, per quod Deus creavit omnia in principio; idem Verbum caro factum est, & habitavit in nobis, & vidimus gloriam ejus. Ecce gloria, per quam glorior, quando sanè glorior. Ecce gaudium, per quod gaudeo, quando sane gaudeo. Domine Deus meus

meus, vita & tota gloria animæ meæ. Confiteor ergò tibi Domine Deus meus : cùm creasti rationis capacem, Angelis quodammodo parem creasti; quia perfici possum per Verbum tuum, ut veniam ad æqualitatem Angelorum, ut habeam adoptionem filiorum, per unigenitum Verbum tuum Domine; per filium tuum dilectum, in quo tibi benè complacuit; per unicum cohæredem & consubstantialem tibi, & coæternum, IESUM Christum unicum Dominum redemptorem nostrum, illuminatorem & consolatorem nostrum, advocatum nostrum apud te, & lumen oculorum nostrorum, qui est vita nostra, & Salvator noster, & spes unica nostra, qui nos dilexit magis quàm se, per quem habemus fiduciam repositam & firmam apud te spem, & accessum veniendi ad te : Quoniam dedit potestatem filios Dei fieri his, qui credunt in nomine ejus.

3. Laudem tributam nomini tuo Domine, qui me ad imaginem & similitudinem tuam creando, tantæ gloriæ fecisti me fore susceptibilem ut possim filius Dei fieri. Hoc utique non possunt arbores, non possunt lapides, non generaliter omnia, quæ moventur vel crescunt in aëre, vel in mari, vel in terra, quia non dedit eis potestatem per Verbum tuum filios Dei fieri, quia rationem non habent. Nam & hæc potestas in ratione consistit, per quam cognoscimus Deum. Dedit autem hanc potestatem hominibus, quos creavit rationabiles ad imaginem & similitudinem suam. Et ego utique Domine per tuam gratiam homo sum : & filius tuus esse possum per gratiam : quod illa non possunt.

4. Undè hoc mihi Domine , veritas summa, veraque summitas , principium omnium creaturarum ? Unde hoc mihi Domine , ut possim fieri filius Dei , quod illa non possunt ? Tu es, qui manes in æternum , qui omnia creasti simul. Simul creasti homines & jumenta , lapides & virentia terræ. Non enim præcesserunt merita , nulla eorum antecessit gratia : quia omnia tua tantum bonitate creasti , pares omnes creaturæ fuere in meritis , quia omnium nulla fuere merita. En unde ergo magis tua bonitas in hac creatura tua, quam fecisti rationalem , quam in omnibus aliis , quæ sunt sine ratione apparuit ? Quare non ego, sicut omnes illæ aut cur non omnes illæ sicut ego ? aut ego solus sicut illæ ? Quæ mea merita ? quæ mea gratia ? ut me filium Dei posse fieri susceptibilem creares , quod illis omnibus denegares ? Absit Domine , ut hoc sentiam. Tua tantum gratia , tua tantum bonitas hoc fecit , ut essem particeps dulcedinis ejus. Illa igitur gratia , qua me de nihilo creasti ; illam quælo Domine , da mihi gratiam , ut tibi de hoc referam gratiam.

C A P U T IX.

De omnipotentia Dei.

1. **O**Mnipotens manus tua semper una & eadem creavit in cœlo Angelos & in terra vermiculos : non superior in illis, non inferior in istis. Sicut enim nulla alia manus Angelum , ita nulla posset creare vermiculum. Sicut nulla cœlum , ita nulla posset creare minimum arboris

ris folium : sicut nulla corpus, ita nulla ullum capillum album posset facere, aut nigrum : sed omnipotens manus tua, cui omnia pari modo sunt possibilia.

2. Nec enim possibilius est ei creare vermiculum, quàm Angelum ; nec impossibilius extendere cœlum, quàm folium ; nec levius formare capillum, quàm corpus ; nec difficilius fundare terram super aquam, quàm aquas super terram. Sed omnia quæcunque voluit, fecit, sicut voluit in cœlo & in terra, in mari & in omnibus abyssis, & me inter omnia, sicut voluit, potuit & scivit. Potuit quidem manus tua Domine me lapidem, vel avem, vel serpentem, vel belluam aliquam creare, & scivit : sed noluit propter suam bonitatem. Quare ergò ego non sum lapis vel arbor, vel aliqua bellua ? Quia sic ordinavit bonitas tua ; & ut hoc ordinaret, non præcesserunt merita mea.

C A P U T X.

De incomprehensibili laude Dei.

1. **U**Ndè hoc mihi Domine, unde mihi laudes ad laudandum te ? Sicut enim fecisti me sine me, sicut complacuit ante te ; ita laus tibi est sine me, sicut complacet ante te. Ante te Domine laus tua tu ipse es. Laudent te opera tua secundum multitudinem magnitudinis tuæ. Laus tua Domine incomprehensibilis est : corde non comprehenditur, ore non mensuratur, aure non percipitur : quia ista transeunt, & laus tua Domine manet in æternum. Cogitatio incipit,

& cogitatio finitur; vox sonat, vox transit; auris audit, & auditus desinit: laus verò tua in æternum stat.

2. Quis ergò est, qui te laudet? Quis homo annunciet laudem tuam? Laus tua perpetua est, transitoria non est. Hic te laudat, qui seipsum nescit in tuam laudem non posse pertingere. Laus perpetua, quæ nunquam transit, in te est laus nostra, in te laudabitur anima mea. Non nos te laudamus, sed tu te, & per te, & in te: & nobis etiam est laus in te. Tunc veram habemus laudem, quando à te habemus laudem, quando lux approbat lucem: quia tu vera laus, tribuis veram laudem. Quoties autem ab alio quàm à te quærimus laudem, toties tuam amittimus laudem: quia illa transitoria est, sed tua æterna. Si transitoriam quærimus, æternum amittimus laudem. Si æternam volumus, transitoriam non amemus. Laus æterna Domine Deus meus, à quo omnis laus, sine quo nulla est laus. Non valeo laudare te sine te. Habeam te, & laudabo te. Quid enim ego sum Domine per me; ut laudem te? Pulvis & cinis ego sum, canis mortuus & foetens ego sum, vermis & putredo ego sum. Quis ego sum, ut laudem te Domine Deus fortissime, spiritus universæ carnis, qui inhabitas æternitatem?

3. Nunquid tenebræ laudabunt lucem, aut mors vitam? Tu lux, ego tenebræ: tu vita, ego mors. Nunquid vanitas veritatem laudabit? Tu es veritas, ego homo similis factus vanitati. Quid ergò Domine laudabo te? Nunquid miseria mea laudabit te? Nunquid foetor laudabit odorem? Nunquid mortalitas hominis, quæ
ho-

die est, & cras tollitur, laudabit te? Nunquid laudabit te homo putredo, & filius hominis vermis? Nunquid laudabit te Domine, qui in peccatis conceptus est, & natus, & nutritus? Non est enim speciosa laus in ore peccatoris. Laudet te Domine Deus meus incomprehensibilis potentia tua, incircumscriptibilis sapientia tua, & ineffabilis bonitas tua. Laudet te supereminens clementia tua, superabundans misericordia tua, sempiterna quoque virtus & divinitas tua. Laudet te omnipotentissima fortitudo tua, summa quoque benignitas tua & charitas tua, per quam creasti nos, Domine Deus, vita animæ meæ.

CAPUT XI.

De spe erigenda ad DEum.

1. **E**GO autem creatura tua sub umbra alarum tuarum sperabo in bonitate tua, qua creasti me. Adjuva creaturam tuam, quam creavit benignitas tua: Non pereat in malitia mea, quod operata est bonitas tua: non pereat in miseria mea, quod fecit summa clementia tua. Quæ est enim utilitas in creatione tua, si descendam in corruptionem meam? Nunquid enim vanè Deus constituisti omnes filios hominum? Creasti me Domine, rege quod creasti. Opera manuum tuarum ne despicias Deus. Me fecisti de nihilo: si me non regis Domine, iterum revertar ad nihilum. Sicut enim Domine non eram, & de nihilo tecisti me: sic si me non regis, adhuc ad nihilum redigar in me.

2. Adjuva me Domine, vita mea, ne peream in malitia mea. Si non creasses me Domine, non essem: quia creastime, jam sum. Si non regis, jam non sum. Non enim mea merita, non mea gratia te coëgerunt, ut creares me, sed benignissima bonitas tua, & clementia tua. Illa charitas tua, Domine Deus meus, quæ te ad creationem coëgit, ipsa (quæso) modo cogat te ad regendum. Quid enim prodest, quod te compulit charitas tua ad creandum, si peream in miseria mea, & non me regat dextera tua? Hæc te cogat Domine Deus meus clementia ad salvandum, quod creatum est, quæ te compulit creare, quod creatum non est. Ipsa te vincat charitas ad salvandum, quæ te vicit ad creandum, quia nec nunc minor est, quia ipsa charitas tu ipse es, qui semper idem es: non est abbreviata manus tua Domine, ut salvare nequeat; neque aggravata est auris tua, ut non audiat; sed peccata mea diviserunt inter me & te, inter tenebras & lucem, inter imaginem mortis & vitam, inter vanitatem & veritatem, inter lunaticam hanc vitam meam, & sempiternam tuam.

C A P U T XII.

De laqueis concupiscentiarum.

1. **H**Æ sunt umbræ tenebrarum, quibus operior in hac abyssu caliginosi carceris huius; in qua prostratus jaceo, donec aspiret dies & inclinentur umbræ fiatque lux in firmamento virtutis tuæ. Vox Domini in virtute, vox Domini
mini

mini in magnificentia, dicat, Fiat lux, & effugentur tenebræ: & appareat arida, germinetque terra herbam virentem, & facientem semen & fructum bonum justitiæ regni tui, Domine pater & Deus, vita, per quam omnia vivunt, & sine qua omnia mortua computantur, ne derelinquas me in cogitatu maligno, & extollentiam oculorum meorum ne dederis mihi: aufer à me concupiscentias, & animo irreverenti & infrunito ne tradas me; sed posside cor meum, ut te cogitet semper.

2. Illumina oculos meos, ut te videant, & non extollantur ante te gloria sempiterna: sed humiliter sentiant non in mirabilibus super se; & quæ à dexteris sunt, videant, & non, quæ à sinistris abs te. Et palpebræ tuæ præcedant gressus meos: nam & palpebræ tuæ interrogant filios hominum. Allide concupiscentiam meam dulcedine tua, quam abscondisti timentibus te; ut concupiscam te concupiscentiis sempiternis, ne vanis illectus & deceptus interior gustus, ponat amarum dulce, & dulce amarum, tenebras lucem, & lucem tenebras, ut liberari in medio tot decipularum possim ab inimico super faciem viæ hujus positarum, ad capiendas animas peccatorum, quibus plenus est totus mundus. Quod is, qui vidit, sub silentio non transivit, inquiens: Quicquid enim est in mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum aut superbia vitæ.

3. Ecce Domine Deus meus, mundus totus plenus est concupiscentiarum laqueis, quos paraverunt pedibus meis & quis effugiet hos laqueos? Profectò à quo tu abstuleris extollenti-

am

am oculorum suorum , ut non eum capiat concupiscentia oculorum ; & à quo tu abstuleris carnis concupiscentiam , ne eum capiat carnis concupiscentia : & à quo tu abstuleris animum irreverentem , & infrunitum , ne eum callidè decipiat superbia vitæ. O quàm felix , cui hæc tu facies ! quippe transibit immunis.

4. Nunc redemptor te precor per te , adjuva me , ne corruam in conspectu adversariorum meorum , captus laqueis eorum , quos paraverunt pedibus meis , ut incurvent animam meam. Sed erue me virtus salutis meæ , ne sibi risum exhibeant de me inimici tui , qui oderunt te. Exurge Domine Deus meus , fortis meus & dissipentur inimici tui , & fugiant , qui oderunt te , à facie tua. Sicut fluit cera à facie ignis , sic pereant peccatores à facie tua : & ego abscondar in abscondito faciei tuæ & gaudeam cum filiis tuis , satiatus omnibus bonis tuis. Et tu Domine Deus Pater orphanorum : & tu mater pupillorum tuorum , audi ejulatum filiorum tuorum : & extende alas tuas , ut fugiamus sub eas à facie inimici. Turris fortitudinis Israël , qui non dormitabis neque dormies custodiens Israël , qui non dormit , neque dormitat hostis , qui impugnat Israël.

C A P U T XIII.

De miseria hominis , & beneficiis Dei.

1. **O** Lux , quam non videt alia lux ! lumen , quod non videt aliud lumen : Lux quæ
obte-

obtenebrat omnem lucem; & lumen, quod excæcat omne extraneum lumen. Lux, à qua omnis lux: lumen, à quo omne lumen. Lumen, ad quod omne lumen est tenebræ; ad quod omnis lux obscuritas. Lux, cui omnes tenebræ lumen, cui omnis obscuritas lux. Lux suprema, quam cœcitas non obnubilat: quam caligo non habitat, quam tenebræ non obscurant, quam nulla obstantia claudit, quam nunquam separat aliqua umbra. Lux, quæ illuminas omnia tota simul; semel, & semper: absorbe me in claritatis abyssum, ut videam undique te in te, & me in te, & cuncta sub te. Ne derelinquas me, ne accrescant umbræ ignorantiae meæ, & multiplicentur delicta mea. Sine te enim omnia sunt mihi tenebræ, omnia mala: quia nihil bonum sine te, vero, solo, & summo bono.

2. Hoc confiteor, hoc scio, Domine Deus meus, quia ubicunque sum sine te, malè est mihi præter te: non solum extra me, sed etiam in me: quia omnis copia, quæ non est DEUS meus, mihi est egestas. Satiabor tunc, cum apparuerit gloria tua. Et tu Domine vita mea beata, fac ut miseriam meam confitear tibi, ex quo ab unitate bonitatis tuæ, summo & uno bono, temporalium rerum multiformitas lapsum me per carnales sensus dissipavit, & ab uno in multa divisit; & facta est mihi abundantia laboriosa, & egestas copiosa: dum aliud & aliud sequebar, & à nullo implebar: dum non in me inveniebam te incommutabile & singulare indivisum unum bonum: quod consecutus, non egeo: quod consecutus, non doleo: quod possidens, satiatur totum desiderium meum.

3. Heu

3. Heu miseria super miseriam ! cùm misera anima mea à te refugit, cùm quo semper abundat & gaudet : & sequitur mundum, cum quo semper eget & dolet. Mundus clamat, deficio : tu Domine clamas, reficio : & miseria mea prava magis sequitur deficientem, quàm reficientem. Planè infirmitas mea hæc est. Medice spirituum sana illam, ut confitear tibi, salus animæ meæ, toto corde meo super omnibus beneficiis tuis, quibus pascis me à juventute mea, & usque in senectam & senium. Te deprecor per teipsum, ne derelinquas me, fecisti me, cùm non essem, redemisti me, cùm periissem : perieram, mortuus fueram ; ad mortuum descendisti, mortalitatem suscepisti : ad servum Rex descendisti ; ut servum redimeres, teipsum tradidisti. Ut ego viverem, tu mortem suscepisti, mortem vicisti. Me instaurasti, cùm te humiliasti.

4. Perieram, abieram, in peccatis venundatus eram : venisti pro me, ut redimeres me : & tantum me dilexisti, ut sanguinem tuum in pretium dares pro me : dilexisti me Domine plusquam te ; quia mori voluisti pro me. Tali pacto, tam caro pretio, reduxisti me de exilio, redemisti me de servitio : retraxisti me de supplicio : vocasti me nomine tuo : ut memoriale tuum semper esset apud me, & nunquam recederet à corde meo, qui pro me non recessit à cruce. Unxisti me oleo tuo, quo tu unctus fuisti : ut à te Christo dicerer Christianus. En in manibus tuis descripsisti me, ut semper sit memoria apud te, si tamen memoria tua jugiter fuerit apud me. Sic igitur gratia tua semper & mi-
feri-

fericordia prævenerunt me. De multis namque & magnis periculis sæpè liberaſti me, liberator meus. Quando erravi, ad viam reduxiſti me: quando ignoravi, docuiſti me: quando peccavi, corripuiſti me, quando triftis fui, conſolatus es me: quando deſperavi, confortaiſti me: quando cecidi, erexiſti me: quando ſteti, tenuiſti me: quando ivi, deduxiſti me: quando veni, ſulcepuiſti me: quando dormivi, cuſtodiiſti me: quando clamavi, exaudiſti me.

C A P U T X I V.

Quòd Deus perpetua inſpectione conſiderat opera & intentiones hominum.

1. **H**Æc enim & multa alia beneficia feciſti mihi Domine Deus meus, vita animæ meæ, de quibus dulce eſſet mihi ſemper loqui, ſemper cogitare, ſemper tibi gratias agere: ut poſſim te ſemper pro omnibus bonis tuis laudare, & amare te toto corde meo, & totâ animâ meâ, & totâ mente meâ, & totâ fortitudine meâ, ſimul ex omnibus medullis & intimis cordis mei, & omnium compagum mearum. Beata dulcedo Domine Deus meus omnium, qui delectantur in te. Sed imperfectum meum viderunt oculi tui. Oculi, inquam, tui multo lucidiores ſunt Sole circumſpicientes omnes vias hominum, & profundum abyſſi, & in omni loco contemplantur ſemper bonos & malos.

2. Cùm enim cunctis præſideas, ſingula implens, totus ſemper ubique præſens, cunctorumque curam agens, quæ creaiſti: quia nihil
I odiiſti

odisti eorum, quæ fecisti : sic gressus meos semitasque consideras, & die noctuque super custodiam meam vigilas, omnes semitas meas diligenter notans : Speculator perpetuus, veluti si totius creaturæ tuæ cœli & terræ oblitus tantum me solum consideres, & nihil sit tibi curæ de aliis. Neque enim tibi crescit lux incommutabilis visionis tuæ, si tantum unum aspicias, neque minuitur si innumera videas & diversa. Quia sicut una totum simul perfectè consideras, sic singula quælibet, licet diversa, perfectè simul totaque totus conspicit visus tuus. Sed sicut omnia, sic unum : & sicut unum, sic singula totus simul sine divisione vel commutatione, vel diminutione consideras. Itaque totus tu toto tempore sine tempore, totum me simul semperque consideras, ac si nihil aliud considerare debeas.

3. Sic igitur super custodiam meam stas, sicut si omnium oblitus sis, & mihi soli intendere velis. Semper quippe te præsentem exhibes, semper te paratum offers, si me paratum invenis. Quocunque iero, tu me Domine non deseris, nisi prior ego te deseram. Ubicunque fuero, non recedis ; quoniam ubique es, ut quocunque iero, inveniam te, per quem possim esse, ne peream sine te, cum sine te esse non possim. Fateor quidem, quia quicquid facio, & quæcunque facio, ante te facio : & illud quicquid est, quod facio, melius tu vides, quàm ego, qui facio. Quicquid enim semper operor, tu pariter semper præsens ades : utpote perpetuus inspector omni-

omnium cogitationum, intentionum, delectationum, & operationum mearum. Domine ante te semper est omne desiderium meum, ante te tota cogitatio mea.

4. Tu Domine vides, unde veniat spiritus, ubi sit: & quò vadat: quia tu es omnium spirituum ponderator. Et utrùm radix sit dulcis, an amara, de qua foris pulchra folia emittuntur, ut iudex interius melius ipse nosti, & etiam medullas radicum subtilius perscrutaris. Et non solum intentionem, sed radicis ejus medullam intimam desertissima tuæ lucis veritate colligis, numeras, intueris & consignas; ut reddas unicuique non solummodo secundum opera vel intentionem, sed etiam secundum ipsam intentionem absconditam medullam radicis, de qua procedit intentio operantis: Ad quod tendo, cum operor, quidquid cogito, & in quocunque delector, tu vides: aures tuæ audiunt, oculi tui vident & considerant: signas, attendis, notas & scribis in libro tuo, sive bonum fuerit, sive malum: ut reddas postea pro bono præmia, pro malo supplicia: quando aperientur libri, & judicabuntur secundum hæc, quæ fuerunt scripta in libris tuis.

5. Hoc est fortè, quod jam dixisti nobis. Considerabo novissima eorum, & quod de te Domine dicitur. Universorum finem ipse considerat; quoniam tu quidem in omnibus, quæ agimus, finem intentionis magis quàm actum operationis attendis. Cumque hoc diligenter considero Domine Deus meus terribilis & fortis, timore pariter & ingenti rubore confundor quoniam nobis magna est indita necessitas justè re-

Etæque vivendi, quia cuncta facimus ante oculos iudicis cuncta cernentis.

C A P U T X V.

Quod homo per se nihil potest sine divina gratia.

1. **F**ortissime, magnipotens Deus spirituum universæ carnis, cujus oculi sunt super omnes vias filiorum Adam, à die nativitatis eorum usque in diem exitus eorum, ut reddas unicuique secundum opera sua, bona vel mala; ostende mihi, ut confitear tibi paupertatem meam: quoniam dixi, quòd dives essem, & nullius egerem: & nesciebam, quoniam pauper eram, cæcus, nudus, miser & miserabilis. Credebam enim me fore aliquid, cum nihil essem. Dixi sapiens efficiar & stultus factus sum. Cogitabam me esse prudentem, & deceptus sum, & video nunc, quia donum tuum est, sine quo nihil possumus facere: quia nisi tu Domine custodieris civitatem, frustra vigilat, qui custodit eam. Sic docuisti me, ut cognoscerem me; quia dereliquisti me, & probasti me, non propter te, quod cognosceres me: sed propter me, ut cognoscerem me. Nam, ut dixi, Domine credebam me aliquid fore ex me: existimabam me sufficere per me: nec percipiebam, quoniam tu regebas me: donec aliquantulum te elongasti à me, & cecidi statim in me: vidi & cognovi, quoniam tu regebas me: & quod cecidi, fuit ex me: & quod surrexi ex te.

2. Aperuisti mihi oculos lux, & excitasti & illuminasti me: vidi, quoniam tentatio est vita homi-

hominis super terram : & quòd gloriari non valeat ante te omnis caro , nec justificabitur omnis vivens : quoniam si quid boni est , parvi vel magni donum tuum est , & nostrum non nisi malum est. Unde igitur gloriabitur omnis caro ? nunquid de malo ? Hæc non est gloria , sed miseria. Sed nunquid gloriabitur de bono ? nunquid de alieno ? Tuum Domine est bonum , tua est gloria. Quì enim de bonò tuo gloriam sibi quærit , & non tibi quærit , hic fur est & latro : & similis est diabolo , qui voluit turari gloriam tuam. Qui enim laudari vult de tuo dono , & non quærit in illo gloriam tuâ , sed suam ; hic licet propter tuum donum laudetur ab hominibus , à te tamen vituperatur : quia de dono tuo , non tuam , sed suam gloriam quæsit. Qui autem ab hominibus laudatur vituperante te , non defendetur ab hominibus judicant e te , nec liberabitur condemnante te.

3. At tu Domine formator meus ab utero matris meæ : non me sinas cadere in illam exprobrationem , ut exprobretur mihi furari voluisse gloriam tuam : tibi enim sit gloria , cujus est omne bonum : nobis autem confusio faciei & miseria , quorum est omne malum , nisi tu volueris misereri. Misereris quippe Domine ; misereris omnium , & nihil odisti eorum , quæ fecisti : & das nobis de bonis tuis , & ditas nos Domine Deus inopes , optimis donis tuis. Quoniam diligis pauperes , & divites facis eos divitiis tuis. Ecce nunc Domine pauperes nos filii tui sumus & pusillus grex tuus : aperi nobis januas tuas & edent pauperes & saturabuntur : & laudabunt te , qui requirunt te. Scio enim Domi-

ne, & confiteor docente te, quoniam illi soli, qui cognoscunt se pauperes & confitentur tibi paupertatem suam, ditabuntur à te, quoniam qui se divites existimant, cum sint pauperes, à tuis divitiis invenientur exclusi.

4. Ego igitur confiteor tibi Domine DEus meus paupertatem meam, ut sit tibi tua gloria tota, quoniam tuum est omne bonum per me gestum. Domine confiteor ut docuisti me, nihil aliud sum quam universa vanitas, & umbra mortis & abyssus quædam tenebrosa, & terra inanis & vacua, quæ sine tua benedictione nil germinat fructum quoque non facit, nisi confusionem, peccatum & mortem. Si quid boni unquam habui, à te recepi: quidquid boni habeo, tuum est, vel à te habeo. Si quando steti, per te steti, sed quando cecidi, per me cecidi: & semper in luto jacuissem, nisi tu me erexisses; semper cæcus fuisset, nisi tu me illuminasses. Quando cecidi, nunquam surrexissem, nisi tu mihi manum porrexisses: postquam me etiam erexisti, semper cecidisset, nisi tu me sustinuisses. Sæpius periissem, nisi me gubernasses.

5. Sic semper. Domine, sic semper gratia tua & misericordia tua prævenit me, liberans me ab omnibus malis, salvans à præteritis, suscitans à præsentibus, muniens à futuris. Præcidens etiam ante me laqueos peccatorum, tollens occasiones & causas; quia nisi tu hoc mihi fecisses, ego omnia peccata mundi fecissem. Quoniam scio Domine, quod nullum peccatum est, quod unquam fecerit homo, quod non possit facere alter homo, si creator desit à quo factus est homo. Sed quod non facerem, tu fecisti: quod absti-

abstinerem, ut iussisti, & quod tibi crederem, gratiam tu infudisti. Tu namque Domine regebas me tibi & mihi. Ut adulterium & omne aliud peccatum non committerem gratiam & lumen donasti.

C A P U T X V I.

De Diabolo, & multiplicibus tentationibus ejus.

1. **T**Entator defuit, & ut deesset, tu fecisti: locus & tempus defuit, & ut hæc deessent tu fecisti. Affuit tentator, non defuit locus, non defuit tempus: sed ut non consentirem; tu me tenuisti. Venit tentator tenebrosus, ut est: & ut eum despicerem, tu me confortasti. Venit tentator armatus & fortis: & ut me non vinceret, tu eum refrenasti, & me roborasti. Venit tentator transfiguratus in Angelum lucis, & ut me non deciperet, tu eum increpasti: & ut eum cognoscerem, tu me illuminasti. Ipse enim est draco ille magnus & rufus, & serpens antiquus, vocatus Diabolus & Satan, habens capita septem & cornua decem: quem creasti ad illudendum huic mari magno & spatiofo, in quo reptant animalia, quorum non est numerus: & animalia pusilla & magna, id est, diversa dæmonum genera, qui nihil aliud die noctuque operantur, nisi quod circumeunt quærentes quem devorent, nisi tu eripias.

2. Ipse enim est antiquus ille draco, qui ortus est in paradiso voluptatis, qui cauda sua trahit tertiam partem stellarum cœli, & eas mittit

in terram: qui veneno suo corrumpit aquas terræ , ut bibentes homines moriantur : & qui sternit sibi aurum quasi lutum , & habet fiduciam, quod influat Jordanis in os suum : qui factus est , ut nullum timeat. Et quis defendet à morsibus ejus ? Quis eruet ab ore ejus , nisi tu Domine , qui contregisti capita draconis magni ? Adjuva nos : Prætende domine super nos alas tuas : ut fugiamus sub eis à facie draconis hujus , qui nos persequitur , & scuto tuo libera nos à cornibus ejus. Hoc enim continuum studium ejus , hoc unicum desiderium ejus , ut animas, quas creasti, devoret.

3. Et ideo Deus meus ad te clamamus , libera nos ab adversario nostro quotidiano : qui sive dormiamus , sive vigilemus , sive comedamus , sive bibamus , sive quodcunque opus operemur , omnibus modis instat die ac nocte fraudibus & artibus , nunc palam , nunc occulte , sagittas venenatas contra nos dirigens , ut interficiat animas nostras. Et tamen Domine pessima infamia nostra : quia cum continue videamus contra nos draconem ore aperto , paratum ad devorandum , nihilominus dormimus & lascivimus in pigritiis nostris, tanquam securi ante eum , qui nihil aliud desiderat , quam ut nos perdat. Inimicus ut occidat , semper vigilat sine somno : & nos , ut custodiamus nos , nolumus evigilare à somno.

4. Ecce tetendit ante pedes nostros laqueos infinitos & omnes vias nostras variis replevit decipulis , ad accipiendas animas nostras. Ecquis effugiet ? Laqueos posuit in divitiis : laqueos posuit in paupertate : laqueos tetendit in cibo,
in

in potu, in voluptate, in somno & in vigilia : laqueos posuit in verbo & in opere , & in omni via nostra. Sed tu Domine libera nos de laqueo venantium. & à verbo aspero , ut confiteamur tibi, dicentes : Benedictus Dominus , qui non dedit nos in captionem dentibus eorum. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. Laqueus contritus est , & nos liberati sumus.

CAPUT XVII.

Quod Deus est lux justorum.

1. **ET** tu quidem Domine , lux mea , illumina oculos meos , ut videam lumen , & ambulem in lumine tuo , & non impinguam in laqueos ejus. Quis enim evadet laqueos istos multos , nisi videat eos ? Et quis videbit eos , nisi quem illuminaveris lumine tuo ? Ipse enim pater tenebrarum , laqueos suos abscondit in tenebris suis , ut capiantur in eis omnes qui sunt in tenebris suis : qui sunt filii tenebrarum harum , non videntes lumen tuum : in quo qui ambulat , non timebit. Qui enim ambulat in die , non offendit : qui autem in nocte ambulat , offendit : quia lux non est in eo. Tu lux Domine , tu lux filiorum lucis : tu dies , qui nescis occasum , in qua ambulant filii tui sine offensione ; & sine qua , omnes qui ambulant , in tenebris sunt , quia te lucem mundi non habent.

2. Ecce quotidie cernimus , quia quo magis à te vero lumine quis elongatur , eo magis peccatorum involvitur tenebris : & quo magis est in tenebris , eo minus videt laqueos in via sua,

& ideo minus cognoscit , & idcirco sæpius rapitur, & cadit in eis ; & quod est horribilius, etiam se cecidisse ignorat. Qui vero suum casum ignorat , eo minus curat surgere, quo magis se existimat adhuc stare. Tu vero lux mentis, Domine Deus meus, nunc illumina oculos meos , ut videam & cognoscam, ne corruam in conspectu adversariorum meorum. Etenim in exterminium nostri laborat inimicus noster, quem petimus ut facias liquefieri à facie nostra, sicut cera liquefcit à facie ignis. Quoniam Domine, ipse est latro primus, & ultimus, qui consilium fecit ut raperet gloriam tuam, quoniam inflatus & elatus crepuit, & cecidit in faciem suam, & dejecisti eum de monte sancto tuo, & de medio lapidum ignitorum, in quorum medio ambulavit.

3. Et nunc vita mea Domine Deus meus , ex quo cecidit, non cessat persequi filios tuos : & in odium tuum, ô Rex magne, cupit perdere hanc creaturam tuam, quam creavit omnipotens bonitas tua ad imaginem tuam, ut possideat gloriam tuam, quam ipse perdidit per superbiam suam. Sed contere eum fortis noster antequam nos agnos tuos devoret : & illumina nos, ut videamus laqueos, quos ipse paravit : & evadamus ad te, ô lætitia Israël. Et hæc omnia tu Domine melius nosti, qui nosti contentionem ejus, & cervicem ejus durissimam. Nec hoc dico ut ostendam tibi, quia omnia vides & nulla te latet cogitatio : Sed ante pedes tuæ majestatis, de inimico meo querimoniam facio, judex æterne : ut & ipsum damnes, & nos filios tuos salves, quorum fortitudo tu es.

4. Ver-

4. Versurus est enim Domine iste hostis & tortuosus, nec facile deprehendi possunt circuitus viæ ejus, nec cognosci species vultus ejus, nisi tu illumines. Nam nunc hic, nunc illuc: nunc agnum, nunc lupum, nunc tenebras, nunc lucem in se ostendit: & singulis quibus libet qualitatibus, locis, & temporibus, secundum varias rerum mutationes, varias exhibet tentationes. Nam ut tristes decipiat, tristatur & ipse: ut gaudentes illudat, fingit se & ipse gaudere: ut spirituales defraudet, in Angelum lucis se se transfigurat: ut fortes comprimant, apparet agnus: ut mites devoret, apparet lupus. Hæc quidem omnia secundum similitudinem variarum tentationum effici habet, ut terreat alios à timore nocturno, alios à sagitta volante in die, alios à negotio perambulante in tenebris, alios ab incurfa alios à dæmonio meridiano. Et ad hæc quis idoneus, ut cognoscat? & astutias ejus quis cognovit? Quis revelabit speciem indumenti ejus: & gyrum dentium ejus quis agnoscat?

6. En abscondit sagittas suas in pharetra, & laqueos suos abscondit sub specie lucis: & hoc difficilius perpenditur: nisi à te Domine spes nostra lumen assumamus ut videamus omnia. Nam non solum in carnis operibus, quæ de facili cognoscuntur: nec tantum in ipsis vitiis: sed in ipsis etiam spiritualibus exercitiis, laqueos abscondit subtiles: & sub virtutum colore ipsa vitia induit, & transmutat se in Angelum lucis. Hæc & multa alia nititur contra nos ipse filius Belial, ipse Sathan, Domine Deus noster. Et nunc ut leo, nunc ut draco, manifeste & occulte, in.

intus & extra, die ac nocte insidiatur, ut rapiat animas nostras: Et tu eripe nos Domine, qui salvas sperantes in te: ut ipse de nobis doleat, & tu lauderis in nobis, Domine Deus noster.

C A P U T X V I I I .

De Beneficiis DEI.

1. **E**GO autem filius ancillæ tuæ, qui me commendavi manui tuæ, jam his meis perculis confessionibus confitear tibi, liberator meus toto corde meo: & recolam ad mentem meam omnia bona, quæ fecisti mihi a juventute mea, in omni vita mea. Scio namque quod ingratitudo multum tibi displiceat: quæ est radix totius mali spiritualis, & ventus quidam desiccans & urens omne bonum: obstruens fontem divinæ misericordiæ tuæ super hominem: qua & mortua jam non moriuntur, & viva jam opera moriuntur, & ultra non adipiscuntur. Et ego Domine gratias tibi agam, ne sim ingratus tibi, liberator meus, quoniam liberaisti me. Quoties jam me absorbuerat ille draco, & tu Domine ab ore ejus extraxisti me.

2. Quoties ego peccavi, & ipse paratus fuit deglutire me: sed tu Domine Deus meus defendisti me. Cum contra te inique agebam; cum tua mandata frangebam, stabit ipse paratus ut me raperet ad infernum, sed tu prohibebas. Ego te offendebam, & tu me defendebas: Ego te non timebam, & tu me custodiebas. A te recedebam, & inimico meo me exhibebam: tu ipsum, ne me acciperet, deterrebas. Hæc mihi

hi tu Domine Deus meus beneficia conferebas , & ego miser non cognoscebam. Sic enim me multoties à faucibus diaboli liberaſti , de ore leonis eripuisti, & ab inferno licet nescientem , multis vicibus reduxisti. Descendi enim usque ad portas inferni , & ne illuc intrarem , tu me tenuisti.

3. Appropinquabam usque ad portas mortis , & ne me ipsæ caperent , tu fecisti. De morte etiam corporis sæpius eruiſti me , Salvator meus , cum graves morbi tenerent me , cum fui in periculis multis per mare , per terras : ab igne & gladio , & ab omni periculo liberans , semper mihi adſtans , & misericorditer salvans. Sciebas tu quidem Domine , quia sic tunc mors me occupasset , infernus animam meam suscepisset , & perpetuo damnatus fuisset. Sed tua misericordia & tua gratia prævenit me , eripiens me de morte corporis & de morte animæ , Domine Deus meus. Hæc & multa mihi tua alia beneficia exhibuisti & ego eram cæcus , & non cognovi , donec illuminaſti me. Nunc igitur lux animæ meæ , Domine Deus meus , vita mea , per quam vivo : lumen oculorum meorum , per quod video , en illuminaſti me , & cognosco te : quia vivo per te , & gratias ago tibi , licet viles & exiles , & impares beneficiis tuis , quales habet mea fragilitas , offero. Quoniam tu es solus Deus meus , creator meus benignus , qui amas nostras animas , & nihil odisti eorum quæ fecisti. En ego primus inter peccatores quos salvaſti , ut exemplum aliis tribuam benignissimæ pietatis tuæ.

4. Confitear tibi beneficia tua magna, quoniam eripuisti me de inferno inferiori, semel, & secundo, & tertio, & centies, & millies, & ego semper ad infernum tendebam, & tu me semper reducebas, & iuste millies damnasses me, si voluisses. Noluisti, quia amas, & dissimulas peccata hominum propter poenitentiam. Domine Deus meus, multæ misericordiæ in omnibus viis tuis. Nunc ergo video hæc Domine Deus, & cognosco per lumen tuum, & deficit anima mea in misericordia tua magna, quæ est super me: quoniam eripuisti animam meam ex inferno inferiori, & me ad vitam reduxisti. Totus enim eram in morte, totum me resuscitasti. Tuum igitur sit totum id, quod vivo: & totus totum me tibi offero. Totus spiritus, totum cor, totum corpus, tota vita mea vivat tibi, vita mea dulcis: quoniam totum me liberaisti, ut totum me possideres; totum me refecisti, ut totum me rehabetes. Diligam te igitur Domine, virtus mea; diligam te, ineffabilis exultatio mea: & vivam jam non mihi, sed tibi. Tota vita mea, quæ perierat in miseria mea, resuscitata est in misericordia tua, qui es Deus misericors & miserator, & multæ misericordiæ in millia his qui diligunt nomen tuum.

5. Idcirco Domine Deus meus, sanctificator meus, iussisti in lege tua, ut diligam te toto corde meo, tota anima mea, tota mente mea, tota fortitudine mea, & totis viribus meis, & etiam ex intimis medullis cordis mei, omnibus horis & momentis, quibus fruor bonis misericordiæ tuæ, quoniam semper perirem, nisi quia semper regis me; semper morerer, nisi quia semper

per me vivificas; & omni momento me tibi obligas, dum omni momento mihi tua magna beneficia præstas. Sicut ergo nulla hora est vel punctum in omni vita mea, quo tuo beneficio non utar: sic nullum debet esse momentum, quo te non habeam ante oculos, in mea memoria; & te non diligam ex omni fortitudine mea. Sed nec lioc valeo, nisi tu dederis mihi: cujus est omne donum bonum, & omne datum optimum, descendens à Patre luminum; apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Non enim est volentis, neque currentis, sed tui miserentis, ut diligam te. Tuum est Domine hoc donum, cujus est omne bonum. Jubes te diligi; da quod jubes, & jube quod vis.

CAPUT XIX.

De fervore dilectionis vel charitatis.

1. **A**Mo te Deus meus, magisque semper amare cupio; quia tu es revera omni melle dulcior, omni lacte nutribilior & omni luce clarior. Idcirco super omne aurum & argentum & lapidem preciosum es mihi charior. Displicebat enim mihi quicquid agebam in sæculo, præ dulcedine tua, & decore domus tuæ, quam dilexi. O ignis qui semper ardes, & nunquam exstingueris! O amor qui semper ferves, & nunquam tepescis, accende me! Accendar (inquam) totus à te, ut totus diligam te. Minus enim te amat, qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat. Diligam te Domine, quoniam tu prior dilexisti me. Et unde mihi verbum, ut explicem signa dilectionis tuæ maximæ erga me, propter
innu-

innumera beneficia tua, quibus à principio educaſti me.

2. Poſt beneficium nempe creationis, quando in principio de nihilo ad imaginem tuam creaſti me: honorificans & exaltans me inter eas creaturas, quas feciſti, & nobilitans lumine vultus tui, quod ſignaſti ſuperliminare cordis mei, quo ab inſenſibilibus pariter & ſenſibilibus brutis diſcreviſti me, & paulominus ab Angelis minuiſti. Parum & hoc fuit ante conſpectum divinitatis tuæ. Quoniam quotidianis & ſingularibus maximisque donariis tuorum beneficiorum, me ſine intermiſſione nutritiſti, & quaſi filium tuum parvulum tenellum, uberibus tuæ conſolationis lactaſti & confortaſti me. Ut enim tibi totus ſervirem, omnia quæcunque feciſti, in meum ſervitium tradidiſti.

C A P U T X X.

Quod Deus ſubjecit omnia ſervituti hominum.

1. **O**Mnia pedibus hominis ſubjeciſti, ut ſolus homo totus tibi ſubjiceretur. Et ut tuus totus homo eſſet, ſuper omnia opera tua dominatus eſt homo. Exteriora nempe pro corpore cuncta creaſti, ipſum vero corpus pro anima, animam vero pro te, ut tibi ſoli vacaret, & te ſolum amaret: poſſidens te ad ſolatium, inferiora vero ad ſervitium. Quicquid enim cœli ambitu continetur, inferis ab anima humana eſt, quæ facta eſt ut ſumum bonum ſuperius poſſideret, cujus poſſeſſione beata fieret: cui ſi adhæſerit, cunctorum

etorum mutabilium inferiorum necessitudines supergrediens illius summæ majestatis, cujus æmulatur speciem, æternæ immortalitatis faciem cum serenitate videbit. Tunc vero illis bonis optimis fruatur in domo Domini, quorum comparatione cuncta hæc quæ hic cernimus, velut nihilum computantur. Illa sunt, quæ oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis adscenderunt, quæ præparavit Deus diligentibus se. Et hæc quidem Domine daturus es animæ. Illis etiam quotidie lætificas animas servorum tuorum, qui amas animas.

2. Quid miror hæc, Domine Deus meus? imaginem quippe tuam honorificas, & similitudinem tuam, ad quam creatæ sunt. Nam & corpori nostro, licet adhuc corruptibili & ignobili, ut videret, dedisti cœli claritatem per manum ministrorum tuorum indefessorum Solis & Lunæ, qui præcepto tuo jugiter die ac nocte deserviunt filiis tuis: ut spiraret, largitus es aeris puritatem: ut audiret, sonorum varietates: ut odoraret, odorum suavitates: ut gustaret, saporum qualitates: ut contrectaret, dedisti corpulentorum omnium grossitates. Adjuvamenta suis necessitatibus dedisti jumenta: volucres quoque cœli, & pisces maris, & fructus terræ ad reficiendum impendisti. Medicinas de terra propter singulas quasque suas corruptales creasti. Singula solatia singulis malis obviantia præparasti, quoniam es misericors & miserator: & novisti figmentum nostrum, figulus noster & nos omnes quasi lutum in manu tua.

C A P U T XXI.

Quod ex consideratione bonorum temporalium, colligitur magnitudo cœlestis consilii.

1. **E**N aperiatur mihi misericordia tua magna lumine tuo, illustra (quæso) magis adhuc, ut mihi magis aperiatur. Nam ex his minimis tua magna, & ex his visibilibus, tua invisibilia comprehendimus, Domine Deus sancte, & bone creator noster. Si enim mi Domine, pro hoc corpore ignobili & corruptibili, tam magna & innumera beneficia præstas à cœlo & ab aëre, à terra & mari, à luce & tenebris, à calore & umbra, rore & imbre, ventis & pluviis, volucris & piscibus, bestiis & arboribus, & multiplicitate herbarum & germinum terræ, & cunctarum creaturarum tuarum ministerio nobis successive per sua tempora ministrantium, ut alleves fastidium nostrum: qualia, quæso, & quam magna & innumerabilia erunt illa bona, quæ præparasti diligentibus te in illa cœlesti patria, ubi te videbimus facie ad faciem? Si tanta facis nobis in carcere, quid ages in palatio?

2. Magna & innumerabilia sunt opera tua Domine, rex cœlorum. Cum enim sint hæc omnia valde bona & delectabilia, quæ bonis pariter malisque communia tradidisti; qualia futura sunt illa, quæ solis bonis recondidisti? Si tam innumera & varia dona tua, quæ nunc amicis pariter tribuis, & inimicis: quam magna & innumerabilia, quam dulcia & delectabilia, quæ solis tuis es largiturus amicis? Si tanta iolatia

latia in hac die lachrymarum , quanta conferes in die nuptiarum ? Si tanta delectabilia continet carcer , quanta quæso continet patria ? Oculus non vidit , Deus , absque te , quæ præparasti diligentibus te. Secundum enim magnam multitudinem magnificentiæ tuæ est etiam multitudo magna dulcedinis tuæ , quam abscondisti timen- tibus te.

3. Magnus enim tu es , Domine Deus meus , & immensus ; nec est finis magnitudinis tuæ ; nec est numerus sapientiæ tuæ , nec est mensura benignitatis tuæ , nec est finis , nec numerus , nec mensura retributionis tuæ : sed sicut magnus es tu , ita magna sunt donaria tua : quoniam tu ipse es præmium , & donum omnium legitimorum tuorum pugnatorum.

C A P U T XXII.

Quod divina dulcedo omnem præsentem
mundi amaritudinem tollit.

1. **H**Æc sunt beneficia magna tua , Domine Deus , sanctificator sanctorum tuorum , quibus repleturus es inopiam esurientium filiorum tuorum. Quoniam tu es spes desperatorum. Tu corona spei quæ ornata est gloria , præparata vincentibus. Tu famelicorum satietas æterna , danda esurientibus. Tu consolatio sempiterna , qui solis illis te tribuis , qui consolationem huius mundi pro tua perpetua consolatione contemnunt. Nam qui hic consolantur , indigni tua consolatione habentur. Sed qui hic cruciantur , à te consolantur ; & qui participant

K 2

pas.

passionibus , participant & consolationibus. Nemo enim potest in utroque sæculo consolari ; nec potest quis hic & in futuro gaudere : sed unum necesse est ut perdat , qui alterum voluerit possidere.

2. Hæc ubi considero Domine consolator meus , in hac vita renuit consolari anima mea , ut digna habeatur tuis consolationibus æternis , quia justum est , ut amittat te , quicumque in aliquo alio magis consolari eligit , quam in te. Et obsecro summa veritas te per te , non permittas me in aliqua consolatione vana consolari. Sed peto ut omnia mihi amarescant ; ut tu solus dulcis appareas animæ meæ , quies dulcedo inæstimabilis , per quam cuncta amara dulcorantur.

3. Tua enim dulcedo Stephano lapides torrentis dulcoravit. Tua dulcedo craticulam beato Laurentio dulcem fecit. Præ tua dulcedine ibant Apostoli gaudentes à conspectu Concilii , quoniam digni habiti sunt pro nomine tuo contumeliam pati. Ibat Andreas securus ad crucem , & gaudens , quoniam ad tuam dulcedinem properabat. Hæc tua dulcedo ipsos Apostolorum principes sic replevit , ut pro ipsa crucis patibulum unus eligeret : alter quoque caput ferienti gladio supponere non timeret. Pro hac emenda Bartholomæus propriam pellem dedit. Pro hac quoque gustanda veneni poculum intrepidus Joannes potavit. Hanc vero ut gustavit Petrus , omnium inferiorum oblitus , clamavit quasi ebrius , dicens : Domine , bonum est nos hic esse , faciamus tria tabernacula : hic moremur , te contemplemur , quia nullo alio indigemus. Sufficit nobis Domine videre te , sufficit (inquit)
tan-

tanta dulcedine satiari. Unam enim stillam dulcedinis ille gustavit, & omnem aliam fastidivit dulcedinem. Quid putas dixisset, si magnam illam multitudinem dulcedinis divinitatis tuæ gustasset, quam abscondisti timentibus te? Hanc tuam dulcedinem ineffabilem & illa gustaverat virgo, de qua legimus, quod lætissima & gloriante ibat ad carcerem, quasi ad epulas invitata. Hanc ut reor & ipse gustaverat qui dicebat: Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te! Quique monebat: Gustate & videte, quoniam suavis est Dominus. Hæc est enim illa beatitudo Domine Deus noster, quam expectamus datum te nobis, pro qua tibi Domine continue militamus: pro qua tibi mortificamur toto die, ut in tua vita tibi vivamus.

C A P U T XXIII.

Quod tota spes nostra, & desiderium cordis nostri debeat esse in Deum.

1. **T**U autem Domine expectatio Israël, desiderium ad quod suspirat cor nostrum quotidie, festina: ne tardaveris. Surge, propera, & veni: ut educas nos de isto carcere ad confitendum nomini tuo, ut gloriemur in lumine tuo. Aperi aures tuas clamoribus lachrymarum pupillorum tuorum, qui clamant ad te: Pater noster, da nobis hodie panem panem nostrum quotidianum; in cuius fortitudine ambulemus die ac nocte, usquequo perveniamus ad montem sanctum tuum Oreb. Et ego parvulus

familiæ tuæ , Deus Pater & virtus mea ; quando veniam , & apparebo ante faciem tuam ? ut qui nunc tibi confiteor ad tempus , ex tunc confitear tibi in æternum. Beatus ero , si fuero admissus ad videndum claritatem tuam. Quis mihi hoc tribuat, ut ad hoc venire permittas me !

2. Scio Domine, scio , & confiteor me indignum , ut intrem sub tectum tuum ? sed fac propter honorem tuum , & ne confundas in te sperantem servum tuum. Et quis intrabit sanctorum tuorum , ad considerandas potentias tuas , nisi tu aperias ? Quis autem aperiet , si tu clauderis ? Si enim destruxeris , nemo est qui ædificet. Et si incluseris hominem, nemo est qui aperiat. Si continueris aquas, omnia siccabuntur. Et si miseris eas , subvertent terram. Si omnia quæ fecisti ad nihilum redigas , quis contradicet tibi ? Porro sempiterna bonitas misericordiæ tuæ , qua fecisti omnia quæcunque voluisti. Tu nos fecisti , fabricator mundi , rege nos. Tu nos creasti : ne spernas nos , qui opera tua sumus. Et quidem Domine Deus noster, nos lutum & vermiculi , non valemus in tuas æternitates intrare , nisi tu induxeris , qui de nihilo cuncta creasti.

C A P U T X X I V.

Quòd salus nostra ex Deo est.

1. **E**Go autem opus manuum tuarum confitebor tibi in timore tuo , quia non in arcu meo sperabo , & gladius meus non salvabit me : sed dextera tua , & brachium tuum , & illuminatio

natio vultûs tui. Alioquin desperarem, quoniam spes mea tu es, qui creasti me, quoniam non derelinquis sperantes in te. Tu quippe es, Domine Deus noster, suavis & patiens in misericordia disponens omnia. Nam si peccaverimus, tui sumus: si non peccaverimus, tui sumus: quoniam apud te sumus computati. Nos enim folium universi, & vanitas est omnis homo vivens, & ventus est vita nostra super terram. Ne irascaris, si cadimus pupilli tui, quoniam tu nosti figmentum nostrum, Domine Deus noster.

2. Num Deus inæstimabilis fortitudinis, contra folium, quod à vento rapitur, ostendere vis potentiam tuam, & stipulam siccam persequeris? Num damnabis, Rex Israël æterne, canem unum? Num damnabis pulicem unum? Audivimus de misericordia tua Domine, quoniam tu mortem non facis, nec lætaris in perditione morientium. Propter hoc Domine oramus te, ne permittas dominari, quod non fecisti huic creaturæ tuæ, quam fecisti. Si enim doleres de perditione, quid te prohibet Domine, qui omnia potes, ne semper læteris de nostra salvatione? Si vis potes me salvare, ego autem, etsi vellem, non possem. Magna est multitudo miseriarum mearum mecum.

3. Velle quippe mihi adjacet, perficere autem non invenio. Velle quod bonum est, non possum, nisi tu velis; nec quod volo, possum, nisi tua potentia me confortet, & quod possum, aliquando nolo, nisi tua voluntas fiat sicut in cœlo & in terra. Et quod volo, & possum, ignoro, nisi tua sapientia me illustret. Et si etiam sciam quandoque volens, quandoque

valens, imperfecta & vacua transit sapientia mea, nisi adjuvet vera sapientia tua.

4. In tua autem voluntate cuncta sunt posita, & non est, qui possit resistere voluntati tuæ. Domine universorum, principatum tenens omnis carnis; & quæcunque vis, facis, in cœlo & in terra, in mari, & in omnibus abyssis. In nobis igitur fiat voluntas tua, super quibus invocatum est nomen tuum: ne pereat hoc nobile plasmatum tuum, quod creasti propter honorem tuum. Et quis est homo natus de muliere, qui vivat & non videat mortem, & eripiat animam suam de manu inferni? nisi tu solus eripias, vita vitalis omnis vitæ, per quem omnia vivunt.

C A P U T XXV.

Quod voluntas humana inefficax sit ad bona opera, sine divina gratia.

1. **E**T enim jamjam tibi confessus sum, laus vitæ meæ, Domine Deus meus, virtus salutis meæ. Sperabam aliquando in virtute mea, quæ tamen non erat virtus. Et cùm sic volui currere, ubi magis stare credebam, ibi magis cecidit: factusque sum magis retro, & non ante: & quod credebam consequi, magis elongatum est à me. Sic per multa similia vires meas probas. Cognosco nunc, quia illuminasti me, quoniam quod magis credidi posse per me, minus semper potui. Dicebam enim, hoc faciam, illud perficiam: nec hoc, nec illud faciebam. Aderat voluntas, non erat facultas; aderat facultas,

tas, non aderat voluntas : quoniam de meis viribus confidebam.

2. Nunc autem confitebor tibi Domine Deus meus, Pater cœli & terræ, quia non fortitudine sua roborabitur vir, ut glorietur ante te stulta præsumptio omnis carnis. Non enim est hominis velle, quod possit : aut posse, quod velit, vel scire, quod velit & possit : sed potius à te gressus hominis diriguntur, illorum (inquam) qui non à se, sed à te dirigi se confitentur. Obsecramus itaque per viscera misericordiæ tuæ, ut velis Domine salvare, quod creasti : quoniam si vis, potes nos salvare : & in tua voluntate virtus est nostræ salutis.

C A P U T XXVI.

De antiquis beneficiis Dei.

1. **R**ecordare misericordiæ tuæ antiquæ, quæ nos à principio in benedictionibus tuæ dulcedinis prævenisti. Antequam enim nascerer ego filius ancillæ tuæ, Domine spes mea ab uberibus matris meæ, tu prævenisti : præparans mihi semitas, quibus incederem & venirem ad gloriam domus tuæ. Prius quàm me formares in utero, novisti me : & antequam exirem de vulva, quidquid tibi placuit, præordinasti de me. Quæ & qualia sunt in libro tuo scripta de me in seereto consistorii tui, ego quidem ignoro, undè & valdè timeo.

2. Tu verò nōsti, quoniam quòd ego per successus dierum & temporum hinc ad mille annos hujus temporalitatis exspecto, in conspectu

æternitatis tuæ jam factum est ; & quod futurum est, jam factum est. Ego autem, quia sto in hac nocte tenebrosa hæc ignorans, timor & tremor venerunt super me : dum video mihi undique imminere multa pericula, à multis quoque hostibus venari, multitudineque innumerarum miseriarum in hac vita me circumdari. Et nisi in his tantis malis adforet mihi tuum adminiculum, desperarem.

3. Sed spes mihi magna subest de te, mitissime Princeps, Deus meus & consideratio multitudinis miserationum tuarum, quæ apud te sunt, sublevat mentem meam. Et præcedentia signa misericordiæ tuæ, quæ me, antequam nascerer, prævenerunt, & nunc specialiter in me effulserunt, & de futuris benignitatis tuæ melioribus & perfectioribus muneribus, quæ amicis tuis reservas, spem meam admonent, ut in te lætetur, Domine Deus meus, lætitia sancta & viva, qua semper lætificas juventutem meam.

C A P U T XXVII.

De Angelis deputatis ad custodiam hominum.

1. **D**ilexisti enim me, unice amor meus, antequam diligerem te, & ad imaginem tuam creasti me, omnibus creaturis tuis præposuisti me. Quam dignitatem nunc quidem servo, cum noverim te, propter quem fecisti me.

2. Insuper facis Angelos tuos spiritus propter me; quibus mandasti, ut custodiant me in omnibus viis meis: ne fortè offendam ad lapidem

dem pedem meum. Hi enim sunt custodes, super muros civitatis tuæ novæ Hierusalem, & montes in circuitu ejus: vigilantes & custodientes vigilias noctis super gregem tuum: ne quando rapiat ut leo animas nostras, dum non esset, qui eriperet, ille antiquus serpens adversarius noster diabolus, qui quasi leo rugiens semper circumnit quærens, quem devoret. Hi sunt cives beatæ civitatis supernæ Hierusalem, quæ sursum est mater nostra, in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capiunt salutis; ut nos liberent ab inimicis suis: & custodiant in omnibus viis suis, confortent quoque & moneant, & orationes filiorum tuorum offerant, in conspectu gloriæ majestatis tuæ.

3. Diligunt nempè concives suos, per quos suæ ruinæ scissuras restaurari expectant. Ideoque magna cura, & vigilantissimo studio, adsunt nobis: omnibus horis & locis succurrentes, & providentes necessitatibus nostris & solliciti discurrentes inter nos & te Domine: gemitus nostros atque suspiria referentes ad te ut impetrent nobis facilem tuæ benignitatis propitiationem, & referant ad nos desideratam tuæ gratiæ benedictionem. Ambulant enim nobiscum in omnibus viis nostris: intrant & exeunt nobiscum: attentè considerantes, quam pie, quàm honestè in medio pravæ nationis conversemur; quantoque studio & desiderio quæramus regnum tuum; & justitiam ejus: quantoque timore & tremore serviamus, & exulemus tibi in lætitia cordis nostri. Adjuvant laborantes, protegunt quiescentes, hortantur pugnantes, coronant vincentes; congaudent gaudentibus, de te (inquam)

quam) gaudentibus : compatiuntur patientibus, pro te (inquam) patientibus.

4. Grandis est eis cura de nobis ; magnus est affectus dilectionis eorum erga nos : & hoc totum propter honorem tuæ inæstimabilis charitatis, qua dilexisti nos. Diligunt enim, quod tu diligis : custodiunt, quos tu custodis : & deferunt, quos tu deferis : nec diligunt operantes iniquitatem ; quoniam & tu odisti omnes operantes iniquitatem, & perdes omnes, qui loquuntur mendacium. Quoties benè agimus, gaudent Angeli & tristantur dæmones. Quoties à bono deviamus, diabolum lætificamus, & Angelos tuos suo gaudio defraudamus, gaudium est enim eis super uno peccatore pœnitentiam agente : sed diabolo super uno justo pœnitentiam deferente. Da igitur, da Pater eis semper gaudere de bonis, ut & tu semper per eos lauderis in nobis : nos cum eis in unum ovile tuum adducamur, ut confiteamur simul nomini sancto tuo : creator hominum & Angelorum.

5. Hæc ipse commemorans, coram te confiteor, laudans te ; quoniam beneficia tua magna sunt hæc, quibus nos honorificasti ; dans nobis Angelos tuos spiritus in ministerium nostrum. Dederas enim quidquid cœli ambitu continetur ; & quasi parva reputas hæc, quæ sub cœlo sunt, nisi dares etiam ea, quæ sunt super cœlos. Laudent te Domine de hoc omnes Angeli tui : confiteantur tibi de hoc omnia opera tua, & ipsi sancti tui tibi benedicant. O honorificentia nostra, nos nimis honorificans, ditans, multis muneribus decorasti ! admirabile est

est enim nomen tuum, Domine, in universa terra. Quid est enim homo, quia magnificas eum, aut quid apponis erga eum cor tuum? Dixisti enim veritas antiqua. Deliciæ meæ sunt cum filiis hominum. Nonne homo putredo, & filius hominis vermis? Nonne universa vanitas omnis homo vivens? Et dignum ducis super hujusmodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium.

C A P U T XXVIII.

De profunda prædestinatione, & præscientia Dei.

1. **D**Oce me abyssus profundissima, creatrix sapientia, quæ libraſti in pondere montes & colles, in ſtatera molem terræ tribus digitis appendiſti. Suspende molem corporalitatis hujus, quam gero, tribus inviſis digitis tuis ad te, ut videam & cognoſcam, quàm admirabilis es in univerſa terra. Lux antiquiſſima, quæ lucebas ante omnem lucem, in montibus ſanctis æternitatis antiquæ; cui nuda & aperta erant omnia, antequam fierent: Lux, quæ odio habes omnem maculam, utpote mundiſſima & immaculatiſſima, quæ tibi deliciæ cum homine? quæ conventio lucis ad tenebras? Ubi enim ſunt in homine deliciæ tuæ? Ubi præparaſti tibi in me dignum ſanctuarium majestatis tuæ, ad quod introiens habeas delicias delectationis tuæ? mundum enim cœnaculum decet te mundans virtus, quæ non niſi à mundis cordibus videri poteſ, multò magis nec haberi.

2. In homine autem ubi est templum tam mundum, ut te suscipiat, qui regis mundum? Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? Nonne tu qui solus es mundus? Ab immundo enim quis mundabitur? Nam & secundum legem, quam dedisti patribus nostris in igne comburenti montem, & in nube tegente aquam tenebrosam; quicquid tetigerit immundus, immundum erit. Omnes autem nos quasi pannus menstruatae, de massa corrupta & immunda venientes maculam immunditiae nostrae, quam celare, praesertim tibi, qui omnia vides, non possumus, in frontibus portamus. Quare mundi esse non possumus: nisi tu mundaveris, qui solus es mundus. Mundas autem de nobis, filiis hominum, eos in quibus tibi complacuit habitare; quos ab inaccessibilibus profundis secretis judiciorum incomprehensibilium sapientiae tuae semper justorum; licet occultorum, sine eorum meritis praedestinasti ante mundum: vocasti de mundo, iustificasti in mundo, & magnificas eos post mundum. Non omnibus autem hoc facis, quod admirantur tabescentes omnes sapientes terrae.

3. Etego Domine hoc considerans expavesco, & obstupesco de altitudine divitiarum sapientiae & scientiae tuae: ad quam ego non pertingo: & incomprehensibilia judicia iustitiae tuae, quoniam ex eodem luto, alia quidem facis vasa in honorem, alia verò in contumeliam sempiternam. Quos igitur tibi elegisti, de multis in templum sanctum tuum, ipsos mundas, effundens super eos aquam mundam, quorum nomina numerumque tu nosti: qui solus nume-
ras

ras multitudinem stellarum , & omnibus eis nomina donas : qui etiam scripti sunt in libro vitæ : qui nequaquam perire possunt : quibus omnia cooperantur in bonum, etiam ipsa peccata. Cùm enim cadunt, non colliduntur, quia tu supponis manum tuam ; custodiens omnia ossa eorum, ut unum ex eis non conteratur.

4. Attamen mors peccatorum pessima : illorum , inquam, quos , antequam faceres cœlum & terram , secundum abyssum multam judiciorum tuorum occultorum , semper autem justorum , præscivisti ad mortem æternam, quorum dinumeratio nominum & meritorum pravorum apud te est ; qui numerum arenæ maris dinumerasti, & dimensus es profundum abyssi : quos reliquisti in immunditiis suis : quibus omnia cooperantur in malum , & ipsa etiam oratio vertitur in peccatum ; ut si etiam usque ad cœlos adscenderint , & caput eorum nubes tetigerit , & inter sidera cœli collocaverint nidum suum , quasi sterquilinium in fine perdentur.

C A P U T X X I X.

De illis , qui prius sunt justī , & postea impii efficiuntur , & è converso.

1. **M**agna sunt hæc judicia tua, Domine Deus, judex justè & fortis ; qui judicas æquitatem, & inscrutabilia facis & profunda : quæ cùm considero, contremiscunt omnia ossa mea. Quoniam non securatur homo vivens super terram , ut serviamus tibi piè & castè cunctis diebus vitæ nostræ in timore, & exulemus tibi cum tremore.

more ; ut non sit servitium sine timore : neque gaudium sine tremore : & non gloriatur accinctus æquè , ut discinctus : neque gloriatur ante te omnis caro , sed paveſcat & contremiſcat à facie tua : cùm ignoret homo , utrùm amore , an odio dignus ſit , ſed in futurum omnia reſervantur incerta.

2. Vidimus enim multos Domine & audivimus à patribus noſtris (quod utique ſine magno tremore non reſcolo , ſine multo timore non confiteor) adſcendiſſe primitus quodammodo uſque ad cœlos , & intet ſidera nidum ſuum collocaviſſe , poſtmodum autem cecidiſſe uſque ad abyſſos , & animos eorum in malis obſupuiſſe. Vidimus ſtellas de cœlo cecidiſſe ab impetu ferientis caudæ draconis. Et eos , qui jacebant in pulvere terræ , à facie ſublevantis manus tuæ Domine mirabiliter adſcendiſſe. Vidimus vivos morientes , & mortuos à morte ſurgentes : & eos , qui inter filios Dei ambulabant in medio lapidum ignitorum , quaſi lutum ad nihilum defluxiſſe. Vidimus lucem obtenebraſſe , & de tenebris lucem proceſſiſſe : quia publicani & meretrices præcedunt incolas in regno cœlorum , filii autem regni ejiciuntur in tenebras exteriores.

3. Quare autem iſta omnia , niſi quia in montem illum adſcenderunt , in quem primus adſcendit Angelus & deſcendit diabolus ? Quos autem prædeſtinaviſti , ipſos & vocaviſti , & ſanctificaviſti , & mundaſti , ut dignum habitaculum ſint tuæ majeſtatis : cum quibus & in quibus ſint tibi deliciæ ſanctæ & mundæ , in quibus tu delectaris , & lætificas juventutem eorum : habitans cum eis in memoria eorum , ut ipſi templum ſanctum tuum ſint , quod

ma-

magnæ dignitatis & commendatio est humanitatis nostræ.

CAPUT XXX.

Quod anima fidelis sit sanctuarium Dei.

1. **A**nima enim, quam creasti, non de te, sed per verbum tuum, non ex qualibet elementorum materia, sed ex nihilo; quæ quidem rationalis, intellectualis, spiritualis, semper vivens, semper in motu: (quam signasti lumine vultûs tui, & consecrasti virtute lavacri tui) ita facta est capax majestatis tuæ, quod à te solo & à nullo alio possit impleri. Quando autem te habet, plenum est desiderium ejus: & jam nihil aliud, quod desideretur, exterius restat. Si præter Deum autem aliquid exterius desiderat, manifestum est, quod te non habet interiùs; quo habito, nihil est, quod ultrà desideret.

2. Cùm enim sis summum & omne bonum, non habet, quod desideret ampliùs, sed possidet te omne bonum. Quod si non desiderat omne bonum, restat, ut desideret aliquid, quod non est omne bonum, ergò nec summum bonum; ergò nec Deum sed potiùs creaturam. Cùm autem creaturam desiderat, continuam famem habet; quia licet, quod desiderat, de creaturis adipiscatur, vacua tamen remanet; quia nihil est quod eam impleat, nisi tu, ad cujus imaginem est creata. Imples autem tu eos, qui nihil aliud desiderant præter te, & facis eos dignos te, sanctos, beatos, immaculatos, & amicos Dei; quia

omnia reputant ut stercorea , ut lucrifaciant te solum.

3. Hæc est enim beatitudo , quam homini contulisti. Hic est honor , quocum inter omnes creaturas & super omnes honorificasti , ut sit admirabile nomen tuum in universa terra. Ecce Domine Deus meus , summe , optime , omnipotentissime , inveni locum , ubi tu habitas : quia in anima , quàm creasti ad imaginem & similitudinem tuam , quæ te solum quærit & desiderat ; quia non in illa , quæ te non quærit nec desiderat.

C A P U T XXXI.

Quod neque per sensus exteriores, neque interiores inveniri potest Deus.

1. **E**Go erravi sicut ovis , quæ perierat , quærens te exterius , qui es interior. Et multum laboravi quærens te extra me ; & tu habitas in me , si tamen ego desiderem te. Circuivi vicos & plateas civitatis hujus mundi , quærens te , & non inveni : quia malè quærebam foris , quod erat intus. Misi nuncios meos , omnes sensus exteriores ut quærerem te , & non inveni ; quia malè quærebam. Video enim lux mea Deus , qui illuminasti me : quia malè te per illos quærebam ; quia tu es intus : & tamen ipsi , ubi intraveris , nesciverunt.

2. Nam oculi dicunt , si coloratus non fuit , per nos intravit. Aures dicunt , si sonitum non fecit , per nos non transivit. Nasus dicit , si non oluit , per me non venit. Gustus dicit , si non sapuit , per me non introivit. Tactus etiam addit , si corpulentus non est , nihil me de hac re inter-

interroges. Non ista igitur sunt in te, Deus meus. Non enim speciem corporis, non decus temporis, non candorem lucis, non colorem, non dulcium melodiarum cantus, & quæcunque dulce sonantia; non florum & unguentorum, vel aromatum odores, non mella vel manna gustui delectabilia; non cætera ad tangendum vel amplexandum amabilia; nec omnia alia sensibus his subiecta quæro, cum Deum meum quæro. Absit ut ista crediderim Deum meum, quæ etiam à brutalium sensibus comprehenduntur.

3. Et tamen cum Deum meum quæro, quæro nihilominus quandam lucem super omnem lucem, quam non capit oculus; quandam vocem super omnem vocem, quam non capit auris: quandam odorem super omnem odorem, quem non capit naris: quandam dulcorem super omnem dulcorem, quem non capit gustus: quandam amplexum super omnem amplexum, quem non capit tactus. Ista lux quidem fulget, ubi locus non capit: ista vox sonat, ubi spiritus non rapit: odor iste redolet, ubi flatus non spargit: sapor iste sapit, ubi non est edacitas: amplexus iste tangitur, ubi non divellitur. Hic est Deus meus, & non æstimabitur alius ad illum. Hoc quæro, cum Deum meum quæro. Istud amo, cum Deum meum amo.

4. Serò te amavi pulchritudo tam antiqua & tam nova: serò te amavi: & tu intus eras, & ego foris: & ibi te quærebam, & in ista formosa, quæ fecisti, ego deformis irruebam. Mecum eras, & tecum non eram. Ea me tenebant longè à te, quæ esse non poterant, nisi in te. Circumibam enim omnia quærens te, & propter omnia

nia derelinquens me. Interrogavi terram, si esset Deus meus: & dixit mihi, quod non, & omnia, quæ in ea sunt, hoc idem confessa sunt. Interrogavi mare, & abyssos, & reptilia, quæ in eis sunt, & responderunt. Non sumus Deus tuus: quære super nos eum. Interrogavi stabilem aërem, & inquit universus aër cum omnibus incolis suis: Fallitur Anaximenes: non sum ego Deus tuus. Interrogavi cœlum, Solem, Lunam & stellas: neque nos sumus Deus tuus, inquit.

5. Et dixi omnibus his, qui circumstant fores carnis meæ: Dixistis mihi de Deo meo, quod vos non estis: dicite mihi aliquid de illo. Et clamaverunt omnes voce grandi: Ipse fecit nos. Interrogavi deindè mundi molem: Dic mihi, si es Deus meus, an non? Et respondit voce forti: Non sum (inquit) ego, sed per ipsum sum ego: quem quæris in me, ipse fecit me: supra me quære eum, qui regit me, qui fecit me. Interrogatio creaturarum, profunda est consideratio ipsarum: responsio earum, attestatio ipsarum de Deo, quoniam omnia clamant: Deus nos fecit. Quoniam, ut ait Apostolus: Invisibilia Dei, per ea, quæ facta sunt à creatura mundi intellecta conspiciuntur.

6. Et redii ad me, & intravi in me, & ajoin me: Tu quis es? Et respondi mihi: Homo rationalis & mortalis. Et incepi discutere, quid hoc esset: & dixi: Unde hoc tale animal, Domine Deus meus? unde nisi abs te? Tu fecisti me, & non ego ipse me. Quis tu? Tu, per quem vivo ego. Tu, per quem vivunt omnia. Quis tu? Tu Domine Deus meus verus, & solus omnipotens, & æternus,
&

& incomprehensibilis, & immensus. Qui semper vivis, & nihil moritur in te; immortalis enim es, habitans æternitatem: mirabilis oculis Angelorum, inenarrabilis, imperscrutabilis, & inominabilis, Deus vivus est terribilis & fortis, nesciens principium, neque finem, principium omnium atque finis: qui es ante primordia sæculorum, & ante omnes sæculorum origines. Tu es Deus meus, & Dominus omnium, quæ creasti; & apud te omnium stabilium stant causæ: & omnium mutabilium apud te immutabiles manent origines: & omnium rationabilium & irrationabilium atque temporalium sempiternæ vivunt rationes.

7. Dic mihi supplici servo tuo, Deus meus, dic misericors misero tuo, dic quæso per miserationes tuas. Unde hoc tale animal, nisi abs te? An quisquam sese faciendi erit artifex? An aliundè quàm à te traditur esse & vivere? Nonne tu es summum esse, à quo est omne esse? Quicquid enim est, à te est, quia sine te nihil est. Nonne tu es fons vitæ à quo fluit omnis vita? Quicquid enim vivit, per te vivit, quia sine te nihil vivit. Tu ergò Domine fecisti omnia. Nam quæram, quis fecit me? Tu Domine fecisti me, sine quo factum est nihil. Tu factor mei. Ego opus tuum. Gratias tibi ago, Domine Deus meus, per quem vivo ego, & per quem omnia vivunt, quoniam fecisti me. Gratias tibi plasmator mei, quia manus tuæ fecerunt me, & plasmaverunt me. Gratias tibi lux mea, quoniam illuminasti me, & inveni te & me. Ubi inveni me, ibi cognovi me; ubi inveni te, ibi cognovi te: ubi au-

tem cognovi te, ibi illuminasti me. Gratias tibi lux mea, quoniam illuminasti me.

8. Quid est, quod dixi, cognovi te? Nonne tu es Deus incomprehensibilis & immensus? Rex Regum, & Dominus Dominantium? qui solus habes immortalitatem, & lucem habitas inaccessibilem; quam nullus hominum vidit, sed nec videre potest. Nonne tu es Deus absconditus & imperscrutabilis majestatis, solus tui ipsius cognitor, & mirabilis contemplator? Quis ergo cognovit, quod nunquam vidit? Dixisti enim in veritate tua: Non videbit me homo, & vivet. Dixit & præco tuus per veritatem tuam: Deum nemo vidit unquam. Quis ergo cognovit, quod nunquam vidit? Dixit etiam veritas tua: Nemo novit Filium nisi Pater; neque Patrem quis novit, nisi Filius. Sola Trinitas tua soli sibi integrè nota est, quæ exsuperat omnem sensum.

9. Quid est ergo, quod dixi, homo vanitati similis, quia cognovi te? Quis enim cognovit te, nisi tu te? Tu quippe solus Deus omnipotens, superlaudabilis, & supergloriosus, & superexaltatus & altissimus, & superessentialis, in sanctissimis & divinissimis eloquiis nominatis. Quoniam super omnem essentiam intelligibilem sive intellectualem, atque sensibilem, & super omne nomen, quod nominatur, non solum in hoc sæculo sed etiam in futuro, superessentialiter & superintelligibiliter esse dignosceris: Quoniam superessentiali & occultâ divinitate, super omnem rationem intellectum, & essentiam, inaccessibiliter & imperscrutabiliter habitas in te ipso: ubi lux inaccessibilis: & lumen imperscrutabile & incomprehensibile & inenarrabile,
ad

ad quod non attingit aliquod lumen. Quoniam incontemplabile, & invisibile, superrationale, & superintelligibile, & superinaccessibile, & superincommutabile, & superincommunicabile creditur. Quod nullus unquam Angelorum vel hominum vidit, sed nec videre potest. Hoc est cœlum tuum Domine, cœlum celans, superarcanum, superintelligibile, superrationale, & superessentiale lumen, de quo dicitur: Cœlum cœli Domino.

10. Cœlum cœli, cui terra est omne cœlum, quia supermirabiliter exaltatum est super omne cœlum. Ad quod etiam terra est ipsum cœlum Empyreum. Hoc enim est cœlum cœli Domino: quia nulli notum, nisi Domino. Ad quod nemo adscendit, nisi qui de cœlo descendit. Quia nemo novit Patrem, nisi Filius, & eorum Spiritus. Et nemo novit Filium, nisi Pater, & eorum Spiritus. Soli quidem tibi Trinitas integrè nota est. Trinitas sancta, Trinitas supermirabilis, & superinenarrabilis, & superinscrutabilis, & superinaccessibilis, superincomprehensibilis, superintelligibilis, superessentialis, superessentialiter exsuperans omnem sensum, omnem rationem, omnem intellectum, omnem intelligentiam, omnem essentiam supercœlestium animarum; quam neque dicere, neque cogitare, neque intelligere, neque cognoscere possibile est, etiam oculis Angelorum.

11. Unde ergo cognovite Domine Deus altissime super omnem terram, super omne cœlum? quem neque Cherubim perfecte cognoscunt, neque Seraphim; sed alis contemplatio-

num suarum velatur facis sedentis super solium excelsum & elevatum clamantes & dicentes : Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus exercituum, plena est omnis terra gloria tua. Expavit Propheta, & dixit: Væ mihi, quia tacui : quia vir pollutus labiis ego sum. Et expavit cor meum & dixi: Væ mihi quia (non tacui : quia vir pollutus labiis ego sum : Sed dixi) cognovite. Veruntamen Domine, væ tacentibus de te: quoniam loquaces muti fiunt sine te. Et ego Domine Deus meus non tacebo, quoniam fecisti me, & illuminasti me; & invenisti me, & cognovite, quoniam illuminasti me.

12. Sed qualiter cognovi te? Cognovi te in te. Cognovi te, non sicut tibi es, sed cognovite, sicut mihi es: & non sine te, sed in te: quia tu es lux quæ illuminasti me. Sicut enim tibi es, soli tibi cognitus es: sicut mihi es secundum gratiam tuam & mihi cognitus es. Sed quid mihi es? Dic mihi misericors famulo tuo misero; dic mihi per miserationes tuas, quid mihi es? Dic animæ meæ, Salus tua ego sum; noli abscondere à me faciem tuam, ne moriar. Sine me loqui apud misericordiam tuam, me terrâ & cinerē; sine me loqui apud misericordiā tuā, quoniam misericordia tua magna est super me: loquar enim ad Deum meum cum sim pulvis & cinis. Dic mihi supplici tuo, dic mihi misericors misero tuo, dic per miserationes tuas, quid mihi es? Et insonasti de super voce grandi in interiorem autem cordis mei, & rupisti surditatem meam, & audi vi vocem tuam; & illuminasti cæcitatem meam, & vidi lucem tuam; & cognovi quoniam Deus meus es tu. Propterea dixi, quod cognovi te.

13. Cog-

13. Cognovi enim te, quoniam Deus meus es tu. Cognovi te solum verum Deum, & quem misisti Jesum Christum. Erat tempus quando non cognoscebam te. Væ tempori illi, quando non cognoscebam te. Væ cæcitati illi, quando non videbam te. Væ surditati illi, quando non audiebam te. Cæcus & surdus per formosa quæ fecisti, deformis irruebam. Et mecum eras, & tecum non eram, & ea me tenebant longe à te, quæ non essent, nisi essent in te. Illuminasti me, lux mundi: & vidi te, & amavi te. Nemo quippe te amat, nisi qui te videt; & nemo te videt, nisi qui te amat. Sero te amavi pulchritudo tam antiqua, & tam nova, fero te amavi. Væ tempori illi, quando non te amavi.

C A P U T XXXII.

Confessio veræ fidei.

1. **G**Ratias tibi ago lux mea, qui illuminasti me, & cognovi te. Qualiter cognovi te? Cognovi te solum Deum vivum & verum creatorem meum, cognovi te creatorem cœli & terræ, visibilium omnium & invisibilium, Deum verum omnipotentem, immortalem & invisibilem, incircumscriptibilem, interminabilem, æternum, inaccessibilem, incomprehensibilem, imperscrutabilem, incommutabilem, immensum, infinitum, principium omnium visibilium & invisibilium creaturarum, per quem omnia facta sunt, per quem cuncta subsistunt elementa. Cujus majestas sicut irpncipium nunquam

habuit, sic nec desinet in æternum. Cognovi te unum solum verum Deum æternum, Patrem, & Filium & Spiritum sanctum; tres quidem personas, sed unam essentiam, omnino simplicem indivisamque naturam; & Patrem à nullo, Filium à Patre solo, & Spiritum pariter ab utroque: absque initio, semper & sine fine Deum trinum, & unum solum & verum Deum omnipotentem: unum universorum principium, creatorem omnium visibilium, & invisibilium, spiritualium & temporalium: qui tua omnipotenti virtute, simul ab initio temporis utramque de nihilo condidisti creaturam spirituales & corporales, Angelicam videlicet & mundanam, ac deinde humanam, quasi communem, ex corpore & spiritu constitutam.

2. Cognovi te, & confiteor te Deum Patrem ingenitum, te Filium a Patre genitum, & Spiritum sanctum paracletum, neque genitum, neque ingenitum sanctam & individuum Trinitatem, in tribus coæqualibus personis consubstantialibus & coæternis: Trinitatem in unitatem, & unitatem in Trinitate, corde credens ad justitiam, & ore confitens ad salutem. Cognovi te verum Deum & Dominum nostrum Jesum Christum, filium Dei unigenitum, creatorem, salvatorem, & redemptorem mei, & totius humani generis: quem confiteor ex Patre genitum ante sæcula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de DEO vero, non factum sed genitum, consubstantialem & coæternum Patri & Spiritui sancto, per quem omnia facta sunt à Principio: firmiter credens & veraciter confitens, te Deum unigenitum Jesum Christum, propter salutem hominum à
tota

tota Trinitate communiter incarnatum , & ex Maria perpetua virgine , Spiritus sancti cooperatione conceptum , verum hominem factum , ex anima rationali & humana carne subsistentem.

3. Qui cum secundum divinitatem unigenitus Dei impassibilis sis , pariter & immortalis ; propter nimiam dilectionem tuam , qua dilexisti nos , idem ipse Dei filius secundum humanitatem factus es passibilis & mortalis. Qui propter salutem humani generis ; unice fili Dei , in ligno crucis pati dignatus es passionem & mortem , ut nos à morte perpetua liberares. Atque ad inferos , ubi sedebant in tenebris patres nostri , auctor luminis descendisti , & die tertia gloriosus victor ab inferis ad superos resurrexisti : resumens sacrum corpus , quod pro peccatis nostris mortuum jacuerat in sepulchro : & vivificans secundum scripturas die tertia , ut ipsum in Patris dextra collocares. Assumpta namque tecum ex inferis captivitate , quam captiverat antiquus hostis humani generis inimicus , verus Dei filius cum nostræ carnis substantia , id est , cum anima & carne humana ex Virgine gloriosa assumpta super omnes cœlos adscendisti , transcendens omnes ordines Angelorum , ubi sedes ad dexteram Dei Patris , ubi est fons vitæ , & lumen inaccessibile , & pax Dei , quæ exsuperat omnem sensum.

4. Ibi te Deum verum & hominem Jesum Christum adoramus , & credimus , confitentes te Patrem habere Deum , indeque te venturum Judicem in fine sæculi expectamus , ut iudices vivos & mortuos , & reddas omnibus bonis & malis secundum opera sua ; quæ operati sunt in
haec

hac vita, vel præmium, vel supplicium : prout unusquisque dignus fuerit requie vel ærumna. Resurgent enim in illa die à voce virtutis tuæ omnes homines, quotquot humanam animam acceperunt in carne sua, quam hic habuerunt : ut totus homo pro meritis vel gloriam suscipiat, vel gehennam. Tu es ipsa vita, & resurrectio nostra, quem salvatorem exspectamus, Dominum Jesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ.

§. Cognovite Deum verum & unum Spiritum sanctum Patris & Filii ab utroque pariter procedentem, consubstantialem & coæternum Patri & Filio, paracletum & advocatum nostrum qui super eundem Deum & Dominum nostrum Jesum Christum in columbæ specie descendisti, & super Apostolos in linguis igneis apparuisti. Qui & omnes sanctos & electos Dei à principio, tuæ gratiæ munere docuisti, & ora Prophetarum ut enarrent mirabilia regni Dei, aperuisti : qui ab omnibus Sanctis Dei cum Patre & Filio simul adoraris, & glorificaris. Inter quos & ego filius ancillæ tuæ, corde meo glorifico nomen tuum, quoniam illuminasti me. Tu enim es vera lux, lumen veridicum ignis Dei, & magister spirituum : qui unctione tua doces nos omnem veritatem, Spiritus veritatis : sine quo impossibile est placere Deo, quoniam tu ipse Deus es ex Deo, & lux de luce procedens, à Patre luminum ineffabiliter, & ab ejus filio Domino nostro Jesu Christo : quibus consubstantialis, & coæqualis, & coæternus, existens in unius Trinitatis essentia, superessentialiter congloriaris & conregnas.

6. Cognovi te unum Deum vivum & verum, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum ; trinum quidem in personis sed unum in essentia : quem confiteor , adoro & glorifico toto corde meo verum Deum solum, sanctum, immortalem, invisibilem, incommutabilem, inaccessibilem, imperscrutabilem : unum lumen, unum solem, unum panem, unam vitam, unum bonum, unum principium, unum finem, unum creatorem cœli & terræ : per quem omnia vivunt, per quem omnia subsistunt, per quem omnia gubernantur, reguntur & vivificantur, quæ in cœlis sunt, & quæ in terris, & quæ sub terra : præter quem non est Deus in cœlo & in terra.

6. Sic cognovi te Domine *Deus* cognitor mei, sic cognovi te. Cognovi te per fidem tuam, quam inspirasti mihi, lux mea, lumen oculorum meorum, Domine Deus meus, spes omnium finium terræ, gaudium lætificans juventutem meam, & bonum sustentans senectutem meam. In te enim Domine jubilant omnia ossa mea, dicentia : Domine quis similis tibi ? Quis similis tibi in diis Domine ? Non quem fecit manus hominum, sed qui fecisti manus hominum. Simulachra gentium argentum & aurum, opera manuum hominum : non sic operator hominum. Omnes dii gentium dæmonia : Dominus autem cœlos fecit. Dominus ipse est Deus, Dii qui non fecerunt cœlum & terram pereant de cœlo & de terra : Deum qui creavit cœlum & terram, cœli & terra benedicant.

C A P U T X X X I I I .

De confessione propriæ vilitatis.

1. **Q**uis similis tibi etiam in diis Domine? Quis similis tibi? Magnus in sanctitate, terribilis atque laudabilis, & faciens mirabilia? Sero te cognovi lumen verum, sero te cognovi. Erat autem nubes magna & tenebrosa ante oculos vanitatis meæ: ita ut videre non possem solem iustitiæ, & lumen veritatis. Involvebar in tenebris: filius tenebrarum, tenebras meas amabam: quia lumen non cognoscebam. Cæcus eram, & cæcitatem amabam, & ad tenebras per tenebras ambulabam. Quis inde me eduxit, ubi eram homo cæcus, sedens in tenebris & umbra mortis?

2. Quis accepit manum meam, ut inde me educeret? Quis est ille illuminator meus? Non eum quærebam, & ipse quæsiuit me: non vocabam eum, & ipse vocavit me. Quis est ille? Tu es Domine Deus meus, misericors & miserator, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis. Tu sancte Domine Deus meus, quem confiteor toto corde meo, gratias agens nomini tuo. Non te quærebam, tu me quælivisti; non te invocabam, tu me vocasti.

3. Vocasti enim me nomine tuo! Intonasti desuper voce grandi in interiorem aurem cordis mei, fiat lux; & facta est lux, & discessit nubes magna, & liquefacta est nubes tenebrosa, quæ operuerat oculos meos: & vidi lucem tuam, & cognovi vocem tuam, & dixi: Vere Domine tu es Deus meus, qui eduxisti me de tenebris & um-

umbra mortis ; & vocasti me in admirabile lumen tuum , & ecce video. Gratiastibi illuminator meus. Et conversus sum , & vidi tenebras , in quibus fueram : & abyssum tenebrosum , in qua jacueram : & contremui , & expavi & dixi : Væ , Væ , tenebris meis , in quibus jacui : Væ , Væ , cæcitati illi , in qua videre non poteram lumen cœli ! Væ , Væ , præteritæ ignorantia , quando non cognoscebam te , Domine. Gratiastibi ago , illuminator & liberator meus , quoniam illuminasti me , & cognovi te. Sero cognovi te , veritas antiqua , sero te cognovi , veritas æterna. Tu eras in lumine , & ego in tenebris , & non cognoscebam te : quia illuminari non poteram sine te , & non est lux extra te.

CAPUT XXXIV.

Consideratio divinæ majestatis.

1. **S**ANCTE sanctorum Deus inæstimabilis majestatis , Deus Deorum , & Dominus Dominorum , mirabilis , inenarrabilis , inexcogitabilis , quem contremiscunt in cœlo Angelicæ potestates , quem adorant omnes dominationes & throni , & omnes virtutes pavent à conspectu tuo , cujus potentia & sapientia non est numerus : qui fundasti mundum super nihilum & mare colligasti in aëre quasi in utre , omnipotentissime , sanctissime , fortissime. Deus spirituum universæ carnis , à cujus conspectu fugit cœlum & terra , ad cujus nutum omnia se subjiciunt elementa , te adorent & glorificent omnes creaturæ tuæ.

2. Et

2. Et ego filius ancillæ tuæ, per fidem tuam flecto cervicem cordis mei sub pedibus majestatis tuæ, gratias agens, quoniam dignatus es per tuam misericordiam illuminare me. Lumen verum, lumen sanctum, lumen delectabile, lumen superlaudabile, lumen admirabile, quod illuminat omnem hominē venientem in hunc mundum, & etiam oculos Angelorum. Ecce video gratias ago. Ecce video gratias ago. Ecce video lumē cœli, interlucet oculis mentis meæ radius de super à facie luminis tui & lætificat omnia ossa mea. O si perficeretur in me! Auge quæso luminis auctor, auge quæso, quod interlucet in me. *Dilatetur, obsecro, dilatetur ex te.*

3. Quid est hoc, quod sentio; Quis est ignis, qui calefacit cor meum? Quæ est lux; quæ irradiat cor meum? O ignis, qui semper ardes, & nunquam extingueris, accende me! O lux quæ semper luces & nunquam obfuscaris, illumina me! O utinam arderem ex te! Ignis sancte, quam dulciter ardes, quam secrete luces, quam desideranter aduris! Væ iis, qui non ardent ex te: Væ illis, qui non illuminantur ex te: O lumen veridicum, illuminans omnem mundum, cujus lux implet mundum!

4. Væ cæcis oculis, qui te non vident, sol illuminans cœlum & terram. Væ caligantibus oculis, qui te videre non possunt. Væ avertentibus oculis, ut non videant veritatem. Væ non avertentibus, ut non videant vanitatem: nequeunt enim oculi assueti tenebris, summæ veritatis radios intueri: nec sciunt de lumine aliquid æstimare, quorum est in tenebris habitatio. Tenebras vident, tenebras diligunt, tenebras ap-
pro-

probant, de tenebris euntes in tenebras; nesciunt ubi corruant. Miseri, qui nesciunt quid amittant; & miseres utique qui sciunt quid amittant; qui cadunt apertis oculis, & descendunt in infernum viventes.

5. O lux beatissima; quæ non nisi à purgatissimis oculis videri potes. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Munda me, mundans virtus: sana Oculos meos, ut sanis oculis te contempler, quem non nisi sani oculi intuentur. Aufer, quæso squamas caliginis antiquæ, radio tuæ illuminationis splendor inaccessibilis, ut te videre valeam irreverberatis obtutibus, & in lumine tuo videam lumen. Gratias tibi ago, lux mea. Ecce video. Dilatetur obsecro vilus meus Domine ex te. Revela oculos meos, ut considerem mirabilia de lege tua: qui es mirabilis in Sanctis tuis. Gratias tibi ago, lumen meum. Ecce video, sed per speculum in ænigmate. Sed quando veniet dies lætitiæ & exultationis, in qua ingrediar in locum tabernaculi admirabilis, usque ad domum Dei: ut videam videntem me facie ad faciem, & latietur desiderium meum?

C A P U T XXXV.

De desiderio & siti animæ ad Deum.

1. **Q**uemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitivit anima mea ad te Deum fontem vivum: quando veniam, & apparebo ante faciem tuam? O fons vitæ! vena aquarum viventium, quando veniam ad aquas dulcedinis

M

tux

tuæ, de terra deserta, invia & inaquosa, ut videam virtutem tuam & gloriam tuam, & faciem ex aquis misericordiæ tuæ sitim meam? Sitio Domine: fons vitæ es: satia me. Sitio Domine, sitio te Deum vivum. O quando veniam, & apparebo Domine ante faciem tuam? putasne videbo diem illam, diem inquam; jucunditatis & lætitiæ, diem quam fecit Dominus, ut exultemus & lætemur in ea?

2. O dies præclara & pulchra, nesciens vespere, non habens occasum: in qua audiam vocem laudis, vocem exultationis & confessionis: in qua audiam: Intra in gaudium Domini tui. Intra in gaudium sempiternum, in domum Domini Dei tui: ubi sunt magna & inscrutabilia, & mirabilia, quorum non est numerus. Intra in gaudium sine tristitia, quod continet æternam lætitiā. Ubi erit omne bonum, & non erit aliquod malum. Ubi erit quicquid voles, & non erit quidquid noles. Ubi erit vita vitalis dulcis, & amabilis, semperque memorialis; semperque memorialis; ubi non erit hostis impugnans, nec ulla illecebra, sed summa & certa securitas, secunda tranquillitas, & tranquilla jucunditas, jucunda felicitas, felix æternitas, æterna beatitudo, & beata Trinitas, & Trinitatis unitas, & unitatis deitas & deitatis beata visio: quæ est gaudium Domini Dei tui.

3. O gaudium super gaudium; gaudium vincens omne gaudium, extra quod non est gaudium! Quando intrabo in te, ut videam Deum meum, qui habitet in te? Ibo illuc, & videbo visionem hanc grandem. Qui est, quod me detinet? Heu me! quia incolatus meus prolonga-

tus est! Heu me quamdiu dicetur mihi: Ubi est Deus tuus? quam diu dicetur mihi, reexpecta. Et nunc quæ est expectatio mea? Nonne Domine Deus salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ: configuratum corpori claritatis lux? Expectamus Dominum, quando revertatur à nuptiis, ut inducat nos ad suas nuptias. Veni Domine & noli tardare. Veni Domine Jesu Christe, veni, & visita nos in pace: Veni, & educ vinctos de carcere, ut lætemur coram te corde perfecto. Veni Salvator noster. Veni desideratus cunctis gentibus, ostende faciem tuam, & salvi erimus. Veni lux mea, redemptor meus: educ de carcere animam meam, ad confitendum nomini sancto tuo.

4. Quamdiu miser jactabor in fluctibus mortalitatis meæ, clamans ad te Domine, & non exaudis? Audi clamantem Domine de hoc mari magno, & adduc me ad portum felicitatis æternæ. Felices, qui de periculo maris hujus educti ad te Deum, portum tutissimum, pervenire meruerunt. O verè felices, qui de pelago ad litus, de exilio ad patriam, de carcere ad palatium pervenerunt, optata jam quiete beati: qui bravium illud perpetuæ gloriæ, quod hic per multas tribulationes quæsierunt, jam felici jucunditate adepti, lætantur in perpetuum. O verè beati, ô terque quaterque beati, qui jam omnium malorum exuti, securi de sua immarcescibili gloria, ad te regnum decoris pervenire meruerunt. O æternum regnum, regnum omnium seculorum; ubi lumen indeficiens, & pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum:

In quo sanctorum animæ requiescunt, & lætitia sempiterna super capita eorum, gaudium & exultationem obtinebunt, & fugiet dolor & gemitus.

5. O quam gloriosum est regnum, in quo tecum Domine regnant omnes Sancti, amicti lumine sicut vestimento, habentes in capite suo coronam de lapide precioso! O regnum beatitudinis sempiternæ, ubi tu Domine spes Sanctorum, & diadema gloriæ, facie ad faciem videaris à Sanctis, lætificans eos undique in pace tua, quæ exsuperat omnem sensum. Ibi gaudium infinitum, lætitia sine tristitia, salus sine dolore, via sine labore, lux sine tenebris, vita sine morte, omne bonum sine omni malo. Ubi juvenus nunquam senescit, ubi vita terminum nescit, ubi decor nunquam pallescit, ubi amor nunquam tepescit, ubi sanitas nunquam marcescit, ubi gaudium nunquam decrescit, ubi dolor nunquam sentitur, ubi gemitus nunquam auditur, ubi triste nihil videtur, ubi lætitia semper habetur, ubi malum nullum timetur, quoniam ibi summum bonum possidetur, quod est videre semper faciem Domini virtutum.

6. Felices igitur, qui de naufraga vita præfenti ad tanta gaudia jam pervenire meruerunt. Infelices heu nos miseri, qui per hujus maris magni fluctus procellosasque voragines navem trahimus: ignorantes an ad portum salutis pervenire valeamus. Infelices, inquam, quorum vita est in exilio, vita in periculo: finis in dubio, nescientes finem nostrum: quia omnia in futurum reservantur incerta. Adhuc in pelagi fluctibus versamur, suspirantes ad te portum maris. O patria nostra, patria secura, à longe te videmus,

mus, ab hoc mari te salutamus, ab hac valle ad te suspiramus, & nitimur cum lachrymis si quo modo ad te perveniamus.

7. Spes humani generis Christe, Deus de Deo, refugium nostrum, & virtus, cujus lumen à longe inter caliginosas nebulas super maris procellas, quasi stellæ maris radius oculos nostros irradiat, ut dirigamur ad te portum: Gubernare Domine navem nostram tua dextra clavo crucis tuæ, ne pereamus in fluctibus: ne nos demergat tempestas aquæ, ne absorbeat nos profundum: sed unco crucis retrahere nos ab hoc pelago, ad te solamen unicum nostrum, quem à longe, quasi stellam matutinam & Solem justitiæ, vix lachrymantibus oculis in litore cœlestis patriæ nos expectantem videmus.

8. En ad te clamamus redempti tui: sed & nunc exules tui, quos precioso sanguine redemisti. Exaudi nos Deus salutaris noster, spes omnium finium terræ, & in mari longo. In mari turbulento versamur. Tu in litore stans, adspicis pericula nostra: salvos nos fac propter nomen tuum. Da nobis Domine inter scyllam & charybdis ita tendere & tenere medium, ut utroque periculo evitato, salvâ nave & mercibus, securi perveniamus ad portum.

C A P U T X X X V I.

De gloria cœlestis patriæ.

1. **C**Um ergo pervenerimus ad te sapientiæ fontem, ad te lumen indeficiens, ad te lucem inextinguibilem: ut te non jam per speculum

In quo sanctorum animæ requiescunt, & lætitia sempiterna super capita eorum, gaudium & exultationem obtinebunt, & fugiet dolor & gemitus.

5. O quam gloriosum est regnum, in quo tecum Domine regnant omnes Sancti, amicti lumine sicut vestimento, habentes in capite suo coronam de lapide precioso! O regnum beatitudinis sempiternæ, ubi tu Domine spes Sanctorum, & diadema gloriæ, facie ad faciem videaris à Sanctis, lætificans eos undique in pace tua, quæ exsuperat omnem sensum. Ibi gaudium infinitum, lætitia sine tristitia, salus sine dolore, via sine labore, lux sine tenebris, vita sine morte, omne bonum sine omni malo. Ubi juvenus nunquam senescit, ubi vita terminum nescit, ubi decor nunquam pallescit, ubi amor nunquam tepescit, ubi sanitas nunquam marcescit, ubi gaudium nunquam decrescit, ubi dolor nunquam sentitur, ubi gemitus nunquam auditur, ubi triste nihil videtur, ubi lætitia semper habetur, ubi malum nullum timetur, quoniam ibi summum bonum possidetur, quod est videre semper faciem Domini virtutum.

6. Felices igitur, qui de naufraga vita præfenti ad tanta gaudia jam pervenire meruerunt. Infelices heu nos miseri, qui per hujus maris magni fluctus procellosasque voragines navem trahimus: ignorantes an ad portum salutis pervenire valeamus. Infelices, inquam, quorum vita est in exilio, vita in periculo: finis in dubio, nescientes finem nostrum: quia omnia in futurum reservantur incerta. Adhuc in pelagi fluctibus versamur, suspirantes ad te portum maris. O patria nostra, patria secura, à longe te videmus,

mus, ab hoc mari te salutamus, ab hac valle ad te suspiramus, & nitimur cum lachrymis si quo modo ad te perveniamus.

7. Spes humani generis Christe, Deus de Deo, refugium nostrum, & virtus, cujus lumen à longe inter caliginosas nebulas super maris procellas, quasi stellæ maris radius oculos nostros irradiat, ut dirigamur ad te portum: Gubernamur Domine navem nostram tua dextra clavo crucis tuæ, ne pereamus in fluctibus: ne nos demergat tempestas aquæ, ne absorbeat nos profundum: sed unco crucis retrahes nos ab hoc pelago, ad te solamen unicum nostrum, quem à longe, quasi stellam matutinam & Solem justitiæ, vix lachrymantibus oculis in litore cœlestis patriæ nos exspectantem videmus.

8. En ad te clamamus redempti tui: sed & nunc exules tui, quos precioso sanguine redemisti. Exaudi nos Deus salutaris noster, spes omnium finium terræ, & in mari longo. In mari turbulento versamur. Tu in litore stans, aspicias pericula nostra: salvos nos fac propter nomen tuum. Da nobis Domine inter scyllam & charybdis ita tendere & tenere medium, ut utroque periculo evitato, salvâ nave & mercibus, securi perveniamus ad portum.

C A P U T X X X V I.

De gloria cœlestis patriæ.

1. **C**Um ergo pervenerimus ad te sapientiæ fontem, ad te lumen indeficiens, ad te lucem inextinguibilem: ut te non jam per speculum

2. Et ego filius ancillæ tuæ, per fidem tuam flecto cervicem cordis mei sub pedibus majestatis tuæ, gratias agens, quoniam dignatus es per tuam misericordiam illuminare me. Lumen verum, lumen sanctum, lumen delectabile, lumen superlaudabile, lumen admirabile, quod illuminat omnem hominē venientem in hunc mundum, & etiam oculos Angelorum. Ecce video gratias ago. Ecce video gratias ago. Ecce video lumē cœli, interlucet oculis mentis meæ radius de super à facie luminis tui & lætificat omnia ossa mea. O si perficeretur in me! Auge quæso luminis auctor, auge quæso, quod interlucet in me. *Dilatetur, obsecro, dilatetur ex te.*

3. Quid est hoc, quod sentio; Quis est ignis, qui calefacit cor meum? Quæ est lux; quæ irradiat cor meum? O ignis, qui semper ardes, & nunquam extingueris, accende me! O lux quæ semper luces & nunquam obfuscaris, illumina me! O utinam arderem ex te! Ignis sancte, quam dulciter ardes, quam secrete luces, quam desideranter aduris! Væ iis, qui non ardent ex te: Væ illis, qui non illuminantur ex te: O lumen veridicum, illuminans omnem mundum, cujus lux implet mundum!

4. Væ cæcis oculis, qui te non vident, sol illuminans cœlum & terram. Væ caligantibus oculis, qui te videre non possunt. Væ avertentibus oculis, ut non videant veritatem. Væ non avertentibus, ut non videant vanitatem: nequeunt enim oculi assueti tenebris, summæ veritatis radios intueri: nec sciunt de lumine aliquid æstimare, quorum est in tenebris habitatio. Tenebras vident, tenebras diligunt, tenebras appro-

probant, de tenebris euntes in tenebras; nesciunt ubi corruant. Miseri, qui nesciunt quid amittant; & miseres utique qui sciunt quid amittant; qui cadunt apertis oculis, & descendunt in infernum viventes.

5. O lux beatissima; quæ non nisi à purgatissimis oculis videri potes. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Munda me, mundans virtus: sana Oculos meos, ut sanis oculis te contempler, quem non nisi sani oculi intuentur. Aufer, quæso squamas caliginis antiquæ, radio tuæ illuminationis splendor inaccessibilis, ut te videre valeam irreverberatis obtutibus, & in lumine tuo videam lumen. Gratias tibi ago, lux mea. Ecce video. Dilatetur obsecro vilus meus Domine ex te. Revela oculos meos, ut considerem mirabilia de lege tua: qui es mirabilis in Sanctis tuis. Gratias tibi ago, lumen meum. Ecce video, sed per speculum in ænigmate. Sed quando veniet dies lætitiæ & exultationis, in qua ingrediar in locum tabernaculi admirabilis, usque ad domum Dei: ut videam videntem me facie ad faciem, & latietur desiderium meum?

CAPUT XXXV.

De desiderio & siti animæ ad Deum.

1. **Q**uemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitivit anima mea ad te Deum fontem vivum: quando veniam, & apparebo ante faciem tuam? O fons vitæ! vena aquarum viventium, quando veniam ad aquas dulcedinis tuæ

tuæ, de terra deserta, invia & inaquosa, ut videam virtutem tuam & gloriam tuam, & faciem ex aquis misericordiæ tuæ sitim meam? Sitio Domine: fons vitæ es: satia me. Sitio Domine, sitio te Deum vivum. O quando veniam, & apparebo Domine ante faciem tuam? putasne videbo diem illam, diem inquam; jucunditatis & lætitiæ, diem quam fecit Dominus, ut exultemus & lætemur in ea?

2. O dies præclara & pulchra, nesciens vespere, non habens occasum: in qua audiam vocem laudis, vocem exultationis & confessionis: in qua audiam: Intra in gaudium Domini tui. Intra in gaudium sempiternum, in domum Domini Dei tui: ubi sunt magna & inscrutabilia, & mirabilia, quorum non est numerus. Intra in gaudium sine tristitia, quod continet æternam lætitiā. Ubi erit omne bonum, & non erit aliquod malum. Ubi erit quicquid voles, & non erit quidquid noles. Ubi erit vita vitalis dulcis, & amabilis, semperque memorialis; semperque memorialis; ubi non erit hostis impugnans, nec ulla illecebra, sed summa & certa securitas, secunda tranquillitas, & tranquilla jucunditas, jucunda felicitas, felix æternitas, æterna beatitudo, & beata Trinitas, & Trinitatis unitas, & unitatis deitas & deitatis beata visio: quæ est gaudium Domini Dei tui.

3. O gaudium super gaudium; gaudium vincens omne gaudium, extra quod non est gaudium! Quando intrabo in te, ut videam Deum meum, qui habitet in te? Ibo illuc, & videbo visionem hanc grandem. Qui est, quod me detinet? Heu me! quia incolatus meus prolongatus

tus est! Heu me quamdiu dicetur mihi: Ubi est Deus tuus? quam diu dicetur mihi, reexpecta. Et nunc quæ est expectatio mea? Nonne Domine Deus salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ: configuratum corpori claritatis suæ? Expectamus Dominum, quando revertatur à nuptiis, ut inducat nos ad suas nuptias. Veni Domine & noli tardare. Veni Domine Jesu Christe, veni, & visita nos in pace: Veni, & educ victos de carcere, ut lætemur coram te corde perfecto. Veni Salvator noster. Veni desideratus cunctis gentibus, ostende faciem tuam, & salvi erimus. Veni lux mea, redemptor meus: educ de carcere animam meam, ad confitendum nomini sancto tuo.

4. Quamdiu miser jactabor in fluctibus mortalitatis meæ, clamans ad te Domine, & non exaudis? Audi clamantem Domine de hoc mari magno, & adduc me ad portum felicitatis æternæ. Felices, qui de periculo maris hujus educti ad te Deum, portum tutissimum, pervenire meruerunt. O verè felices, qui de pelago ad litus, de exilio ad patriam, de carcere ad palatium pervenerunt, optata jam quiete beati: qui bravium illud perpetuæ gloriæ, quod hic per multas tribulationes quæsierunt, jam felici jucunditate adepti, lætantur in perpetuum. O verè beati, ô terque quaterque beati, qui jam omnium malorum exuti, securi de sua immarcescibili gloria, ad te regnum decoris pervenire meruerunt. O æternum regnum, regnum omnium seculorum; ubi lumen indeficiens, & pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum:

In quo sanctorum animæ requiescunt, & lætitia sempiterna super capita eorum, gaudium & exultationem obtinebunt, & fugiet dolor & gemitus.

5. O quam gloriosum est regnum, in quo tecum Domine regnant omnes Sancti, amicti lumine sicut vestimento, habentes in capite suo coronam de lapide precioso! O regnum beatitudinis sempiternæ, ubi tu Domine spes Sanctorum, & diadema gloriæ, facie ad faciem videris à Sanctis, lætificans eos undique in pace tua, quæ exsuperat omnem sensum. Ibi gaudium infinitum, lætitia sine tristitia, salus sine dolore, via sine labore, lux sine tenebris, vita sine morte, omne bonum sine omni malo. Ubi juvenus nunquam senescit, ubi vita terminum nescit, ubi decor nunquam pallescit, ubi amor nunquam tepescit, ubi sanitas nunquam marcescit, ubi gaudium nunquam decrescit, ubi dolor nunquam sentitur, ubi gemitus nunquam auditur, ubi triste nihil videtur, ubi lætitia semper habetur, ubi malum nullum timetur, quoniam ibi summum bonum possidetur, quod est videre semper faciem Domini virtutum.

6. Felices igitur, qui de naufraga vita præsentis ad tanta gaudia jam pervenire meruerunt. Infelices heu nos miseri, qui per hujus maris magni fluctus procellosasque voragines navem trahimus: ignorantes an ad portum salutis pervenire valeamus. Infelices, inquam, quorum vita est in exilio, vita in periculo: finis in dubio, nescientes finem nostrum: quia omnia in futurum reservantur incerta. Adhuc in pelagi fluctibus versamur, suspirantes ad te portum maris. O patria nostra, patria secura, à longe te videmus,

mus, ab hoc mari te salutamus, ab hac valle ad te suspiramus, & nitimur cum lachrymis si quo modo ad te perveniamus.

7. Spes humani generis Christe, Deus de Deo, refugium nostrum, & virtus, cujus lumen à longe inter caliginosas nebulas super maris procellas, quasi stellæ maris radius oculos nostros irradiat, ut dirigamur ad te portum: Gubernare Domine navem nostram tua dextra clavo crucis tuæ, ne pereamus in fluctibus: ne nos demergat tempestas aquæ, ne absorbeat nos profundum: sed unco crucis retrahere nos ab hoc pelago, ad te solamen unicum nostrum, quem à longe, quasi stellam matutinam & Solem justitiæ, vix lachrymantibus oculis in litore cœlestis patriæ nos expectantem videmus.

8. En ad te clamamus redempti tui: sed & nunc exules tui, quos precioso sanguine redemisti. Exaudi nos Deus salutaris noster, spes omnium finium terræ, & in mari longo. In mari turbulento versamur. Tu in litore stans, adspicis pericula nostra: salvos nos fac propter nomen tuum. Da nobis Domine inter scyllam & charybdis ita tendere & tenere medium, ut utroque periculo evitato, salvâ nave & mercibus, securi perveniamus ad portum.

C A P U T X X X V I.

De gloria cœlestis patriæ.

1. **C**Um ergo pervenerimus ad te sapientiæ fontem, ad te lumen indeficiens, ad te lucem inextinguibilem: ut te non jam per speculum

lum in ægnumate, sed facie ad faciem videamus; tunc satiabitur in bonis desiderium nostrum: quia nihil erit exterius quod desideretur, nisi tu Domine summum bonum. Qui eris præmium beatorum, & diadema decoris eorum, & lætitia sempiterna super capita eorum: pacificans eos intus & extra in pace tua, quæ exsuperat omnem sensum. Ibi videbimus, amabimus, & laudabimus. Videbimus in lumine tuo lumen tuum, quoniam apud te est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen. Quale autem lumen? Lumen immensum, lumen incorporeum, incorruptibile, incomprehensibile; lumen indeficiens, lumen inextinguibile, lumen inaccessibile, lumen increatum, lumen veridicum, lumen divinum; quod illuminat oculos Angelorum; quod lætificat juventutem Sanctorum: quod est lumen luminum, & fons vitæ: quod es tu Domine Deus meus.

2. Tu es quippe lumen, in cuius lumine videbimus lumen, te scilicet in te, in splendore vultus tui, quando te videbimus facie ad faciem. Quid est videre facie ad faciem, nisi quod ait Apostolus: Cognoscere sicut & cognitus sum: cognoscere veritatem tuam, & gloriam tuam? Hoc est cognoscere faciem tuam, cognoscere Patris potentiam, Filii sapientiam, Spiritus sancti clementiam, ipsius summæ Trinitatis unam & individua essentiam. Videre enim faciem Dei vivi, hoc est summum bonum, gaudium Angelorum atque omnium Sanctorum, præmium vitæ æternæ, gloria spirituum, lætitia sempiterna, corona decoris, bravium felicitatis, requies opulenta, pulchritudo pacis, intimum & externum gaudium, paradisus Dei:
Hic-

Hierusalem cœlestis, vita beata, plenitudo beatitudinis, gaudium æternitatis: pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum.

3. Hæc est plena beatitudo, & tota glorificatio hominis, videre faciem Dei sui, videre eum, qui fecit eum, qui salvavit eum, & qui glorificavit eum. Videbit eum cognoscendo, amabit diligendo, laudabit possidendo. Ipse enim erit hæreditas populi sui, populi Sanctorum, populi, quem redemit. Ipse possessio felicitatis eorum, ipse præmium & merces expectationis. Ero, inquit, merces tua magna nimis, magnum enim magnum decent. Vere Domine Deus meus, magnus es tu nimis super omnes Deos, & merces tua magna nimis. Neque enim magnus es tu, & parva merces tua: sed ut magnus es tu - ita magna merces tua: quoniam non aliud es tu, & aliud merces tua. Sed tu ipse magnus nimis: tu ipse merces magna nimis: tu ipse coronator es, & corona: tu ipse promissor es & promissio. Tu remunerator & munus: tu præmiator & præmium felicitatis æternæ.

4. Tu ergo coronator es & corona, Deus meus, & diadema spei meæ, quæ ornata est gloria: lumen lætificans, lux renovans, decor adornans: spes mea magna; desiderium cordis Sanctorum, & desideratus eorum. Visio ergo tua tota merces est, totum præmium, & totum gaudium, quod expectamus. Hæc est enim vita æterna, hæc est inquam sapientia tua. Hæc est vita æterna, ut cognoscamus te solum verum Deum, & quem misisti Jesum Christum. Cum igitur videbimus te solum Deum, Deum vivum,

omnipotentem, simplicem, invisibilem, incircumscriptibilem, incomprehensibilem: & Filium tuum unigenitum, consubstantialem, & coæternum tibi Dominum nostrum Jesum Christum, quem pro salute nostra misisti in mundum in virtute Spiritûs sancti, trinum in personis, & unum in essentia, Deum sanctum solum, extra quem non est Deus; tunc habebimus, quod nunc quærimus, vitam æternam, gloriam sempiternam, quam præparasti diligentibus te, quam abscondisti timentibus te, & daturus es quærentibus faciem tuam semper.

5. Et tu Domine Deus meus, formator meus ex utero matris meæ, quæ me recommendavit manui tuæ, non me permittas amplius ex unodistrahi in multa: sed collige me de exterioribus ad me, de me ad te; ut dicat tibi semper cor meum: Exquisivit te facies mea; faciem tuam Domine requiram, faciem Domini virtutum, in qua sola consistit tota gloria sempiterna beatorum. Quam quidem videre, vita æterna est, gloria sempiterna Sanctorum. Lætetur ergo cor meum, ut timeat nomen tuum. Lætetur cor quærentium Dominum, sed multò magis cor invenientium. Si enim lætitia est in quærendo, qualis lætitia erit in inveniando? Quæram ergo semper ardentem & indefinenter faciem tuam, si quando tandem aperiatur mihi ostium & porta justitiæ, ut intrem in gaudium Domini mei. Hæc porta Domini; justii ingredientur per eam.

CAPUT XXXVII.

Oratio ad sanctam Trinitatem.

1. **O** Tres coæquales, & coæternæ Personæ, Deus meus & verus Pater, & Filius, & Spiritus sanctus: qui solus habitas æternitatem, & lucem inaccessibilem. Qui fundasti terram in potentia tua, & regis orbem terræ prudentiâ tua. Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Terribilis & fortis, justus & misericors, admirabilis, laudabilis, amabilis. Unus Deus, tres personæ una essentia, potentia, sapientia, bonitas, una & indivisa Trinitas. Aperi mihi clamanti portas justitiæ; & ingressus in eas, confitebor tibi Domine.

2. En ad ostium tuum summe paterfamilias, mendicus pulso. Jube aperiri pulsanti; qui dixisti: Pulsate, & aperietur. Pulsant enim ad ostium tuum, Pater misericordissime, desideria rugientium præcordiorum meorum, & clamores lachrymarum oculorum meorum. Ante te est omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. Et tu Domine non avertas faciem tuam amplius à me, nec declines in ira à servo tuo, Pater misericordiarum, audi ejulatum pupilli tui, & porrige manum tuam optimam adjutricem; ut retrahat me de profundis aquarum & de lacu miseriæ, & de luto fecis, ne peream vidente misericordiâ oculorum tuorum, adspiciente clementiâ viscerum tuorum: sed evadam ad te Dominum Deum meum; ut videam divitias regni tui, & intuear faciem tuam semper, & laudem dicam nomini tuo sancto.

Domine, qui facis mirabilia : qui cor meum læ-
tum facis memoriâ tui ; qui illuminas juventu-
tem meam : ne despicias senectutem meam ;
sed jubilare facias ossa mea, &
reviscere facias ut Aquilæ
canos meos.

Soliloquiorum Finis.

MA-

MANUALE
D. AUGUSTINI,
SEU
LIBELLUS

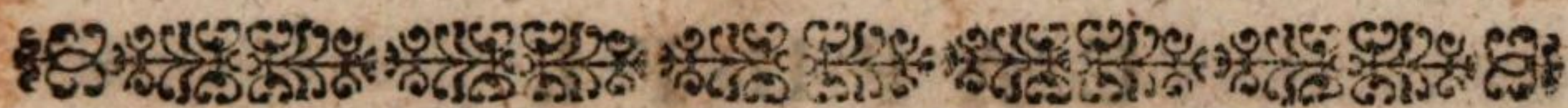
De contemplatione Christi , sive de verbo Dei , quo sopita cœlestis desiderii memoria renovetur.

D. AUGUSTIN
MANUALE

SEU

TABLETUS

De contemplatione Christi. lib. de
de his que in sacris scriptis
inveniuntur.

P R Æ F A T I O.

Quoniam in medio laqueorum positi fumus, facile à cœlesti desiderio frigescimus. Quapropter assiduo indigemus munimento, ut expergefacti ad DEUM nostrum verum & summum bonum, cùm defluimus, recurramus. Idcirco non præsumptionis temeritate, sed magnâ Dei mei dilectione, huic opusculo ad laudem ejus operam dedi; ut ex elegantioribus dictis sanctorum Patrum breve & manuale Verbum de Deo meo mecum semper haberem: ex cujus lectionis igne quoties tepesco, in ejus accendar amorem. Nunc adesto mihi Deus meus, quem quæro, quem diligo, quem corde & ore, & qua valeo virtute, laudo atque adoro.

2. Mens mea devota tibi tui amore accensa, tibi spirans, tibi inhians, te solum videre desiderans: nihil habet dulce, nisi de te loqui, de te audire, de te scribere, de te conferre, tuam gloriam frequenter sub corde revolvere; ut tui suavis memoria sit inter hos turbines aliqua repaulatio mea. Te ergò invoco desideratissime, ad te clamo clamore magno in toto corde meo. Et cùm te invoco, utique te in meipso invoco. Quoniam omninò non essem, nisi tu esses in me: & nisi ego essem in te, non esses in me. In me es, quoniam tu memoria mea manes: ex ea cognovi te, & in ea invenio te, cùm reminiscor tui, & delector in te, ex quo omnia, per quem omnia, & in quo omnia.

C A P U T I.

De mirabili essentia Dei.

1. **T**U Domine cœlum & terram imples, omnia portans, sine onere, omnia implens, sine inclusione. Semper agens, semper quietus. Colligens, & non egens. Quærens, cum nihil desit tibi. Amans, nec æstuans: zelans, & securus es. Pœnitet te, & non doles: Irasceris, & tranquillus es. Opera mutas, sed non mutas consilium. Recipis quod invenis, & nunquam amisisti. Nunquam inops, & gaudes lucris. Nunquam avarus, & usuras exigis Supererogas, cui non debes: vel semper supererogatur tibi, ut debeas.

2. Ecquis habet quidquam non tuum? Reddis debita, nulli debens. Donas debita, nihil perdens. Qui ubique es, & ubique totus. Qui sentiri potes, & videri non potes. Qui nusquam dees, & tamen ab iniquorum cogitationibus longè es. Qui nec ibi dees, ubi longè es: quia ubi non es per gratiam, ades per vindictam. Qui ubique præsens es, & vix inveniri potes. Quem stantem sequimur, & apprehendere non valemus. Qui tenes omnia, imples omnia, circumplectiris omnia, superexcedis omnia, sustines omnia.

3. Qui corda fidelium doces sine strepitu verborum. Qui locis non distenderis, nec temporibus variaris, nec habes accessus & recessus: qui habitas lucem inaccessibilem, quam nullus hominum vidit, nec videre potest. In te manens quietus ubique circuis totum. Non enim
scindi

scindi & dividi potes, quia verè unus es : nec in partes efficeris, sed totus totum tenes, totum imples, totum illustras & possides.

CAPUT II.

De indicibili scientia Dei.

1. **S**I totum mundum libri repleant, tua scientia inenarrabilis non potest enarrari. Quoniam verò indicibilis es, nullo modo scribi poteris nec concludi. Tu es fons lucis divinæ, & Sol claritatis æternæ. Magnus es sine quantitate, & idèò immensus. Bonus sine qualitate, & idèò verè & summè bonus & nemo bonus, nisi tu solus. Cujus voluntas opus est cujus velle, posse est. Qui omnia, quæ ex nihilo creasti sola voluntate fecisti Qui omnem creaturam tuam absque indigentia aliquâ possides, & sine labore gubernas, & absque tædio regis, & nihil est, quod conturbet ordinem imperii tui, vel in summis, vel in imis.

2. Qui in omnibus locis sine loco haberis: & omnia contines sine ambitu, & ubique præsens es sine situ & motu. Qui nec mali auctor es, quod facere non potes. Qui nihil non potes, nec unquam quicquam te fecisse poenituit. Cujus bonitate facti sumus, & justitiâ poenas luitimus, & clementiâ liberamur. Cujus omnipotentia omnia gubernat, regit & implet, quæ creavit. Nec idèò te implere omnia dicimus, ut te contineant; sed ipsa potiùs à te continentur. Nec particulatim imples omnia, nec ul-

late-

latenus ita putandum est, ut unaquæque res pro magnitudine suæ portionis capiat te, id est maximamajus, minima minus; dum sis potius ipse totus in omnibus, & omnia in te. Cujus omnipotentia omnia concludit, nec evadendi potentiam tuam quis aditum invenire poterit. Qui enim te non habet placatum, nequaquam evadit iratum.

C A P U T III.

De desiderio animæ sitientis ad DEUM.

1. **T**E igitur clementissime Deus invoco in animam meam, quam præparas ad capiendum te ex desiderio, quod inspiras ei. Intra, rogo, in eam, & coapta eam tibi, ut possideas illam, quam fecisti & refecisti; ut habeam te velut signaculum super cor meum. Quæso piissime invocantem te non deseras: quia priusquam te invocarem, me vocasti, & quæstisti: ut ego servus tuus te quærerem, quærendo invenirem, & inventum amarem. Quæsi vi & inveni te Domine, & amare desidero. Auge desiderium meum, & da, quod peto; quoniam si cuncta quæ fecisti, mihi dederis, non sufficit servo tuo. nisi te ipsum dederis. Da ergo te ipsum mihi: Deus meus redde te mihi. En amo te, & si parum est, amem validius. Tui ergo amore teneor, tui desiderio flagro, tui dulci memoriâ delector.

2. Ecce dum tibi mens mea suspirat, & tuam ineffabilem pietatem meditatur, ipsa carnis sarcina minùs gravat, cogitationum tumultus cessat, pondus mortalitatis & miseriarum more solito

lito non hebetat ; silent cuncta , tranquilla sunt omnia. Cor ardet , animus gaudet , memoria viget , intellectus lucet : & totus spiritus ex desiderio visionis tuæ accensus , invisibilibus amore rapisse videt. Assumat spiritus meus pennas ut Aquilæ ; volet , & non deficiat : volet , & perveniat usque ad decorem domûs tuæ , & thronum gloriæ tuæ , & ibi super mensam refectiōis civium supernorum pascatur de occultis tuis , in loco pascuæ juxta fluentia plenissima. Tu esto exultatio nostra , qui es spes nostra , salus atque redemptio. Tu esto nostrum gaudium , quies futurus præmiū. Te semper quærat anima mea : & tu præsta , ut quærendo non deficiat.

CAPUT IV.

De miseria animæ , quæ dominum nostrum Jesum Christum non amat , nec quærit.

I. **V**Æ miserae animæ , quæ Christum non quærit , nec amat , arida manet & misera. Perdit , quod vivit , qui te Deum non diligit. Qui curat vivere non propter te , Domine , nihil est & pro nihilo est. Qui tibi vivere recusat , mortuus est. Qui tibi non sapit , desipit. Misericordissime , tibi me commendo , reddo , & concedo ; per quem sum , vivo & sapio : in te confido , spero , & totam spem meam pono : per quem resurgam , vivam & requiescam. Te cupio , diligo , adoro : cum quo manebo , regnabo ,

bo , & beatus ero. Anima quæ te non quærit, nec diligit, mundum diligit, peccatis servit, & vitiis subiecta est : nunquam quieta, nunquam secura est. Famuletur tibi semper mens mea, piissime. Suspiret tibi semper peregrinatione mea : ardeat in amore tui cor meum.

2. Requiescat in te Deus meus anima mea : contempletur te in mentis excessu : cantem laudes tuas in jubilatione : & hæc sit in hoc exilio meo consolatio mea. Confugiat mens mea sub umbra alarum tuarum, ab ædibus cogitationum sæculi hujus. Repauset in te cor meum, cor mare magnum tumens fluctibus. O dives omnium bonarum dapum, supernæ satietatis, opulentissime largitor Deus : da lasso cibum, collige dispersum, libera captivum, & redintegra scissum. En stat ad ostium, & pullat. Obsecro per viscera misericordiæ tuæ, quibus visitasti nos oriens ex alto, jube pulsanti misero aperi-ri, ut liberis gressibus ingrediatur ad te, & requiescat in te, & reficiatur de te pane cœlesti. Tu enim es panis, & fons vitæ : tu lumen claritatis æternæ : tu omnia, ex quibus vivunt recti, qui diligunt te.

C A P U T V.

De desiderio animæ.

1. **D**Eus lumen cordium te videntium & vita animarum te amantium, & virtus cogitationum te quærentium : da ut sancto tui amoris inhæream. Veni, rogo, in cor meum, & ab ubertate voluptatis tuæ inebria illud, ut obli-

liviscar ista temporalia. Pudet ac piget me talia pati, qualia mundus iste agit. Triste est mihi, quod video, grave est omne, quod de transitoriis audio. Adjuva me Domine Deus meus, & da lætitiā in corde meo: veni ad me, ut videam te. Sed angusta est mihi domus animæ meæ, quousque venias ad eam, & dilatetur à te. Ruinosa est: refice eam. Habet plurima, quæ offendent oculos tuos? fateor, & scio: sed quis mundabit eam, aut cui alteri præter te clamabo: Ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce servo tuo.

2. Fac me dulcis Christe, pone Jesu, fac me, rogo, amore & desiderio tui deponere onus carnalium desideriorum, & terrenarum concupiscentiarum. Dominetur carni anima, animæ ratio, rationi gratia tua, & tuæ me interius & exterius subde voluntati. Tribue mihi, ut laudet te cor meum, & lingua mea, & omnia ossa mea. Dilata mentem meam, & attolle intuitum cordis mei: ut vel rapida cogitatione spiritus meus attingat te, æternam sapientiam super omnia manentem. Dissolve me, oro, à vinculis, quibus constriktus teneor, ut relinquens omnia ista, tibi serviam, tibi soli inhæream, tibi soli intendam.

C A P U T VI.

De felicitate animæ à terreno carcere resolutæ.

1. Felix anima, quæ terreno resoluta carcere, libera, coelum petit; quæ te dulcissimum Dominum facie ad faciem cernit: quæ nullo me-

tu mortis afficitur, sed de incorruptione perpetuæ gloriæ lætatur. Tranquilla est & secura: jam non timet hostem nec mortem. Habet templum Dominum, quem diu quæ sivit semperque canavit: hymnidicis sociata choris, melliflua perpetuæ festivitatis carmina, ad laudem gloriæ tuæ, rex Christe, bone Jesu, in æternum concinit. Inebriatâ enim ab ubertate domus tuæ: & torrente voluptatis tuæ potas eam. Felix societas supernorum civium, & gloriosa solemnitas omnium ad te redeuntium ab hujus nostræ peregrinationis tristi labore, ad amœnitatem pulchritudinis, ad formositatem totius splendoris, atque dignitatem totius elegantiae; ibi te jugiter, Domine, tui cives cernunt. Nihil omnino, quod conturbet mentem, ibidem auribus datur.

Quæ cantica? Quæ organa? Quæ cantilena? Quæ melodiæ ibi sine fine decantantur? Sonant ibi semper melliflua hymnorum organa, suavissima Angelorum melodia, cantica canticorum mira; quæ ad salutem & gloriam tuam à supernis civibus decantamur. Amaritudo, & omnis fellis asperitas, in regione tua locum non habent. Non enim est ibi malus, neque malitia. Non est adversarius & impugnans, nec est ulla peccati illecebra. Nulla est ibi indigentia, dedecus nullum, rixa nulla, nullum improperium, causatio nulla, nullus timor, nulla inquietudo, nulla poena, nulla dubietas, nulla violentia, nulla discordia; sed est ibi pax summa, charitas plena, jubilatio & laus Dei æterna, sine fine secura requies, & gaudium semper in Spiritu sancto.

3. O quàm fortunatus ero, si audivero jucun-

cundissimas civium tuorum cantilenas, carmina melliflua, laudes summæ Trinitati debito honore promentia! Sed & nimium felix, si ego ipse meruero cantare canticum Domino Jesu Christo, de dulcibus canticis Sion.

C A P U T V I I.

De gaudio Paradisi.

I. **O** Vita vitalis, vita sempiterna & sempiternè beata! Ubi gaudium sine mœrore, requies sine labore, dignitas sine tremore, opes sine amissione, sanitas sine languore, abundantia sine defectione, vita sine morte, perpetuitas sine corruptione, beatitudo sine calamitate: ubi omnia bona in charitate perfecta: ubi species & visio facie ad faciem, ubi plena scientia in omnibus & per omnia, ubi summa Dei bonitas cernitur, & lumen illuminans a sanctis glorificatur; ubi præsens Majestas Dei conspiciatur: & hoc vitæ cibo sine defectu, mens intuentium satiatur; vident semper, & videre desiderant; sine anxietate desiderant: & sine fastidio satiantur.

2. Ubi verus Sol justitiæ mira suæ pulchritudinis visione omnes reficit: & ita universos cœlestis patriæ cives illuminat, ut luceant ipsi: lumen videlicet illuminatum per divinum lumen, illuminans ultra omnem Solis nostri splendorem, atque cunctarum stellarum claritatem: Immortali adhærentes Deitati, ac per hoc immortales & incorruptibiles facti, juxta promissionem Domini Salvatoris; Pater, quos dedisti mihi, volo,

lo, ut ubi ego sum & illi sint mecum, ut videant claritatem meam: ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, & ipsi in nobis unum sint,

C A P U T V I I I.

De regno cœlorum.

1. **R**egnum cœlorum, regnum felicissimum, regnum carens morte, & vacans fine: cui nulla tempora succedunt per ævum. Ubi continuus sine nocte dies, nescit habere tempus, ubi victor miles post laborem, donis ineffabilibus cumulatur, nobile perpetuâ caput amplectente coronâ.

2. Utinam remissâ peccatorum mole me ultimum servorum Christi, juberet divina pietas hanc carnis sarcinam deponere, ut in suæ civitatis gaudia æterna repausandus transirem, sanctissimis supernorum choris interesssem, cum beatissimis spiritibus gloriæ conditoris assisterem, præsentem Dei vultum cernerem, nullo mortis metu tangerer, de perpetuæ immortalitatis incorruptione securus gauderem, & scienti omnia conjunctus omnem ignorantia cæcitatem amitterem: terrena cuncta parvi penderem, convallem lachrymarum istam intueri vel reminisci ulterius non dignarer: ubi vita laboriosa, vita corruptibilis, vita omni amaritudine plena, vita domina malorum, ancilla infernorum.

3. Quam humores tumidant, dolores extenuant, ardores exsiccant, aëra morbidant, escæ inflant, jejunia macerant, joci solvunt, tristitiæ

tiæ consumunt, sollicitudo coarctat, securitas habitat, divitiæ jactant, paupertas dejicit, juvenus extollit, senectus incurvat, infirmitas frangit, mœror deprimit: diabolus insidiatur, mundus adulatur, caro delectatur: anima excæcatur, totus homo conturbatur. Et his tot & tantis malis mors furibunda succedit: vanisque gaudiis ita finem imponit, ut cùm esse desierint, nec fuisse putentur.

CAPUT IX.

Quomodo post nimios ploratus mœstam animam consolatur Deus.

1. **S**ed quas laudes, quasve gratiarum actiones, tibi referre valeamus Deus noster: qui nos etiam inter has tantas mortalitatis nostræ ærumnas non desinas consolari mirâ visitatione gratiæ tuæ? Ebce me miserum multis mœroribus plenum, dum vitæ meæ finem timeo, dum peccata mea considero, dum judicium tuum formido, mortis horam cogito, dum supplicia tartari horreo: dum opera mea, qua districtione & discussione a te pensentur, ignoro, dum quo fine illa clausurus sum, penitus nescio.

2. Cùmque hæc & alia multa mecum sub corde retracto, consolaturus ades solita pietate Domine Deus, & inter has querelas nimiosque ploratus ac profunda cordis suspiria assumis mœstam & anxiam mentem super alta juga montium, ad areolas usque arornatum, & collocas me in loco pascuæ, secus rivulos dulcium aquarum; ubi præparas in conspectu meo mensam

multiplicis apparatus, quæ fatigatum spiritum repauset, & cor triste lætificet: quibus tandem refocillatus deliciis multarum miseriarum mearum oblitus, levatus super altitudinem terræ, in te vera pace quiesco.

C A P U T X.

De dulcedine divini amoris.

1. **A** Mo te Deus meus, amo te, & magis atque magis amare volo. Da mihi Domine Deus meus speciose præ filiis hominum, ut desiderem te, ut amem te, quantum volo, & quantum debeo. Imensus es, & sine mensura debes amari; præsertim à nobis, quos sic amasti, sic salvasti, pro quibus tanta & talia fecisti.

2. O amor, qui semper ardes, & nunquam extingueris! dulcis Christe, bone Jesu, charitas Deus meus; accende me totum igne tuo, amore tui, dulcedine tua, dilectione tui, desiderio tui, charitate tua, jucunditate & exultatione tua, pietate & suavitate tua, voluptate & concupiscentiâ tui: quæ sancta est & bona, quæ casta est & munda: ut totus dulcedine amoris tui plenus, tota flamma tuæ charitatis vaporatus, diligam te Dominum meum dulcissimum, & pulcherrimum, ex toto corde meo, ex tota anima mea, ex totis viribus meis, & ex omni intentione mea; cum multa cordis contritione, & lachrymarum fonte: cum multa reverentia & tremore: habens te in corde & in ore, & præ oculis meis semper & ubique; ita ut nullus in me adulterinis amoribus pateat locus.

CAPUT XI.

De præparatione nostræ redemptionis.

1. **P**ulcherrime JESU Christe, rogo te per illam sacratissimam effusionem pretiosi sanguinis tui, quo redempti sumus, da mihi cordis contritionem & lachrymarum fontem, præcipuè dum preces & orationes tibi offero. Dum tuæ laudis tibi plasmodium decanto. Dum mysterium nostræ redemptionis, manifestum misericordiæ tuæ judicium, recolo vel profero. Dum sacris altaribus licet indignus assisto: cupiens tibi offerre illud mirabile & cœleste sacrificium, omni reverentiâ & devotione dignum: quod tu Domine Deus meus sacerdos immaculatè instituísti, & offerre præcipísti in commemorationem tuæ charitatis: mortis scilicèt, & passionis pro salute nostra, pro quotidiana nostræ fragilitatis reparatione.

2. Confirmetur mens mea inter tanta mysteria, dulcedine præsentiae tuæ; sentiat te sibi adesse, & lætetur coram te, ignis, qui semper lucet: amor, qui semper ardet: dulcis Christe, bone JESU, lumen æternum & indeficiens: panis vitæ, qui nos reficis, & in te non deficis: quotidie comederis, & semper integer manes: resplende mihi, accende me, illumina, & sanctifica vas tuum; de malitia evacua, imple de gratia, & plenum conserva; ut ad salutem animæ meæ manducem cibum carnis tuæ: quatenus manducando te, vivam de te, vivam per te, perveniam ad te, & repausem in te.

De Gaudio.

1. **O** Dulcedo amoris, & amor dulcedinis; comedat te venter meus, & nectare tui amoris repleantur viscera mea, & eructet mens mea verbum bonum. Charitas Deus meus, dulce, lac niveum, cibus & gaudium, fac me crescere in te: ut sano palato possis manducari à me. Tu es vita mea, qua vivo: spes cui inhæreo, gloria, quam adipisci desidero. Tu mihi cor tene, mentem rege, intellectum dirige, amorem erige, animum suspende, & in superna fluentia os sitientis te spiritûs trahere.

2. Taceat, quæso, tumultus carnis: conticescant phantasiæ terrarum & aquarum, aëris & poli. Taceant somnia, & imaginariæ revelationes: omnis lingua, omne signum, & quicquid transeundo fit. Sileat sibi & ipsa anima, & transeat se, non cogitando se, sed te Deus meus: quoniam tu es reverà tota spes & fiducia mea. Est enim in te Deo & Domino nostro, Jesu Christo dulcissimo & benignissimo atque clementissimo uniuscujusque nostrum & portio, & sanguis & caro. Ubi ergò portio mea regnat, ibi regnare me credo. Ubi sanguis meus dominatur, ibi dominari me confido. Ubi caro mea glorificatur, ibi gloriosum me esse cognosco. Quamvis peccator sim, de hac tamen communione gratiæ non diffido: Et si peccata mea prohibent, substantia mea requirit. Et si delicta propria me excludunt, naturæ communio non repellit.

CAPUT XIII.

Quod Verbum incarnatum sit causa spei
nostræ.

1. **N**on enim tam inimicus est Dominus, ut non diligat carnem suam, membra sua, & viscera sua. Desperare utique potuissem propter nimia peccata mea & vitia, culpas & infinitas negligentias meas, quas egi, & quotidie indefinenter ago, corde, ore & opere, & omnibus modis, quibus humana fragilitas peccare potest: nisi Verbum tuum Deus meus caro fieret, & habitaret in nobis.

2. Sed desperare jam non audeo, quoniam subditus ille tibi usque ad mortem, mortem autem crucis, tulit chirographum peccatorum nostrorum, & affigens illud cruci, peccatum crucifixit, & mortem. In ipso autem securus respiro, qui sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis! In ipso confisus, ad te pervenire desidero, in quo jam resurreximus & reviximus, jam in cœlum conscendimus, & in cœlestibus confidemus. Tibi laus, tibi gloria, tibi honor, tibi gratiarum actio.

CAPUT XIV.

Quod quantò major sit de Deo meditatio,
tantò sit & dulcior.

1. **P**lissime Domine, qui sic nos amasti & salvasti; sic vivificasti & sublimasti: Piissime Domine, quam dulcis est memoria tui? Quanto

to magis in te meditor, tanto es mihi dulcior & amabilior. Idcirco delectant me valde bona tua pro mentis intuitu, & dulcissimo pii amoris affectu, in loco peregrinationis meæ, juxta modulum meum. Interim quamdiu his fragilibus subsisto membris, miram tui dilectionem & pulchritudinem indefinenter cupio desiderare & considerare: tuæ enim charitatis jaculo vulneratus sum: tui vehementer desiderio flagro: ad te pervenire cupio, te videre desidero. Idcirco super custodiam meam stabo, & vigilantibus oculis psallam spiritu, psallam & mente; & totis viribus meis te factorem & refectorem mei collaudabo. Polum penetrabo mente, & desiderio tecum ero: ut in præsentī quidem miseria solo corpore tenear: tecum autem cogitatione & aviditate, atque omni desiderio sim semper: quatenus ibi sit cor meum, ubi tu es thesaurus meus desiderabilis, incomparabilis, multumque amabilis.

2. Sed ecce Deus meus piissime ac misericordissime, dum tuæ immensæ bonitatis & pietatis gloriam considerare volo, cor meum non sufficit: excedit enim omnem sensum humanæ mentis tuum decus, tua pulchritudo, tua virtus, tua gloria, tua magnificentia, tua majestas & tua charitas. Sicut inæstimabilis est tuæ gloriæ splendor, ita ineffabilis est æternæ tuæ charitatis benignitas; qua illos, quos de nihilo creasti, adoptas in filios, & tibi conjungis.

C A P U T XV.

Quod desiderandæ sint pro Christo tribulationes in hac vita.

1. **O** Anima mea, si quotidie oporteret nos tormenta perferre: si ipsam gehennam longo tempore tolerare, ut Christum in gloria sua videre possemus, & Sanctis ejus sociari: nonne dignum esset pati omne quod triste est, ut tanti boni tantæque gloriæ participes haberemur? Indefinenter ergo dæmones, parent suas tentationes, frangant corpus jejunia, premant carnem vestimenta, labores gravent, vigiliæ exsiccent: clamet in me iste, inquietet me ille vel ille: frigus incurvet, conscientia murmuret, calor urat, caput doleat, pectus ardeat, infletur stomachus, palle scat vultus: infirmer totus: deficiat in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus: ingrediatur putredo in ossa mea, & subter me lateat: ut requiescam in die tribulationis, & adscendam ad populum accinctum nostrum.

2. Quæ enim erit justorum gloria? quam grandis Sanctorum lætitia, cum unaquæque facies fulgebit ut Sol? Cum ordinibus distinctis, populum suum Dominus in regno Patris sui cœperit recensere, & meritis atque operibus singulorum promissa præmia restituet; pro terrenis cœlestia, pro temporalibus sempiterna, pro modicis magna? Revera cumulus felicitatis erit, cum Dominus adducet suos Sanctos in visionem paternæ gloriæ, & faciet in cœlestibus confidere, ut sit Deus omnia in omnibus.

C A P U T XVI.

Quomodo regnum cœlorum possit acquiri.

1. **O** Felix jucunditas, & jucunda felicitas, Sanctos videre, cum Sanctis esse, & esse sanctum: Deum videre, & Deum habere in æternum & ultra! Hæc sedula mente cogitemus, hæc toto desiderio desideremus, ut ad eos cito pervenire valeamus. Si quæras, quomodo istud potest fieri, vel quibus meritis, quibusque auxiliis? Audi, Res ista posita est in potestate facientis; quoniam regnum cœlorum vim patitur.

2. Regnum cœlorum, O homo, aliud non quærit precium, nisi te ipsum: tantum valet, quantum es. Te da, & habebis illud. Quid turbaris de precio? Christus semetipsum tradidit, ut acquireret te regnum Deo Patri. Ita tu temetipsum da, tu sis regnum ejus, ac non regnet peccatum in tuo mortali corpore, sed Spiritus in acquisitione vitæ.

C A P U T XVII.

Quid sit, & quid habeat Paradisus.

1. **O** Anima mea, revertamur ad civitatem cœlestem: in qua scripti sumus, & cives decreti. Sicut enim cives Sanctorum, & domestici Dei, & sicut hæredes Dei, cohæredes autem Christi, consideremus inclytam nostræ urbis felicitatem in quantum considerare possibile

le est. Dicamus ergo cum Propheta. O quam gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei: sicut lætantium omnium habitatio est in te. Fundaris enim exultatione universæ terræ: Non est in te senectus, nec senectutis miseria: Non est in te mancus, nec claudus, neque gibbosus, neque deformis: dum omnes occurrunt in virum perfectum, in mensuram ætatis & pulchritudinis Christi.

2. Quid hac vita beatius? ubi non est paupertatis metus, non ægritudinis imbecillitas? Nemo læditur, nemo irascitur, nemo invidet, cupiditas nulla exardescit. Nullum cibi desiderium. Nulla honoris aut potestatis pulsat ambitio. Nullus ibi diaboli metus, insidiæ dæmonum nullæ, terror gehennæ procul. Mors neque corporis, neque animæ: sed immortalitatis munere jucunda vita. Nulla erunt tunc mala, nusquam discordia, sed cuncta convenientia, quia omnium sanctorum una erit concordia. Pax cuncta & lætitia continet, tranquilla sunt omnia & quieta. Jugis splendor; non ille, qui nunc est: sed tantò clarior, quanto felicior; quia civitas illa (ut legitur) non egebit Sole, neque Luna; sed Dominus omnipotens illuminabit eam, & lucerna ejus est Agnus. Ubi Sancti fulgebunt ut stellæ, in perpetuas æternitates, & sicut splendor firmamenti, qui erudiunt multos.

3. Quapropter nox ibi nulla nullæ tenebræ, concursus nubium nullus, nec frigoris ardorisve asperitas ulla, sed talis erit rerum temperies, quam nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis adscendit, nisi illorum qui ea perfrui digni inveniuntur, quorum nomina scripta sunt

sunt in libro vitæ. Verum super hæc omnia est, consociari choris Angelorum & Archangelorum atque omnium cælestium virtutum; intueri Patriarchas & Prophetas, videre Apostolos atque omnes Sanctos, videre etiam parentes nostros. Gloriosa sunt hæc; sed multo gloriosius est, præsentem Dei vultum cernere, & incircumscriptum lumen videre. Superexcellens gloria erit, cum Deum videbimus in se ipso, videbimus & habebimus in nobis, quem cernere finis non erit.

C A P U T XVIII.

Quod homo non valet Deo vicem reddere nisi per amorem.

I. **A** Nima insignis Dei imagine, illustris similitudine, habet in se ex Deo, quo admonetur semper aut stare cum eo, aut ad eum redire, si mota suis affectibus, imo defectibus, fuerit. Et non solum habet unde respirare queat in spe veniæ & misericordiæ, sed etiam unde audeat adspirare ad nuptias verbi: & cum Deo inire fædus societatis, atque cum rege Angelorum ducere suave jugum amoris.

2. Hæc omnia facit amor, si animo exhibeat se similem Deo per voluntatem; cui similis est per naturam, diligens sicut dilecta est. Solus enim est amor ex omnibus animæ motibus, sensibus atque affectibus, in quo potest creatura, etsi non ex æquo, respondere auctori, vel ipsi mutuam rependere vicem. Amor ubi venerit, cæteros in se omnes traducit, & captivat affectus.

ctus. Amor per se sufficit, per se placet, & propter se. Ipse meritum, ipse præmium, ipse causa, ipse fructus, ipse usus. Per amorem enim conjungimur Deo.

3. Amor facit unum spiritum de duobus. Amor facit idem velle, & idem nolle. Amor facit prius mores componere, postmodum omnia quæ adsunt, tanquam non adsint considerare: tertio vero loco, munda cordis acie, superna, & interna conspiciere. Per amorem primum in sæculo bene geruntur honesta, postmodum etiam honesta sæculi despiciuntur, ad extremum etiam Dei intima conspiciuntur.

C A P U T XIX.

Quod in nobis Deus requirat sibi simile.

1. **D**Eus Pater charitas est, Deus Filius dilectio est. Spiritus sanctus amor Patris & Filii est. Hæc charitas & hæc dilectio aliquid simile requirit in nobis: scilicet charitatem, qua velut quadam affinitate consanguinitatis ei sociemur, & jungamur. Amor dignitatis nescius, reverentiam nescit. Qui amat, per seipsum fiducialiter accedit ad Deum, familiariterque loquitur ei, nihil timens, nihil hæsitans. Perdit quod vivit qui non diligit. Qui autem diligit, oculos suos semper habet ad Deum, quem diligit, quem desiderat: in quo mediat, in quo delectatur, in quo pascitur, in quo impinguatur.

2. Iste talis sic devotus, ita cantat, ita legit, & in omnibus operibus suis sic est providus &

circumspectus, quasi Deus adsit præsens ante oculos ejus, sicut revera adest. Ita orat, quasi sit assumptus & præsens ante faciem majestatis in excelso throno; ubi millia millium ministrant ei, & decies centena millia adsistunt ei. Animam, quam visitat amore, expergeficit dormientem. Monet & emolliteam, & vulnerat cor ejus. Tenebrosa illuminat, clausa reseat, frigida inflammat: mentem asperam & irascibilem & impatientem mitigat: vitia fugat: carnales affectus comprimit: mores emendat, reformat & innovat spiritum: Lubricæ ætatis motus actusque leves coërcet. Hæc omnia facit amor cum præsens est: cum vero abscefferit, ita incipit anima jacere languida ac si cacabo bullienti subtraxeris ignem.

C A P U T XX.

De confidentia animæ amantis Deum.

I. **M**agna res est amor, quo anima per semetipsam fiducialiter accedit ad Deum, Deo constanter inhæret, Deum familiariter percunctatur, consultatque omni re. Anima quæ amat Deum, nil aliud potest cogitare, nil loqui; cætera contemnit, omnia fastidit. Quicquid meditatur, quicquid loquitur, amorem sapit, amorem redolet, ita amor Dei eam sibi vindicavit. Qui vult habere notitiam Dei, amet. Frustra accedit ad legendum, ad meditandum, ad prædicandum, ad orandum, qui non amat. Amor Dei amorem animæ parit, & eam intendere sibi facit. Amat Deus ut ametur. Cum
amat,

amat, nil aliud vult quam amari, sciens, amore esse beatos, qui se amaverint.

2. Anima amans, cunctis suis renunciat affectionibus, & tota soli incumbit amori: ut possit respondere amori: in redhibendo amore. Et cum tota se effuderit in amorem, quantum est ad illud fontis perenne profluvium? Non pari ubertate concurrunt amor & amans, anima & Deus, creator & creatura: tamen si ex toto se diligit, nihil est, ubi totum deest. Non timeat anima, quæ amat; paveat, quæ non amat.

3. Anima amans fertur votis, trahitur desideriis, dissimulat merita: majestati oculos claudit, aperit voluptati, ponens se in salutare, & fiducialiter agens in eo. Amore anima secedit, & excedit à corporeis sensibus: ut sese non sentiat, quæ Deum sentit. Hoc fit, cum mens ineffabili Dei illecta dulcedine quodammodo sese sibi furatur, immo rapitur atque elabatur à seipsa, ut Deo fruatur ad jucunditatem. Nihil tam jucundum, nisi esset tam modicum. Amor dat familiaritatem Dei, familiaritas ausum, ausus gustum, gustus famem. Anima quam tangit amor Dei, nihil aliud potest cogitare, nil desiderare: sed frequenter suspirat, dicens: Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus meus.

C A P U T XXI.

Quid fecit Deus propter hominem.

1. **D**Eus amore venit ad homines, venit in homines, factus est homo. Amore Deus

invisibilis , servis suis factus est similis. Amore vulneratus est propter delicta nostra. Tua & firma requies est infirmis & peccatoribus in vulneribus Salvatoris. Securus illic habito, patent mihi viscera per vulnera. Quicquid ex me mihi deest, usurpo mihi ex visceribus. Domini mei: quoniam misericordiæ affluunt, nec desunt foramina, per quæ affluant: per foramina corporis patent mihi arcaña cordis. Patet magnum pietatis sacramentum. Patent viscera misericordiæ Dei nostri, in quibus visitavit nos oriens ex alto.

2. Vulnera JEsu Christi plena sunt misericordia, plena pietate, plena dulcedine & charitate. Foderunt manus ejus , & pedes ejus , & latus ejus lancea perforaverunt. Per has rimas licet mihi gustare, quam suavis est Dominus Deus meus, quoniam revera suavis & mitis & multæ misericordiæ est omnibus eum invocantibus in veritate, omnibus inquirentibus, & maxime diligentibus. Copiosa redemptio data est nobis in vulneribus JEsu Christi Salvatoris nostri. Magna multitudo dulcedinis, plenitudo gratiæ, & perfectio virtutum.

C A P U T XXII.

De recordatione vulnerum JEsu Christi Domini nostri.

1. **C**Um me pulsat aliqua turpis cogitatio , recurro ad vulnera Christi. Cum me premit caro mea , recordatione vulnerum Domini mei resurgo. Cum diabolus mihi parat insidias, fugio ad viscera misericordiæ Domini mei, & recedit

cedit à me. Si ardor libidinis moveat membra mea, recordatione vulnerum Domini nostri Filii Dei extinguatur. In omnibus adversitatibus non inveni tam efficax remedium, quam vulnera Christi. In illis dormio securus, & requiesco intrepidus.

2. Christus mortuus est pro nobis. Nihil tam ad mortem amarum, quod morte Christi non sanetur. Tota spes mea est in morte Domini mei. Mors ejus, meritum meum & refugium meum, salus, vita, & resurrectio mea: meritum meum, miseratio Domini. Non sum meriti inops, quamdiu ille miserationum Dominus non defuerit. Et si misericordiæ Domini multæ, multus ego sum in meritis. Quanto ille potentior est ad salvandum, tanto ego sum securior.

C A P U T XXIII.

Quod recordatio vulnerum Christi est
efficax remedium contra omnes
adversitates.

1. **P**ECCAVI peccatum grande, & multorum sum mihi conscius delictorum. Nec sic despero, quoniam ubi abundaverunt delicta, superabundavit & gratia. Qui de venia peccatorum suorum desperat: negat Deum esse misericordem. Magnam injuriam Deo facit, qui de ejus Misericordia diffidit. Quantum in se est, negat Deum habere charitatem, veritatem & potestatem, in quibus tota spes mea consistit: scilicet in charitate adoptionis, in veritate promissionis, & in potestate redemptionis. Murmuret jam quantum voluerit insipiens cogitatio mea,

dicens : Quis enim estu ? & quanta est gloria illa, quibusve meritis illam obtinere speras ? Et ego fiducialiter respondebo : Scio cui credidi ; quia charitate nimia adoptavit me in filium : quia verax est in promissione, potens in exhibitione, licet ei facere, quod vult.

2. Non possum terreri multitudine peccatorum, si mors Domini in mentem meam venerit ; quoniam peccata mea illum vincere non possunt. Clavi & lancea clamant mihi, quod vere reconciliatus sum Christo, si eum amavero. Longinus aperuit mihi latus Christi lancea, & ego intravi, & ibi requiesco securus. Qui timet, amet : quoniam charitas foras mittit timorem. Nullam tam potens est, & tam efficax contra ardorem libidinis medicamentum, quam mors Redemptoris mei. Extendit brachia sua in cruce, & expandit manus suas, paratus in amplexus peccatorum. Inter brachia Salvatoris mei & vivere volo, & mori cupio. Ibi securus decantabo : Exaltabo te Domine, quoniam suscepisti me, nec delectasti inimicos meos super me. Salvator noster caput inclinavit in morte, ut oscula daret suis dilectis. Toties Deum osculamur, quoties in ejus amore compungimur.

C A P U T XXIV.

Meditatio animæ ad amorem Christi.

1. **O** Anima mea, insignita Dei imagine, redempta Christi sanguine, desponsata fide, dotata spiritu, ornata virtutibus, deputata cum Angelis ! Dilige illum, à quo tantum dilecta

lecta es. Intende illi, qui intendit tibi. Quære quærentem te. Amat amatorem tui, à quo amaris: cujus amore præventa es, qui est causa amoris tui. Ipse est meritum, ipse præmium, ipse fructus, ipse usus, ipse finis. Esto sollicita cum sollicito, cum vocante vocans, cum mundo munda, cum sancto sancta. Qualis apparueris Deo, talis oportet ut appareat tibi Deus: suavis & mitis, & multæ misericordiæ, suaves, mites, dulces, humiles & misericordes requirit. Ama illum qui eduxit te de lacu miseriæ & de luto fæcis

2. Elige illum amicum tuum præ omnibus amicis tuis; qui cum omnia subtrahenda fuerint, solus tibi fidem servabit. In die sepulturæ tuæ, cum omnes amici tui recedent à te, ille te non derelinquet: sed tuebitur à rugientibus præparatis ad escam, & conducet te per ignotam regionem, atque perducet ad plateas supernæ Sion, & ibi collocabit te cum Angelis ante faciem majestatis suæ, ubi audies illud Angelicum melos: Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c. Ibi est canticum lætitiæ, vox exultationis & salutis, & gratiarum actionis, & vox laudis, atque Alleluja in perpetuum. Ibi est cumulus felicitatis, supereminens gloria, superabundans lætitia, & omnia bona.

3. O anima mea, suspira ardentem, desidera vehementer; ut possis pervenire in illam supernam civitatem, de qua tam gloriosa dicta sunt: in qua, sicut lætantium omnium habitatio est. Amore potes adscendere. Amanti nihil est difficile, nihil impossibile. Anima quæ amat, adscendit frequenter, & currit familiariter per

plateas cœlestis Hierusalem : visitando Patriarchas & Prophetas , salutando Apostolos , admirando exercitus Martyrum & Confessorum , chorosque Virginum speculando. Cœlum , & terra , & omnia quæ in eis sunt , non cessant mihi dicere, ut amem Dominum Deum meum.

C A P U T XXV.

Nihil potest animæ sufficere præter summum bonum.

1. **C**Or humanum in desiderio æternitatis non fixum , nunquam stabile potest esse , sed omni volubilitate volubilius, de alio in aliud transit quærens requiem ubi non est. In his autem caducis & transitoriis , in quibus ejus affectus captivi tenentur , veram requiem invenire non valet , quoniam tantæ est dignitatis , ut nullum bonum ei sufficere possit. Tantæ est enim libertatis , ut in aliquod vitium cogi non possit. Propterea , unicuique propria voluntas est causa suæ damnationis vel salvationis ; & ideo nihil ditius bona voluntate Deo offertur. Bona voluntas Deum ad nos deducit , & nos in eum dirigit. Per bonam voluntatem Deum diligimus , Deum eligimus , ad Deum currimus , ad Deum pervenimus , & eum possidemus.

2. O bona voluntas , per quam ad Dei similitudinem reformamur , & ei similes efficimur. Ita amabilis est Deo bona voluntas , ut ipse in corde habitare non velit , in quo bona voluntas, illius summæ majestatis Trinitatem ad se inclinat. Sapientia namque ad cognitionem veritatis illam illum.

illuminat : Charitas ad desiderium bonitatis inflammat : Paternitas in ea custodit quod creavit , ne pereat.

CAPUT XXVI.

Quid sit cognitio veritatis.

1. **Q**uid est cognitio veritatis? Primo, cognoscere te ipsum ; & quod esse debes esse studeas ; quod autem corrigendum est, corrigas. Deinde , cognoscere & amare creatorem tuum. Hoc enim est totum hominis bonum. Vide ergo , quam ineffabilis est divinæ charitatis erga nos dilectio. De nihilo nos creavit , & quicquid habemus donavit. Sed quia plus dileximus datum quam datorem, creaturam quam creatorem cecidimus in laqueum diaboli , & facti sumus ejus servi. Deus vero misericordia motus , misit Filium suum quo redimeret servos ; misit etiam Spiritum sanctum , quo servos adoptaret in filios : Filium dedit in pretium redemptionis, Spiritum sanctum in privilegium amoris, se denique totum servat in hæreditatem adoptionis.

2. Ita Deus ut piissimus & misericordissimus, præ desiderio vel amore hominis, non solum sua, verum etiam & seipsum impendit ; ut hominem recuperaret , non tam sibi, quam homini ipsi. Ut homines ex Deo nascerentur, primo ex ipso natus est Deus. Quis est tam durus, quem non emolliat amor Dei sic hominem præveniens ; tam inquam vehemens amor, quod homo propter hominem dignatus est fieri ? Quis potest odisse

hominem, cujus naturam & similitudinem videt in humanitate Dei? Revera qui odit illum, odit Deum: & ita perdit, quicquid facit.

3. Deus namque propter hominem factus est homo, ut esset redemptor qui est & creator, ut de suo redimeretur homo. Et ut familiarius diligeretur ab homine Deus in similitudine hominis apparuit; & ut uterque sensus hominis in ipso beatificaretur, & reficeretur oculus cordis in ejus divinitate, & oculus corporis in ejus humanitate; sive ingrediens, sive egrediens, in ipso pascua inveniret natura humana condita ab ipso.

C A P U T XXVII.

Quid in nobis operetur missio Spiritus Sancti.

1. **S**alvator namque noster natus est nobis, crucifixus & mortuus est pro nobis, ut morte sua mortem nostram destrueret. Et quia botrus carnis portatus fuerat ad torcular crucis, & expressione facta fluere coeperat mustum divinitatis: missus est Spiritus Sanctus, quo vasa cordium praeparerentur, & vinum novum in utres vivos poneretur: primum ut corda mundarentur, ne infusum pollueretur: & postea ligarentur, ne infusum amitteretur. Mundarentur à gaudio iniquitatis, ligarentur contra gaudium vanitatis. Non enim quod bonum est venire potuit, nisi prius recederet, quod malum est. Gaudium iniquitatis polluit, & gaudium vanitatis effundit. Gaudium iniquitatis reddit vas sordidum, & gaudium vanitatis facit rimosum.

2. Gau.

2. Gaudium iniquitatis est, cum peccatum diligitur: & Gaudium vanitatis est, cum transitoria amantur. Ejice ergo quod malum est, ut quod bonum est, percipere possis. Effunde amaritudinem, ut dulcedine impleri possis. Spiritus sanctus gaudium est & amor. Ejice spiritum diaboli & spiritum mundi hujus, ut accipias spiritum Dei. Spiritus diaboli operatur gaudium iniquitatis, & spiritus mundi gaudium vanitatis. En hæc gaudia mala sunt, quoniam alterum habet culpam, alterum occasionem culpæ. Veniet autem spiritus Dei, cum ejecti fuerint spiritus mali: & intrabit tabernaculum cordis, & operabitur gaudium bonum & amorem bonum: quo expellitur amor mundi, & amor peccati. Amor mundi allicit & decipit: amor peccati polluit, & ad mortem adducit. Amor Dei mentem illuminat, conscientiam mundat, animam lætificat, & Deum demonstrat.

CAPUT XXVIII.

De operatione ejus qui diligit Deum.

1. **I**N quo amor Dei est, semper cogitat quando ad Deum perveniat, quando mundum derelinquat, quando carnis corruptionem evadat, ut veram pacem inveniat: semper habet cor suum & desiderium in superna elevatum. Quando sedet, quando ambulet, quando requiescit, vel quando aliquid agit, cor a Deo non recedit. Omnes & amorem Dei exhortatur, omnibus amorem Dei commendat: & quam dulcis sit Dei amor, & quam

quam malus, & quam amarus sit amor sæculi, corde, ore, & opere omnibus demonstrat.

2. Deridet hujus sæculi gloriam, arguit solitudinem: & quam stultum sit, in iis quæ transeunt, fiduciam habere ostendit. Miratur cæcitatem hominum, qui hæc diligunt. Miratur etiam quomodo universa hæc transitoria & caduca omnes non derelinquunt. Omnibus existimat dulce, quod sibi sapit: omnibus placere, quod diligit: omnibus quidem esse manifestum, quod cognoscit. Frequenter Deum suum contemplatur, & in ejus contemplationem suaviter reficitur, tanto felicius: quanto frequentius, Dulce est enim semper ad considerandum, quod ad amandum & laudandum semper est suave.

C A P U T XXIX.

De vera cordis requie.

1. **R**Evera hæc est vera cordis requies, cum totum in amorem Dei per desiderium figitur. Nec quicquid aliud appetit, sed in eo quod tenet, felici quadam dulcedine delectatur, delectando jucundatur. Si vero vana aliqua cogitatione vel rerum occupatione inde aliquantulum abstractum fuerit, summa cum festinatione illuc redire festinat; exilium reputans alibi quam ibi moram facere. Nam sicut ullum est momentum, quo homo non fruatur vel utatur pietate divina; sic nullum debet esse momentum, quo cum præsentem non habeat in memoria.

2. Idcirco non levi crimine tenetur adstrictus, quisque in oratione cum Deo loquitur, & subito abstrahitur ab ejus conspectu, quasi ab oculis non videntis, nec audientis. Hoc autem fit, quando cogitationes suas malas & importunas sequitur: & aliquam vilissimam creaturam, ad quam mentis intuitus facilè distrahitur, ei præfert: illam videlicet in cogitatione sæpiùs revolendo vel cogitando quàm Deum, quem assidue debet recolere Creatorem, adorare Redemptorem, expectare Salvatorem, timere Judicem.

CAPUT XXX.

Quidquid mentis adspectum à Deo retrahit, omninò fugiendum est atque execrandum.

1. *Quisquis amas mundum, tibi prospice, quid sit eundum. Hæc via, qua vadis, via pessima, plenaque cladis.*

Fuge ergò, o homo, paululum occupationes tuas & absconde te modicum à tumultuosis cogitationibus tuis. Abjice nunc onerosas curas; postpone laboriosas dissensiones; vaca aliquantulum Deo & paululum requiesce in eo. Intra in cubiculum mentis tuæ; exclude omnia præter Deum, & quæ valent ad quærendum eum: & clauso ostio quære eum. Dicat tunc totum cor tuum Deo: Quæro vultum tuum, vultum tuum Domine requiro.

2. Eja nunc ergo Domine Deus meus, tu doce cor meum, ubi & quomodo te quærat, ubi & quomodo te inveniat. Domine,

mine, si hic non es, ubi te quæram absentem? Si autem ubique es, cur te non video præsentem? Sed certè habitas lucem inaccessibilem. Sed quomodo accedam ad lucem inaccessibilem? Aut quis me deducet & inducet in illam, ut videam te in illa? Deinde, quibus signis, qua facie te quæram? Nunquam te vidi, Domine Deus meus, nunquam novi faciem tuam. Quid faciet altissime Domine, quid faciet iste longinquus exul tuus? Quid faciet servus tuus anxius amore tui, & longè projectus à facie tua? En anhelat videre te, & nimis illi abest facies tua. Accedere ad te desiderat & inaccessibilis est habitatio tua. Invenire te cupit, & nescit locum tuum quærere: te affectat, & ignorat vultum tuum.

C A P U T XXXI.

Quod visio Dei perdita sit propter peccatum & miseria inventa sit.

I. **D**omine, Deus meus es tu & Dominus meus, & nunquam vidi te, tu me fecisti, & refecisti, & omnia bona tua mihi contulisti; & nondum vidi te, neque novi. Denique ad te videndum factus sum, & nondum feci id, propter quod factus sum. O misera sors hominis, cùm hoc perdidit, ad quod factus est! O dirus ac durus casus ille! Heu, quid perdidit, & quid invenit? Quid abscessit, & quid remansit? Perdidit beatitudinem, ad quam factus est: & invenit miseriam, ad quam factus non est. Abscessit sine quo nihil felix est: & remansit, quod per se non nisi miserum est. Manducabat
tunc

homo panem Angelorum, quem nunc esurit : manducat nunc panem dolorum, quem tunc nesciebat.

2. O tu Domine, usquequo oblivisceris in finem ? usquequo avertis faciem tuam à nobis ? Quando respicies & exaudies nos ? Quando illuminabis oculos nostros & ostendes nobis faciem tuam ? quando restitues te nobis ? Respice Domine & exaudi & illumina nos, & ostende nobis te ipsum. Restitue te nobis, ut bene sit nobis, sine quo tam male est nobis. Invita nos, adjuva nos, obsecro Domine. Amaricatum est cor meum sui desolatione. Indulcora illud tua consolatione, obsecro Domine. Esuriens coëpi quærere te, ne deserar jejunos à te. Famelicus accessi, ne recedam jejunos. Pauper veni ad divitem, miser ad misericordem, ne recedam vacuus & contemptus.

3. Domine incurvatus sum, & non possum nisi deorsum adspicere. Erige me, ut possim sursum videre vel intendere. Iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum, obvolverunt me, & sicut onus grave gravant me. Evolve me, & exonera me, ne urgeat super puteus os suum. Doce me quærere te, & ostende te quærenti ; quia nec quærere te possum, nisi doceas tu, nec invenire, nisi te ostendas. Quæram te desiderando, desiderem te quærendo, inveniam amando, amem inveniendo.

CAPUT XXXII.

De bonitate Dei.

1. **F**Ateor, Domine, & gratias ago, qui creasti me ad hanc imaginem tuam, ut tui memor, te cogitem, te amem. Sed sic est oblita corruptione vitiorum, sic est ofuscata fumo peccatorum, ut non possit facere, ad quod facta est, nisi tu renoves & reformes eam. Rogo Domine, qui das fidei intellectum, da mihi, ut quantum scis, expedite, intelligam; quia es, sicut credimus, & hoc es, quod credimus. Et quidem credimus te esse aliquid, quo nihil majus aut melius cogitari possit. Quid ergo es, Domine Deus. quo unum majus meliusve nihil valet cogitari, nisi id, quod summum bonum omnium, solum existens per seipsum omnia alia fecit ex nihilo? Quid ergo bonum deest summo bono, per quod omne bonum? Tu es itaque justus, verax, beatus; & quidquid aliud est, melius est esse quam non esse.

2. Verum malis, quomodo parcis, si es totus summe justus? An quia bonitas tua est incomprehensibilis? Latet hoc in luce inaccessibili, quam inhabitas. Verè in altissimo & secretissimo bonitatis tuæ profundo latet fons, unde manat fluvius misericordiæ tuæ. Nam, cum totus & summè justus sis, tamen idcirco etiam malis benignus es, quia totus & summè bonus es. Minus namque bonus esses, si nulli malo esses benignus. Melior est enim, qui & bonis simul & malis bonus est, quam qui bonis tantum bonus est. Et melior est, qui malis & parcendo & puniendo

niendo bonus est, quàm qui puniendo tantum. Ideò ergò misericors es, quia totus & summè bonus es.

C A P U T X X X I I I .

De delectabili fruitione Dei.

I. **O** Immenſa bonitas, quæ ſic omnem intellectum excedis: veniat ſuper me miſericordia illa, quæ de tanta opulentiâ procedit. Inſuat in me, quæ profluit de te. Parce per clementiam, ne ulciſcaris per juſtitiam. Excita te nunc anima mea, & erige totum intellectum tuum, quantum potes, quantum & quale ſit illud bonum, quod Deus eſt.

2. Si enim ſingulis bona delectabilia ſunt, cogita intentè, quàm delectabile ſit illud bonum, quod continet jucunditatem omnium bonorum: & non qualem in rebus creatis ſumus experti: ſed tanto differentem, quanto differt à creatura Creator. Si enim eſt bona vita creata, quàm bona eſt vita creatrix! Si jucunda eſt ſalus facta, quàm jucunda eſt ſalus, quæ fecit omnem ſalutem? Si amabilis eſt ſapientia in cogitatione rerum cognitarum, quam amabilis eſt ſapientia, quæ omnia fecit & condidit ex nihilo? Denique, ſimultæ & magnæ ſunt delectationes, in rebus delectabilibus, qualis & quanta eſt delectatio in eo, qui ipſa delectabilia fecit? O qui hoc bono fruetur, quid illi erit, quid illi non erit? Certe quicquid noluerit, non erit. Ibi quippe illi erunt bona animæ & corporis, qualia nec oculus

vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit.

C A P U T XXXIV.

Summum bonum appetendum est.

1. **C**Ur ergò per multa vagaris homuncio, quærendo bona animæ tuæ & corporis tui? Ama unum bonum, in quo sunt omnia bona, & sufficit. Desidera simplex bonum, quod est omne bonum, & satis est. Quid enim amas caro mea? Quid desideras anima mea? Ibi est, quicquid amas: Ibi est, quicquid desideras. Si delectat pulchritudo, fulgebunt justi sicut Sol: Si velocitas aut fortitudo, aut libertas corporis, cui nihil obistere poterit, erunt similes Angelis Dei; quia seminatur corpus animale, surget corpus spirituale; potestate utique, non natura.

2. Si elongatur salubris vita, ibi erit sana æternitas & æterna sanitas; quia justi in perpetuum vivent, & salus justorum à Domino. Si satietas, satiabuntur, cum apparuerit gloria Domini. Si ebrietas, inebriabuntur ab ubertate domus Dei. Si melodia, ibi Angeli concinent sine fine Deo. Si quælibet non immunda, sed munda voluptas, torrente voluptatis suæ potabit eos Dominus. Si sapientia, ipsa Dei sapientia ostendet eis seipsam sapientiam. Si amicitia, diligant Deum plus quam seipsos, & invicem tamquam seipsos; & Deus illos; plus quam seipsos; quia illi illum, & se invicem per illum; & ille se, & illos per seipsum. Si
con-

concordia, omnibus illis erit una voluntas; quia nulla illis erit, nisi Dei summa voluntas.

3. Si potestas, omnipotentes erunt suæ voluntatis, ut Deus suæ. Nam sicut Deus poterit, quod volet per seipsum: ita poterunt illi, quod volent per illum. Quia sicut illi non aliud volent, quàm ille volet, ita ille volet quicquid illi volent: & quod illi volent, non poterit non esse. Si honor & divitiæ; Deus servos suos bonos & fideles supra multa bona constituet: immò filii Dei & Dii vocabuntur; & erunt hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi. Si verò securitas certa; ita certi erunt, nunquam ullatenus illud bonum sibi defuturum, sicut certi erunt se non sua sponte illud amissuros, nec dilectorem Deum illud dilectoribus filiis invitis ablatum, nec aliquid Deo potentius, Deum & illos separaturum. Gaudium verò quale quantumve est, ubi tale ac tantum bonum est.

C A P U T XXXV.

De mutua charitate Sanctorum in cœlis.

1. **C**Or humanum, cor indigens, cor expertum ærumnas & misérias, imò obrutum miseriis, quantum gauderes, si in his omnibus abundares? Interroga ultima intima tua, si capere possent gaudium suum de tanta beatitudine sua. Sed certè, si quis alius, quem omninò sicut te ipsum amares, eandem beatitudinem haberet, duplicaretur gaudium tuum: quia non minùs gauderes pro eo, quam pro teipso. Si ve-

vò duo, vel tres vel multo plures idipsum haberent, tantumdem pro singulis quantum pro teipso gauderes, si singulos sicut teipsum amares. Ergò quid erit in illa perfecta charitate innumerabilium Angelorum & hominum, ubi nullus diligit alium minùs quàm seipsum? Non enim aliter gaudebit unusquisque pro singulis aliis, quàm pro seipso.

2. Si ergò cor hominis de tanto bono suo vix gaudium suum capiet, quomodo capax erit tot & tantorum gaudiorum? Et utique quoniam quantum quisque diligit aliquem, tantum de bono ejus gaudet; sicut in illa beata felicitate unusquisque sine comparatione plus amabit Deum, quàm se, & omnes alios secum: ita plus gaudebit absque æstimatione de felicitate Dei, quàm de sua, & omnium aliorum secum. Et si Deum sic diligent toto corde, tota mente, tota anima; ut tamen totum cor, tota mens, tota anima, non sufficiat dignitati dilectionis: profectò sic gaudebunt toto corde, tota mente, tota anima; ut tamen totum cor, tota mens, tota anima, non sufficiat plenitudini gaudii.

C A P U T XXXVI.

De pleno gaudio vitæ æternæ.

1. **D**Eus meus, & Dominus meus, spes mea,
& gaudium cordis mei; dic animæ meæ,
si hoc est gaudium, de quo nobis per Filium tu-
um

um dicis: Petite, & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Inveni namque gaudium quoddam plenum, & plusquam plenum. Pleno quippe corde, plena mente, plena anima, pleno toto homine, gaudio illo adhuc supra modum supererit gaudium. Non ergò totum illud gaudium intrabit in gaudentes: scilicet toti gaudentes intrabunt in gaudium Domini sui.

2. Dic Domine, dic servo tuo intus in corde meo, si hoc est gaudium, in quod intrabunt servi tui, qui intrabunt in gaudium Domini sui? Sed certè gaudium illud, quo gaudebunt electi tui, nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis adscendit. Nondum ergò cogitavi, aut dixi: Domine, quantum gaudebunt electi tui. Utique tantum gaudebunt, quantum amabunt: tantum amabunt, quantum te cognoscent, Domine. Et quantum amabunt? Certè nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis adscendit in hac vita, quantum te cognoscent & amabunt in illa vita.

3. Oro te Deus meus, ut cognoscam te, ut gaudeam de te. Etsi non possum in hac vita ad plenum, vel proficiam de die in diem, usque dum veniat illud ad plenum. Proficiat in me hic notitia tua, ut ibi fiat plena. Crescat in me hic amor tuus, ut ibi sit plenus; ut hic gaudium meum sit in ipso magnum, & ibi in te plenum. Deus verax, peto, ut accipiam, quod promittis, ut gaudium meum sit plenum. Meditetur

inde interim mens mea : loquatur inde lingua
mea : amet illud cor meum : fermocinetur os
meum. Esuriat illud anima mea : sitiat illud
caro mea : desideret illud tota substantia mea,
donec intrem in gaudium Domini mei,
ibi permanens per sæcula.

Manualis Finis.

B. AN-

B. A N S E L M I

Archi-Episcopi Cantuariensis.

MEDITATIONES

DE REDEMPTIONE

GENERIS HUMANI

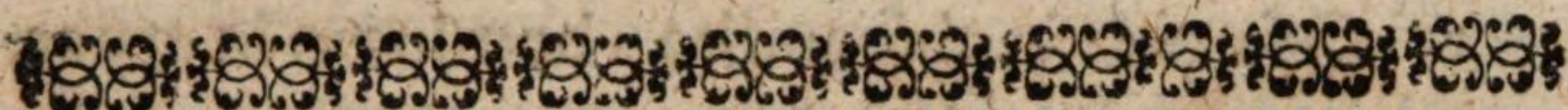
THE NEW YORK

LIBRARY

OF THE CITY OF NEW YORK

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

1215 AVENUE OF THE AMERICAS

C A P U T I.

Quid sit virtus Salvationis, & ubi.

I. **A** Nima Christiana, anima de gravi morte resuscitata, anima de misera servitute Christi sanguine redempta & liberata, excita mentem tuam, memento resurrectionis tuæ, recogita redemptionem & liberationem tuam. Retracta ubi & quæ sit virtus salvationis tuæ; versare in meditatione ejus: delectare in contemplatione ejus. Excute fastidium tuum: fac vim cordi tuo: intende in hoc mentem tuam. Gusta bonitatem Redemptoris tui, accendere in amorem Salvatoris tui. Mande favum verborum: fuge plusquam mellitum saporem: gluti salubrem dulcorem. Mande cogitando, fuge intelligendo, gluti amando & gaudendo. Lætare mandando, gratulare fugiendo, jucundare glutiendo.

2. Ubi ergò, & quæ est virtus, & fortitudo Salvatoris tui? Certè Christus te suscitavit: ille bonus Samaritanus te sanavit: ille bonus amicus anima sua te liberavit: Christus inquam. Ergo virtus salvationis tuæ, virtus est Christus. Ubi est virtus Christi? Utique cornua in manibus, ibi abscondita est fortitudo ejus. Cornua quidem in manibus ejus: quia brachiis crucis confixæ sunt manus ejus. Quæ autem fortitudo in tanta infirmitate? Quæ altitudo in tanta humilitate? Quid venerabile in tanto contemptu? sed certè ideò absconditum, quia in infirmitate: & ideò celatum, quia in humilitate: ideò occultum, quia in contemptu.

3. O fortitudo abscondita : hominem in cruce pendentem suspendere mortem æternam genus humanum prementem : hominem in ligno confixum defigere mundum perpetuæ morti affixum ! O celata potestas ! hominem damnatum cum latronibus , salvare homines damnatos cum dæmonibus : hominem in patibulo extensum , omnia trahere ad ipsum ! O virtus occulta : unam animam emissam in tormento , innumera- biles extrahere de inferno ; hominem mortem corporis suscipere , & mortem animarum per- imere !

C A P U T II.

Cur sit occulta & tamdiu dilatata.

1. **C**ur bone Domine , pie Redemptor , po- tens Salvator : cur tantam virtutem o- peruisti tanta humilitate ? An ut falleres diabo- lum , qui fallendo hominem dejecit de paradyso ? Sed utique veritas nullum fallit. Qui ignorat , qui non credidit veritatem , ipse se fallit. Qui videt veritatem , & odit , & contemnit , ipse se fallit. Veritas itaque nullum fallit. An ideò ut ipse diabolus se falleret ? Sed utique , sicut veritas nullum fallit , ita non intendit , ut ali- quis se fallat : quamvis dicatur facere , cùm per- mittit. Non enim assumpsisti hominem , ut te notum operires , sed ut ignotum aperires. Ve- rum Deum , verum hominem te dixisti , & ope- ribus ostendisti.

2. Res per se occultata fuit , non studio oc- culta : non sic est facta ut absconderetur , sed ut
suo

suo ordine perficeretur: nec ut aliquem deciperet, sed ut quemadmodum oportebat, fieret. Et sic dicitur occultata: non est aliud, quàm, non est omnibus revelata. Nam etsi veritas non omnibus se manifestat, nulli tamen se negat. Ergò Domine, nec ut falleres, nec ut aliquis se falleret, sic fecisti; sed ut faceres, quod & quomodo faciendum erat, per omnia in veritate perstitisti. Qui ergò se fefellit in tua veritate, non de te, sed de propria quæraturn falitate. An diabolus habebat aliquid justè adversus Deum, vel adversus hominem, propter quod Deus priùs deberet adversus eum pro homine hoc modo agere, quàm apertâ fortitudine: ut dum allectum illum hominem injustè occideret, justè potestatem, quam super injustos habebat, perderet.

3. Sed certè diabolo nec Deus debebat aliquid nisi poenam, nec homo nisi vincere. Ita ut quemadmodum ab illo se facilè permisit vinci peccando, ita illum vinceret usque ad difficultatem mortis justitiam integram servando. Sed & hoc non nisi Deo debebat homo. Nam non peccavit adversus diabolum, sed adversus Deum: nec homo diaboli erat, sed & homo, & diabolus Dei erant. Sed & quod diabolus vexabat hominem, non hoc faciebat zelo justitiæ, sed nequitiae: nec jubente Deo, sed permittente: non diaboli, sed Dei justitia exigente. Nihil ergò erat in diabolo, cur Deus adversus eum ad salvandum hominem, fortitudinem suam celare aut differre deberet.

CAPUT III.

Qua & cujus necessitate se sic humiliavit.

1. **A**N aliqua necessitas coëgit, ut altissimus sic se humiliaret, & omnipotens ad faciendum aliquid tantum laboraret? Sed omnis necessitas & impossibilitas ejus subjacet voluntati. Quippe quod vult, necesse est esse; & quod non vult, impossibile est esse: Solâ ergo voluntate. Et quoniam omnis ejus voluntas semper bona est, solâ fecit hoc voluntate. Non enim Deus egebat, ut hoc modo hominem salvum faceret: sed humana natura indigebat, ut hoc modo Domino Deo satisfaceret. Non egebat Deus ut tam laboriosa pateretur: sed indigebat homo, ut sic Deo reconciliaretur. Nec egebat Deus, ut sic humiliaretur: sed indigebat homo, ut sic de profundo inferni erueretur. Divina natura humiliari aut laborare non eguit, nec potuit: hæc omnia humanam naturam, ut ad hoc restitueretur, propter quod facta erat, necesse erat facere: sed nec illa, nec quicquid Deus non est, poterat ad hoc sufficere. Nam Homo, ad quod institutus est, non restituitur, si non ad similitudinem Angelorum, in quibus nullum est peccatum, provehitur.

2. Quod est impossibile fieri, nisi omni præcepta peccatorum remissione: quæ non fit, nisi præcedente integra satisfactione: quam satisfactionem talem oportet esse, ut peccator aut aliquis pro illo det aliquid Deo de suo, quod debitum non sit, quod superet omne, quod Deus non est. Si enim peccare est Deum exhonora-
re,

re, & hoc homo facere non deberet, etiamsi necesse esset, quicquid est, quod Deus non est, perire: Utique veritas immutabilis, & aperta ratio exigit, ut qui peccat, reddat aliquid Deo pro honore ablato majus, quam sit hoc, pro quo illum exhonorare non debuit. Quod quoniam humana natura sola non habebat, nec sine debita satisfactione reconciliari poterat: sic nec illa, ne quicquid Deus non est, ad hoc sufficeret.

3. Ne ergò justitia Dei in regno suo peccatum inordinatum relinqueret, subvenit bonitas Dei, & eam in suam personam assumpsit filius Dei; ut in ea persona esset homo Deus, qui haberet, quod superaret non solum omnem essentiam, quæ Deus non est, sed & omne debitum, quod solvere peccatores debent: & hoc cum nihil pro se deberet, solveret pro aliis; qui quod debebant reddere non habebant. Preciosior est namque vita hominibus illius, quam omne, quod Deus non est, & superat omne debitum, quod debent peccatores pro satisfactione. Si enim filii interfectio superat omnem multitudinem & magnitudinem peccatorum, quæ cogitari possunt extra personam Dei, palam est, quia vita ejus magis est bona, quam omnia peccata sint mala, quæ extra personam Dei sunt.

4. Hanc vitam, homo iste, cum ex debito mori non debebat, quoniam peccator non erat, sponte dedit de suo, ad honorem patris; cum eam sibi auferri propter justitiam permisit, ut exemplum hominibus aliis daret, justitiam Dei ab illis non esse deserendam propter mortem, quam

quam ex necessitate aliqua solvere debent ; cùm iste , qui eam non debebat , & servata justitia vitare posset , eam sibi illatam propter justitiam , spontè sustineret. Dedit itaque humana natura Deo in illo homine sponte , non ex debito , quod suum erat ; ut redimeret se in aliis , in quibus , quod ex debito exigebatur , reddere non haberet. In omnibus his divina natura non est humiliata , sed humana est exaltata , nec est illa imminuta , sed ista misericorditer est adjuta.

C A P U T IV.

Quomodo dicatur factus obediens , & hujuscemodi , cum sola libera voluntate hoc fecerit.

I. **N**Ec humana natura in isto homine passa est aliquid ulla necessitate , sed sola libera voluntate. Nec alicui violentiæ succubuit : sed spontanea voluntate , ad honorem Dei & utilitatem aliorum hominum , quæ illi mala voluntate sunt illata , laudabiliter & misericorditer sustinuit. Nec ulla cogente obedientia , sed potenti disponente sapientia. Non enim illi homini pater , ut moreretur , cogendo præcepit : sed ille , quod patri placitum & hominibus profuturum intellexit , hoc spontè fecit. Non enim ad hoc eum cogere potuit pater , quando ab eo exigere non debuit. Nec patri tantus honor potuit non placere , quem tam bona voluntate filius spontè obtulit. Sic itaque patri liberam obedientiam exhibuit , cùm hoc , quod patri placitum scivit , sponte facere voluit. Denique quoniam
am

am pater illi hanc voluntatem bonam dedit, quamvis liberam, non immeritò dicitur, quia eam velut præceptum patris accepit. Hoc itaque modo obediens fuit patri usque ad mortem. Et sicut mandatum dedit illi Pater, sic fecit: & calicem, quem dedit illi Pater, bibit.

2. Hæc est enim perfecta & liberrima humanæ naturæ obedientia, cùm voluntatem suam liberam spontè voluntati Dei subdit; & cum acceptam bonam voluntatem sine omni exactione spontanea libertate opere perficit. Sic homo ille redemit omnes alios, cùm hoc, quod sponte dedit Deo, computat pro debito: quod illi debebant. Quod precio non semel tantum à culpis homo redimitur, sed etiam, quoties cum digna pœnitentia redierit, recipitur. Quæ tamen pœnitentia peccati non promittitur. Quod quoniam in cruce factum est, per crucem noster Christus nos redemit. Qui ergò ad hanc gratiam volunt cum digno affectu accedere, salvantur. Qui verò illam contemnunt, quia debitum, quod debent, non reddunt, justè damnantur.

C A P U T V.

De meditatione circa hoc, & de quo gaudendum circa passionem Christi.

1. **E**Cce anima Christiana, hæc est virtus salvationis tuæ: hæc est causa libertatis tuæ: hoc est pretium redemptionis tuæ. Captiva eras, sed hoc modo es redempta. Ancilla eras, &

& sic es liberata. Sic es exul reducta, perdita restituta, & mortua resuscitata. Hoc mandat homo, hoc ruminet, hoc fugat, hoc glutiat cor tuum, cum ejusdem Redemptoris tui carnem & sanguinem accepit os tuum. Hoc fac in hac vita quotidianum panem & victum & viaticum tuum: quia per hoc, & non nisi per hoc, & tu manebis in Christo, & Christus in te; & futura vita erit plenum gaudium tuum.

2. Sed ô tu Domine, tu qui, ut ego viverem, mortem suscepisti: Quomodo lætabor de libertate mea, quæ non est nisi de vinculis tuis? Qualiter gratulabor de salute mea, cum non sit nisi de doloribus tuis? Quomodo gaudebo de vita mea, quæ non est nisi de morte tua? An gaudebo de his, quæ passus es; & de crudelitate illorum, qui ea tibi fecerunt? Quoniam nisi illi fecissent, tu passus non esses. Et, si tu passus non esses, hæc mea bona non essent. Aut si de illis dolebo; quomodo de istis, propter quæ illa fuerunt, & quæ non essent, nisi illa fuissent, gaudebo? Sed certe illorum nequitia nihil facere potuit, nisi quia tu sponte permisisti; nec tu passus esses, nisi quia pie voluisti. Illorum itaque debeo crudelitatem execrari, mortem & labores tuos compatiendo imitari: piam voluntatem tuam gratias agendo amare, ac sic secure de bonis mihi collatis exultare.

CAPUT VI.

De beneficiis homini à Christo exhibitis.

1. **E**rgo homuncio, illorum crudelitatem relinque Dei iudicio, & tracta de his, quæ debes salvatori tuo. Considera, quid tibi erat, & quid tibi factum sit; & pensa, qui hoc tibi fecit, quo amore dignus. Intuere necessitatem tuam, & benignitatem ejus, & vide, quas gratias reddas, & quantum debeas amoris ejus. In tenebris, in lubrico, in descensu subter irre-meabile chaos inferni eras immersus; & quasi plumbeum pondus, pendens à collo tuo te deorsum trahebat. Onus importabile desuper te premebat, hostes invisibiles te toto conatu impellebant. Sic eras sine omni auxilio, & nesciebas, quia sic conceptus & natus eras. O quid tibi tunc erat, & quo te ista rapiebant? Expavesce memorando; contremisce cogitando: O bone Domine Jesu Christe, sic posito, nec petenti, nec opinanti, ut Sol mihi: illuxisti, & quomodo etiam, ostendisti. Abjecisti plumbum, quod deorsum me trahebat: & removisti onus, quod desuper me premebat. Impellentes me repulisti, ac illis te pro me opposuisti.

2. Vocasti me nomine novo, quod mihi de tuo nomine dedisti, & incurvatum ad aspectum tuum erexi. dicens: Confide, ego te redemi; animam meam pro te dedi. Si adhæres mihi, & mala in quibus eras evades, & in profundum, quo properabas, non cades, sed perducam te ad regnum meum, & faciam te hæredem Dei, & cohæredem meum. Exinde accepisti me in
Q tuiti.

tuitionem tuam, ut nihil noceret animæ meæ contra voluntatem suam. Et ecce, licet adhuc non adhæserim tibi, sicut consuluisti, nondum tamen in infernum me cadere permisisti: sed adhuc exspectas, ut adhæream, & facias quod promissisti. Certe Domine sic eram, & hoc fecisti mihi. In tenebris eram, quia nihil nec me ipsum sciebam in lubrico: quia imbecillis & fragilis ad lapsum peccati, eram in descensu super chaos inferni. Quia in primis parentibus descendebam de iustitia ad iniustitiam, per quam descenditur ad infernum: & de beatitudine ad temporalem miseriam, de qua caditur ad æternam miseriam.

3. Pondus originalis peccati deorsum me trahabat: & onus importabile iudicii Dei me premebat: & inimici mei dæmones, ut me aliis peccatis damnabiliorem facerent, quantum in ipsis erat vehementer insistebant. Sic destituito omni auxilio, illuxisti mihi, & quomodo eram ostendisti. Quia & cum ego nondum hoc noscere poteram: alios qui pro me noscent, & postea me ipsum, antequam postulare, hæc omnia docuisti: plumbum trahens; & onus gravans, hostes impellentes rejecisti. Quia peccatum in quo natus & conceptus eram, & damnationem ejus, amovisti, & malignos spiritus ne vim animæ meæ facerent, prohibuisti. Christianum me fecisti vocari de nomine tuo, per quod & ego confiteor, & tu cognoscis me inter redemptos tuos, & erexisti & elevasti me ad notitiam & amorem tuum. Fecisti me confidere de salute animæ meæ, pro qua dedisti animam tuam: & mihi, si te sequerer, promissisti gloriam
am

am tuam. Et ecce, cum nondum sequar te, sicut consulisti, sed insuper multa peccata fecerim, quæ tu prohibuisti: adhuc expectas, ut te sequar, & dones quod tu promisti.

CAPUT VII.

De gratiis agendis super his.

1. **C**onsidera anima mea: Intendite omnia intima mea, quantum illi debeat substantia mea tota. Certe Domine, qui me fecisti, debeo amoris tuo meipsum totum: quia me redemisti, debeo meipsum totum: quia tantum promittis, debeo me ipsum totum: imo tantum debeo amoris tuo plus quam meipsum, quantum tu es major me, pro quo dedisti teipsum, & cui promittis teipsum. Fac (precor) Domine me gustare per amorem, quod gusto per cognitionem. Sentiam per affectum, quod sentio per intellectum. Pius debeo quam meipsum totum; nec plus habeo, nec hoc ipsum possum per me reddere totum. Trahe me Domine in amorem tuum, & hoc ipsum totum. Totum quod sum, tuum est conditione: fac totum tuum dilectione.

2. Ecce Domine coram te est cor meum: conatur, sed per se non potest. Factum, quod ipsum non potest, Admitte me intra cubiculum amoris tui, peto, quæro, pulso. Qui me facis petere, fac & accipere: Das quærere, da invenire: Doces pulsare, aperi pulsanti. Cui das, si negas petenti? Quis invenit, si quærens frustratur? Cui aperis, si pulsanti claudis? Quid das non oranti, si amorem tuum negas oranti.

ranti ? A te habeo desiderare , à te habeam impetrare. Adhære illi, adhære importune, anima mea. Bone Domine, pie Domine, ne rejicias eam : fame amoris tui languet ; refocilla eam : satiet eam dilectio tua , impinguet eam affectus tuus , impleat eam amor tuus , occupet me totum , & possideat me totum ; quia es tu cum Patre & Spiritu sancto Deus solus benedictus in sæcula sæculorum , Amen.

B. AN-

B. A N S E L M I

Archi - Episcopi Cantuariensis

MEDITATIONUM

LIBER II.

B. A. N. S. E. L. M. I.

Arch. Epilopi. Conuentionis

MEDITATIONUM

L. I. B. E. R. II.

CAPUT I.

Quænam à Deo oranda.

I. **D**omine Deus meus, da cordi meo te desiderare, desiderando quærere, quærendo invenire, inveniendo amare, amando mala mea redimere, redempta non iterare. Da Domine Deus cordi meo pœnitentiæ compunctionem, & spiritui contritionem, oculis lachrymarum fontem, manibus eleemosynæ largitatem. Rex meus, extingue in me desideria carnis, & accende vim tui amoris. Redemptor meus, expelle à me spiritum superbiæ, & concede mihi propitius thesaurum humilitatis tuæ. Salvator meus, amove à me furorem iræ; & indulge mihi sensum patientiæ. Creator meus, evelle a me animi rancorem, & largire mihi mentis dulcedinem. Da Pater clementissime, solidam mihi fidem, spem congruam, charitatem perfectam.

2. Rector meus, averte à me animi vanitatem, mentis inconstantiam, cordis vagationem, oris scurrilitatem, oculorum elationem, ventris ingluviem, opprobria proximorum, scelera detractionum, curiositatis pruriginem, divitiarum cupiditatem, potentatuum rapinam, inanis gloriæ appetitum, hypocrisis malum, adulationis venenum: contemptum inopum, oppressionem debiliū, avaritiæ ardorem, invidiæ rubiginem, blasphemix morem. Reseca in me temeritatem, meorum factorum iniquam

pertinaciam, inquietudinem, otiositatem, somnolentiam, pigritiam, mentis hebetudinem, cordis cæcitatem, sensus obstinationem, morum truculentiam, boni inobedientiam, consilii repugnationem, linguæ effrenationem; pauperum prædam, impotentum violentiam, innocentum calumniam, subditorum negligentiam, circa subditos severitatem, adversus domesticos impietatem, erga proximos duritiam.

3. Deus meus, misericordia mea, oro te per dilectum filium tuum, da mihi opera misericordiæ, pietatis studia: compati afflictis, subvenire egenis, succurrere miseris: consulere erroneis, consolari mœstos, relevare oppressos, pauperes recreare, flebiles refovere, demittere debitoribus, parcere in me peccantibus, odientes me diligere, pro malis bona reddere, neminem despiciere sed honorare: bonos imitari, malos cavere, virtutes amplecti, vitia rejicere: in adversis patientiam, custodiam oris, & ostium circumstantiæ labiis meis; terrena calcare, cœlestia sitire.

C A P U T II.

Dei misericordiæ & bonitatis ad nostram indignitatem applicatio.

1. **E**Cce plasmator meus, multa rogavi, cum nec pauca promerui. Fateor, heu fateor, non solum quæ postulo non debentur bona, sed multa mihi debentur & exquisita supplicia. Animant me publicani meretrices, & latrones, qui à faucibus hostis momentaneè eruti, sinu recipiuntur pastoris.

floris. Tu enim omnium factor Deus, licet in cunctis tuis sis mirabilis operibus, mirabilior tamen in visceribus crederis pietatis. Unde tumet per quendam tuum dixisti: Miserationes ejus super omnia opera ejus. Et quasi de singulo loquens de universo populo tuo dixisti confidenter: Misericordiam meam non dispergam ab eo. Nullum enim spernis, nullum abjicis, nullum perhorrescis, nisi qui te forte tamen exhorruerit. Ergo non modo non iratus percutis: sed te irritantibus dona, si quæsierint, tribuis, Deus meus, cornu salutis meæ, & susceptor meus.

2. Ego infelix te irritavi, ego malum coram te feci, furorem tuum provocavi, iram promerui: peccavi, & passus es: deliqui, & adhuc sustines. Si poenitet, parcis: si revertor, suscipis: insuper dum differo, præstolaris. Revocas errantem, invitas repugnantem, excitas torpentem, amplecteris redeuntem, doces ignorantem, incoerentem mulces, a ruina suscitans, post lapsum reparas, petenti largiris, quærenti inveniris, pulsanti aperis. Ecce Domine Deus salutis meæ: quid opponam nescio: quid respondeam, ignoro: nullum confugium, nullum à te patet latibulum. Ostendisti bene vivendi viam, dedisti gradiendi scientiam, minatus es mihi gehennam, & pollicitus es paradisi gloriam. Nunc pater misericordiarum & totius consolationis, confige timore tuo carnes meas, quatenus quæminaris, metuendo evadam: & redde mihi propitius lætitiā salutaris tui, ut quæ spondes, diligendo participem. Fortitudo mea Domine, firmamen-

tum meum ; & refugium meum , & liberator meus : suggere quid de te cogitem : doce quibus sermonibus invocem , & quibus operibus te placem.

3. Scio namque , scio unum quo placaris , & aliud quod non spernis. Est utique spiritus contritus tibi sacrificium , & acceptas cor contritum & humiliatum. His me, Deus meus, adiutor meus , dita muneribus. His contra inimicum muni protectionibus ; hoc de flammis vitiorum præsta refugium : hoc à desideriorum passionibus pande pius refugium. Fac Domine virtus salutis meæ , ne sim in eorum ordine , qui credunt prospero tempore , & recedunt temptationis tempore. Obumbra caput meum in die belli : esto spes mea in die afflictionis meæ , & salus in tempore tribulationis meæ.

C A P U T III.

Indignitatis nostræ exaggeratio.

1. **E**Cce Deus illuminatio mea , & salus mea : rogavi quibus egeo : intimavi quæ timeo : sed remordet me conscientia , reprehendunt me cordis secreta : & quod amor ministrat , timor dissipat : zelus incitat , metus increpat actæ vitæ formidinem : sed tua ingerit pietas fiduciam. Tua horattur benignitas , mea dehortatur malignitas : & ut verius fatear , occurrunt memoriæ phantasmata peccatorum , quæ reverberant aciem vel audaciam præsumptuum animorum. Cum enim odio quis dignus fit , qua fronte gratiam requirit ? Cum poena debetur , qua temeritare glo-

gloria poscitur; Lacescit judicem, qui postposita satisfactione delicti, præmiis quærit honorari. Regi insultat obnoxius supplicio, qui flagitat donari indebito præmio. Et dilecti patris affectum stultus exacerbat filius: qui post illatas contumelias, ante pœnitudinem hæreditatis usurpat celsitudinem. Quod, mi pater, me egisse recolo: merui mortem, & vitam peto: commovi regem meum, cujus impudens nunc invo-co auxilium: contempsi judicium judicis, quem temere postulo adiutorem: insolens renui audire patrem, quem demum præsumo habere tuto-rem.

2. Heu mihi, quam sero veni. Heu, heu, quam tarde festino. Heu, quia curro post vulnera, dedignatus incolumus præcavere jacula. Neglexi prospicere tela, modo sollicitor de morte vicina. Vulnera vulneribus infixi, quia scelera sceleribus addere non timui. Recenti tabe cicatrices respersi, quia prisca flagitia modernis iniquationibus reciprocavi: & quæ divina solidaverat gratia vel medicina, mea dissolvit prurigo phrenetica. Cutis, quæ superducta vulneribus morbum celaverat, sanie erumpente putruit: quia iterata iniquitas concessam misericordiam exinanivit. Novi quippe scriptum: In quacunque re justus peccaverit, omnes justitiæ ejus in oblivione erunt. Si justitia aboletur justæ mentis, quanto magis peccatoris, in idipsum ruentis? Quoties ut canis redii ad vomitum & ut sus petii volutabrum? Fateri mihi itaque & recordari impossibile est, quot mortalium homines peccare ignorantes docui, nolentibus delinquere persuasi, resistentes coëgi, volentibus con-

consensi, quot sane gaudentes in laqueum duxi, viam quærentibus foveam retexi, mala patrare non horrui, donorum Dei oblivisci non merui

3. Sed tu iuste iudex, signasti quas in sacculo pecuniam peccata mea, tu observasti omnes semitas meas, & cunctos gressus meos dinumerasti. Tacuisti semper, siluisti, patiens fuisti. Væ mihi, demum loqueris, quasi parturiens. Deus deorum, Domine præstabilis super nequitiam, novi quia manifestus venies, novi quia non semper silebis: cum in conspectu tuo ignis exardescet, & in circuitu tuo tempestas ingruerit valida: cum advocaveris cælum de sursum, & terram discernere populum tuum. Ecce tot millibus populorum nudabuntur omnes iniquitates meæ. Tot agminibus patebunt scelera mea, non solum actuum, sed etiam cogitationum, simulque locutionum. Tot iudicibus inops adstabo, quotquot me præcesserunt in bono opere. Tot arguentibus confundar, quotquot mihi præbuerunt sancta vivendi exempla. Tot vincar testibus, quot me monuerunt proficuis sermonibus, seseque imitandos iustis mihi dederunt sermonibus.

C A P U T IV.

Quum in nostra indignitate nihil aliud quam desperatio inveniatur, Dei hic summa bonitas atque dulcedo prædicatur.

1. **D**omine mi Deus, non suppetit quod dicam; non occurrit quod respondeam: Et ecce jam illi intersum discrimini: urget me con-

conscientia : cruciant cordis arcana : coarctat avaritia, accusat superbia, consumit invidia, inflammat concupiscentia, incessat luxuria, de-honestat gula, confutat ebrietas, detractio lacerat, ambitio supplantat, rapacitas objurgat, discordia dissipat, ira perturbat; levitas dejicit, torpor opprimit, hypocrisis fallit, adulatio frangit, favor extollit, calumnia pungit. Ecce liberator meus de gentibus iracundis. Ecce cum quibus vixi à die nativitatis meæ, quibus studui, quibus fidem servavi, ipsa me studia quæ dilexeram damnant, quæ laudaveram vituperant. Hi sunt quibus acquievi amici, quibus parvi magistri, quibus servivi domini, consules quibus credidi, cives quibus cohabitavi; domestici quibus consenui.

2. Heu mihi, Rex meus, & Deus meus, quia incolatus meus prolongatus est. Væ mihi, illuminatio mea, quia habitavi cum habitantibus Cedar. Et cum sanctus dixerit, Multum, quanto magis ego infelix dicere possum. Nimis incola fuit anima mea! Firmamentum meum, non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Spes mea, non est in filiis hominum, quem si remota pietate judicaveris, justum vix invenies: & nisi præveneris miserando impium, non erit quem glorifices pium. Credo namque, salus mea, quod audivi, quomodo benignitas tua ad pœnitentiam me adducit. Turris fortitudinis, sonuerunt nectarea mihi labia tua. Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum. Enim vero quia instruxisti me, tantaque propitius institutione formasti, totis medullis cordis, toto annisu mentis, te omnipo-
tens

tens pater cum dulcissimo puero, teque dulcissima proles cum serenissimo invoco paraceto. Trahe me, quatenus post te currere in odorem unguentorum tuorum delector.

3. Quam magna, Domine Deus meus, multitudo dulcedinis tuæ, quam abscondisti timen-
tibus te! Abscondisti quia conservasti, non quia abscondisti, abstulisti cum eam magis multiplicasti. Solet aliquando, quod absconditur, diligentius investigari, & inventum arctius amari. Dilata in te non minuuntur sed magis crescunt desideria. Non est ergo tuus amor transitorius, sed æternus. Qui te diligunt, non te perescunt, sed fervescunt. Non est tuus amor otiosus: memoria tua super mel dulcis: meditatio de te, plusquam cibus suavis. De te loqui, plena est refectio: te nosse, perfecta consolatio: tibi adhærere, vita æterna: à te separari, mors perpetua. Fons vivus his, qui te sitiunt; esca indeficiens, qui te esuriunt. Gloria te quærentibus, gaudium invenientibus. Odor tuus suscitatur mortuos, respectus curatur ægrotos; lux tua omnem fugat caliginem, visitatio tua cunctam repellit tristitiam. Nullus apud te mœror, procul à te omnis dolor; nulla tecum mœstitia, nulla indigentia, nulla, ubi es, necessitas: nullius boni est difficultas: nunquam ibi tenebræ, nec terror nominatur gehennæ; nullius noctis tetra cæcitas, nec tumultus improbitas. Nunquam famis sitisque inopia, frigoris nec æstus circa te moratur penuria; non invaliditudo corporis prorsus, nec corruptio mentis; non zelus, neque contentio, nec omnino ambitio. Illi nè abest sollicitudo, finis & cura mortis, labor senectutis,

tis, languor ægritudinis: ibi nescitur passio aëris, & varietas temporis. Hæc est enim magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te, sed perfecisti sperantibus in te.

CAPUT V.

Quomodo nos Deus ad perseveranter quærendum occultorum suorum iudiciorum dulcedinem incitet

1. **O** Quam bona absconditio, qua efficitur perfectio. Non enim hæc absconditio æstimatur perditio, sed magis conversatio, qua fit perfectio. O gloriose Rex quam vera sunt tua iudicia, justificata in semetipsa; vere desiderabilia super aurum & lapidem preciosum multum, utique & dulciora super mel & favum. O vita mea Deus meus, rogo te per nomen Redemptoris mei, dilecti filii tui, largire propitius; ut custodiam ea. Cognovi namque, quia in custodiendis illis retributio multa. Gloria mea Deus, abscondis thesaurum tuum, ut incites cupidum; recondis margaritam, ut augeas quærentibus amorem: differs dare, ut doceas petere: ut facias perseverantem. Postremo incipientibus quærere promittis, ut non nisi vere perseverantibus salutem tribuas; quod plane indicat illa flebilis, quæ tuum in sepulchro natum Christum, inter mortuos quærebat vivum, durantibus adhuc tenebris, quam accenderas ut quæreret, te quærenti disparebas ut perseveraret; perseveravit sperans, & speravit perseverans:

rans : & quia in spe perseveravit, videre te meruit, beata visio, & plena exultatio.

2. O summum gaudium ; & consummatum desiderium, desiderabilis vultus, jucundus aspectus. O spes & felix perseverantia : nisi enim speraret, non perseveraret, spei fructum non perciperet. Sic enim Deus meus, misericordia mea, absconderis timentibus te, ut inveniaris sperantibus in te : sic elongaris quærentibus, ut appropinques perseverantibus. Qui elongant se à te, peribunt : qui autem expectant te, non confundentur. Qui timent te, sperent in te : quoniam protector & adiutor eorum es. Per timorem venit ad mortem. Timendus es ut Dominus : amandus, ut pater. Timor tuus sanctus permanet : quia sanctos permanere facit, quos possidet. Nihil deest timentite : quia oculi tui super eos, & aures tuæ in preces eorum. Misericordia mea & refugium meum, susceptor meus, & liberator meus : sic timorem adhibe mihi ut amorem subinteras, sic irroga metum, ut tui augeas desiderium : sicque me participem timentium te, ut & custodientium mandata tua, facias, ut per timoris servitutem ad amoris pertingere merear gratiam.

3. Invoco te Deus meus, invoco te ; quia prope es omnibus invocantibus te, sed invocantibus in veritate, tu enim veritas es. Da mihi, quæso, clementiam tuam sancta veritas invocare ; quia quomodo hoc fieri oporteat, nescio : sed doceri à te, beata veritas, humiliter imploro. Abs te sapere, desipere est ; te verò nosse, perfectum est scire. Erudi me ; ô divina

na sapientia, & doce me legem tuam. Credo sane quia quem tu erudieris beatus est, & de lege tua docueris eum. Desidero invocare te, quod quæro ut fiat in veritate. Quid est invocare in veritate veritatem, nisi in Filio Patrem? Ergo sancte Pater, sermo tuus veritas est; principium verborum tuorum veritas. Hoc quippe est verborum tuorum principium, quod in principio erat Verbum. In ipso principio te summum adoro principium. In ipso veritatis Verbo, te perfecta invoco veritas: quod in ipsa tandem dirigas me, & doceas in veritate. Quid enim dulcius, quam genitorem in nomine unigeniti exorare; Patrem recordatione filii ad pietatem flectere? Regem charissimæ prolis denotatione mitigare? Sic rei solent carceribus eripi: sic mancipati vinculis liberari; sic tristem capitis excipientes sententiam, non solum vitam sed insuper nancisci insolitam gratiam, dummodo iratis patribus dilectæ prolis intimaverint charitatem. Sic delinquentes servuli evadunt supplicia dominorum, dum pro eis intervenit dulcedo filiorum. Sic te pater omnipotens per omnipotentis filii tui postulo charitatem: educ de carcere animam meam ad confitendum nomini tuo: libera me a vinculis peccatorum, per coæternum tibi unicum natum: meque, cui propria merita lethalem minantur sententiam, preciosæ, ad dexteram tuam confedentis prolis interpellatione restaura placatus ad vitam.

CAPUT VI.

De vero intercessore, atque instituti hujus
dispositore.

1. **Q**uem alium enim dirigam intercessorem pro
me tibi, nescio nisi hunc, qui est pro peccatis
nostris propitiatio: qui sedet ad dexteram tuam,
qui etiam in communi sibi gloria pietatem tuam
interpellat pro nobis. Ecce advocatus meus a-
pud te Deum & patrem. Ecce Pontifex sum-
mus, qui non eget alieno expiari sanguine, quia
proprio fulget perfusus cruore. Ecce hostia san-
cta, beneplacens & perfecta, in odorem suavitatis
& oblata & accepta. Ecce agnus sine macula,
qui coram se tondentibus obmutuit: qui plagis
cæsus, lputis illitus, probris affectus, os suum
non aperuit; En qui peccatum non fecit, pec-
cata nostra pertulit, & languores nostros suo li-
vore sanavit. Adspice, pie Pater, piissimum
filium tuum, pro me tam impio passum. Re-
spice, Pater clementissime, eum qui patitur: &
reminiscere benignus, pro quo patitur.

2. Nonne hic est ille innocens, mi Domine,
quem ut servum redimeres, filium tradidisti?
Nunquid non auctor vitæ hic est, qui ut ovis ad
occisionem ductus, tibi que obediens usque ad
mortem factus, atrocis non timuit necis subire
genus? Recole totius salutis dispositor, quia
hic ipse est, quem etsi ex tua virtute genuisti,
meæ tamen infirmitatis participem fieri voluisti.
Vere hæc est tua Deitas, quæ meam induta na-
turam, crucis adscendit patibulum, assumpta-
que-

que carne, triste tulit supplicium. Reduc, Deus meus, oculos majestatis super opus ineffabilis pietatis; intueri dilectum natum toto corpore extensum: cerne manus innocuas, pro manentes sanguine: & remitte placatus scelera, quæ patrauerunt manus meæ. Considera inermelatus, crudeli fossus cuspide, & renova me sacrosancto fonte illo, quem inde fluxisse credo. Vide immaculata vestigia, quæ non steterunt in via peccatorum, sed semper ambulaverunt in lege tua, diris confixa clavis, & perfice gressus meos in semitis tuis. Fac me odio habere omnem viam iniquitatis; viam iniquitatis amove à me, facque me propitius viam veritatis eligere.

3. Oro te rex sæculorum per hunc redemptorem meum, fac me currere viam mandatorum tuorum; ut ei valeam spiritu uniri, qui non horruit mea carne vestiri. Nunquid non attendis, pie Pater, adolescentis filii charissimum caput, nivea cervice deflexa pretiosa resolutum in morte? Adspice mitissime conditor dilectæ sobolis humanitatem, & miserere super infirmi palmaris debilitatem. Candet nudatum pectus, rubet cruentum latus, tensa arent viscera, decora languent lumina, regia pallent ora; proceræ rigent brachia: pendent crura marmorea, rigat terebratos pedes sancti sanguinis unda. Specta, gloriose genitor, gratissimæ prolis lacerata membra: & memorare benignus, quæ mea substantia. Conspice Dei hominis pœnam, & releva conditi hominis miseriam. Vide redemptoris supplicium, & remitte redempti delictum. Hic est, Domine mi, quem propter

peccata populi tui percussisti, licet ipse sit dilectus, in quo tibi benè complacuiisti. Hic est ille innocens, in quo dolus inventus non est, & tamen cum iniquis deputatus est.

CAPUT VII.

Redemptoris innocentis, & perdit innocentis, inter se comparatio; ac huius renovatio.

I. **Q**uid commisisti dulcissime puer, ut sic iudicareris? Quid commisisti amantissime juvenis, ut sic tractareris? Quod scelus tuum, quæ noxa tua, quæ causa mortis, quæ occasio tuæ damnationis? Ego enim sum tui plaga doloris, tuæ culpa occisionis. Ego tuæ livor passionis, tui cruciatus labor. Ego tuæ mortis meritum, tuæ vindictæ flagitium. O mirabilis censuræ conditio, & ineffabilis mysterii dispositio! peccat iniquus, & punitur justus: delinquit reus, & vapulat innocens: offendit impius, damnatur pius: quod meretur malus, patitur bonus: quod perpetrat servus, exsolvit Dominus: quod committit homo, sustinet Deus. Quoniam te Dei, quo tua descendit humilitas? quo tua deflagravit charitas? quo processit pietas? quo excrevit benignitas? quo tuus attigit amor? quo pervenit compassio? Ego enim iniquè egi, tu poenâ mulctaris: ego facinus admisi, tu ultione plecteris: ego crimen edidi, tu torturæ subjiceris: ego superbivi, tu humiliaris: ego tumui, tu attenuaris: ego inobediens extiti, tu obediens Patri scelus inobedientiæ luis: ego gulæ parui,
tu

tu inediâ afficeris : me ad illicitum rapuit concupiscentia ardorem , te perfecta charitas ducit ad crucem. Ego præsumpsi vetitum , tu subiisti eculeum : ego delector cibo , tu laboras in patibulo : ego fruor deliciis. tu laniaris clavis : ego pomi dulcedinem , tu fellis gustas amaritudinem. Mihi reo ridens congaudet Eva , tibi piè plorans compatitur Maria. Ecce Rex gloriose , ecce impietas mea , & claret pietas tua : en mea iustitia , & tua liquet iustitia.

2. Quid Deus meus , & Rex meus ? Quid retribuam tibi pro omnibus , quæ tribuisti mihi ? Non enim inveniri potest in corde hominis , quod condignè talibus referatur præmiis ? Nunquid potest sagacitas machinari humana , cui comparetur miseratio divina ? Nec est creaturæ moli-ri officium , quo justè creatoris recompenset præsidium. Est autem nate Dei in hac tua admirabili dispositione , cui mea fragilitas in aliquo sup-peditet , si tua visitatione compuncta mens carnem suam crucifigat cum vitiis & concupiscentiis. Et hoc à te conceditur , quasi jam tibi incipit compati vel vivere , quia & tu pro peccatoribus dignatus es mori : sicque per interiorem victoriam hac duce armabitur ad exteriorem palmam : qua deficta persecutione spirituali non vereatur pro amore tuo subjici gladio materiali. Ita exiguitas conditionis , si tuæ complaceat pietati , magnitudini valebit pro viribus respondere conditoris. Et hoc cœlestis medicinæ , bone Jesu , hoc tui antidotum amoris.

3. Ore te per antiquas misericordias tuas , infunde visceribus meis , ut rejecta vipereæ cogi-

tationis labe, reintegret me incolumitati pristinae: quo gustato nectare tuae suavitatis, faciat me illecebrosa mundi prospera toto affectu despiciere, & nulla ejus adversa pro te formidare: memorque perpetuae nobilitatis semper fastidiam ventos hujus transitorii timoris. Nihil quaeso sine te mihi dulcescat, nihil complaceat, nihil preciosum, nihil praeter te arrideat speciosum. Vilescant obsecro abs te mihi omnia, sordescant universa. Quod tibi adversum est, mihi molestum sit: & beneplacitum tuum sit mihi indeficiens desiderium: tædeat me gaudere sine te, & delectet me tristari pro te. Sit mihi nomen tuum refocillatio, & memoria tua mea consolatio. Fiant mihi lachrymae meae panes die ac nocte, tuas investigando justificationes. Sit bonum mihi lex oris tui, super millia auri & argenti. Sit obedire mihi amabile, resistere execrabile. Rogo te, spes mea, per omnes pietates tuas, ut propitieris omnibus iniquitatibus meis. Adaperi aures meas mandatis tuis, & ne declines, flagito per nomen sanctum tuum, in verba malitiae cor meum, ad excusandas excusationes in peccatis. Peto etiam per admirabilem humilitatem tuam, non veniat mihi pes superbiae, & manus peccatoris non moveat me.

C A P U T VIII.

Qualiter sese creatura renovata patri coelesti in sacrificium totam offerat, eique ad serviendum cupiat consecratam.

1. **E**Cce omnipotens Deus Pater, Domine mi, dispone benignus, quo mihi miserearis: quo.

quomodo quicquid pretiosius inveni, devotè tibi obtuli : quicquid carius reperi, suppliciter præsentavi. Mihi nihil reliqui, quin tuæ exposuerim majestati : nihil jam superest, quod adjiciam, quia totam tibi delegavi spem meam. Dixi tibi advocatum meum, tuum dilectum Filium; misi gloriosam progeniem inter me & te mediatorem. Misi inquam intercessorem, per quem confido veniam. Misi verbis, quia pro meis dixi missum factis. Enumeravi sanctissimæ tibi sobolis mortem, quam pro me fuisse credo perpeßam. Credo à te missam Deitatem, nostram suscepisse humanitatem : in qua dignum duxit, vincula, alapas, sputa, irrisionesque perferre nec non crucem clavosque suscipere. Hanc olim infantiaë vagitibus demolitam, pueritiaë pannis adstrictam, sudoribus vexatam, jejuniis maceratam, vigiliis afflictam, itineribus fessam, post affectam flagris, laceratam suppliciis, deputatam cum mortuis, ditatam vera gloria resurrectionis, cælorum gaudiis induxit, & in dextera tuæ celsitudinis collocavit. Tu placatio mea & propitiatio mea. Hic intende pius, quem genueris filium, & quem redemeris servum. Hic adspice factorem, & ne despicias facturam. Amplectere seriùs pastorem, & recipe misericors allatam propriis humeris ovem.

2. Hic ipse est fidelissimus pastor ille, qui dudum errabundam ovem per abrupta montium, præcipitia vallium, multis variisque quæsierat laboribus. Qui jam morienti, jam per longa exilia deficienti, tandem inventa gaudens, se supponit, & miro sibi adnifu charitatis innixam, de

confusionis abyſſo levavit; piisque conſtrictam complexibus, ad nonaginta novem, unam, quæ perierat, deportavit ovem. Ecce Domine mi, Rex omnipotens Deus, ecce Paſtor bonus refert tibi ovem, quam commiſiſti ei. Suscepit te diſponente ad ſalvandum hominem, quem tibi reſtituit omni labe immunem. Ecce tibi tuum chariſſimus plasma filius reconciliat, quod á te procul deviaverat. En gregi tuo mitis paſtor reformat, quod prædo violentus abegerat. Reddis tuis conſpectibus ſervum, quem ſua propria fecerat conſcientia fugitivum; ut qui per ſe poenam meruit, per factorem mundi mereatur veniam: quique pro culpis ſuis ſperabat gehennam, tanto duce jam confidat revocari ad patriam. Potui per me te ſancte Pater offendere, ſed non potui per me te mihi placare. Factus eſt adjutor meus tuus dilectus filius, meam participans humanitatem, ut curaret infirmitatem; quatenus undè culpam emiſerat offenſionis, inde tibi immolaret ſacrificium laudis, meque per hoc tuæ redderet pietati placabilem: quo ſedens ad dexteram tuam, ſemper me ſubſtantiaæ oſtenderet eſſe conſortem. Ecce ſpes mea, ecce tota fiducia.

3. Si me pro mea, ut dignum eſt, deſpicias iniquitate, respice ſaltem miſertus in me pro dilectæ ſobolis charitate: in filio attende, quid propitieris in ſervo. Vide carnis ſacramentum, & carnis remitte reatum. Recole, quod bonus perpeſſus eſt filius: & oblivifcere, quod malus operatus eſt ſervus. Quoties beatæ prolis tibi laucia patent vulnera, deliteſcant obſecro vulnera,

nera,

nera mea. Quoties rubet pretiosus sanguis pio de latere, deleantur supplicio tabes meae pollutionis. Et quia te caro laceffivit ad iram, caro te inflectat, precor, ad misericordiam: ut sicut caro seduxit ad culpam, caro deducat ad veniam. Multum quidem est, quod mea mereatur impietas: longè autem majus est, quod Redemptoris mei possit pietas: Magna enim est mea injustitia, multò verò major est Redemptoris mei justitia. Quantò enim superior est Deus homine, tantò mea malitia est inferior bonitate ejus, ut qualitate, ita etiam quantitate. Quid enim delinquere posset homo, quod non Dei filius redimeret, factus homo? quæ tantum superbia tumeret, quam non tanta humilitas sterneret? Quidnam esset mortis imperium, quòd nati Dei non destrueret crucis supplicium? Nimirum Deus meus, si æqual lance iniquitas peccantis hominis & redimentis gratia librentur authoris: non tantum oriens distat ab occidente, seu inferior separatur infernus à summo cœli cardine: quantum pietas Redemptoris superat malitiam peccatoris.

4. Jam lucis optime creator, jam culpis ignosce meis, pro dilecti Filii tui laboribus immensis. Jam quæso, ejus pietati mea impietas, ejus modestiæ mea perversitas, & mansuetudini doneatur ferocitas. Jam sua humilitas meam superbiam; patientia ejus meam impatientiam; benignitas duritiam: obedientia inobedientiam: tranquillitas inquietudinem; dulcedo amaritudinem; suavitas iram, charitas lucrifaciat crudelem obstinationem. Jam divini amor numi-

nis Patris omnipotentis , prolisque beatissimæ sancta communicatio , paraclete sancte Spiritus , moerentium clementissima consolatio , Spiritus alme , jam cordis mei penetrabilibus potenti illabere virtute : & tenebrosa quæque neglecta lucis latibula , luminis corusci fulgore , pius inhabitator lætifica : tuique roris abundantia , longè ariditatis marcescentia , squalore , visitando fœcunda. Saucia interioris hominis arcana tui amoris jaculo : & tepentis jecoris medullas flammis salutaribus penetrando succende : sanctique fervoris igne illustrando , mentis & corporis universa depasce : pota ex tuæ voluptatis torrente , ut jam nihil mundanorum degustare libeat venenatæ dulcedinis. Judica me , & discerne de gente non sancta causam meam. Doce me , quia Deus meus es tu , facere voluntatem tuam.

5. Credo ego quemcunque inhabitaveris , in eo patris ac pariter filii domicilium condis. Beatus , qui te merebitur hospitem habere : quoniam per te Pater & Filius apud eum facient mansionem. Veni jam , veni benignissime dolentis animæ consolator in opportunitatibus & tribulationibus adjutor. Veni mundator sceleris , curator vulneris ; veni fortitudo fragilium , revelator labentium. Veni doctor humilium , destructor superbiorum. Veni orphanorum pius pater , consolator miserrum , viduarum dulcis iudex. Veni spes pau-

pauperum , refocillator deficientium. Veni sydus navigantium , portus naufragantium. Veni , ô omnium viventium decus singulare , morientium unica salus. Veni sanctissime Spiritus , veni , & miserere mei. Aptam me tibi , & condescende propitius mihi : ut mea tuæ magnitudini exiguitas , tuoque robori mea imbecillitas , secundum tuarum multitudinem complaceat miserationum. Per Jesum , &c.

ORATIONES.

1. **M**iserere Domine famulis & famulabus tui N. & dirige actus eorum quotidie in bonum , & omnia peccata eorum dimitte. Et dimitte in cor eorum talem intellectum , ut ex toto corde tibi fideliter serviant , & tibi placeant , & omni tempore in tuo sancto servitio permaneant. Per Dominum nostrum.

2. Famulos & famulas tuas , quæsumus Domine, fratres & sorores meas , omnesque debitores meos , corpore pariter & mente purifica ; ut in tua inspiratione compuncti, noxias delectationes vitare prævaleant. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

3. Di-

3. Dignus est mercenarius vel operarius mercede sua ; orationibus tuis credit , & optat juvari , & sarcina peccatorum à te sublevari. Per Dominum nostrum.

Finis Meditationum B. Anselmi.

DIVI

D I V I
B E R N A R D I
MEDITATIONES
DEVOTISSIMÆ

Ad humanæ conditionis co-
gnitionem.

Alias, Liber de Anima.

DEVOYSSIME
MEDITATIONS
BERNARDI
D I V I

AD HONOREM SANCTI
SACRAMENTI
ALII LIBER DE DIVINA

C A P U T I.

De dignitate hominis.

1. **M**ulti multa sciunt, & seiplos nesciunt:
 alios inspiciunt, & seiplos deserunt.
 Deum quærunt per ista exteriora,
 deserentes sua interiora, quibus interior est
 Deus. Idcirco ab exterioribus redeam ad interiora,
 & ab interioribus ad superiora adscendam;
 ut possim cognoscere, unde venio, aut quo vado,
 quid sim, vel unde sim: & ita per cognitionem
 mei, valeam pervenire ad cognitionem Dei. Quanto
 namque in cognitione mei proficio, tanto
 ad cognitionem Dei accedo.

2. Secundum interiorem hominem tria in mente
 mea invenio, per quæ Deum recolo, conspicio
 & concupisco. Sunt autem hæc tria: memoria,
 intelligentia, voluntas sive amor. Per
 memoriam reminiscor, per intelligentiam intueor,
 per voluntatem amplector. Cum Dei reminiscor,
 in memoria mea eum invenio; & in eo, de eo,
 & in eo delector, secundum quod ipse mihi
 donare dignatur. Intelligentia intueor, quid sit
 Deus in seipso, quid in Angelis, quid in Sanctis,
 quid in hominibus, quid in creaturis. In seipso
 est incomprehensibilis, quia principium & finis,
 principium sine fine, finis
 sine

sine fine. Ex me intelligo, quàm incomprehensibilis sit Deus, quoniam me ipsum intelligere non possum, quem ipse fecit. In Angelis est desiderabilis, quia in eum desiderant prospicere. In Sanctis est delectabilis, quia in eo assiduè felices lætantur. In creaturis est admirabilis, quia omnia potenter creat, sapienter gubernat, benignè dispensat.

3. In hominibus est amabilis, quia eorum Deus est, & ipsi sunt populus ejus. Ipse in eis habitat tanquam in templo suo, & ipsi sunt templum ejus. Non dedignatur singulos atque universos. Quisquis ejus meminit, eumque intelligit, ac diligit, cum illo est. Diligere eum debemus, quoniam ipse prior dilexit nos. Ad imaginem & similitudinem suam nos fecit, quod nulli alii creaturæ donare voluit. Ad imaginem Dei facti sumus, hoc est, ad intellectum & notitiam Filii, per quem intelligimus & cognoscimus Patrem, & accessum habemus ad eum. Tanta cognatio est inter nos & Dei Filium, quod ipse Dei Filius imago Dei est, & nos ad imaginem ejus facti sumus. Quam cognitionem, etiam ipsa similitudo testatur: quoniam non solum ad imaginem, scilicet & ad similitudinem ejus facti sumus. Oportet itaque id, quod ad imaginem est, cum imagine convenire, & non in vacuum nomen imaginis participare.

4. Repræsentemus ergò in nobis imaginem ejus in appetitu pacis, in intuitu veritatis, & in amore charitatis. Teneamus eum in memoria, portemus in conscientia, & ubique præsentem veneremur. Mens siquidem nostra eo ipso ejus
 imago

Imago est, quo ejus capax est, ejusque particeps esse potest. Non propterea ejus imago, quia sui meminit mens, seque intelligit, ac diligit: scilicet, quia potest meminisse, intelligere ac diligere, à quo facta est: quod cum facit, sapiens ipsa fit. Nihil etiam tam simili est illi summæ sapientiæ, quàm mens rationalis: quæ per memoriam, intelligentiam & voluntatem, in illa Trinitate ineffabili consistit. Consistere autem in illa non potest, nisi ejus meminerit eamque intelligat ac diligit. Meminerit itaque Dei sui, ad cujus imaginem facta est, eumque intelligat, diligit atque colat, cum quo potest semper esse beata.

5. Beata anima; apud quam Deus requiem invenit, & in cujus tabernaculo requiescit. Beata, quæ dicere potest: Et qui creavit me, requievit in tabernaculo meo, negare siquidem requiem cœli ei non poterit. Cur ergò nos deserimus, & in his exterioribus Deum quærimus, qui apud nos est, si nos velimus esse apud Deum? Revera nobiscum est & in nobis: scilicet adhuc per fidem, donec videre mereamur per speciem. Novimus, inquit Apostolus, habitare Christum per fidem in cordibus nostris; quia Christus in fide, fides in mente, mens in corde, cor in pectore. Per fidem ergo recolo Deum creatorem, adoro redemptorem, exspecto salvatorem: credo videre in omnibus creaturis, habere in meipso; & quod his omnibus ineffabiliter jucundius atque beatius est, cognoscere in seipso. Patrem namque & Filium cum sancto Spiritu cognoscere, vita est æterna, beatitudo perfecta, summa voluptas.

6. Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quanta claritas, quanta suavitas, & quanta jucunditas maneat nos in illa visione: quando Deum facie ad faciem videbimus, qui est lux illuminatorum, requies exercitatorum, patriarredeuntium, vita viventium, corona vincentium. Ita in mente mea quandam imaginem illius summæ Trinitatis invenio, ad quam summam Trinitatem recolendam, inspicendam, & diligendam, ut ejus recorder, ea delecter, & eam complectar & contempler, totum id, quod vivo, debeo referre. Mens imago Dei est, in qua sunt tria, id est, memoria, intellectus & voluntas. Memoriae attribuimus omne, quod scimus, etiam si non inde cogitemus. Intelligentiæ tribuimus omne, quod vera cogitando invenimus, quod etiam memoriae commendamus. Per memoriam Patri similes sumus: per intelligentiam Filio: per voluntatem Spiritui sancto. Nihil in nobis tam simile Spiritui sancto est, quam voluntas vel amor, sive dilectio, quæ excellentior voluntas est. Dilectio namque donum Domini est, ita quod nullum hoc dono Dei est excellentius. Dilectio namque quæ ex Deo est; & Deus est, proprie Spiritus sanctus dicitur, per quem charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per quem tota Trinitas in nobis habitat.

CAPUT II.

De miseria hominis, & examinatione extremi judicii.

1. **S**ECUNDUM exteriorem hominem, de parentibus illis venio, qui me ante fecerunt dam-

damnatum, quam nascerer. Peccatores peccatorem in peccato suo genuerunt, & de peccato nutriverunt. Miseri miserum in hanc lucis miseriam induxerunt. Nihil ex eis habeo nisi miseriam & peccatum, corruptibile hoc corpus, quod gesto. Ad illos verò festino, qui morte corporis hinc exierunt. Cùm eorum sepulchra respicio, non invenio in eis nisi cinerem & vermem, foetorem & horrorem. Quod ego sum, ipsi fuerunt: & quod ipsi sunt, ego ero. Quid sum ego? Homo de humore liquido. Fui enim in momento conceptionis de humano semine conceptus: deinde spuma illi coagulata modicum crescendo caro facta est. Postea plorans & ejulans, traditus sum hujus mundi exilio; & ecce jam morior plenus iniquitatibus, & abominationibus. Jam jam præsentabor ante districtum judicem, & operibus meis rationem redditurus.

2. Væ mihi misero, cùm venerit dies illa judicii, & aperti fuerint libri, in quibus omnes mei actus & cogitationes, Domino præsentandæ, recitabuntur. Tunc demisso capite, præ confusione malæ conscientiae, in judicio coram Domino stabo trepidus & anxius; utpote commemorans scelera commissa meorum. Et cum dicetur de me: Ecce homo & opera ejus; reducam ante oculos omnia delicta & peccata mea. Quadam namque vi divina fiet, ut cuque sua opera, bona vel mala, in memoriam revocentur, & mentis intuitu mira celeritate cernantur, ut accuset vel excuset scientia conscientiam, atque ita simul & singuli, & omnes judicentur.

Judicium faciet justorum quisque suorum, cunctaque cunctorum cunctis arcana patebunt. Quod enim nunc confiteri erubescimus, tunc omnibus manifestabitur: & quicquid hic dissimulando palpamus, totum illic vindex flamma comburet. Ignis ubique ferox ruptis regnabit habenis. Quantoque diutiùs Deus nos expectat, ut emendemus, tantoque districtùs judicabit, si neglexerimus.

3. Cur ergò tantoperè viam istam desideramus, in qua quanto amplius vivimus, tanto plus peccamus? Quanto est vita longior, tanto culpa numerosior. Quotidiè namque crescunt mala, subtrahuntur bona. Assiduè variatur homo per prospera & adversa, & ignorat, quando moriatur. Sicut enim in cœlo stella corrumpens velociter currit, & repentè deficit: & sicut scintilla ignis subitò extinguitur, & in cinerem redigitur: sic citò finitam datur istam cernere vitam. Dum enim libenter ac jucundissimè moratur homo in mundo, diuque se victurum arbitratur, ac multa in longa tempora disponit agenda, subitò rapitur in mortem, & ex improvviso anima aufertur à corpore. Verum tamen, cum magno metu, magnisque doloribus, anima separatur à corpore. Veniunt enim Angeli assumere illam, ut perducant eam ante tribunal judicis metuendi. Et tunc illa memorans opera sua mala & pessima, quæ die noctuque gessit, contremiscit, & quærit illa fugere, induciasque petere, dicens: Da mihi vel unius horæ spatium.

4. Tunc quasi loquentia simul opera dicent : Tu nos egisti, opera tua fumus; non te defereamus, sed tecum semper erimus, tecum pergemus ad iudicium. Vita quoque multis & multiplicibus criminibus eam accusabunt, multaque falsa testimonia adversus illam invenient, quamquam vera ad damnationem ejus satis possent sufficere. Dæmones verò terribili vultu & horribili adspectu eam terrebunt. Ingenti furore eam persequentur & comprehendent, tam terribiliter quàm horribiliter, volentes retinere & possidere, nisi sit, qui eripiat. Tunc anima inveniens oculos clausos, & os, aliosque corporis sensus, per quos solebat egredi & delectare in his exterioribus : revertetur ad se, & videns se solam & nudam, ingenti horrore concussa desperatione deficiet in se, & cadet sub se. Et quia amore mundi & carnis voluptate, Dei amorem dereliquerat, derelinquetur à Deo misera, in hora tantæ necessitatis, atque dæmonibus tradetur in inferno crucianda. Sic anima peccatoris in die, qua ignorat, & hora, qua nescit, rapitur à morte, & segregatur à corpore pergitque miseriis plena, tremens & dolens. Et cum nullam excusationem habeat, quàm pro peccatis suis possit ostendere contabescit & pertimescit ante Deum apparere.

5. Ingenti horrore concutitur, & multiplicibus cogitationum æstibus agitur, cum urgente solutione carnis & subductis è medio omnibus, se & illum terminum considerat, cui appropinquat, & post paululum hoc invenit, quod in perpetuum mutari non poterit. Considerat

planè quàm districtus veniat æternus iudex: & ante severitatem tantæ justitiæ, quas rationes vitæ suæ ponat. Sic enim cuncta opera, quæ intelligere potuit, devitavit; ventura tamen coram districto iudice, illa magis, quæ in semetipsa non intelligit, pertimescit. Crescit pavor, cùm cogitat, quod viam vitæ hujus nequaquam sine culpa transire potuit. Nec hoc quidem, quod laudabiliter vixit, sine aliquo reatu est, si remota pietate judicetur. Quis enim considerare valeat, quanta mala per momenta temporum perpetramus, & quanta bona facere negligimus. Sicut enim peccatum est perpetratio mali, sic delictum est desertio boni. Gravis siquidem jactura est, cùm nec bona facimus, nec bona cogitamus, sed cor nostrum per vana & inutilia sinimus vagari. Nimis tamen difficile est cor tenere, & ab illicita cogitatione servare. Nimis etiam difficile est terrenas occupationes asque peccatis ministrare. Quapropter nullus semetipsum dijudicare & comprehendere perfectè potest: sed multis cogitationibus occupatus, sibi metipsi aliquo modo manet incognitus, ut omninò quod tolerat, nesciat. Propterea urgente exitu subtiliori terretur metu. Quia etsi illa, quæ scit, nunquam se prætermisisse ineminit, formidat tamen ea, quæ nescit.

CAPUT III.

De dignitate animæ.

- I. **O** Anima, Dei insignita imagine, decorata similitudine, desponsata fide, dotata

tata spiritu, redempta sanguine, deputata cum Angelis, capax beatitudinis, hæres bonitatis, ditionis particeps; quid tibi cum carne, unde ista pateris? Propter carnem aliena peccata tibi imputantur: & tuæ justitiæ quasi pannus menstruatus reputantur: atque tu ipsa ad nihilum es redacta, & quasi nihilum & inane reputata: Nihil aliud est caro (cum qua tanta est tibi societas) nisi spuma caro facta, fragili vestita decore: sed erit, quando erit cadaver miserum & putridum, cibus vermium. Nam quantumcunque excolatur, semper caro est. Si diligenter consideres, quid per os, & nares, cæterosque corporis meatus egrediatur, vilius sterquilinum nunquam vidisti. Si singulas ejus miseras enumerare velis, quàm sit onerata peccatis, irretita vitiis, pruriens concupiscentiis, occupata passionibus, polluta illusionibus, prona semper in malum, & in omne vitium proclivis, plenam omni confusione & ignominia invenies. Propter carnem homo vanitati similis factus est; quia ex illa vitium concupiscentiæ traxit, quo captivus teneatur: & incurvatur, ut diligat vanitatem & iniquitatem operetur.

2. Attende, homo, quid fuisti ante ortum, & quid es ab ortu usque ad occasum: atque quid eris post hanc vitam. Profecto fuit, quod non eras, postea de vili materia factus, & vilissimo panno involutus, menstrualis sanguine in utero materno fuisti nutritus, & tunica tua fuit pellis secundina. Sed indutus & ornatus venisti ad nos: nec memores, quam sit vilis origo tua. Forma, favor populi, fervor juvenilis opesque

subripuere tibi noscere quid sit homo. Nihil aliud est homo, quam sperma foetidum, saccus stercoreum, cibus vermium. Post hominem vermis, post vermem foetor & horror: Sic in non hominem vertitur omnis homo. Cur ergo superbis homo non attendens quod fuisti vile semen, & sanguis coagulatus in utero? deinde miseris huius vitae expositus & peccato, postea vermis, & cibus vermium futurus in tumultu? Quid superbis, pulvis & cinis, cujus conceptus culpa, nasci miseria, vivere poena, mori angustia? Unde superbis homo, cujus conceptio culpa, nasci poena, labor vita, necesse mori? Cur carnem tuam preciosis rebus impinguas, & adornas, quam post paucos dies vermes devoraturi sunt in sepulchro? animam vero tuam non adornas bonis operibus, quæ Deo & Angelis ejus præsentanda est in cœlis?

3. Quare animam tuam vilipendis & ei carnem præponis; Dominam ancillari, & ancillam dominari, magna abusio est. Totus quidem iste mundus ad unius animæ precium æstimari non potest. Non enim pro toto mundo Deus animam suam dare voluit, quam pro anima humana dedit. Sublimius ergo animæ precium, quæ non nisi sanguine Christi redimi potuit. Quam ergo commutationem dabis pro anima tua, qui pro nihilo das illam? Nonne Dei filius, cum esset in sinu Patris, à regalibus sedibus pro eo descendit, ut eam liberaret à potestate diaboli? Quam cum vidisset peccatorum funibus irretitam, jam jamque dæmonibus tradendam, ut morte perpetua damnaretur: flevit super illam, quæ flere se nescie-

sciebat. Nec solum flevit, sed etiam occidi se permisit, ut pretioso sanguinis sui pretio eam redimeret. Adspice mortalis, pro te datur hostia talis. Agnosce homo, quam nobilis est anima tua, & quam gravia fuerunt ejus vulnera, pro quibus necesse fuit Christum Dominum vulnerari. Si non essent hæc ad mortem, & mortem sempiternam nunquam pro eorum remedio Dei filius moreretur. Noli ergo vilipendere animæ tuæ passionem, cui à tanta majestate tantam vi-des exhiberi compassionem. Fudit ipse lachry-mas pro te; lava & tu per singulas noctes lectum tuum cordis compunctione, & lachrymarum assiduitate. Fudit ipse sanguinem suum, funde & tu tuum quotidiana corporis afflictione. Quem si semel ponere pro Christo non potes, saltem mitiori quodam, sed longiori martyrio, pone. Noli attendere quid caro velit, sed quid spiritus poscit, tunc enim gloriosus erit, cum ad Deum suum redierit: ita tamen si de corpore nullum peccatum secum tulerit, & deterferit omne sordidum.

4. Si vero dicis, Durus est hic sermo, non possum mundum spernere, & carnem meam odio habere: dic mihi ubi sunt amatores mundi, qui ante pauca tempora nobiscum erant? Nihil ex eis remansit, nisi cineres & vermes. Attende diligenter quid sunt, vel quid fuerunt. Homines fuerunt sicut tu; comederunt, biberunt, riserunt, duxerunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descenderunt. Hic caro eorum vermibus, & illic anima ignibus deputatur, donec rursus infelici collegio collegiati, sempiter-

nis involvantur incendiis, qui socii fuerunt in vitiis. Una namque poena implicat, quos unus amor in crimine ligat. Quid profuit illis inanis gloria, brevis lætitia, mundi potentia, carnis voluptas, falsæ divitiæ, magna familia, & mala concupiscentia? Ubi risus, ubi ludus, ubi jactantia, ubi arrogantia? De tanta lætitia, quanta tristitia? Post tantillam voluptatem, quam gravis miseria? De illa exultatione ceciderunt in magnam miseriam, in grandem ruinam, & in magna tormenta. Quicquid illis accidit, tibi accidere potest, quia homo es. Homo de humo, limus de limo. De terra es, & de terra vivis, & in terram reverteris; quando venerit dies illa ultima, quæ subito venit, forsitan hodie erit. Certum est, quia morieris; sed incertum, quando, aut quomodo, vel ubi, Quoniam mors ubique te expectat: tu quoque si sapiens fueris, ubique eam expectabis. Si carnem sequeris, punieris in carne. Si in carne delectaris, cruciaberis in carne. Si curiosas vestes requiris, pro ornatu vestium subter te sternetur tinea, & operimentum tuum erunt vermes. Justitia enim Dei aliud judicare non potest, nisi quod merentur opera nostra. Qui enim plus diligit mundum quam Deum, sæculum quam claustrum, gulam quam abstinentiam, luxuriam quam castitatem, sequitur diabolum, & ibit cum eo in supplicium æternum.

5. Quis putas nunc mœror erit, quis luctus, quæ tristitia, cum separabuntur impii à consortio Sanctorum, & visione Dei, & traditi in potestatem dæmonum ibunt cum ipsis in ignem æternum

num, ibique semper erunt sine fine in luctu & gemitu? Procul quippe à beata Paradisi patria exulati, cruciabuntur ingehenna perpetua, nunquam lucem visuri, nunquam refrigerium adepturi; per millia millium annorum in inferno cruciandi, nec inde unquam liberandi. Ubi nec qui torquet aliquando fatigatur: nec qui torquetur aliquando moritur. Sic enim ignis ibi consumit, ut semper reservet: sic tormenta aguntur, ut semper renoveantur. Juxta vero qualitatem culpæ, poenam sustinebit unusquisque gehennæ: & similis culpæ rei sui similibus jungetur cruciandi. Nihil aliud ibi audietur, nisi fletus & planctus, gemitus & ululatus, mœrores atque stridores dentium: nihilque ibi videbitur, nisi vermes, & larvales facies tortorum, atque terribilia monstra dæmonum. Vermes crudeles mordebunt intima cordis. Hinc dolor; inde pavor, gemitus, stupor, & timor horrens. Ardebuutque miseri in igne æterno, in æternum & ultra. In carne cruciabuntur per ignem, in spiritu per conscientiae vermem. Ibi erit dolor intolerabilis, timor horribilis, foetor incomparabilis, mors animæ & corporis, sine spe veniæ & misericordiæ. Sic tamen morientur, ut semper vivant: & sic vivent, ut semper moriantur. Ista anima peccatoris, aut in inferno pro peccatis cruciatur; aut in Paradiso pro bonis meritis collatur. Nunc ergo alterum e duobus eligamus, aut semper cruciari cum impiis, aut perpetualiter lætari cum Sanctis. Bonum siquidem & malum, vita & mors, ante nos sunt posita: ut ad quod voluerimus, manum extendamus. Si tormenta non terrent nos, saltem invitent præmia.

C A P U T IV.

De præmio patriæ cœlestis.

I. **P**Ræmium est videre Deum , vivere cum Deo , vivere de Deo , esse cum Deo , esse in Deo , qui erit omnia in omnibus : habere Deum, qui est summum bonum. Et ubi est summum bonum ibi est summa felicitas, summa jucunditas, vera libertas, perfecta charitas , & secura æternitas. Ibi est vera lætitia , plena scientia , omnis pulchritudo , & omnis beatitudo. Est ibi pax pietas , bonitas , lux , virtus , honestas , gaudia , lætitiæ , dulcedo , vita perennis , gloria , laus , requies , amor & concordia dulcis. Sic cum Deo homo beatus erit , in cujus conscientia peccatum inventum non fuerit. Videbit Deum ad voluntatem , habebit ad voluptatem , fruetur ad jucunditatem. In æternitate vigebit , in veritate fulgebit , in bonitate gaudebit. Sic ut habebit permanendi æternitatem , sic cognoscendi facilitatem & quiescendi felicitatem. Civis siquidem erit illius sanctæ civitatis , cujus Angeli cives sunt , Deus Pater templum , Filius ejus splendor , Spiritus sanctus charitas. O civitas cœlestis , mansio secura , patria fertilis & ampla , totum continens quod delectat , populus sine murmure , incolæ quieti , homines nullam indigentiam habentes. Quam gloriosa dicta sunt de te , civitas Dei : sicut lætantium omnium habitatio est in te. Omnes lætantur in lætitia & exultatione , omnes delectantur de Deo , cujus adspectus pulcher , facies decora , elo-

eloquium dulce. Delectabilis est ad videndum, suavis ad habendum, dulcis ad perfruendum. Ipse per se placet & per se sufficit ad meritum: sufficit ad præmium, nec extra illum quicquam quæritur: quia totum in illo invenitur quicquid desideratur. Semper libet eum adspicere, semper habere, semper in illo delectari, & in illo perfrui. In illo clarificatur intellectus, & purificatur affectus ad cognoscendam & diligendam veritatem. Et hoc est totum bonum hominis, nosse scilicet & amare creatorem suum.

2. Quæ ergo nos angit vesania, vitiorum siti-
re absynthium, hujus mundi sequi naufragium,
vitæ labentis pati infortunium, impiæ tyranni-
dis ferre dominium, & non magis convolare ad
sanctorum felicitatem, ad Angelorum societa-
tem, ad solemnitatem contemplativæ vitæ; ut
possimus intrare in potentias Domini, & videre
superabundantes divitias illas bonitatis ejus? ibi
vacabimus & videbimus, quam dulcis est Domi-
nus, & quam magna multitudo dulcedinas ejus.
Videbimus gloriæ decorem, Sanctorum splen-
dorem, & regis potestatis honorem. Cogno-
scemus Patris potentiam, Filii sapientiam, Spi-
ritus sancti benignissimam clementiam: & ita
habebimus notitiam illius summæ Trinitatis.
Nunc corpora per corpus videmus: imagines eti-
am corporum spiritu cenimus: tunc vero ipsam
Trinitatem puro mentis intuitu videbimus. O
beata visio, videre Deum in seipso, videre in
nobis, & nos in eo felici jucunditate, & jucun-
da felicitate! Quicquid desiderabimus, totum
habebimus, nihil amplius desiderantes. Ec
quic-

quicquid videbimus , amabimus , ipso amore beati. Beati dulcedine amoris , & suavitate contemplationis : hæc erit summa illius contemplationis : hæc erit summa illius felicitatis. Quoniam intelligetur in suo puro esse sincera divinitas , comprehendetur in ea incomprehensibilis Trinitas. Patebunt arcana divinitatis , videbitur & amabitur Deus : & hæc visio & delectatio , totum cor hominis implens & satians , tota erit illius beatitudinis consummatio. Una erit omnium lingua , amor æternus. Patebit veritas , implebitur charitas , & erit integra corporis & animæ societas , fulgebit sicut Sol humanitas glorificata. Quieta erit & concors carnis & spiritus societas. Angelorum & hominum unum erit gaudium , unum colloquium , unum convivium. Non languebit amor , nec liquefiet dilectio. Præsentibus omnibus bonis , nulla erit dilationis afflictio ; quoniam beatifica divinæ majestatis præsentia omnibus erit omnia : & erit communis omnium omnipotentia , sapientia , pax justitia , & intelligentia. Non erit in illa pace diversitas linguarum , sed pacifica & concors concordia morum & affectuum. In torrente illius voluptatis , nihil ultra appetet cumulata satietas ; tanta erit felicitas. Ibi siquidem erit cumulus felicitatis , supereminens gloria , superabundans lætitia.

3. Sed adhæc quis idoneus ? Profecto verus pœnitens , bonus obediens , amabilis socius , fidelis servus. Verus pœnitens semper in labore & dolore dolet de præteritis , laborat pro futuris cavendis. Vera siquidem pœnitentia est , sine temporis intermissione de peccatis dolere ;
 sic

sic plangere commissa, ut non committantur plangenda. Irrisor namque est non verus poenitens, qui adhuc agit quod poeniteat. Si ergo vis verus poenitens esse, cessa à peccato, & noli amplius peccare: quoniam inanis est poenitentia, quam sequens coinquinat culpa. Omnis bonus obediens dat suum velle & suum nolle, ut possit dicere: Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum. Paratum quodcunque præceperis facere: paratum ad nutum, nutu citius obedire: paratum tibi vacare, proximis ministrare, meipsum custodire, & in coelestium contemplatione requiescere. Amabilis socius omnibus est officiolus, & nulli onerosus. Omnibus est officiosus; quia devotus ad Deum, benignus ad proximum, sobrius ad mundum: Domini servus, proximi socius, mundi Dominus: Superiora habet ad gaudium, æqualia ad consortium, inferiora ad servitium. Nulli est onerosus, sed inferiora redigit ad utilitatem mediorum, & ad honorem superiorum; superiora sequens, inferiora trahens: ab illis possessus, ista possidens. Fidelis servus est in contemplatione Dei, & custodia sui.

4. Custodiæ ergo tuæ adhibe prius omnem diligentiam: deinde intelligens te nunquam posse sufficere ad te custodiendum tua industria, divinam implora clementiam: itemque ad contemplandam in te Creatoris tui voluntatem bonam & beneplacentem atque perfectam, Angelicam exora tutelam: patrociniumque omnium cum Christo regnantium super te roga: curre per singulos, supplica singulis, & simul omnibus clama, & dic: Misere mini mei, misere mini mei; sal-

saltem vos amici mei. Recipite fugitivum vestrum, sed fratruelem, sed consanguineum in sanguine Redemptoris. En, pauper stat ad ostium, clamat & pulsat: Aperite pulsanti, & conducite eum usque ad Regem; ut prostratus coram eo, indicem ei omnes misérias & omnes necessitates, quas patior. Ad extremum vero, Prælato tuo cor tuum cum omni ingenio consigna: nullum in eo remaneat peccatum; quod non pura confessione deleatur. Jesum Christum etiam super cor tuum sicut signaculum pone. Cum enim Christus cordis ostium custodit, & est cordis ostiarius, ut per illum ingrediantur & egrediantur omnes familiæ cordis, consequenter adsunt millia millium Angelorum, ad fores exteriorum sensuum excubantium: nec audet alienigena irrumpere terribiles illas acies, propter ostiarii reverentiam & Angelorum custodiam.

C A P U T V.

Quomodo homo debet se examinare.

1. **I**ntegritatis tuæ curiosus explorator vitam tuam in quotidiana discussione examina. Attende diligenter quantum proficias, vel quantum proficias, vel quantum deficias; qualis sis in moribus, & qualis in affectibus; quam similis sis Deo, vel quam prope, vel quam longe, non locorum intervallis, sed morum affectibus. Stude cognoscere te; quia multo melior & laudabilior es, si te cognoscis, quam si te neglecto cognosceres cursum siderum, vires herbarum, com.

complexiones hominum, naturas animalium, & haberes omnium cœlestium & terrestium scientiam. Redde ergo te tibi: & si non semper vel sæpe, saltem interdum. Rege tuos affectus, dirige actus, corrige gressus. In te nihil remaneat indisciplinatum: pone omnes transgressiones tuas ante oculos tuos. Statue te ante te tanquam ante alium, & sic temetipsum plange. Plora iniquitates & peccata, quibus Deum offendisti: indica ei miserias tuas, ostende illi malitiam adversariorum tuorum. Cumque coram eo in lachrymis te maceraveris, precor te ut memor sis mei.

2. Ego enim ex quo cognovi te, in Christo diligo te; & illuc mentionem tui defero, ubi & illicita cogitatio supplicium, & honesta promeretur præmium. Ad altare namque Dei cum peccator sto, sed sacerdos, tui me comitatur memoria. Tu vero mihi vicem reddes, si me amaveris, & orationum tuarum participem feceris. Ibi recordatione tecum esse præsens desidero, ubi pro te, & tuis familiaribus, devotas preces coram Deo fundis. Nec mireris, si dixi, præsens: quoniam, si me amas, & ideo amas, quia imago Dei sum, ita tibi præsens sum, ut tu ipse tibi. Quicquid enim tu es substantialiter, hoc ego sum. Imago enim Dei est omnis anima rationalis. Proinde, qui in se imaginem Dei quærit, tam proximum quam se quærit. Et qui illam in se quærendo invenerit, in omni homine eam cognoscit. Visio enim animæ intellectus est. Si ergo te vides, me vides, qui nihil aliud sum, quam tu. Et si Deum diligis, me ima-

ginem Dei diligis : & ego Deum diligendo , diligito te. Et ita dum unum quærimus , & ad unum tendimus , semper invicem præsentem sumus , sed in Deo , in quo nos diligimus.

CAPUT VI.

Quod homo debet esse intentus psalmodiæ.

I. **C**Um ad adorandum sive ad psallendum Ecclesiam intraveris, fluctuantium cogitationum tumultus exterius relinque, curamque exteriorum penitus obliviscere, ut soli Deo possis vacare. Fieri enim non potest, ut aliquando cum Deo loquatur, qui cum toto mundo etiam tacens fabulatur. Intende ergo illi, qui intendit tibi : audi illum loquentem tibi, ut ipse exaudiat te loquentem sibi. Ita fiet, si divinis laudibus solvendis, debita reverentia & sollicitudine assistas, super singula verba divinæ scripturæ diligenter intendas. Non quod ego ista faciam dico, sed quod facere vellem : & non fecisse poenitet, & non facere piget. Tu vero, cui major gratia concessa est, votis & devotis precibus pias aures Domini ad te flecte : lachrymis & suspiriis pro tuis excessibus illum clementer exora : atque canticis spiritualibus in omnibus operibus tuis illum lauda & glorifica. Nil enim magis supernis civibus spectare libet, nil Regi summo jucundius exhibetur, sicut ipse testatur : Sacrificium laudis honorificabit me. O quam felix esses, si spiritualibus oculis semel intueri posses, quomodo præveniunt principes, conjuncti psallentibus in medio juvenicularum tympanistriarum ; videres procul

cul dubio, qua cura, quove tripudio intersunt cantantibus, assistunt orantibus, adsunt meditantibus, supersunt quiescentibus, providentibus utque procurantibus præsunt. Diligunt siquidem suos concives supernæ potestates; & pro iis, qui hæreditatem capiunt salutis, sollicitè congaudent, omnes confortant, instruunt, protegunt, providentque omnibus. Omnes enim ipsi desiderant adventum nostrum, quoniam ipsi de nobis expectant civitatis suæ ruinas restaurari. Diligenter quærunt, & audiunt libenter bona de bonis, solliciti discurrunt, medii inter nos & Deum, nostros gemitus fidelissime ad eum portantes, ipsiusque gratiam devotissime ad nos reportantes. Non dedignabuntur esse socii nostri, qui facti sunt ministri nostri. Exultare eos fecimus, quando conversi sumus ad pœnitentiam. Festinemus ergo de nobis eorum lætitiâ adimplere.

2. Væ tibi quicumque es, qui desideras redire ad vomitum, reverti ad lutum. Putasne placatos eos habebis in iudicio, quos tanto & tam sperato privare vis gaudio? Exultaverunt, quando venimus ad religionem, tanquam super his, quos ab ipsa inferni porta cernerent revocari. Quid vero tunc erit, si ab ipsa janua Paradisi viderint redire, & retrorsum abire eos, qui jam alterum pedem habebant in cœlo? Nam sic corpora inferius, sed corda sursum. Curramus ergo non passibus corporis, sed affectibus, sed desideriis, sed suspiriis, quoniam non solum Angeli, sed & angelorum creator nos expectat. Expectat nos Deus Pater tanquam filios & hæredes,

redes, ut constituat nos super omnia bona sua. Exspectat nos Dei Filius, tanquam fratres & co-hæredes, ut fructum suæ nativitatis & precium sui sanguinis Deo Patri offerat. Exspectat nos Spiritus sanctus; ipse siquidem est charitas & benignitas, in qua ab æterno prædestinati sumus; nec dubium, quin prædestinationem suam adimpleri velit. Ergo quia omnis cœlestis curia exspectat nos, & desiderat; desideremus eam, quanto possumus desiderio. Cum magna namque confusione & rubore ad illam veniet quisque videre eam vehementer non desiderat. Quicumque vero jugi oratione & assidua cogitatione in illa conversatur; & securus hinc egredietur, & cum magna lætitia recipietur in illa. Ubicumque ergo fueris, intra te ipsum ora. Si longe fueris ob oratorio, noli quærere locum, quoniam tu ipse locus es. Si fueris in lecto, aut in alio loco, ora, & ibi est templum.

3 Frequenter orandum, & flexo corpore mens est erigenda ad Deum. Sicut enim nullum est momentum, quo homo non utatur vel fruatur Dei bonitatè & misericordia: Sic nullum decet esse momentum, quo eum præsentem non habeat in memoria. Sed dicis: Ego quotidie oro, & orationis meæ nullum fructum video: sed sicut accedo ad illam, sic & redeo: nemo mihi respondet, nemo loquitur, nemo quippiam donat, sed incassum laborasse videor. Sic loquitur humana stultitia, non attendens, quid inde Veritas promittat, dicens: Amen dico vobis: quia quicquid orantes petitis, credite quia accipietis, & fiet vobis. Noli ergo vilipendere

re

re orationem tuam, quoniam ille ad quem oras, non vilipendit eam: sed antequam egrediatur de ore tuo, ipse scribi eam jubet in libro suo. Et unum è duobus indubitanter sperare debemus, quoniam aut dabit nobis quod petimus, aut quod nobis noverit esse utilius. Cogita itaque de Deo, quicquid melius potes: & de te, quicquid deterius vales. De illo amplius credere debes, quam cogitare potes. Omne tempus in quo de Deo non cogitas, hoc te computes perdidisse. Omnis siquidem res aliena est á nobis, tempus autem tantum nostrum est. Vaca ergo: & ubicumque fueris, tuus esto. Noli te tradere, sed commodare. Quocumque loco consistis, cogitationes tuas iacta in Deum, & aliquid salutare in animo tuo versa. Omnis siquidem locus ad meditandum congruus est. Tota ergo felicitate animum colligens, libere tecum habita: & in latitudine cordis tui deambulans, ibidem cænaculum grande stratum Christo exhibe. Mens namque sapientis semper est apud Deum; illum semper ante oculos habere debemus, per quem sumus, vivimus & sapimus. Ipsum namque ut essemus, habemus authorem: ipsum etiam ut sapientes simus, debemus habere doctorem, & ut beati simus, interne suavitatis largitorem. Et in hoc imaginem ejus, hoc est, illius summæ Trinitatis, in nobis cognoscimus. Nam sicut ille est, & sapiens est, & bonus est: sic & nos pro modulo nostro & sumus, & nos esse scimus, & id esse & nosse diligimus.

4. Utere igitur te ipso velut Dei templo, propter illud quod in te est simile Deo. Honor siquidem

dem Deo summus est : illum venerari & imitaris : Imitaris si pius es. Templum enim sanctum est Deo, mens pia ; & altare optimum, cor ejus. Veneraris, si misericors es, sicut ipse omnibus misericors est. Hostia siquidem acceptabilis est Deo, facere bonum omnibus pro Deo. Fac omnia sicut filius Dei, ut dignus sis eo, qui te dignatus est filium vocare. In omnibus vero quæ agis, Deum esse præsentem cognosce. Cave ergo, ne in eo quod male delectat, vel visio tua vel cogitatio tua te moretur : nec dicas neque facias quod non licet, etiamsi libet : nec aliquo facto vel signo Deum offendas, qui ubique præsens cernit quidquid facis. Magis custodia tibi necessaria est, quoniam ante oculos judicis vivis, cuncta ceruentis. Cum illo tamen semper es securus, si talem te præparaveris, ut tecum esse dignetur. Si tecum non est per gratiam, adest per vindictam. Sed væ tibi, si ita tecum est. Imo væ tibi, si ita tecum non adest. Illi namque irascitur Deus, quem peccatum non flagellat. Nam quem flagellando non emendat, in futuro damnat.

CAPUT VII.

Mortis consideratio.

I. **C**Eterum est, quoniam mors ubique minatur tibi : diabolus insidiatur, ut rapiat animam tuam, quando egredietur de corpore. Tu vero noli timere : quoniam Deus, qui in te habitat, (si tamen in te habitat) eripiet te & à morte, & à dæmone. Fidelis enim socius est, nec

nec deferit sperantes in se, nisi ipse prior deferatur. Deferitur autem, cum cor per pravas & inutiles cogitationes vaga mente discurret. Idcirco omni sollicitudine & custodia illud custodire & tenere debes, ut in illo Deus requiescere possit. In omni namque creatura quæ sub Sole mundi vanitatibus occupatur, nihil humano corde sublimius, nihil nobilius, nihil Deo similis reperitur. Quapropter nihil aliud quærit à te, nisi cor tuum. Munda ergo illud per puram confessionem, & assiduam orationem: ut mundo corde Deum videre possis, per continuam Dei circumspeditionem. In omni loco esto ei subiectus & intentus: & compone mores tuos, ut sis in te placatus. Dilige omnes homines & omnibus te amabilem exhibe, ut sis pacificus, & Dei filius. Sic eris bonus monachus, sanctus, humilis, & rectus: & cum talis fueris, memento mei.

2. Væ mihi, qui ista dico, & ista non facio; & si aliquando facio, non diu persevero. Ista habeo in memoria, & non servo in vita. Habeo in sermonibus, & non in moribus. Legem in corde & in ore tota die rumino, & contraria legi ago. Lego de religione in ea, & plus diligo lectionem quam orationem. Veruntamen, nihil aliud me docet divina scriptura, nisi religionem amare, unitatem servare, charitatem habere. Ego autem miser & miserabilis, citius curro ad lectionem quam ad orationem; libentius volo legere, quam Missas auscultare. Expectat me aliquis volens de necessitate sua mihi loqui: ego vero librum aliquem accipio, quem ille vel ille vellet habere: lego in eo, &

legendo amitto fructus charitatis, pietatis affectus, compunctionis fletus, Missarum utilitatem, cœlestium contemplationem. Nil tamen in hac vita dulcius sentitur, nihil avidius sumitur, nil ita mentem ab amore mundi separat, nil sic animam contra tentationes roborat, nil hominem ita excitat & adjuvat ad omne opus bonum & ad omnem laborem, quam gratia contemplationis.

CAPUT VII.

Qualiter homo debeat intentè orare.

1. **M**iserere mei Deus, quoniam ibi plus pecco, ubi peccata mea emendare debeo. In monasterio namque sæpè dum oro, non attendo, quid dico. Oro quidem ore, sed mente foris vagante, orationis fructu privor. Corpore sum interius, sed corde exterius; & ideo perdo, quod dico. Parum enim prodest sola voce cantare, sine cordis intentione. Propterea magna perversitas, imò magna insania est, quando cum Domino majestatis loqui in oratione præsumimus, & insensati aurem avertimus, & ad nescio quas ineptias convertimus cor. Magna quoque insania & graviter vindicanda, cum vilissimus pulvis loquentem ad se audire dedignatur creatorem universitatis. Ineffabilis verò est dignatio divinæ bonitatis, quæ quotidie conspiciat nos infelices aures invertentes, obdurantes corda, & nihilominus clamat ad nos, dicens:
Re-

Redite pravaricatores ad cor. Vacate, & videte, quoniam ego sum Deus.

2 Loquitur mihi Deus in Psalmo, & ego illi, nec tamen cum Psalmum dico, attendo cujus Psalmus sit: Idcirco magnam injuriam Deo facio, cum illum precor, ut meam precem exaudiat: quam ego, qui fundo, non audio. Deum precor, ut mihi intendat, ego verò, nec mihi, nec illi intendo, sed quod deterius est, immunda & inutilia in corde versando, foetorem horribilem ejus adspectibus ingero.

C A P U T I X.

De instabilitate cordis humani.

1. **N**ihil est in me corde meo fugacius: quod quoties me deserit, & per pravas cogitationes diffluit, toties Deum offendit. Cor meum, cor vanum, vagum & instabile: dum suo ducitur arbitrio, & divino caret consilio, in seipso non potest consistere, sed omni mobili mobilius per infinita distrahitur, & hac atque illac per innumera discurret. Et dum per diversa requiem quærit, non invenit, sed in labore miserum, à requie vacuum manet. Sibi non concordat, à se dissonat, à se resilit, voluntates alternat, consilia mutat, ædificat nova, destruit vetera, destructa reædificat, eadem iterum adque iterum, alio & alio modo mutat & ordinat; quia vult & non vult, & nunquam in eodem statu permanet. Sicut enim molendinum velociter volvitur, & nihil respuit, sed quicquid

quid imponitur molit, si autem nihil apponitur, seipsum consumit: sic cor meum semper est in motu, & nunquam requiescit: sed sive dormiam, sive vigilem, somniat & cogitat, quicquid ei occurrit. Et sicut molendinum arena, si imponatur, exterminat, pix inquinat, palea occupat: sic cor meum cogitatio amara turbat, immunda maculat, vana inquietat & fatigat. Ita cor meum, dum futurum non curat gaudium, nec divinum quærit auxilium, ab amore coelestium elongatur, & in amore terrestrium occupatur.

2. Cùmque elabitur ab illis, & involvitur in istis, vanitas illud recipit, curiositas deducit, cupiditas allicit, voluptas seducit, luxuria polluit, torquet invidia, turbat iracundia, cruciat tristitia: sicque miseris casibus submergitur omnibus vitiis, quoniam unum Deum (qui ei sufficere poterat) dimisit. Per multa dispergitur, & huc illucque quærit, ubi requiescere possit; & nihil invenit, quod ei sufficiat, donec ad ipsum redeat. A cogitatione in cogitationem ducitur, & per varias occupationes & affectiones variatur; ut saltem varietate ipsarum rerum impleatur, quarum qualitate satiari non potest. Sic labitur cordis miseria, substracta divina gratia. Cùmque ad se revertitur, & discurrit, quod cogitavit, nil repetit, quia non opus fuit, sed importuna cogitatio, qua componit multa de nihilo; sic denique decipit imaginatio, quam dæmonum formas illusio. Imperat mihi Deus, ut præbeam illi cor meum; & quia imperanti Deo non sum obediens & subditus, mihi sum rebellis

bellis & contrarius. Unde mihi subjugari non potero, donec illi fuero subjectus; mihi que serviam nolens, qui ei nolo servire volens. Idcirco plura machinatur cor meum uno momento, quam omnes homines perficere possent uno anno. Cum Deo non sum unitus, & ideo in me ipso sum divisus. Cum illo vero uniri non possum, nisi per charitatem; nec subjici, nisi per humilitatem, nec vere humilis esse, nisi per veritatem.

3. Expedit ergo, ut in veritate me discutam: & cognoscam, quam vilis, quam fragilis, & quam labilis sum. Deinde, cum omnes misérias meas cognovero, necesse est, ut illi inhæream, per quem sum, sine quo nihil sum, & nihil facere possum. Et quia à Deo peccando recessi: nisi per veram confessionem ad illum redire non possum. Fateri ergo oportet, quod fatendum est: quia nunquam eo modo, aut ea intentione, qua peccavi, peccata confessus sum; nec omnium recordatus sum, aut propter vetustatem, aut propter multitudinem: si autem confessus sum non pure confessus sum propter turpitudinem: confessionem etiam meam divisi, ut diversis Sacerdotibus diversa manifestarem: & ita veniâ carui, ad quam per partes pervenire putavi. Execranda namque fictio est, peccatum dividere, & superficie tenus radere, non intrinsecus eradicare. Non enim utilis est confessio, nisi sit in oris veritate, & cordis puritate. Et ut tres sint, qui testimonium nobis dicant in cœlo, Pater, Filius, & Spiritus sanctus: addamus testes sacerdotes cordi nostro, & ori, ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum.

3. Sed dicis: Sufficit mihi soli Deo confiteri, quia sacerdos sine eo à peccatis me absolvere non potest. Ad quod non ego, sed beatus Jacobus respondet, dicens: Confitemini alterutrum peccata vestra. Conveniens namque valdè est, ut nos, qui peccando Deo contumaces fuimus, pœnitendo supplices sacerdotibus & ministris ejus simus: ut homo, qui ad gratiam conservandam mediatore non eguit, jam eam recuperare non nisi per mediatorem hominem possit. Gemat ergò & suspiret, & anxius pro peccato timeat & expavescat; sollicitus discurrat, auxiliares & intercessores quærat: prosternat se humiliter homini, qui humiliter adstare noluit creditori. Nam & hoc saluberrimum est, ut homo corde pœniteat, & ore dilectum suum confiteatur: quatenus Deus, qui pius adest per gratiam, cor ad pœnitentiam compungat, deinde adsit, ut confitenti peccatorum veniam tribuat. Quod si fortè peccator verè pœniteat, sed intercurrente articulo necessitatis ad confessionem pervenire non possit, confidenter credere debemus, quod summus sacerdos complet in eo, quod mortalis non potuit. Et jam apud Deum factum constat, quod homo quidem verè voluit, sed non valuit ad implere:

quia confessionem non contemptus
exclusit, sed impedivit
necessitas.

CAPUT X.

De peccato non excusando.

1. **I**N Capitulo, ubi peccata mea emendare debui, peccata peccatis addidi. Cùm de illis accusatus fui, aut aliquo modo excusavi, aut ex toto negavi, aut quod deterius est, defendi & impatienter respondi, cùm nullum sit peccatum, à quo non sim contaminatus, aut contaminari non possim. Justum est ergò, ut omni occasione remotâ emendationem promittam, undecunque aut à quocumque accuser, quatenus sic liberari valeam à peccato perpetrato vel perpetrando.

CAPUT XI.

Quàm sit malum alios non corrigere.

1. **M**ultitudinem iniquitatum mearum expavescens, aliorum transgressionem reprehendere timui; & ideò mortis auctor extiti, quia virus, quod clamando expellere potui, non expuli. Indignatus sum adversus alios, qui me de vitiis meis reprehendebant, & quos amare debui, odivi. Illa, quæ mihi nocebant vel displicebant, desideravi ut non essent: sciebam tamen, quòd in natura sui erant boni, & à bono factore facta; sed ideò mihi nocebant, quia malus eram & malè illis utebar. Nihil enim mihi contrarium est, nisi ego ipse. Mecum est, quicquid mihi nocere potest, & ego ipse mihi sarcina sum. Optavi etiam, ut Deus peccata
mea

mea nesciret, aut punire nollet, aut non posset: & ita volui Deum esse insipientem, injustum & impotentem: quod si esset, Deus non esset. Non est superbia super superbiam meam. Propterea longe à salute mea, verba delictorum meorum. Suspecta est siquidem Deo superbia, & odiosa: nec fieri potest, ut cum eo in gratiam revertatur. Diversum utriusque hospitium; nec in eodem cohabitare animo, quibus non licuit cohabitare. In cœlo nata est: sed velut immemor, qua via inde cecidit, illuc postea redire non potuit. Cùm aër pluvia vel nimio frigore aut calore turbatus fuit, contra Deum iniquè murmuravi. Omnia namque, quæ ad usum vitæ accepimus, ad usum culpæ convertimus. Quapropter justum est, ut qui in cunctis peccavimus, in cunctis teriamur. Sæpè ad sacrum mysterium vocem meam fregi, ut dulcius cantarem: & magis delectabar in vocis modulatione, quàm in cordis compunctione: Deus verò, cui non absconditur quicquid illicitum perpetratur, non quærit vocis levitatem, sed cordis puritatem. Nam dum cantor nunciat populum vocibus, Deum irritat pravis moribus.

2. Licentiam loquendi vel aliquid faciendi, sæpè nimia importunitate vel calliditate à Prælatiis meis extorsit: non attendens miser, quoniam ille se decipit, qui occultè vel apertè latagit, ut hoc ei pater spiritualis injungat, quod ipse desiderat. Acum vel cultellum, vel aliquid vile, multoties nimium desideravi, nec confessus sum, quia peccatum non æstimabam propter rei vilitatem. Veruntamen non multum distat, quæ-

quæcunque substantia vilis vel preciosa requiratur, dum æqualiter sit corruptus affectus. Non enim cultellus in vitium est, sed cultelli appetitus: neque aurum in vitium est, sed auri cupiditas. In labore non laboravi, quantum debui, vel quantum potui. In silentio etiam fui otiosus, quod est maximum peccatum. In silentio namque nemo sic debet esse otiosus, ut in eodem otio utilitatem non cogitet proximi: nec sic actuosus, ut contemplationem non requirat Dei. Parum enim proficit, qui alteri non prodest, cum potest. De vitiis meis multoties me jactavi, putans, esse insigne virtutis, ubi erat lapsus criminis. De virtutibus etiam vitia feci. Justitia namque dum suum modum excedit, crudelitatis vitium gignit: & nimia pietas dissolutionem disciplinæ parturit: sic sæpè vitium est, quod virtus putatur. Sic remissa segnities, mansuetudo creditur; & pigritiæ vitium, quietis virtutem imitatur. Finxi me esse, quod non eram; dixi me velle, quod nolebam, vel nolle, quod volebam. Aliud ore dicebam, & aliud corde volebam: & ita sub ovina pelle vulpinam conscientiam conservabam, Vulpina plane conscientia est tepida conservatio, animalis cogitatio, ficta confessio, brevis & rara compunctio, obedientia sine devotione, oratio sine intentione, lectio sine circumspectione.

3. O quam dura mihi sunt ista, quæ loquor! quoniam meipsum loquendo ferio. Veruntamen, quia me peccatorem non nego, sed peccatum meum cognosco: erit fortasse apud Deum piæ judicem ipsa cognitio culpæ, impetratio

venia. Dicam ergò, dicam miseriam meam, si fortè sua pietas moveat illum. Dicam peccatum meum; quoniam notitia peccati initium est salutis. Magnam porro coronam, & vestem rotundam: regulam servo jejuniorum, statutis psallo horis; sed cor meum longè est à Deo meo. Exteriorem superficiem intuens, salva mihi omnia arbitror, non sentiens vermem interiorum, qui interiora corrodit. Unde Oseas: Comederunt alieni robur meum, & ignoravi: & ideò pergens totus in ea, quæ foris sunt, & ignarus interiorum meorum sicut aqua effusus sum, & ad nihilum redactus sum, præteritorum obliviscens, præsentium negligens, futura non providens. Ingratus sum ad beneficia, pronus ad mala; & tardus ad bona.

CAPUT XII.

Quomodo se debet unusquisque considerare.

1. **S**I me non inspicio, nescio me ipsum: Si autem me inspicio, tolerare non possum: Tanta invenio in me, quæ digna sunt reprehensione & confusione; & quanto me subtilius sapientius discutio, tanto plures abominationes in angulis cordis mei invenio. Ex quo namque peccata coepi, nunquam unum diem sine peccato transire potui; nec adhuc peccare cesso: sed de die in diem peccata peccatis addo, & ea, quæ præ oculis habeo, inspicio, nec gemo: erubescenda video, nec erubesco: dolendo intueor, nec doleo, Quod est mortis signum, & damnationis

tionis indicium. Membrum enim, quod dolorem non sentit, mortuum est; & morbus insensibilis est incurabilis. Levis sum & dissolutus, nec me corrigo, sed ad peccata, quæ confessus sum, quotidie redeo: nec caveo foveam, in quam miser ego cecidi, vel alios cadere feci, aut vidi. Cùmque plorare & orare deberem pro malis, quæ feci, & bonis, quæ neglexi, prò dolor! versum est mihi in contrarium. Nam requii & frigui à fervore orationis, & jam sine frigidus remansi: & ideò flere meipsum non possum, quoniam gratia lachymarum recessit à me.

CAPUT XXIII.

De præsentia conscientiae ubique.

I. **P**Eccata mea celare non possum, quoniam quocunque vado, conscientia mea mecum est, secum portans, quicquid in ea posui, si ve bonum, si ve malum. Servat vivo, restituet defuncto depositum, quod servandum accepit. Si malè facio, adest illa, si autem benè facere videor, & indè extollor: adest illa. Adest vivo, sequitur mortuum: ubique mihi gloria vel confusio est inseparabilis, pro qualitate depositi. Sic sic in domo propria & à propria familia habeo accusatores, testes, iudices, & tortores. Accusat me conscientia, testis est memoria, ratio iudex, voluptas carcer, timor tortor, oblectamentum tormentum. Quotquot enim fuerunt oblectamenta mala, tot erunt tormenta dira in poena. Nam inde punimur, unde delectamur.

CAPUT XIV.

De tribus inimicis hominis.

I. **A**Djuva me Domine Deus meus, quoniam
inimici mei animam meam circumdederunt:
corpus scilicet, mundus & diabolus. A corpo-
re fugere non possum, nec ipsum à me fugare.
Circumferre illud necesse est, quoniam alliga-
tum est mihi: perimere non licet, sustentare co-
gor; cum illud impinguo, hostem meum ad-
versum me nutrio. Si enim satis comedero, &
id robustum fuerit, sanitas & fortitudo ejus mihi
adversatur. Mundus verò circumcingit & obfi-
det me undique & per quinque portas, videli-
cet per quinque corporis sensus, scilicet visum,
auditum, gustum, odoratum & tactum, sagittis suis
me vulnerat, & mors intrat per fenestras meas in
animam meam. Respicit olus, & mentis sensum
avertit. Audit auris, & intentionem cordis in-
flectit. Odoratus cogitationem impedit. Os
loquitur, & fallit. Per tactum, ardor libidinis,
pro aliqua parva occasione exitatur, & nisi illicò
respuatur, subito totum corpus occupat, vin-
cit & incendit. Primò carnem cogitatione mo-
dicum titillat: deinde delectatione turpi men-
tem maculat: & ad extremum per consensum
pravitatis, sibi mentem subjugat. Porro dia-
bolus, quem videre non possum, & ideo minus ab
eo mihi cavere, tetendit arcum suum: & in eo pa-
ravit sagittas suas, ut vulneret me repentè. Nar-
ravit, ut absconderet laqueos suos, & dixit: Quis
videbit eos? Laqueum posuit in auro & argento,
& in omnibus, quibus abutimur, cum illis ma-
lè

lè delectamur, & illaqueamur. Nec solum laqueum posuit, sed & viscum. Viscus est amor possessionis, affectus cognationis, cupiditas honoris, & carnis voluptas, quibus anima inviscatur, & irretitur, ne pennis contemplationis per plateas supernæ Sion volare possit. Sagittæ diaboli sunt, ira, invidia, luxuria & cætera, quibus anima vulneratur. Et quis est ille, qui jacula ejus ignea extinguere possit? Proh dolor! his telis superatur sæpè anima fidelis.

2. Heu mihi, quia undique bella mihi video, undique tela volant, undique tentamenta, undique pericula. Quocunque me vertam, nulla securitas est. Et quæ mulcent, & quæ tristant vel molestant, omnia timeo: esuries & refectio, somnus & vigiliæ, labor & quies, pugnant contra me. Non minus suspectus est mihi jocus, quàm ira: multos siquidem jocando scandalizavi. Nec nimis prospera vereor, quàm adversa. Prospera namque suavitate tua incautum me faciunt & decipiunt: adversa vero, quia aliquid amaritudinis habent, velut potiones amaræ me suspectum & timidum faciunt. Magis timeo malum, quod facio in abscondito, quàm quod in aperto. Malum namque, quod nemo videt, nullus reprehendit: & ubi non timetur reprehensor, & securius accedit tentator, & facilius perpetratur iniquitas. Nimirum utrobique bellum, utrobique periculum, utrobique timendum: & sicut in hostili regione versantibus, hac illacque circumspiciendum est, & ad omnem strepitum circumagenda est cervix. Caro suggerit mihi mollia, mundus vana, diabolus amara. Quia quoties

carnalis cogitatio mentem importunè pulsatur, de cibo & potu, de somno, cæterisque similibus ad carnis curam pertinentibus, caro mihi loquitur. Cùm de ambitione sæculi, de jactantia, de arrogancia cogitatio vana in corde versatur, de mundo est. Quando autem ad iram, & iracundiam, & amaritudinem animi provocor, diabolica suggestio est: cui non aliter quàm ipsi diabolo resistendum est: nec aliter ab eo cavendum, quam ab ipsa damnatione. Dæmonum officium est, suggestiones malas ingerere: nostrum est, illis non consentire. Nam quoties resistimus, diabolum superamus, Angelos lætificamus, Deum honorificamus. Ipse enim nos hortatur, ut pugnemus: adjuvat, ut vincamus. Certantes in bello spectat, deficientes sublevat, vincentes coronat.

C A P U T XV.

Caro hominis unde sit, & quid.

I. **C**ARO mea de luto est, & ideò lutosas & voluptuosas cogitationes ab illa habeo: vanas & curiosas à mundo, à diabolo malas & malitiosas. Isti tres inimici me impugnant & persequuntur, nunc quidem apertè, nunc verò occultè; semper autem malitiosè. Diabolus namque pius confidit in adiutorio carnis: quoniam magis nocet domesticus hostis. Illa verò ad subversionem meam cum illo fœdus iniit: utpote de peccato nata, & in peccato nutrita: vitiis corrupta ab ipsa origine, sed multò amplius vitiata prava consuetudine. Hinc est, quod tam acriter concupiscit adversus spiritum: quod
affi-

affiduè murmurat, & impatiens est disciplinæ : quod illicita suggerit, nec rationi obtemperat, nec inhibetur ullo timore. Huic accedit, hanc adjuvat, hac utitur tortuosus ille serpens, hostis humani generis ; cui nullum aliud est desiderium, nullum negotium, nullum studium, nisi perdere animas nostras.

2. Hic est, qui jugiter malum machinatur, argutè loquitur, artificiosè suggerit, callidè decipit. Illicitos motus insufflat, & venenatas cogitationes inflammat ; movet bella, nutrit odia, incitat gulam, movet libidinem, desideria carnis instigat, & peccati occasiones parat, & mille nocendi artibus corda hominum pulsare non cessat. Hinc est, quod baculo nostro nos cædit, & manus nostras proprio cingulo ligat : ut caro, quæ data est nobis in adjutorium, fiat nobis in ruinam & scandalum. Gravis lucta & grave periculum est, adversus domesticum hostem pugnare, maximè cùm nos advenæ simus, & ille civis. Ille suam inhabitat regionem, nos exules sumus, & peregrini, Magnum quoque descrimen est adversus diabolicæ fraudis astutiam, tam crebros, imò continuos sustinere conflictus ; quem astutum fecit tam natura subtilis, quàm longa exercitatio malitiæ hujus.

CAPUT XVI.

Deprecatio pro seipso.

1. **E**Ripe me de inimicis meis, Deus meus, & ab his, qui oderunt me : quoniam confor-

fortati sunt super me. Ego verò, qui usque ad hunc diem contra me vixi, jamjam per tuam gratiam mihi vivere incipiam. Sic enim in hoc mundo vivere debemus, ut cum corpus cœperit à vermibus devorari in sepulchro, anima lætetur cum Sanctis in cœlo. Illuc spiritus dirigendus est, quo est iturus. Illuc festinare debemus, ubi semper vivamus, & ubi mori amplius non timeamus. Si sic amamus istam labilem & caducam vitam, ubi cum tanto labore vivimus, ubi comedendo, bibendo, dormiendo, vix carnis necessitatibus satisfacimus multò magis amare debemus vitam æternam, ubi nullum laborem sustinebimus, ubi summa semper jucunditas, summa felicitas, felix libertas, & felix beatitudo; ubi similes erunt homines Angelis Dei, & fulgebunt justi sicut Sol in regno Patris eorum. Qualis, putas, tunc erit splendor animarum, quando Solis splendorem habebit lux corporum? Nulla erit ibi tristitia, nulla angustia, nullus dolor, nullus timor, nullus ibi labor, nulla mors, sed perpetua sanitas semper ibi perseverat.

2. Non suggerit ibi malitia, nec carnis miseria, nulla est ibi ægrotudo, nulla omninò necessitas: non est ibi fames, non sitis, non frigus, non æstus, non lassitudo jejunii: nec ulla tentatio inimici, nec peccandi voluntas, nec delinquendi facultas: sed totum lætitia, totum exultatio possidet: homines quoque Angelis sociati, sine ulla carnis infirmitate in perpetuum manebunt. Ibi erit jucunditas infinita, beatitudo sempiterna; in qua, qui semel suscipitur, semper tenebitur. Ibi est requies à laboribus, pax ab hostibus,

bus, amœnitas de novitate, securitas de æternitate, suavitas atque dulcedo de Dei visione. Et quis non illic habitare vehementer desideret, & propter pacem, & propter amœnitatem, & propter æternitatem, & propter Dei visionem? Nullus est ibi peregrinus, sed quicunque illuc veniremerebuntur, securi in propria patria manebunt semper læti, & semper satiati de visione Dei. Et quantò plus aliquis hic Deo obediens fuerit, tantò ampliorem ab eo mercedem ibi recipiet: quantòque ampliùs Deum amabit, tantò propiùs videbit, quem cernere cupit.

CAPUT XVII.

De brevi vita hominis.

1. **D**ies hominis sicut umbra super terram, & nulla est mora, & tunc propriè nihil est, cùm stare videtur. Cur ergò thesaurizat interra homo, cùm sine dilatione transeat, & illud, quod colligitur, & ipse, qui colligit? Et tu homo, quem fructum expectas in mundo; cujus fructus ruina est, cujus finis mors est? Utinam sapires & intelligeres, ac novissima prudenter provideres! Scio quendam, qui per annos plurimos tecum familiariter vixit, ad mensam tuam sedit, cibum de manu tua sumpsit; in sinu tuo dormivit; cùm voluit, tecum colloquium habuit. Sed quia ab ineunte ætate delicate nutriti eum, & virgæ pepercisti, contumax effectus est. Levavit calcaneum suum super caput tuum, & te in servitutem redegit, & tui crudeli-

ter dominatur. Sed fortasse dices: Quis est hic? Vetus homo tuus: qui conculcat spiritum tuum; qui pro nihilo habet terram desiderabilem: qui sola, quæ carnis sunt, sapit. Homo iste à nativitate cæcus est, & surdus & mutus; inveteratus dierum malorum: rebellis virtuti & veritati, inimicus crucis Christi. Deridet innocentem & simpliciter transeuntem. Ambulat in magnis & mirabilibus suprâ se: arrogantia ejus est plus quàm fortitudo ejus: nullum reveretur: dicit in insipientia sua. Non est Deus. Tabescit bonis & malis pascitur alienis: immundis cogitationibus pascitur, non fatigabitur, in illis transgrediens usque ad finem: dispergit & dissipat propria sicut prodigus, cupit & rapit aliena sicut avarus: turpitudinem, ignominiam congregat sibi: simulans & callidus provocat iram Dei.

2. Homo iste totus in peccatis natus est, & sic nutritus, amicus iniquitatis, filius mortis, vas iræ in contumeliam, aptus ad interitum. Qui cùm talis sit, enarrat justitias Dei, & assumit testamentum ejus per os suum. Odit disciplinam, projicit Dominum suum post dorsum suum. Cùm videt furem, currit cum eo & cum adulteris portionem suam ponit. Adversus filium matris suæ ponit scandalum, super terram etiam thesaurizat iram in die iræ. Vult à te hæreditatem tuam tollere, & desuper terram auferre; & tu tantam injuriam non vindicas, sed dissimulas: nec ei verbum durum loqueris, nec vultum iratum ostendis, sed blandienti tibi arrides. Ludis cum

cum illulore : nescis quia Ismael est , qui tecum ludit. Ludus iste non est pueritiæ , nec simplicitatis , vel innocentiae , sed illusio est animæ , sed persecutio , sed mors. Jam te in foveam , quam fecit , præcipitavit. Jam effœminatus es , jam iugo miserrimæ servitutis pressus sub pedibus ejus miserè & viliter conculcaris. O miser , miserabilis homo , quis te liberabit de vinculo improperii hujus ? Exsurgat Deus , & cadat armatus iste : cadat & conteratur inimicus homo , contemptor Dei , cultor sui : amator mundi , servus Diaboli. Quid tibi videtur ? Si recte sentis , mecum dices : Reus est mortis : crucifigatur. Noli ergo dissimulare , noli differre , noli parcere : sed festinanter , audacter , instanter crucifige hominem istum : sed cruce Christi , in qua est salus & vita : ad quem si ex corde clamaveris , crucifixus tuus audiet te , benigne respondens : Hodie mecum eris in Paradiso.

2. O Christe pietas , ô inopinata salus mi-
seri ! Tam gratuita est & prompta dilectio
Dei ; tam stupenda dulcedo , tam inopinata
dignatio , tam invicta mansuetudo ; ut qui ad
eum clamaverit , exaudiat illum : quoniam
misericors est. O quanta est misericordia
Dei , quam ineffabilis mutatio dexteræ excel-
si ! Heri eras in tenebris , hodie in splendore
lucis. Heri in ore leonis , hodie in manu me-
diatoris. Heri in porta inferni , hodie in de-
liciis paradisi. Sed quid profunt hæ litteræ
admonitionis , nisi deleas de libro conscientiae
tuæ

tuae litteras mortis? Quid profunt hæc scripta, lecta & intellecta, nisi temetipsum legas, & intelligas? Da ergo operam internæ lectioni, ut legas, inspicias, & cognoscas teipsum. Legas, ut diligas Deum, ut pugnes & vincas mundum & omnem inimicum: quatenus labor convertatur in requiem: quatenus luctus in gaudium; & post tenebras hujus vitæ, videas ortum surgentis auroræ, videas etiam meridianum Solem justitiæ: in quo sponsum cum sponsa prospicies unum eundemque Dominum gloriæ, qui vivit & regnat per infinita sæcula.

Finis Meditationum
S. Bernardi.

IDIOTÆ

Viri docti & Sancti,

CONTEMPLATIONES

De Amore divino.

IDIOTÆ

Viri docti & sancti

CONTEMPLATIONES

De Amore divini

traneum domesticum facere, corda iracundia ignita extinguere, pacem semper procurare.

2. Amor contracta solidat, depressa sublevat, nutantem animum constantem reddit. Amor docet & addiscit & inimicum nescit. Amor laudat, amor reprehendit, amor prava suspicione caret: Ubi amor defuerit, nihil valet quicquid agitur: contra omnia valent quæ cum amore aguntur. Amor hominem latificat, & à terrenis sublevat. Amor nunquam est otiosus, sed semper aliquid operatur, semper crescit & augeatur. Amor vita est animæ: & qui non amat, mortuus est. Verus amor non requirit præmium, etsi mereatur. Sine amore nec eleemosynæ largitio, nec martyrii susceptio, nec aliquorum bonorum operatio proficere ad habendam salutem potest. Amor hominem perficit, omnia sustinet, omnia patienter portat. Amor facilis res est, omnibus se exhibet, nulli se negat. Capit eum bonus & malus, juvenis & senex, vir & mulier, sanus & infirmus, dives & pauper, summus & infimus, liber & servus, secularis & religiosus, debilis & fortis; nec est qui se valeat excusare, quin in alios dirigat radios puri amoris. O Amantissime Domine Jesu Christe, unde omnis defluit amor, ego sceleratissimus peccator semper frigidus fui, & ab amore multipliciter elongatus; singularis fui & sequestratus, ac sine amore & delectione degens; adeo quod frequenter etiam vixi cum odio & simultate. Adjuvare ergo me digneris per tuum dulcissimum amorem, & accendere cor meum ad amorem tibi placitum; ut amem & diligam, quæ amare &

& diligere debeo: ut viam amoris in te amando consequar sempiternam, Amen.

C A P U T II.

Unde oriatur amor Dei.

1. **O**Ritur amor (dulcissime Domine Jesu Christe fons veri amoris) velut lachrymæ quæ ab oculis in pectus cadunt: quia ab intellectu amor oritur, & cadit in cor per fidem. *Sic Sancti per fidem vicerunt regna!* Fides enim sanctissimum bonum est humani pectoris; quæ nulla necessitate ad fallendum cogitur, nec ullo corrumpitur præmio, sed est firmamentum stabilitatis & constantiæ in animo. Oritur amor à gratia Dei Patris, sicut tu Domine Jesu Christe amantium vita dixisti: *Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit illum:* Scilicet per gratiam, ad mei amorem. Intrat vero amor mentem hominum per auditum aurium. Quia dum de aliquo bona aliqua audiuntur, ex ipso auditu concipitur amor in corde audientis, ad diligendum illum. Oritur amor per locutionem bonam, quia principium amicitiae est bene loqui: male vero dicere, exordium inimicitiarum. Oritur amor per bona obsequia, præstita invicem & recepta. Nam qui obsequium præstare nescit, injuste petit, imo etiam in odium cadit.

2. **O** misericordissime Domine Jesu Christe, qui omnia diligis: si ista in corde meo continua meditatione cogitarem, super omnia diligere te deberem: videlicet per fidem, quæ sic tibi
pla.

placet, quod per ipsam omnes sanas & salvas, quia dicis: *Fides tua te salvum fecit*. & sine illa nemo tibi placere potest. Oritur etiam amor ad te amandum per auditum, quia de te scriptum est: *Qui audit me, non confundatur*. Sed beati sunt qui audiunt, & qui te vero amore diligunt. Oritur etiam amor ad te diligendum, per beneficia à te multipliciter nobis collata. Quia quicquid boni habemus, à te habemus: ultra multa donate ipsum nobis dedisti: quum de cœlo propter nos descendisti, te ipsum exinaniens, & formam servi accipiens, honoratus paulo minus à Deo: quum etiam propter nos convitia, flagella, opprobria, contumelias, sputa, & tandem mortem turpissimam crudelissimamque sustinuisti. Sed ego ingratiſſimus peccator licet tanta & tam magnifica dona tua cognoverim, & originem tanti amoris viderim, tibi tamen pauca aut nulla dona rependere curavi. Sed totus ingratitude plenus, tanquam quodammodo inimicus adversum te me posui: tibi contraria & displicentia, corde, voce, & opere exercendo. Adjuvet igitur me (clementissime Domine Jesu Christe) amor tuus, remittendo quæ inique egi: & inflammet ad amorem tuum dulcissimum: ut te timendo & efficaciter diligendo, tibi placita agam feliciter, & adimpleam: iniqua autem toto corde & opere respuam: ut ad regnum perpetuo te amatium perveniam sempiternum,
Amen.

C A P U T III.

Qualiter nos Deus dilexit.

I. **D**ilexisti & amasti nos dulciter, (benigne-
sime Domine Jesu Christe, fons veri a-
moris) dum carnem nostram mortalem humili-
ter induisti sola dilectione & amore inductus.
Dilexisti nos sapienter, ô amantium vita Domi-
ne Jesu Christe : quia carnem nostram morta-
lem induendo, omni peccato caruisti. Dilexi-
sti nos fortiter, quia mortem turpissimam & cru-
delissimam pro nobis miseris voluntarie sustinui-
sti. Et licet nos in carne visitaveris, non tamen
carnaliter amasti, sed in prudentia spiritus. Ita-
que quos in carne quæsiuisti, dilexisti in spiritu,
& redemisti in virtute. In carnis autem assump-
tione accomodasti te nobis, in culpæ vitiatione
consultuisti tibi, & in mortis susceptione satisfac-
cisti Deo Patri : Et sic Domine Jesu Christe, vita
nostra, amicus dulcis, consiliarius prudens, &
adjutor fortis fuisti. Et nisi amasses nos dulciter,
non requisisses in carcere. Sed adjunxisti affectio-
ni & dilectioni sapientiam, qua tyrannum de-
cepisti : Adjunxisti etiam patientiam, qua of-
fensum Deum Patrem placasti. Et sicut ad ope-
randum salutem in medio terræ, ex nimia dile-
ctione semel venisti in carne visibilis : ita quoti-
die propter maximam dilectionem, quam ha-
bes ad animas nostras, venis invisibilis ad salvan-
das eas, mentes nostras tua potentia invisibili il-
lustrando.

2. O clementissime Domine Jesu Christe, indeficiens amor ; si tuam infinitam dilectionem considerarem , non oporteret me transfretare maria , penetrare nubes , montes transire , quia non grandes mihi restat via ad te amandum : solum enim opus est ut curram ad meipsum ; scilicet, ad compunctionem & confessionem: ut sic exeam de sterquilinio miserrimæ conscientiæ, ut illic intrare valeam per gratiam & amorem. Omisericordissime Domine Jesu Christe, ego iniquissimus peccator dignus sum & dignum me sentio odio , non amore tuo : pœna, non gloria. Quia licet cognoverim ex tua immensa pietate tuam exuberantem dilectionem & amorem dulcissimum; tamen his oblivioni quodam modo traditis, gratias tibi non rependi, nec meipsum disposui, ut tuam dilectionem in me ampliori gratia augeres. Sed tempus ad iracundiam & vindictam provocavi ob miserabilem vitam meam, quam diversis vitiis & peccatis contaminavi. Succurre mihi Domine Jesu, per tuum sanctum amorem : & sic me misericorditer dispone, ut amor tuus dulcissimus reformetur in me, per quem hic vivendo in gratia tua in fine amore tua perfruar sempiterno.

C A P U T IV.

Qualis est amor Dei.

1. O Amor præceps, amor flagrans, amor vehementis, amor te intrare cohibere non valens : qui præter te aliud cogitare non sinis : fastidis cætera, contemnis omnia præter te.
Dul-

Dulciter capis , strenue stringis , sapienter erudis , gloriose illaqueas , oneras delectabiliter , feliciter uris , in dicto expectaris. Nec consilio temperaris , nec pudore refrenaris , neque rationi subjiceris. Affectus es desiderabilis , experientia dulcis , jucunditate plenus , fruitione æternus , satians & reficiens , nunquam fastidium generans. Nihil (Domine Jesu Christe , fons veri amoris) amore tuo suavius , nihil dulcius , nihil utilius , nihil jucundius. Amor tuus Domine non molestat , sed cum exultatione & gaudio stringitur , & cum securitate desideratur. Ubi tuus amor est Domine , labor non est , sed sapor. Seipso contentus est : confundit ordine , dissimulat risum , ignorat modum : totumque quod opportunitatis , quod rationis , quod pudoris , & quod consilii judiciive esse videtur , triumphat in seipso , & redigit in captivitatem.

2. Amor tuus , Domine , libertatem donat , timorem pellit , laborem non sentit ; meritum non respicit , præmium non requirit : fessos allevat , debiles roborat , mœstos lætificat , esurientes reficit , & deficientes jucundos reddit. Amor tuus Domine Jesu Christe , qui es fons amoris , imo amor ipse , dissimulat & expectat & sustinet delinquentem , eumque benigne trahit , adducit , & converti facit , & converti facit ab errore viæ ejus. Amor tuus Domine Jesu Christe fons vitæ : nec vivere anima potest quæ non hauserit ex illo : neque haurire potest , nisi præfens fuerit ipsi fonti , scilicet tibi , qui es fons totius amoris.

3. O Fons veri amoris, & immensæ dulcedinis, qui nunquam deficis, sed semper reficis. Ego miserabilis peccator, oneratus magno pondere peccatorum, magnam sitim amoris patior: quia à te fonte vivo nimium sum elongatus. Respicere ergo me digneris misericorditer, & ducere me ad te fontem amoris & dilectionis, ut hauriam aquam tanti amoris tui; illam bibam, illa recreet, illius suavitatem & saporem degustem. Ex illa lavetur & mundetur anima mea ab omni macula peccati; ut mundata ab omni inquinamento, tibi placeat, & tibi serviat, ac tecum vivat per amorem in infinita sæcula, Amen.

C A P U T V.

De violentia amoris Dei.

I. O Violentia divini amoris, quia summus omnium, infimum factus est. Hoc namque fecit verus amor, dignitatis nescius, dignatione dives: affectu potens, suasu efficax. Nihil enim Domine Jesu Christe, fons, imo abyssus amoris, violentius triumphat de te, quam amor. Propter quem temetipsum exinanisti, ut sciremus plenitudinem effusam esse, altitudinem adæquatam, & singularitatem associatam. Atque violentia tui amoris nos foedos & deformes amavit: non sic tamen ut nos tales dimitteres: sed ut ex foedis pulchros, & ex deformibus formosos faceres. Amasti enim nos, Domine Jesu Christe, abissalis amor ex abyssus amoris: & fecisti te propter nos hominem: subiecisti te, & suscepisti nos; inclinasti te, ut nos erigere: exina-

nanisti te maiestate, ut impleres nos divinitate: descendisti usque ad nos, ut adscenderemus ad te: Non enim est pater, non mater, non amicus, non alius quisquam, qui nos tantum dilexerit quantum tu, Domine, qui fecisti nos. Absorbeat igitur quæso, amantissime Domine, mentem meam ab omnibus quæ sub cælo sunt, ignita & melliflua vis tui amoris: ut totus tibi inhæream, solaque suavitatis tuæ dulcedine pascar, delecter, & nebrier.

2. O Domine Jesu Christe, quam felix bonum est, & quam desiderabile, violentiam tui amoris sentire: quæ pectora nostra radiis tanti amoris quotidie illustrat, pestes mentis sanat, secreta cordis illuminat, mentem fovendo saginat, & animam exhilarando corroborat. O quam dulcis est misericordia & suavitas amoris tui, Domine Jesu Christe, largitor amoris: quia perfruuntur illi, qui præter te nihil diligunt, nihil etiam cogitare concupiscunt; Ad amorem tuum præveniendū nos invitas, proripis, & pertrahis: tanta est violentia tui amoris. Nulla enim est major invitatio, proreptio, & pertractio ad amorem, quam prævenire amando: quia animus, qui prius torpebat, cum se præamari sentit, excitatur. Quod si jam fervebat, quum se amari & præamari didicit, magis accenditur.

3. O amantissime Domine Jesu Christe, licet me indicibiliter amaveris, ego tamen impiissimus peccator, cor lapideum & ferreum gerens, amorem tuum ignitum in pectore meo frigido non recognovi. Et licet tuam dilectionem quam

ultro impendebas, desiderarem mihi impendi: nolui tamen vice versa dilectionem tibi reprehendere. Auxiliari igitur mihi dignare, piissime Domine Jesu Christe, qui non potes non amare: & per violentiam tui dulcissimi amoris, compelle animum meum ad te amandum: ut placide serviam, & vitam obtineam in amore sempiternam.

CAPUT VI.

Quomodo cognoscit anima se diligi à Deo.

1. **S**Cio (benignissime Domine Jesu Christe, amor & amantium vita) quod qui vehementer diligit te, etiam a te infinites vehementius diligi non ambigit. Quique sua singulari intentione, solitudine, cura, opere, diligentia, ac studio, incessanter & ardentè invigilat, quo pacto placeat tibi, multo magis omnia hæc in te indubitanter agnoscit. Amor enim tuus amorem animæ darit: & tua præcurrens intentio intentam animam facit, solitudoque sollicitam. Qualem igitur se præparaverit anima tibi, talis & tu eminenter per tuam infinitam misericordiam appares ei. Quia scriptum est: Cum sancto sanctus eris, & cum perverso perverseris. Quare, & cum amante amans, cum vacante vacans, cum intento intentus, & cum sollicito sollicitus.

2. Tanta est, Domine Jesu Christe, amantium summe, benignitas & misericordia tua erga animas nostras: quod si anima ad te vigilat, mul-

multo prius vigilas & tu. Si anima confurgit in nocte in principio vigiliarum, accelerat quantum potest etiam ipsas longe anticipare vigilias, inveniet te, nec poterit te prævenire. Semper enim in tali negotio plus aliquid tribuis gratiæ tuæ, & plus semper amas : plus quoque extenditur & dilatatur amor tuus ad ipsam animam & ante & post. Quæ omnia devota & tibi grata anima considerans, & sic admirans tuam ineffabilem Majestatem, cætera non curat : sed tibi soli intendere gloriatur, & se tibi soli (te donante) postpositis curis omnibus, tota devotione custodit.

3. O mater amorum, ô amantissime Domine Jesu Christe, tanta & tam inæstimabili bonitate redundas quod semper amando nos prævenis nos, quærentibus te exhibes & occurris, diligis, imo tua immensa dilectio usque ad inimicos se extendit. Nulli te negas, nullum spernis ; sed omnes manu amica vocas & recipis : nisi quantum per peccatum à te invito & nolente contumaciter & te obedienter recedunt. Sed adhuc tam immensa & exuberans est tua dilectio, quod in peccatis miserabiliter jacentes expectas ad poenitentiam, & interdum rebelles redire compellis. Adjuvare igitur me digneris, misericordissime Domine Jesu Christe, ignis & lux amoris. Et accende & illumina cor meum durum & rebelle ad amorem tuum : quo adjuvante, de peccatis & malis meis propter te doleam, digne per te satisfaciam. Opera studiosa & tibi placita, corde puro, humili & amanti exerceam : Ut tua gratia præveniente, assistente, & subsequente, sic in præsenti vita amore tuo vivam,

vam, ut illa finita, ad te gloriose amandum,
misericorditer vitam obtineam sempiternam,
Amen.

CAPUT VII.

De operatione amoris Dei.

1. **O** Admiranda divinæ propitiationis dilectionis dilectio. Servi digni non sumus. Tu autem benignissime Domine Jesu Christe, plenitudo amoris, amorem tuum & dilectionem ostendendo & operando in indignis servis tuis, & (ut de cæteris taceam) in me miserabili creatura tua, à multis variisque periculis me liberaisti. Quia, me deviantem reduxisti, ignarum docuisti; dum peccarem, ad poenitentiam exspectasti, prostratum erexisti, & ad te venientem largissima pietate tua suscepisti. Omne meritum meum nihil omnino esse potest, in comparisonem operationis amoris tui. Amor tuus dulcissime & amantissime Jesu Christe, operatur in me sine spe recipiendi à me. *Quia bonorum meorum non eges.* Neque quicquam condigne amoris tuo conferre possum, nec eum explicare sermone. Quia tantus est & tam immensus amor tuus, quod dum peccabam, tu silebas: dum non continebam a vitiis & peccatis, tu à verberibus abstinebas: dum perseverabam in iniquitatibus multis & diversis, tu vindictam differabas.

2. Ad omnem tribulationem & necessitatem apertus mihi fuit dulcissimus amor tuus, & finis

nus tuæ infinitæ dilectionis expansus: nec consideravit indignum, sed necessitatibus meis omnibus subvenit. O amoris inæstimabilis operatio! Sic enim Domine me visitasti, & cor meum durum mutasti, ut amara sentiam nunc illa, quæ antea male dulcia mihi erant: & qui lætabar tunc, cum male in rebus pessimis agebam, nunc incipiam tibi recogitare annos meos in amaritudine animæ meæ. Quare ô Domine Jesu Christe, amator bone, qui commoves terram cordis mei, & conturbas eam, sana (obsecro) contritiones ejus, quia commota est. Non recedat operatio tui dulcissimi amoris à me creatura tua. Intret in animam meam, & mundet eam à fœcibus peccatorum. Illustret eam incendio veræ dilectionis. Excitet eam à tepore ignaviæ. Tollat ab ea ignorantiam, & doceat quæ agere & exercere debeam.

3. O misericordissime Domine Jesu Christe, qui omnem amorem superas, cogitare non valeo quanta dilectione me amasti, & quam liberaliter & gratis. Quia licet te diversis modis offenderem, nec à peccatis cessarem; tu tamen dissimulabas, nec ad puniendum me accelerabas. Imo, tanquam ovem errantem & pereuntem, ut sacris humeris imponeres, requirebas præ incomprehensibili amore, quo cuncta, quæ fecisti, amas. Gratias itaque tibi ago, & tuo immenso amorì, tuæque immensæ pietati & clementiæ; & te humili corde ac simplici precor, ut tua dilectio me non deserat, sed mecum sit, me adjuvet, & me defendat ab omni periculo animæ & corporis. Ut hic ad tuum placitum

tum vivendo tibi semper serviam, te incessanter diligam, & tandem ad dilectionem tuam perveniam sempiternam, Amen.

CAPUT VIII.

De Magnitudine amoris Dei.

1. **L**icet (Domine Deus meus) mundus in maligno positus esset, & plenus miseria: tamen pro nobis in mundum tuum benedictum filium misisti. Imo etiam ex abundantia tui amoris, illum in infernum transmisisti, ut inde suos extraheret. Ad hoc enim misisti ipsum in mundum, ut venditus nos redimeret, occisus vivificaret, injurias passus honoraret, & in filios adoptaret. Misisti igitur verbum tuum, misisti Spiritum tuum, promittis vultum. Et ne quid in cœlestibus vacet, ad opera nostra sollicitandæ etiam illos beatos spiritus propter nos mittis in ministerium, & insuper humanam naturam in eadem persona divinæ naturæ associari voluisti. Dilexisti nos Domine gratis, morti destinatos, & vita indignos. Omnes enim ducebamur tanquam latrones ad supplicium, quia ad infernum trahebamur. Sed filius tuus superbenedictus nobis subvenit, & pro nobis fidejussit, quem fidejussorem semper in memoria habere debemus sicut scriptum est: *Gratiam fidejussoris tui ne obliviscaris: dedit enim pro te animam suam.*

2. Tu Domine Deus meus, præ magnitudine amoris tui, non pepercisti filio tuo unigenito, sed pro nobis omnibus illum tradidisti. Et ad
te

te nos attraxisti, dum sororem nostram, scilicet humanam naturam, benedicto filio tuo inseparabiliter copulasti. Sic enim scribitur : *In charitate perpetua dilexi te: ideo attraxi te miseratus tui.* O Domine Deus meus, ignis amoris consumens, gloriosus non potuit nubere caro nostra. Unde, si matrimonium in homines sic attrahit eos, ut de inimicis valde amicos facias : quantum deberet homines id attrahere ad amandum te, quod sororem nostram, scilicet humanam naturam, tuo benedicto filio inseparabiliter copulasti? Scilicet Domine Deus meus, ego sum ingratiſſimus ille, & superbissimus peccator, qui tantam ingratitudinem amoris non considerans, & tam mirabilem copulam non contemplans, me adreamandum tuum Filium & Spiritum sanctum, unum Deum & unum Dominum, non disposui: sed ad amanda mala, noxia, & iniqua sui multipliciter inclinatus, & illa ad affectum frequenter perduxi. Adjuvare ergo me dignare, misericordissime Domine indultor amoris. Et dirige me, ut te super omnia diligam, & tua infinita beneficia recognoscam, mente teneam, & pro ipsis gratias tibi agam? & in fine vitam in amore mihi misericorditer concede sempiternam, Amen.

C A P U T I X.

De causa diligendi Deum.

1. **O** Misericordissime. Domine Jesu Christe, causa diligendi te tu ipse es. Et te diligendi modus est sine modo : quia cum infinite bo-

bonus sis, & omnis modus noster diligendi finitus, diligendus es supra omnem modum. Et ideo nihil te justius nihilque fructuosius diligere potest. Infinitus namque Domine Jesu Christe, vere amantium amor: meritis es de nobis: quia nobis immeritis temetipsum dedisti. Tu es causa efficiens & finalis amoris & dilectionis, ut occasionem habeas glorificandi nos: quia tu occasionem das, ut affectionem creas, tu desiderium consummas. Tu enim fecisti hominem, imo factus es homo, te amemus. Tuus amor amorem nostrum præparat & remunerat: præcedit benignius, & expectatur suavius, & dives est in omnibus qui invenit illum.

2. Se dat in meritum, se servat in præmium Sanctorum, & se distrahit in redemptionem captivorum. Si tuum meritum quæritur, illud est præcipuum: quia tu prior dilexisti nos. Et ideo dignum & justum est, ut te redamemus, præsertim si mente humili & devota desiderare velimus tuam misericordiam, gratuitam dilectionem, inopinatam dignationem, invictam mansuetudinem, & stupendam dulcedinem. Quid enim aliud ista faciunt, benignissime & superamabilis Domine Jesu Christe, diligenter considerata: nisi ut considerantis animum ad te visceraliter raptant, vehementer afficiant, faciantque contemnere omnia præter te Domine: Verus amor tuus, clementissime Domine Jesu Christe, vacuus esse non potest, sed ejus præmium incipienti proponitur, amanti promittitur, & perseveranti redditur. Anima te Domine veraciter amans, aliud præter te sui amoris præmi-
um

um non requirit, aut si aliud requirit, profectò te non diligit.

3. O mitissime Domine Jesu Christe, ego sum ille perversissimus peccator, qui te posthabendo in transitoriis & caducis amorem cordis mei posui: & illa, quæ diu conservare non poteram tota mente dilexi. Adjuva me, piissime Domine Jesu Christe, amator fortis: & dirige cor meum, ut te amem & diligam, mundana contemnens: ea tanquam inutilia & noxia penitus derelinquam: peccata odio habeam, de præteritis doleam & condignè virtute amoris satisfaciam, & à futuris malis & peccatis præcaveam: ut tibi amore sincero & assiduo serviendo & placendo, tandem tuam dilectionem per infinita sæculorum sæcula adipiscar immortalem, Amen.

C A P U T X.

Qualiter Deus diligatur.

1. **N**on mirum est, Domine Deus meus, si infidelis minùs diligit te; minùs enim te cognoscit. Sed quid est Domine de me miserabili creatura tua? Te enim per veram fidem agnosco, & te teneo, vitæ meæ non solum gratuitum largitorem, largissimum administratorem, pium consolatorem, sollicitum gubernatorem: sed insuper etiam copiosissimum Redemptorem, ditatorem & glorificatorem. Urget namque ratio & justitia naturalis, ut totum me per amorem tradam tibi, à quo me totum habeo. Et si totum me

me debeo tibi, quia me fecisti: ad magis amandum sum tibi obligatus, quia me refecisti; nec tam facile me refecisti quam fecisti. Nam semel dicendo me fecisti, sed reficiendo & dixisti multa, & gefisti mira, & pertulisti dura: nec tantum dura, sed & indigna.

2. O benignissime Domine Jesu Christe, amor meus, quid retribuam tibi pro omnibus, quæ tribuisti mihi? in primo enim opere, me mihi: secundo verò, te ipsum mihi dedisti: & tunc te mihi dando, me mihi tradidisti. Datus ergo & redditus, me pro me debeo & bis quidem debeo. Quid ergo tribuam pro te? Nam etiam si me infinities rependere possem, nihil sum ego ad te. O Domine Jesu Christe, languentes animos amore reficiens, si intelligentia, quam mihi dedisti, uti vellem, sicut deberem, cernerem manifestè quo modo, imo quam sine modo, à me creatura tua amari merueris, qui prior dilexisti me, tantus & tantum & gratis, tantillum & talem & ingratum. Scio Domine, quod dilectio tua tendit in immensum & infinitum, quia tu immensus es & infinitus.

3. Quæso igitur Domine, qualis finis debet esse mei, vel modus amoris? Amor enim meus Domine non est gratuitus, sed rependitur debitus. O clementissime Domine Jesu Christe, amicos tuos vivificans amore: extende ad me peccatorem miserabilem, tuam exuberantem dilectionem; ut te diligam pro dono tuo, & modo meo minùs quàm iusto. Nam etsi, quantum debeo, non possum non possum ta-
men

men ultra , quàm possum. Potero autem plus, cum plus donare dignaberis , nunquam tamen prout dignus haberis. Da igitur mihi tuum amantissimum amorem, quo te donante , te diligam & amem : tibi placeam , tibi serviam, tua præcepta adimpleam : à te non separer in præsentì & in futuro , sed tecum maneam agglutinatus amore in sempiternum.

C A P U T XI.

De triplici modo diligendi Deum.

1. **O** Immensitas amoris , dulcissime Domine Jesu Christe, doce me quemadmodum diligam te. Fac mecum tuam misericordiam, ut te amem dulciter, prudenter , fortiter. Dulciter ne amaritudine avertar : prudenter, ne decipiar: fortiter, ne opprimar, aut ab amore tuo ullo modo, sive mundi gloria, sive carnis illecebris, aut voluptatibus, abducar. Informes me Domine, tu qui sapientia es, ne seducar spiritu mendacii & erroris. Lucescas in me tu, qui es veritas, ne adversitatibus & scandalis offendar. Conforta me tu, qui es virtus, ne deficiam in tuo servitio. Zelum meum inflamet charitas tua, tua scientia cognitionem meam dirigat, & constantia tua propositum bonum firmet : ut prædictis munitus, sim in tuo amore fervidus, circumspectus, & invictus : ne teporem habeam, ne caream discretione, & ne timidus efficiar : sed diligam te Deum meum toto & pleno cordis affectu. Diligam te tota rationis vigilantia
&

& circumspectione : Diligam te tota virtute, adeo ut nee mori pro tuo amore pertimescam.

2. Sis suavis & dulcis Domine affectui meo, contra fallaces & male dulces vitæ carnalis illecebras : & vincat falsam dulcedinem dulcedo tua vera , quemadmodum clavum clavus extrudit : & sis intellectui prævia lux , & lux rationi ; non solum ad cavendas hæreticæ fraudis decipulas , & ab eorum versutiis fidei veritatem vindicandam , verum etiam ut nimiam & indiscretam vehementiam in mea conversatione devitem : Tu namque Domine sapientia es, & vis amari non solum dulciter , sed & sapienter : alioqui facillimè zelo meo spiritus illudet erroris , si scientiam negligam. Scio namque Domine , quod non habet callidus hostis machinamentum ullum efficacius ad tollendum de corde dilectionem , quam si efficere possit , ut in ea incautè & sine ratione ambulem.

3. Domine Jesu Christe , amantium fortitudo , robur & firmamentum , sim fortis & constans ad te amandum : non cedens terroribus , nec succumbens laboribus. Diligam te Domine fortitudo mea , quia tu es firmamentum meum & refugium meum , liberator meus , Deus meus , adjutor meus , amor æternus , amor supereminens , amor , cujus magnitudinis non est finis ; amor , cujus sapientiæ non est numerus : amor cujus pax exsuperat omnem sensum. Diligam te non verbo solum ac lingua , sed opere & veritate. Ut tua gratia in præsentis suffultus , in fine ad amanti-

um

um gloriam, te misericorditer donante, perveniam sempiternam, Amen.

C A P U T XII.

Quid sit diligere Deum ex toto corde.

1. **T**Oto corde te diligere (clementissime Domine JESU Christe) immensitudo amoris est, non abduci blanditiis, non seduci fallaciis, non frangi injuriis; sed integrè te sic diligere ex toto corde, ut ad nullius rei dilectionem cor magis inclinetur, quàm ad te; nec delectetur in aliqua re magis quàm in te. Minus enim te amat, qui aliquid tecum amat, quod non propter te amat. Totum namque exigit, qui totum hominem fecisti. Diligi enim debes Domine ex toto corde, ratione & creationis & recreationis. Quia enim hominem fecisti, debet seipsum amor tuo: & quia eum redemisti, debet se amor tuo. Et tantò magis debet se amor tuo, quàm sibi ipsi: quanto tu major es ipso, pro quo te ipsum dedisti.

2. O benignissime Domine JESU Christe, amor immense: frange, mollifica cor meum durissimum! ut si ad alium non valet elevari, saltem ad purum amorem sensibilem flectatur: scilicet ad benedictam carnem tuam, & ad illa, quæ in carne gessisti vel jussisti: ut omnia libenter audiam, stuosè legam, frequenter recolam, suaviter mediter, te annuntiatum contempler devotè, aut nascentem, aut lactantem, aut docentem, aut jejunantem, aut prædicantem, aut miracula facientem, aut morientem, aut resurgentem,

gentem , aut adscendentem , aut ad iudicium venientem. Sic animus meus stringatur in amore tuo, ut carnis devitet vitia, fugiat illecebras, desideria maligna extirpet: & in te assidue recreatur, atque tuo dulcissimo amore pascatur.

3. Scio Domine, quod per amorem tuum vita carnalis excludetur, mundus contemnetur & efficietur ac perficietur vita spiritualis. Ut ipsa in omnibus, quæ oportet sentire, te sentiat, & vera fide firmetur: puritas conservetur, diabolica circumventio evitetur; augeatur exercitium virtutum, & amor tuus mihi dominetur, nec post hac separetur à me, sed sic in præsentī me gubernet, conservet, & vivere faciat, ut te adjuvante & donante, amor in regno tuo sit mihi vita sempiterna Amen.

C A P U T XIII.

Quid sit diligere Deum ex tota anima.

I. **D**iligendus es (Domine JESUCHRISTE, totius amoris plenitudo) ex tota anima, scilicet fideliter, sicut nos dilexisti; qui maluisti animam tuam separari à corpore, quàm animas nostras separari à te. Qui enim diligit tota anima, non timet mortem; quia dilectio est condimentum dulcorans: nam nihil dulcius aut delectabilius amore. Sine amore omnia sunt insipida & amara; quæ autem sunt amara, quantumcumque sunt amara, fiunt dulcia amore, sicut sancti Patres in desertis probaverunt, utentes pro alimento herbis & arborum corticibus sicco pane & aqua frigida; terra pro lecto, lapide pro cervicali

vicali & cilicio pro vestimento : in quibus omnibus propter amorem tuum, saporem & delectationem, & dulcedinem magnam sentiebant. Omnia namque gravia & difficilia verus amor facit facilia, & quasi nulla. Ideo sancti Martyres omnia tormentorum genera tanquam dulcia, non solum patienter, sed etiam hilariter pro ardenti amore sustinebant. Labor namque non fatigat amorem, tormentum amorem non superat: amor quiete fit inquietior. Quiescit afflictio, quiescit tentatio: sed dilectio quiescere nescit: nequies enim est inquietudo.

2. Qui hujus amoris gustu inebriatus fuerit, ad omne opus bonum hilarescit: dolet, & non sentit: laborat, & non lassatur: deridetur, nec advertit. Amorem animæ thesaurus nullus superat. Nescias enim homo precium ejus: quia omne aurum in comparatione amoris, arena est exigua. Sine amore, dives pauper est: & cum illo pauper dives est. Quia qui Deum tota anima amat & diligit, jam habet, quem amat. Nec eum verè diligere posset, si eum, quem diligit, non haberet. Amorem tuum, Domine, alienus amor non occupat, nec ei commiscetur; quia non possunt commisceri vera vanis, cœlestia caducis, spiritualia corporalibus, summa imis.

3. O clementissime Domine Jesu Christe, incomprehensibilis dilectionis author & infusor, ego miserrimus peccator omni iniquitate plenus, te non dilexi ex tota anima mea; imò, quod damnabilius mihi est, tuo amore spreto & derelicto, amorem meum posui in mundanis, vanis & noxiis damnabilibusque rebus. Et sic iste miserabilis amor ducet me ad odium tuum perpetuum:

nisi infinita tua misericordia , infinitus amor tuus, adjuvare me dignetur. Augeatur igitur in me tuus gloriosus amor, qui me trahat ad te, relicto isto transitorio amore, ut in tua dilectione perpetua valeam manere Amen.

CAPUT XIV.

Quid sit diligere Deum ex tota mente.

1. **P**lissime Domine Jesu Christe, totius exultatio amoris, diligere te debemus ex tota mente: scilicet memoranter, perpetuò, ac perseverenter: ut omnes sensus hominis, scilicet voluntas, intellectus, memoria, & omnes eorum operationes tibi vacent. Quod si in aliorum dilectione occupentur, jam ex tota mente, qui sic occupatur, te non diligit. Scriptum est enim: *Omni tempore diligit, quia amicus est.* Talis igitur dilectio totius est mentis ligamen, viscum & glutinum hominem tibi indissolubiliter unicus atque ligans. Quia amor est quædam vis mutua & virtus agglutinativa, summa movens ad infima: & novissima, id est, subiecta, ad meliorum, id est, suprapositorum confirmationem: ut anima hoc glutino glutinata, tibi dicat: *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Tantus est namque amor à tota mente procedens, quod anima tibi unita tali dilectionis glutino, nec pœna, nec tormento, nec igne, nec ferro, nec ullo alio supplicio potest dissolvi, nisi adveniat peccari mortalis immunditia. Imò citiùs, Domine Jesu Christe amantium portus, manus à brachio, caput à collo solveretur & moveretur, quam anima tali glutine amoris tibi

tibi unita & conjuncta, à te aliquo modo separaretur. Res enim forti glutino glutinata, citius rumpitur & frangitur in aliis locis quàm ipsa conjunctura.

2. Sic etiam est de anima, ut patet in sanctis Martyribus, qui à tuo amore nullis pœnis poterant avelli, vel quantulumcunque separari. Facilius enim pes separaretur à tibia, & caput à cervice, quàm ipsi à te. O dilectio, quàm magnum est vinculum tuum, quo ligari potuit Deus! ô piissime Domine JESU Christe, opifex amoris, hoc vinculum te in cruce tenuit, quem omnes funes totius mundi nullatenus tenuissent. Amor, benignissime Domine, ex mente procedens, *est triplex funiculus, qui difficile rumpitur*. Quia te diligere debemus ex toto corde, id est, intellectu, sine errore; tota anima, id est, voluntate, sine contradictione: & tota mente & virtute, id est, memoria sine oblivione. Concede mihi misericordissime Domine JESU Christe, largitor amoris potentissime, gratiam te amandi toto anima & tota mente: ut à te nunquam valeam separari, sed tecum perpetuò in perfecto amore permaneam Amen.

C A P U T XV.

Quod amor est fortis armatura animæ

1. **H**OMO scuto & armatura munitus amoris tui, benignissime Domine JESU Christe, in tentationis prælio stat inconcussus, invincibilis atque firmissimus; non timens, etiamsi cum ea tota acies dæmonica decertaret. Tu enim piis-

sime Domine JESU homini amorem habenti, bonus adjutor & fortis defensor assistis, quia tu amor es: & qui in tuo amore stat, tecum stat. Assistis etiam homini dilectionem habenti, ut verus & fidelis amicus, qui libenter subvenit amico suo, & eum defendit, sicut scriptum est: *Custodit Dominus omnes diligentes se, & omnes peccatores* (id est, dæmones infernales vel homines pestilentes) *disperdet.* Sed Domine non sic est de alia virtute: quia tu, si quis sine dilectione aliquid faciat, non sic præst es ei, nec assistis ad juvandum. Dilectio vera in te Domine JESU Christe, amator verissime, hominem invincibilem reddit. Eum enim ex omni parte protegit & defendit; quod nulla facit alia virtus, scilicet ex una parte tantum. Nam abstinentia à gula tantum defendit, pudicitia à luxuria, & ita de cæteris. Imò alia virtus sine dilectione ex una parte defendit, & ex altera succumbit, dum scilicet de ejus actu & opere oritur jactantia, & nascitur vana gloria. Ut patet in eleemosyna & jejunio, quæ nihil valent, nisi tua dilectione directæ sint & protectæ.

2. Et ideò diabolus hanc armaturam dilectionis invadere summopere studet. Nam si castitas in nobis fuerit sine dilectione, non timet: Quia ipse in carne non premitur, ut in luxuriam dissolvatur. Abstinentiam non timet, quia cibo non utitur, qui necessitate corporis non urgetur. Distributionem rerum terrenarum timet, si dilectio desit, quia divitiarum subsidiis non eget. Sed valde timet in nobis dilectionem veram, qua te diligimus & proximum; semper concordiæ

diæ invidet, quia dilectionem, quam tenemus in terris, ipse tenere nolens, corruit è cœlis. Dilectio tua, Domine JEſu Chriſte, ab omnibus diligi digniſſimè omnem tentationem repellit, non alia virtus: nam alia virtus cum peccato & informis eſſe poteſt, ut etiam morales virtutes in philoſophis tuère; ideòque non ab omni peccato, nec ab omni tentatione defendunt. Sed dilectio tua omni peccato contrariatur, & omni tentationi reſiſtit; imò nec morti, nec tormento ſuccumbit. Vincinequit, imò de morte obtinet victoriam & triumphum. Hanc veram dilectionem tribue mihi miſericorditer, Domine JEſu Chriſte, tota virtus & vigor amantium, ut tecum in amore maneam in ſempiternum, Amen.

C A P U T XVI.

Quod per amorem peccatum dimittitur.

I. **T**anta eſt vis amoris, ſuperamande Domine JEſu Chriſte, quod per amorem peccata remittuntur. Non eſt enim peccatum, quod dilectione tua non remittatur. Non culpa, non noxa tam gravis vel enormis: quæ adveniente dilectione tua non expellatur. Non macula tam foeda, tenax, ac etiam inveterata, quæ non dilectione & amore diſſolvatur. Quia tua dilectio omni culpæ mortali contrariatur, nec cum aliqua eſſe poteſt. Habet enim tua vera dilectio omnem culpam expellere, ſicut calidum frigus expellit. Sed non ſic eſt de alia quacumque virtute. Ut patet de beata peccatrice, quæ tot

peccata habuit; & tamen dilectionis virtute omnia sunt ei dimissa: quia ab ore Veritatis dictum est: *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* Licet enim abundanter fleverit, pedes lachrymis laverit, capillis terferit, pedes osculata fuerit & unxerit: tamen istis non attribuitur remissio, sed soli dilectioni. Quia sine dilectione, parum valuissent, sed fuerunt signa quædam & scintillæ ignis, à dilectione præparata. Quæ eatenus tibi grata fuere, quatenus ab amore imperata. Dilexit namque multum, quia ex toto corde, ex tota anima, & ex tota mente. Quod evidenter patet in iis dilectionis signis, quæ ostendit. Dilexit enim te super omnia, sed non nimis, quia tu Domine nimis diligere non potes; imò modus diligendi te sine modo est.

2. Et in hoc etiam patet nobilitas & valor dilectionis ejus. Quia in excessu non amittitur, nec augmentum ejus in vitium vertitur, sed in commodum & profectum. Contra tamen homo potest nimis jejunaire, eleemosynas dare, orare & sperare. Virtutes quoque morales si transcendant modum vel medium, in vitium & malitiam convertuntur. O clementissime Domine Jesu Christe, amator bone, ego malus & vitiosus peccator, ista mente revolvens, nec mente, nec opere ad effectum perduxì; sed à vero amore & dilectione elongatus, & totus frigidus factus, in peccatis & vitiis innumerabilibus, tempus meum miserabiliter consumpsi. Adjuvare me digneris, misericordissime Domine Jesu Christe, immense fons amoris; & ut
pec-

peccata mea benignè remittas, dilectionem tuam mihi digneris infundere sempiternam, Amen.

C A P U T XVII.

Quod amor est via rectissima ad Deum.

1. **V**era dilectio (benignissime Domine Jesu Christe, qui es merces amoris) est via rectissima veniendi ad te. Nec opus est aliqua alia virtute, in cujus exercitio potest esse via obliqua. Sed solum amore & dilectione, quæ ad coelestem patriam verè ducunt. Quia alia quæcunque virtus informis esse potest, & cum peccato: Et ex ejus actu sæpè oritur vana gloria, quæ ut ventus impedit viatorem, imò impellit in chaos inferni. Nam peregre pergens, carnis afflictionem assumens, eleemosynas erogans, sæpè vento vanæ gloriæ impetitur; & dum ad poenitentiam ire credit, labitur in infernum. Non ergò Domine Jesu Christe, susceptor amoris & largitor, jejunium, oratio, eleemosyna est via recta omninò: sed amor & dilectio tua est via rectissima absque devio: via brevius absque tædio: via plana absque tumulo: via clara absque nubilo: via secura absque periculo: via jucunda cum bono socio, scilicet cum te Domine amantissimo duce: via veniendi ad æterna gaudia, quæ non permittit viatorem ad dexteram, quæ est prosperitas, nec ad sinistram, quæ adversitas est, declinare.

2. Ista via amoris, Domine JESU Christe, dux amantium æterne, est vera, non ficta, neque palliata: via cordialis, non verbalis; via fructuosa, non otiosa; via non solum sermonis, sed etiam operis: via cauta, non improvida: prudens, non fatua: ita quod persona ametur, & culpa refutetur. Via magna, non modica: ita quod animam suam quis ponat pro amicis suis. Via constans, non momentanea, sicut tu Domine in fine ostendisti: quia cum dilexisses tuos, in fine dilexisti eos. Si quis igitur, Domine JESU Christe, amator constantissime, ad patriam coelestem velit celeriter pervenire, per viam dilectionis & amoris ambulare debet. Quia qui amat ardentius, currit velocius, & pervenit citius. O misericordissime Domine JESU Christe, qui ob nimium amorem, etiam non amantium misereris: iniqua & perversa atque falsa fuit dilectio mea. Quia non fuit cordialis sed verbalis: non vera, sed ficta: meos amicos in suis sceleribus & peccatis defendi; & sic iniquos odio non habui. Amavi fortunam, & ea mutata, amorem mutavi. Parce mihi, piissime Domine JESU Christe, misericordissime amator, & veniam dare mihi dignare misericorditer; tantam ad te amandum gratiam, ut relicto vano amore tibi non placito, te super omnia amem, & diligam assidue: & sine alicujus temporis interpositione nec à tua dilectione separer, sed cum ea permaneam per infinita sæculorum sæcula, Amen.

CAPUT XVIII.

Quod amor obtinet, quæ justè petuntur
à Deo,

1. **A** Mor & dilectio, (clementissime Domine JEsu Christe, qui es ipse amor) postulata à te, promptè & facilè obtinet. Qui illum, qui te veraciter diligit, libenter exaudis, & postulata ei concedis. Quia scriptum est: *Dilexi, quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meæ.* Tam exuberans est amor tuus, dulcissime Domine JEsu Christe, spiritualis amator, quod tu diligenti te, una cum spiritualibus bonis, bona etiam temporalia tribuis & concedis, sicut dictum est à te: *Si obediat mandatis meis, ut diligatis Dominum Deum vestrum; & serviat ei in toto corde vestro, anima & mente vestra: dabo pluviam temporaneam & serotinam, ut colligatis fructum vini & olei, & fœnum ex agris.* Ostendis & extendis diligenti te misericordiam, sicut scriptum est: *Faciens misericordiam in millia millium iis, qui diligunt me.* Infundis etiam sapientiam tuam diligenti te, sicut scriptum est: *Unus est altissimus, & sapientiam suam (id est, datum suum,) præbet diligentibus se.* Tribuis etiam & liberaliter concedis diligenti te gaudium & lætitiā, sicut scriptum est; *Dilexisti justitiam, & edisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ.*

2. Diligentes igitur te, Domine JEsu Christe, amantium remunerator largissime, exaudis, & eisdem multa bona impertiris. Sed non sic illis evenit, qui te non diligunt, nec diligere volunt.

Non

Non enim eos exaudis, sed potius te provocant ad iram, cum aliqua à te petunt. Quia cum indignus ad intercedendum mittitur, irati animus ad deteriora provocatur. O misericordissime Domine, quoties provocavi? Quia indignissimus & nefandissimus peccator, multa à te petii, & nullo dignus eram: quia te non dilexi corde & opere, sed solum verbo & lingua. Quare non amore, sed odio dignus eram, poena & non gloria. Sed in tuo indicibili amore confido, piissime Domine Jesu Christe; te, fons inexhaustibilis amoris: quem à me, obsecro; non retrahas; sed illum mihi clementer concedas, quo inflammare digneris cor meum frigidum, ad amandum & diligendum te: ut spreta dilectione transitoria & caduca hujus miseræ vitæ, ad te elever per puram dilectionem in te manentem, per assiduam contemplationem, in sæcula sæculorum, Amen.

C A P U T XIX.

Quod amor Dei defendit & liberat à malis.

1. **F**idelis & verus amicus es, (Domine Jesu Christe, amator vigilantissime) qui diligentes te custodis, liberas & defendis à malo & periculo: sicut ostendisti in servo tuo Daniele, te toto corde diligente: qui conjectus in lacum leonum, illæsus te protegente fuit extractus, & penitus liberatus. Undè dixit: *Recordatus es mei Domine & non dereliquisti me.* Liberas igitur Domine diligentem à malo, & à leonis infernalis insultu, & illæsum eripis ab eodem. Et quia sicut fidelissimus amicus liberas à malo, protegis

regis & defendis, clamat Propheta in persona ejuslibet te amantis: *Diligem te Domine fortitudo mea. Dominus firmamentum meum, & liberator meus: Deus meus adjutor, & sperabo in eum, Protector meus, & cornu salutis meæ, & susceptor meus.*

2. O misericordissime Domine Jesu Christe, ineffabilis dulcedo amoris: inæstimabilis est dilectio tua; quæ semper adjuvat peccatorem, & defendit. Peccat enim miserabilis peccator prava suggestionem & cogitationem: sed tu es diligenti te *fortitudo*, ne cogitatio possit introire. Quod si peccator ultra procedat, scilicet ad delectationem, tu es nunc ei *firmamentum*, ne possit delectatio invalescere. Cum autem peccator ad consensum voluntati laxat habenas, tu Domine illi es *refugium*, ut consensui contradicat. Quando vero defendit peccatum, tu ei *liberator* es, ut ab audacia abhorreat. Si latenter peccare vult, tu illi es *adjutor*, qui ubique præsens es, ne id faciat: Sed si patenter, tu es ipsius adversus nequitiam *protector*. Si autem inducatur in consuetudinem, tu es ei *cornu salutis*. Si vero falso seducatur, vel desperatione aut induratione conficiatur, tu ejus, ne desperet, neque induretur, *susceptor* es.

3. Fidelissimus igitur amicus es Domine & tua vera amicitia omnem aliam excedit amicitiam. Tu semper diligis in vita & morte. Tu diligis in prosperitate & adversitate, & etiam magis felicem mortuum, quam infelicem vivum. Tu Domine plus in immensum amas, quam amaris; & etiam amas, licet non amaris. Tu propter patres amas filios: imo propter unum bonum

in civitate vel societate, amas multos malos. O amantissime Domine Iesu Christe, ego miserrimus & pravissimus peccator omni dilectione vacuus, sed malitia & iniquitate plenus te, ut debuisssem, non dilexi: sed cor durum & vagum habendo, ad diligenda frequenter mihi damnosa & noxia ipsum applicui, quod erigere digneris Domine ad te amandum semper: ut vita mea & gloria mea sit dilectio tua sempiterna, Amen.

C A P U T XX.

Quod amor Dei reficit hominem.

1. **N**on honor, non pecunia, neque aliqua terrena substantia, nec etiam virtus, nec ars aliqua vel scientia, (benignissime Domine Iesu Christe, plenitudo amoris) potest implere animam, & satiare conscientiam, sed sola & vera dilectio tua. Nam dilectio, aut est cum gratia, aut sine ea non potest esse dilectio vera. Illud autem quod in via potest solum reficere & quietare animas, est gratia, cum qua similiter est dilectio vera. Et quia qui diligit te Domine habet te, sicut scriptum est: *Si diligimus invicem, Deus in nobis manet*: non potest esse pauper, quia Deum habet quem amat. Et quomodo potest esse pauper, qui te, qui es omne bonum, habet in conscientia? Qui habet aurum in arca, dives non est: sed qui te habet in conscientia, dives est. Unde scribitur de te; *In me sunt divitiæ & gloria, ut ditem omnes diligentes me, & thesauros eorum repleam.*

2. O Misericordissime Domine JESU Christe, in amore ditissime, qui ditari cupit, & satiari, dilectionem veram debet habere, quæ mentem reficit, perficit & eidem sufficit. Nam qui vera dilectione caret, etiamsi omnes divitias mundi haberet, & insuper sapientiam, fortitudinem, simplicitatem, pulchritudinem, omnes denique virtutes à Philosophis conscriptas pauper tamen & miserabilis esset; quia illis non contentus, alia semper appeteret. Ideo de quodam diligente terrena scribitur: *Tu dicis, quia dives sum & locuples, & nullius egeo: & nescis quia tu es miser & miserabilis, pauper, nudus & cæcus? Suadeo tibi emere aurum ignitum, ut locuples fias.* O Clementissime Domine JESU Christe, amor consumens, quantam doctrinam nobis peccatoribus ostendisti pro salvatione nostra moriendo; ut emamus aurum ignitum, per quod intelligitur amor & dilectio? Quia sicut aurum excedit omnia alia metalla, sic dilectio omnes alias virtutes.

3. Debet autem hoc aurum esse ignitum amore tuo, & dilectione tua summe inflammatum. Neque emitur nummo vel denario, sed bona voluntate, bono desiderio, bono affectu. Unde hac dilectione nihil melius emitur, & nihil charius est, cum possidetur. O Piissime Domine JESU Christe, locuples in amore, ego sum miser & miserabilis, pauper, nudus, & cæcus. Da mihi hoc aurum ignitum, hoc est, dilectionem tuam, quo inflammetur mens mea, ut reficiatur & quietetur in te, & ipse ditatus gratia & dilectione tua, ad regnum amoris perveniam sempiternum, Amen.

CAPUT XXI.

Quod amori Dei est insistendum.

1. **I**nsistendum est (Clementissime Domine JE-
 su Christe, amator bone) dilectioni tuæ:
 quia dilectio non est nisi boni, tu es fons totius
 bonitatis. Tu es pater creatione & deitate. Tu
 es frater redemptione & humanitate: tu es Do-
 minus naturalis, non extraneus. Quicquid ha-
 bemus, à te habemus: & in fine à te expecta-
 mus præmium sempiternum. Et ideo conve-
 niens est, ut te diligamus, & tuæ dilectioni con-
 tinue insistamus, sicut scribitur: *Audi Israël,*
quid nunc requirit Dominus, aut quid petit à te?
Nisi ut timeas Dominum Deum tuum & ambules
in viis ejus: & diligas eum, & servias ei in toto
corde tuo, anima & mente tua: custodiasque
mandata Domini, ut bene sit tibi. Israël quili-
 bet fidelis Christianus, per fidem te videns: qui
 ad diligendum te maxime est adstrictus, qui à te
 magis dilectus. Nam dilexisti nos, & lavisti in
 sanguine tuo. Tu consulis nobis, & mones
 dulciter, non acriter, quæ à nobis requiris:
 scilicet, ut te timeamus, dum dicitur: *ut ti-*
meas Dominum Deum tuum. Unde in timore
 tui originem suam habet dilectio: quia scriptum
 est: Timor Domini initium dilectionis. Quæ
 vires accipit & augetur exercitio aliarum virtu-
 tum, dilectione imperato. Et ideo dicitur, *Et*
ambules in viis ejus: id est bonis operibus; ut-
 pote, eleemosyna, jejunio, oratione, & cate-
 ris. Et his enim vegetior redditur dilectio, si-
 cut ignis lignorum appositione.

2. Completur autem dilectio tui Domine ex affectu interioris amoris ; ideo dicitur : *Ut diligas Dominum Deum tuum.* Completur etiam ex actu exterioris honoris, ideo dicitur : *Ut servias ei in toto corde tuo , anima , & mente tua.* Conservatur denique mandatorum tuorum observatione, ideo dicitur : *Custodiasque mandata Domini , ut bene sit tibi.* O benignissime Domine JESU Christe quem justissimum est amari, utilem & salubrem regulam te diligendi nobis clementer dedisti. Nam summæ æquitatis est, ut te timeamus ; summæ levitatis , ut in viis tuis ambulemus ; summæ bonitatis, ut te diligamus, summæ dignitatis , ut tibi serviamus ; summæ æquitatis & sanctitatis, ut mandata tua custodiamus. O piissime Domine JESU Christe, amator misericors & iuste, non ponderes peccata mea ad vindictam , sed misericorditer mihi ea condonare digneris : desque mihi gratiam tuam, ut per timorem tui, oriatur in me vera dilectio per affectum interioris amoris , & per actum exterioris honoris compleatur, & per observationem mandatorum tuorum conservetur, ut mihi bene sit te amando, nunc & in perpetuum, Amen.

C A P U T XXII.

De utilitate & facilitate amoris.

1. **V**erba tua verissima sunt, misericordissime Domine JESU Christe, (exemplum & forma amoris) qui dixisti : *Fugum meum suave est, & onus meum leve.* Hoc est Domine te veraciter diligere & amare , quod summe suave est & leve,

leve, adeo quod nullus habet, nec habere potest causam, aut excusationem aliquam te non diligendi. Unde si alicui dicatur quod jejundet, dicere potest: corpus habet fragile. Si dicatur ei quod det, potest dicere: pauper sum. Si dicatur ei, ut oret, & limina Sanctorum visitet, potest dicere: infirmus sum. Sed cum ei dicitur: Dilige Deum & proximum, nullam habet excusationem. Quare benignissime Domine Jesu Christe, dilector amoris; scio, quod tam facile est te diligere, quod ex hoc corpus non affligitur, pes non pungitur, caput non dolet, venter non læditur, lingua non vexatur, crumena non evacuatur? quia dilectio proprie consistit in anima, & inde sequitur, quod qui amat, non laborat.

2. Non est dilectio super facultatem hominis, ita quod non possit eam perficere. Nec est dilectio longe ab eo, scilicet ultra cognitionem ejus, ita quod non possit apprehendere: sed est juxta hominem, scilicet in ore ejus & in corde, ut impleat eam, & diligat te Domine, qui es summe gloriosus, summe delectabilis, & summe preciosus. Amicitia namque est respectu boni honesti, delectabilis aut utilis: quæ omnia sunt in te Domine Jesu Christe, superamabilis & superbene. Ex dilectione homo vivit vita gratiæ, & multiplicat bona opera, ut terram viventium possideat. Facilis res est (Domine Jesu Christe superamande) dilectio, à qua nullus, cujuscunque status, gradus aut conditionis existat, excusari potest. O miser & miserabilis, peccator, quid faciam? Oculata enim fide hoc video & cognosco, quod facere deberem, & non facio. Scio (clementissi-

tissime Domine) me nullo modo aliter tibi placere posse, nisi per dilectionem. Ad illam meum animum non converto, illam vilipendo. Ad illam habendam me non aspono, sed inclinationes meas ad vitia & peccata perficio. In illis permaneo, in illis delector, in illis fere continue prostratus miserabiliter jaceo. Respicere ergo me dignare, piissime Domine JESU Christe, animarum per amorem purgator, oculo tuæ pietatis & misericordiæ. Dele iniquitatem meam maximam, & inclina cor meum pravum & perversum ad te diligendum & amandum. Non recedam à te, neque à tua benignissima voluntate: quicquid præcipis, faciam; quicquid prohibes, evitem totis viribus, cogitatione, locutione, & opere: ut te donante, dilectionem tuam obtineam sempiternam, Amen.

C A P U T XXIII.

Quod diligere Deum, est summe leve.

I. **F**RUCTUS & utilitas (Domine JESU Christe, totius dilectionis author) quæ ex dilectione tua acquiritur, non solum est æterna gloria, de qua dictum est: *Quod nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis adscenderunt, quæ præparasti diligentibus te.* Sed etiam est utilitas magna in hac vita, quia diligens te Domine, si contingat eum deficere vel errare, dulciter corrigitur & castigatur à te, sicut dilectus filius à patre, qui de servo extraneo non curat. Unde magnum signum amoris tui est Domine, correptio & immissio flagelli. Sed homines de-

speratos & perversos quolibet ire permittis, & in præcipitium peccatorum incidere. Quia quem diligis castigas; & flagellas omnem filium quem recipis. Diliger te Domine pacifice conversatur: est enim in pace conscientia, & tranquillitatis jucunditate, non in similitudine & odio.

2. Diligens te Domine diligenter per te à malo præservatur. Sicut enim homo pupillam oculi sui sedulo custodit, & eam summe diligit: sic tu Domine JESU Christe amator bone, amicum & dilectum tuum protegis, & defendis, & custodis; ne in peccatum labatur, neve à diabolo affligatur. Scriptum est enim: *Qui diligitis Dominum, odite malum: custodit animas Sanctorum suorum, de manu peccatoris liberabit eas.* Custodis animas, non cutem carnis splendidam, non possessiones & terras, quia talia tibi chara non sunt. Sed custodis animas sanctorum, ne in peccatum labantur: & de manu peccatoris liberas eas, ne à dæmone affligantur. Diligens te (Domine JESU Christe, amantium gloria) multum honoratum: quia actus tuus & Angelorum, non dæmonum. Tu enim diligis, quia scriptum est: *Ego diligentes me diligo.* In Angelis autem est vis & actus maximi amoris, quo ad eos, qui sui sunt consortii, & quo ad nos. Diligunt enim adeo quod ordo supremus, ab ardore charitatis nominatur Seraphim. Diligentem te Domine suscipis ad poenitentiam, eidem remittis offensam; & tua maxima pietate inenarrabilique benignitate, ac inæstimabili largitate, gratiam misericorditer donas & tribuis.

3. O misericordissime Domine JESU Christe, semper amari plus quam dignissime quanta misere.

seria ego nequissimus peccator plenus sum; qui perspecta tanta utilitate tui amoris, te propter teipsum diligere debeam! Quod si pauper teipsum diligere nolebam, saltem propter meipsum & utilitatem meam te diligere debeam. Ut ex inordinato amore tandem venirem ad verum amorem tuum; qui est diligere te non ob aliud, sed propter teipsum solum. Mihi ergo digneris succurrere benignissime, & creare in me cor mundum; ut ab iis quæ tibi displicent, abhorrendo, & in ea penitus execrando, te diligam & amem, tibi serviam, tibi obediam, præcepta tua adimpleam; ut te vere, ordinate, non ob aliud quam ob teipsum, diligam per infinita sæculorum sæcula, Amen.

C A P U T XXIV.

Quod amor est vestis preciosa anima.

I. **I**Nvitus ad tuas cœlestes nuptias (dulcissime Domine Jesu Christe, amantissime cœlestis sponse) vestem nuptialem deferre debet: ne si forte intret sine veste nuptiali, ejiciatur jussu tuo extra, & projiciatur in tenebras exteriores, ubi semper est & erit fletus, & stridor dentium. Ista vestis (ô benignissime Domine) est amor & dilectio, quæ excellit omnes alias virtutes. Ista vestis ex preciosis filis, id est, tuis beneficiis homini collatis, est contexta, & subtili magisterio facta, & decorata; quæ designatur per tuam tunicam inconsutilem, quæ nec scissa fuit, nec divisa. Quia amor neque dividi debet, neque scindi. Et qui eum dividunt vel scindunt, pe-

jores videntur quam milites te crucifigentes, qui tuam tunicam dividere noluerunt.

2. Ista vestis nuptialis; Domine JESU Christe, sponse amoris, summe potens & efficax existit. Quia defendit hominem à frigore cupiditatis, & ad tuum amorem hominem inflamat, ipsumque ornat plurimum & venustat. Ista vestis nuptialis sola distinguit filios regni, & perditionis. Quia qui eam defert, regnum tuum intrabit, ut conviva tuus & filius charissimus; qui vero ea caruerit, etiam si deferat omnes alias vestes, id est, omnes alias virtutes, expelletur à regno tuo. Ista vestis operit multitudinem peccatorum. Ista vestis commendabilis est colore & valore; est enim deaurata, vel potius aurea, & juxta illud: *Adstitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato.* Et sic ista vestis ornat animam, quod sine ipso ornatu indigna est anima coelum ingredi. Ista vestis nuptialis munit hominem quia fortis est ut mors dilectio. Ejus etiam præciositas patet ex materia. Quia si pretiosum sit, quod trahitur ex metallis, gemmis & animalibus, longe preciosius est quod ex te trahitur. Ista autem vestis nuptialis ex te venit, & à te procedit. Ex ea quoque regimur, vivimus, & ditamur. Qui enim hanc vestem habet, nihil ei deest: & sine ista nihil ei prodest.

3. O misericordissime Domine JESU Christe, coelestis sponse, ego miserabilis peccator nudus sum, & cum hanc vestem nuptialem non habeam, non sum dignus ut intrem ad tuas coelestes nuptias, sed ut projiciar in tenebras exteriores. Succurre ergo mihi, piissime Domine JESU Christe, æterni nuptialis convivii dispensator largissime;
&

& da mihi tua benignitate hanc vestem gloriosissimam, ut invitatus & vocatus ad tuas sempiternas nuptias, illuc cum veste nuptiali intrem, ibique cum amicis tuis amore tuo perpetuo fruar, te laudem, te admirer, & te glorificem æternitatis Regem, & gloriosissimum sponsum, viventem, & regnantem in sæcula sæculorum, Amen.

C A P U T XXV.

Quod amor à malis animam custodit.

1. **V**erus amor (Domine Jesu Christe, amantium conservator) custodit hominem à peccatis. Custodit namque ab æmulatione, sive invidia, quæ vehementer corrumpit animam. Inde enim provenit, ut anima in malis proximi delectetur, & in bonis contristetur. Sicut verus amor facit, ut in bonis proximi delectetur, & in malis contristetur: quia sicut vigor naturaliter delectat visum corporis, sic bona naturaliter delectant animam. Custodit Domine verus amor ab ambitione, quæ est, cum quis quærit sui exaltationem, & proximi dejectionem. Ut sic altior factus, à pluribus videri possit, & in admiratione haberi. Nam verus amor, sui exaltationem & proximi dejectionem non quærit. Custodit Domine verus amor ab amore nimio proprii boni; ex quo solet fieri, ut homini nullo modo cura sit de bonis proximi, imo cum scandalo sua repetat: quærit namque propria commoda, & negligit aliena. Verus autem amor, quæ sua sunt, non quærit, sed quæ tua sunt, Domine.

2. Custodit etiam verus amor à maligna cogitatione super injuriis vindicandis: Talis autem cogitatio, quasi ferrum in vulnere semper hæret. Et ideo scribitur: Auferte malam cogitationem ab oculis meis. Verus namque amor, Domine, omnia remittit propter te; repellitque non solum actum, sed etiam omnem cogitationem. Custodit Domine verus amor, ut gaudeat homo super iniquitate, quod est diabolicum, & signum magnæ corruptionis animæ, & elongationis à te, cum talis iniquitas summe tibi displiceat. Sed verus amor, Domine, semper gaudet de bono, & non de malo. O misericordissime Domine JESU Christe, amantium custos fidelissime, dum præmissa omnia & singula mente revolve, sentio me à vero amore elongatum. Quia invidia plenus fui & sum, me ipsum exaltavi, & proximum dejeci. Me nimis dilexi, animum habui vindictæ cupidum, in malitia gaudium concepi. Et denique ad omne malum, propter amoris tui defectum, multipliciter pronus fui. Adjuva me, piissime Domine JESU Christe, largitor & conservator amoris. Et da mihi verum amorem indeficientemque; ut ab iis quæ tibi displicent, abhorream: & quæ tibi placent recipiam, teneam, & adimpleam: ut in fine tuam gloriam perenniter & sine fine diligam, Amen.

C A P U T XXVI.

Quod amor in se continet doctrinam
veritatis.

I. **P**erfectus amor (clementissime Domine JE-
su Christe, qui omnes perficis amantes)
docet veritatem: quia in dilectione tota lex pen-
det & prophetæ. Quicquid latet, & quicquid
patet in divinis sermonibus, & in tota sacra scrip-
tura, dilectio ipsa comprehendit: Quia scrip-
tum est: plenitudo legis est dilectio. Nam tota
lex, imo tota scriptura, aut præcipit & consulit
ea quæ faciunt ad tuam & proximi dilectionem,
sicut patet in præceptis affirmativis; aut inhibet
& dissuadet illa, quæ impediunt & dirimunt di-
lectionem, ut liquet in præceptis negativis. Quid
ergo est quod scribitur: Qui proximum diligit,
legem implet: nisi, quod qui diligit proximum & te
Deum? Quia eadem est virtus & dilectio, qua quis
utrumque diligit. Ut idem est radius, quo quis So-
lem & terram intuetur: sed illum in imo tuæ di-
lectionis radio diligit, te autem in illius summo.
Aliarum autem rerum dilectio, qualis est in
mundo O Domine Jesu Christe, Sol amoris, mi-
serabilis profecto est & stulta, & exprobrabilis
insania quod scilicet relicto tuo amore, dilectio-
ni aliarum rerum homo adhæreat. Sed benign-
issime Domine Jesu Christe, ad verum amorem
reluctor ego gravissimus peccator; dando me ip-
sum voluntarie quodammodo in reprobum sen-
sum: tuam veram & animæ meæ contemnendo
dilexi vanam voluptatem interdum fortunam &
temporalem facultatem non considerans, quod
qui amat divitias, fructum non capiet ex eis.

2. Dilexi frequenter mundanam vanitatem, contra consilium scripturæ, dicentis: Filii hominum ut quid diligitis vanitatem? interdum dilexi irrationabiliter cogitationem & propinquitatem meam plus quam te, & sic non eram te dignus. Qui amat patrem aut matrem plus quam te, non est te dignus. Aliquoties dilexi munera & dona, sæpe etiam superstitiones & deliramenta: frequenter contumelias, detractones, ac convitia. Et ideo dignus eram ut maledictio mihi veniret, sicut scriptum est: Dilexit maledictionem & veniet ei. Dilexi interdum vindictam, & malitiam, & iniquitatem, quas reprehendit scriptura, dicens: Dilexisti malitiam super benignitatem, iniquitatem magis, quam loqui æquitatem. Ista fuit, O superamande Domine JEsu Christe, miserabilis & iniqua vita mea, non attendens scripturam, dicentem: Nolite diligere mundum, nec ea quæ in mundo sunt. Sed tu misericors & miserator Domine, ignoscere misericorditer mihi dignare; & illustra mentem meam, ut te perfecte diligam, ut sic informetur anima mea doctrina veritatis; ut tecum, qui es amor & veritas, in amore & veritate vivam per infinita sæculorum sæcula, Amen.

C A P U ' T XXVII.

De amore, quo Deus diligit hominem.

1. **A** Mantissime Domine JEsu Christe, tu diligis hominem, qui servat munditiæ puritatem. Simile enim suum diligit. Et quia tu purus es,

es, & omnium maxime purus; ideo diligis pu-
ros, sicut scriptum est; Qui diligit cordis mun-
ditiam, habebit amicum regem. Sic enim di-
lexisti beatum Joannem Evangelistam, de quo
scribitur: Hic est discipulus ille, quem diligebat
JESUS. Diligis etiam Domine hominem, qui te-
net sapientiæ claritatem atque veritatem. Quia
scriptum est: Neminem diligit Deus, nisi qui
cum sapientia est; quia non potest venire com-
modum neque honor de amicitia stulti. Ideo
Domine dilexisti Salomonem, sicut scribitur:
Vocavit Dominus Salomonem, & dilexit eum.
Diligis Domine JESU Christe, amator innocen-
tissime, illum qui amat innocentia levitatem, si-
cut dicitur: Scio Domine Deus (ait David) quod
probas renes & corda, & simplicitatem & non
dolositatem diligis. Diligis etiam Domine ami-
citiae rependentem & servantem amicitiae firmi-
tatem, sicut tu Domine dixisti. Ego diligentes
me diligo. Hoc namque justum est, quod qui
diligitur, diligat. Sic enim Moysen dilexisti,
sicut scribitur: Dilectus Deo & hominibus Moy-
ses.

2. Diligis Domine JESU Christe, amantium
liberalissime, illum, qui ostendit effectu benefi-
cientia suæ largitatem. Quia hilarem datorem
diligat Deus. Lari enim & pii diligentur à te.
Sicut patet etiam de Martha, cujus animus erat
largitate & pietate foecundus. Ideo scribitur:
Diligebat Martham JESUS. Diligis Domine illum,
qui sectatur justitiam & æquitatem, quia scrip-
tum est: Qui sectatur justitiam, diligitur à Do-
mino. Sic enim dilexisti Domine Samuelem
æquitate solidum, sicut scriptum est: Dilectus à
Deo

Deo Samuel Propheta. O dulcissime Domine Iesu Christe, omnium perfecte amator, dum omnia prædicta in mentis meæ secreto considero, erubesco, imo corde deficio præ timore: Quia non sentio in me miserabili peccatore aliquam ex causis prædictis, ob quam tu debeas me diligere, sed potius ob opposita odio habere. Sed tamen ad tuam immensam clementiam confidenter accedo, ut parcere mihi digneris, & remittere misericorditer omnia peccata mea. Et sic me disponere in cogitatione, locutione & opere, ut per innovationem tibi placeam; & causam habeas me diligendi, ut te diligentem me, per infinita sæculorum sæcula vicissim diligam, Amen.

C A P U T XXVIII.

Quod amor est excellentissima virtus.

I. **I**Nter cæteras virtutes (benignissime Domine Iesu Christe, semper amabilis, excellentissime) vera dilectio est excellentissima; & ideo oleo comparatur: quia sicut oleum aliis liquoribus supernatat, sic vera dilectio alias virtutes vel gratias antecellit. Ista vera dilectio sic reddit tibi Domine hominem charum & preciosum, ut filius tuus nominetur. Qui autem illum non habet, despectus est, & erit coram te sicut stilla situlæ, de quo & similibus scribitur: Ecce gentes quasi stilla situlæ, & quasi momentum stateræ reputatæ sunt, & quasi pulvis exiguus. Scio Domine Iesu Christe, operum & virtutum æstimator iustissime, quod licet talis exerceat opera
de

de genere bonorum, parvitamen valoris sunt, si dilectionem non habeat nec ipsis operibus, quantumcunque fuerint preciosa, obtinere valebit regnum cælorum, nisi ea faciat in dilectione & amore. Hæc enim vera dilectio unit hominem tibi tanquam capiti, & fidelibus tanquam membris. Ideo hæc unio valde chara debet esse homini. Sicut enim unitas, quæ est inter caput & corpus, diligitur; sic etiam incomparabiliter diligi debet unitas, quæ est ex vera dilectione inter te & hominem; & abscissionem & separationem tantæ veritatis summopere cavere debet homo, & fugere plus quam proprii capitis abscissionem. Sine hac vera dilectione, nullum bonum adest homini imo in vanum & frustra habentur cætera bona, saltem quantum ad salutem æternam obtinendam. Si autem homini adsit vera dilectio, habet omnia bona vel in se, vel in aliis.

2. Vera dilectio, Domine, est scientia & sapientia, de qua scribitur: Dilectio Dei honorabilis sapientid. Unde non solum scientia esse videtur, quia scientia in multis hominem regere non potest, vera autem dilectio potest. O misericordissime Domine Jesu Christe, amantium rector & gubernator, quoties hanc unionem veræ dilectionis ego miser & scleratus divisi & fregi perpetratione multorum & diversorum peccatorum! Et proindè opera mea inutilia feci, & tempus mihi datum ad operandum bonum perdidi. Adjuva me piissime Domine, & dele iniquitates meas. Et reforma in me veram dilectionem, qua mediante opera talia hic impleam, quo

quo ad regnum amoris æternum tandem pertinere valeam, Amen.

C A P U T XXIX.,

De amore Dei & proximi.

1. **O**Rdinata dilectio (clementissime Domine Jesu Christe , qui omnia per amorem ordinas) est amor verus ad te & proximum. Nam hominis amor ordinatus ad te est , si te amet propter te , & super omnia. Si autem amor, quo quisquam te amat, est propter temporalia, non est amor ordinatus, sed tibi contumeliosus. Quia qui te amat propter temporalia, plus amat temporalia quàm te. Undè cum tali amore præponatur creatura tibi creatori , non est hoc sine contumelia & offensa tui. Non enim est amor ordinatus , nisi tu super omnia amaris, cùm tu in infinitum melior sis omni creatura. Amor verò proximi ordinatus est, si ametur proximus propter te & æquè ad te ordinatè amandum creatus est. Si autem parentes aut propinqui plus quàm tu amentur , non est talis amor ordinatus: neque sic amans est te dignus. Duo enim sunt præcepta à te nobis data ; Dilectio Dei & proximi. Et licèt duo sint præcepta, tamen unus est amor, quia alius amor non est, quo quis diligit proximum, & quo diligit te, alioqui non esset propter te. Nec potest te quisquam diligere, qui in proximi dilectione noscitur oberrare.

2. Cogitatio namque hominis, Domine JEsu Christe, veræ dilectionis ordinator, semper debet esse ad te diligendum, & proximum: te quidem ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota mente; proximum autem sicut se ipsum: ut scilicet caveat inferre proximo, quæ sibi inferri nolit: & impendat ei beneficia, quæ sibi vellet impendi. Ista namque, benignissime Domine, semper sunt attendenda, & semper cogitanda, semper totis viribus exercenda & adimplenda. Per amorem autem proximi cognoscitur amor tuus, Domine, conservari & nutriri: nam qui verè te amare negligit, diligere proximum nescit. O misericordissime Domine JEsu Christe, qui solam amas ordinatam dilectionem, quid dicam, aut quid faciam ego durissimus peccator, qui præ maxima duritia cordis mei non te ordinate dilexi, neque proximum propter te; sed frequenter propter utilitatem propriam consequendam, aut damnum evitandum: & ita non fuit in me verus amor, sed adulterinus. Auxiliari mihi digneris, piissime Domine JEsu Christe, charitatis & pulchræ dilectionis ordinator, parcendo mihi peccatori, & misericorditer impartiendo immensam clementiam tuam, & cor meum lapideum sic mollificando, ut ad te tota mente convertar, te diligam, & proximum propter te: ut tecum inordinata Charitate vivam in æternum, Amen.

CAPUT XXX.

De amore inimicorum.

1. **M**Agnum est, (dulcissime Domine JESU Christe, qui nihil odis) si erga hominem, qui nihil mali mihi fecit, sum benevolus & pacificus. Sed Domine illud multò majus est, & magnificentissime benignitatis tuæ similis, si meum diligam inimicum: & ei, qui malum mihi intulit, & adhuc inferre vult, si possit, bonum semper velim, & faciam, si possim, à tua gratia & benignitate Domine hoc procedit. Nihil tibi innatura similis est, quàm homo, qui malevolus & inimicis lædentibus placabilis est. Qui enim diligit inimicum, imitatur te, qui dilexisti nos, cum adhuc inimici essemus. Et non solum dilexisti, sed & tunc pro nobis mori morte turpissima voluisti, & pro crucifixoribus rogasti. Nobis quoque præcepisti, ut inimicos diligere-mus, sicut scriptum est: Diligite inimicos vestros, & benefacite iis, qui oderunt vos. Et sequitur præmium, quod promittis: Ut sitis filii patris vestri, qui in cœlis est. Una namque est & summa (Domine JESU Christe, cui proprium est misereri & parcere) probatio dilectionis, si nos eum diligamus, qui nobis adversatur, & bona nostra impedit. Probari etiam solet dilectio per solam odii adversitatem. Undè sicut homo vincitur humana felicitate, sic diabolus vincitur inimici dilectione.

2. O Domine JESU Christe, in amore misericordissime, & in misericordia amantissime: scio, quòd separatio à te, mors est animæ: & contra,
unio

unio per dilectionem tecum, vita. Sicut igitur quilibet naturaliter amat vitam corporalem, & mortem timet: sic & amare debet veram dilectionem, & vitare odium. Quia, qui non diligit, manet in morte: in morte enim culpæ jam talis est, & debitor est mortis æternæ. O clementissime Domine JESU Christe, à quo exulare non potest amor, licet tibi non sint occulta, quæ ego nefandissimus peccator gessi; tamen corde & ore confiteor, me iniquè vixisse, & præ mea malitia & iniquitate, vera dilectione caruisse. Inter alia, Domine, quæ malè concepi & egi, est quod inimicum odio habui. Et licet scirem ex mandato tuo, quod eum diligere deberem, vilidendi tamen & iprevi mandatum tuum. Simultatem contra multos concepi, & conceptam corde & animo complevi. Et si quando quæ facta non compleverim, ad detractiones tamen & infamationes processi. Succurre mihi, piissime Domine JESU Christe, per tuum benedictum & misericordem amorem, veniam mihi concedendo, ut vitam meam miserabilem emendem: & sic te diligam, & alios propter te, ut hic amor nunquam deficiat, sed in vitam perduret sempiternam, Amen.

C A P U T XXXI.

Contra amorem sui ipsius.

I. **Q**uis est (benignissime Domine JESU Christe, per quem & cum quo æternus processit amor) qui te verè diligit? Credo & scio Domine, quòd ille solus novit se verè diligere, qui veraciter te amat, & sedulò agit, ut te qui

es summum & verum bonum, amando fruatur. A te Domine manat vera amicitia, quàm non temporalibus commodis, sed gratuito amore metiri convenit. Nemo enim potest veraciter seipsum amare, qui te veraciter non amaverit. Nam te amando, seipsum amat; te autem non diligendo, seipsum non diligit. Quia amor proprius & privatus oculum mentis vehementer claudit; & est omnium causa, radix & fomes malorum. O Domine JESU Christe, sol unde fluunt radii amoris, quantâ insaniâ plenus est ille, qui solummodo seipsum amat? Nam talis perversio amoris, est fundamentum abjectæ charitatis, & crescit usque ad contemptum tui. Duo namque amores civitates duas faciunt, scilicet Hierusalem & Babylonem. Cœlestem Hierusalem facit amor tui usque ad contemptum sui; sed infernalem Babilonem facit amor sui usque ad contemptum tui.

2. O iniquum & perversum amorem, qui sic me miserum peccatorem colligavit & incitavit, ut vetum amorem abjicerem & contemnerem: & se toto corde amplecterer, se desiderarem si tenerem, se uterer totis viribus: & se celando in occulto pectoris, in culpam facile pravi cordis laberer & operis. O misericordissime Domine JESU Christe, qui solus amari dignissimus es, quid faciam ego iniquissimus peccator? Quem amatorem potero invenire, qui me diligat, cum nullum dilexerim nisi meipsum, & in peccatis innumerabilibus vixerim? Quis me liberabit à ventura ira, à rugientibus præparatis ad escam, & à laqueo infernali? Meipsum juvare non possum, neque te requirere audeo, cum te non dilexerim.

Imò

Imò quia neminem dilexi, neminem audeo in adiutorium meum invocare. Sed ad tuam immensam pietatem recurro, ô amor, qui errantes reducis; qui misericors es & miserator, & neminem vis perire, sed salvas sperantes in te. Succure ergò mihi, & da veniam de peccatis; & gratiam, ut nunquam me respiciam, sed te, vel me in te; ut diligam te toto corde, nec à tua dilectione unquam recedere valeam, sed ipsam conservem nunc, & in vitam sempiternam, Amen.

C A P U T XXXII.

Contra amorem mundi.

1. **S**Cio, & expertus sum ego ingratiſſimus peccator, (clementiſſime Domine Jeſu Chriſte, ſupercœleſtis amator) quod amor mundi animas, quas ingreditur, quietas eſſe non patitur: ſemper enim ſuſpicionibus vaniſque terroribus ſolicitat eſt. Talis namque amor mundanus premit amatores ſuos, & non adducit eos ad bonum; ſed qui tali amore utitur, à tuo amore Domine excluditur. Talis amor mundanus cum tuo amore non jungitur, nec ei congruit, neque ad ſocietatem filiorum tuorum pervenit: qui ſe à carnali generatione non dividit.

2. Amor mundi Domine ſeſe cum ſuis conſolationibus, ne dicam deſolationibus, undique ingerit per auditum, namque quaſi per fenestras irrui: & mentes ſuorum amatorum vehementer occupat. Animam polluit, charitatem violat, proximum lædit; te Dominum ſper-

A a 2

nit,

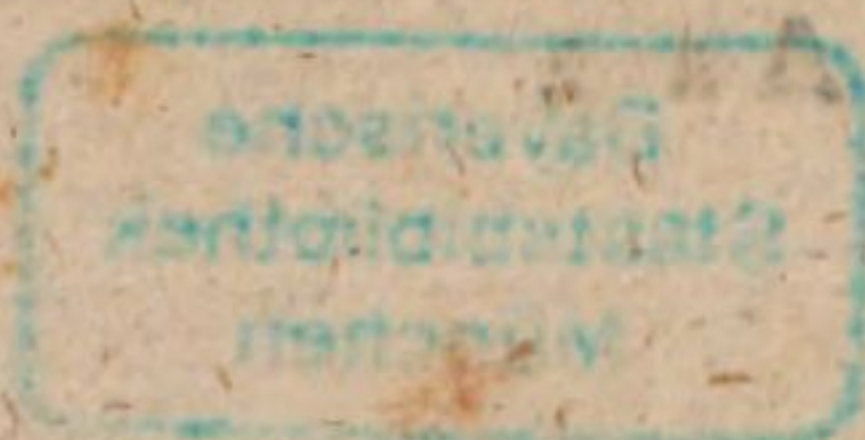
nit, amorem tuum repellit, totum hominem capit, ac eundem decipit. Cum labente labitur: & cum eum tenere quispiam credit, de facili evanescit. Non consolatur, sed contristat; non permanet, sed fugit. Ejus dulcedo in amaritudinem vertitur: ejus pulchritudo in horrorem mutatur, ejus desiderium in poenam convertitur. Quis hujusmodi amorem amplectitur, decipitur, & præcludit sibi ipsi ingressum tui amoris: quia ubi amor mundi inhabitat, non ingreditur amor tuus.

3. O benignissime Jesu Christe, amor increate, vae mihi impiissimo peccatori, qui creaturam amando, te creatorem deserui, propter condita conditorum reliqui, transitoria dilexi, & sempiterna sprevi. Desolationes pro consolationibus suscepi, poenam pro gloria, mortem pro vita, peccatum pro virtute, & mendacium pro veritate. O misericordissime Domine, respicere me dignare oculo pietatis & misericordiae, & mihi misericorditer ignoscere. Aufer à me amorem sæculi; & da mihi gratiam, ut te amem & diligam corde & opere, nec ab amore tuo separer, sed in ipso permaneam in perpetuum, Amen.

C A P U T XXXIII.

Contra amorem divitiarum.

1. **C**erta experientia didici (benignissime Domine Jesu Christe, sine mensura in amore dives) quod nihil laboriosius est in hoc mundo, quàm terrenis æstuarè desideriis. Nam terrenarum

rum divitiarum amor insatiabilis est ; & longè amplius desiderio torquet animam , quam refrigeret usu suo. Talium quoque divitiarum acquisitio, magni laboris est; possessio, magni timoris; & amissio, magni doloris. Qui illas amat, te Dominum amare non potest; sed cum ipsis labentibus, labitur in perditionem: & qui eis innititur per amorem, cum ipsis defuit in mœrorem. Qui enim eas invenit, requiem perdit : & cùm vigilat, augmentum cogitat: cùm dormit, fures somniat. In die est afflicтус, & in nocte pavidus, semper autem mendicus. O clementissime Domine Jesu Christe, cujus amor nullum fallit: video per effectum, quod laqueus est in auro, viscum in argento, & pedica in prædio. Quia qui aurum petit, strangulatur; qui argentum, visco hæret: & qui prædia, alligatur. Qui manè quærit lucrum, vesperi reperit animæ detrimentum, & sic deperit, quicquid agitur.

2. Ad tuum Domine extremum judicium sine ulla temporis intercapedine & continuè volens nolens properat: & amat, quod necessariò relinquit; id verò negligit, ad quod necessariò pervenit. Amat namque illa, quæ possessa onerant, amata inquinant, & amissa cruciant, quæque arctius parta quàm concupita constringunt. O misericordissime Domine Jesu Christe, qui solus verè amandus es, ego nefandissimus peccator, quæ scripsi & scribo, scivi & veraciter scio talia esse. Sed tanta est malitia mea & iniquitas, ingratitude & superbia, quod omnia tibi placita consilia & præcepta tua protervo animo contempni & sprevi: & ad miseras divitias mundi cor

meum penitus inflexi. Illas concupivi & desideravi: & ut eas acquirerem, laboravi, & ad hoc ipsum vigilavi; & quascunque vivas adinvenire valui, adinveni. O piissime Domine, adjuvare me digneris, & delere tua maxima misericordia omnia peccata mea: segregare mentem meam à desideriis terrenis; elevare illam ad divitiarum coelestium desiderium, quæ in solo tuo consistunt amore: ut eas auxilio tuo consecutus te perpetuò diligam, & tuo amore fruam in sæcula sæculorum, Amen.

C A P U T XXXIV.

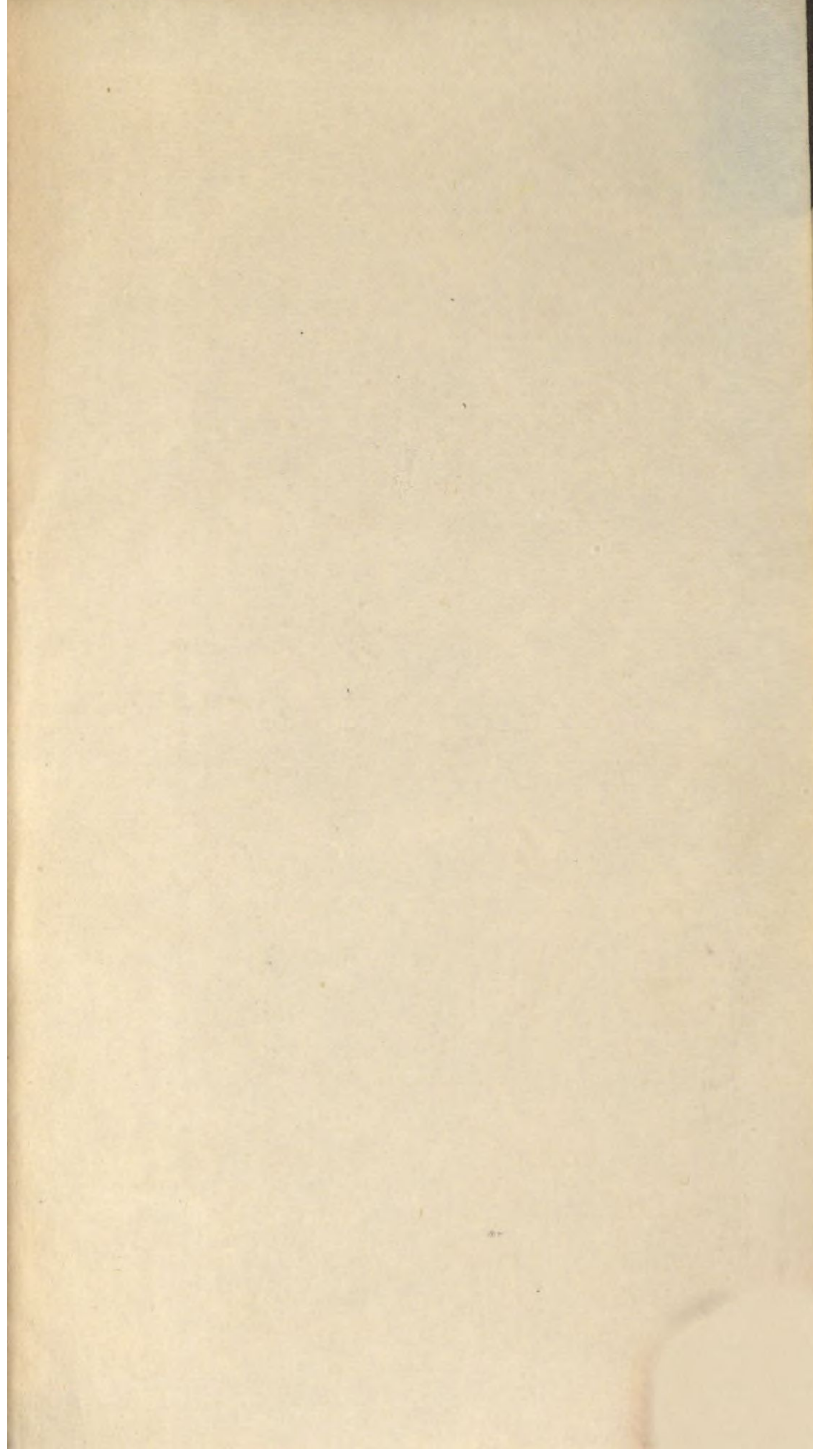
Contra amorem perversum mulierum.

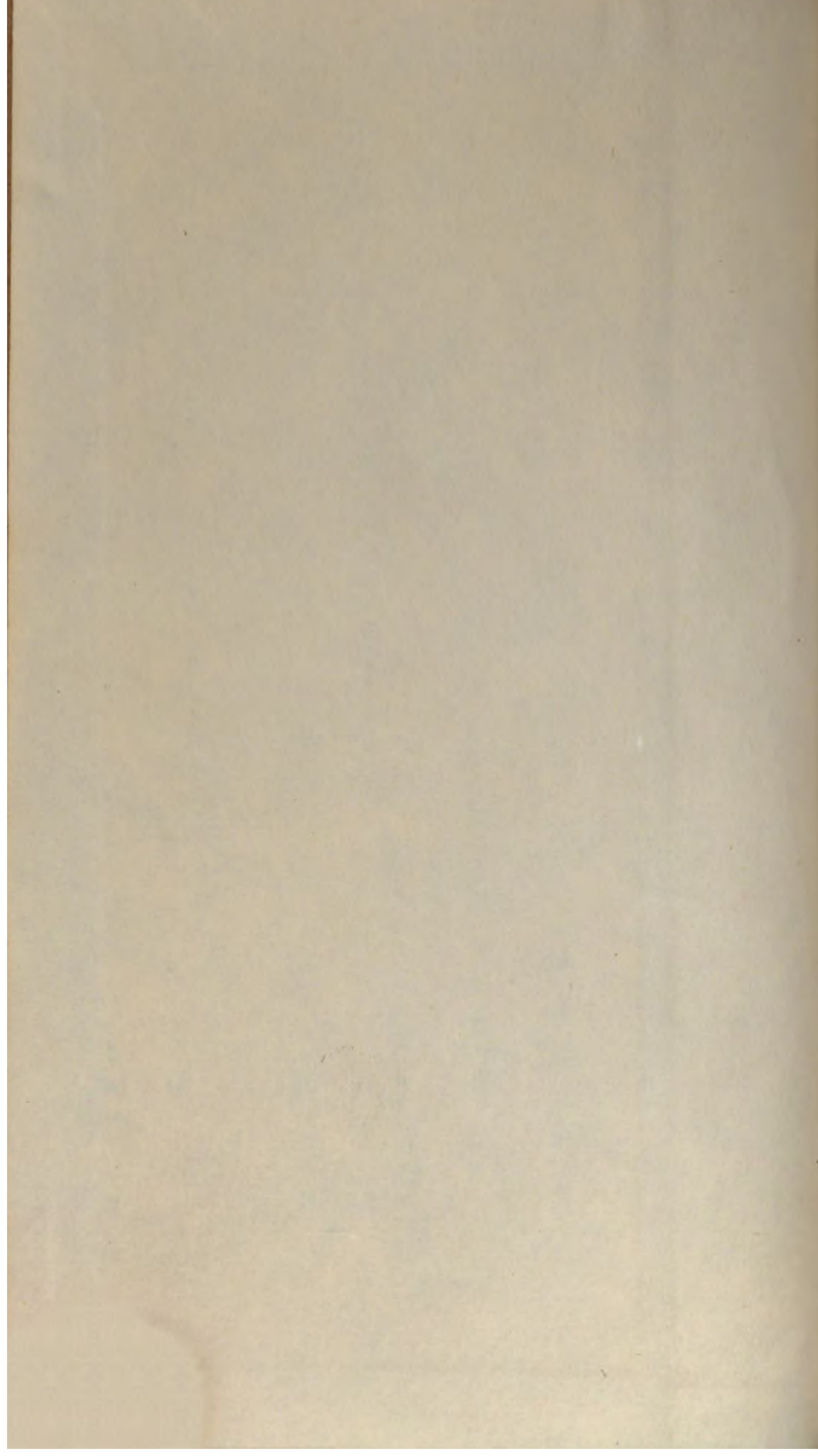
1. **A** Mor carnalis (benignissime Domine Iesu Christe, spiritualis amator, & verè in spiritu & spiritualiter amande) insatiabilis est. Quia extinctus reaccenditur, & post copiam rursus inops fit, animumque virilem effœminat: & præter passionem, quam sustinet, nihil sinit aliud cogitare: quia rationis oblivio est, & insaniam est proximus. Talis perversus amor turbat consilia, altos & generosos spiritus frangit; à magnis & altissimis cogitationibus ad parvas & humillimas attrahit, iracundos & temerarios facit. Insuper, qui tali amori conjungitur, temptationibus continuis subjacet. Talis amor est laqueus animæ, discrimen vitæ, mors suavis, blanda percussio, interfectio leniens, mel felleum, pernicies delicata, dulce venenum, malum spontaneum, sapida jugulatio, & omnium rerum calamitas. Nam Adam & Evam de paradisi delitiis ejecit, coelestes terrenos fecit, humanum
genus

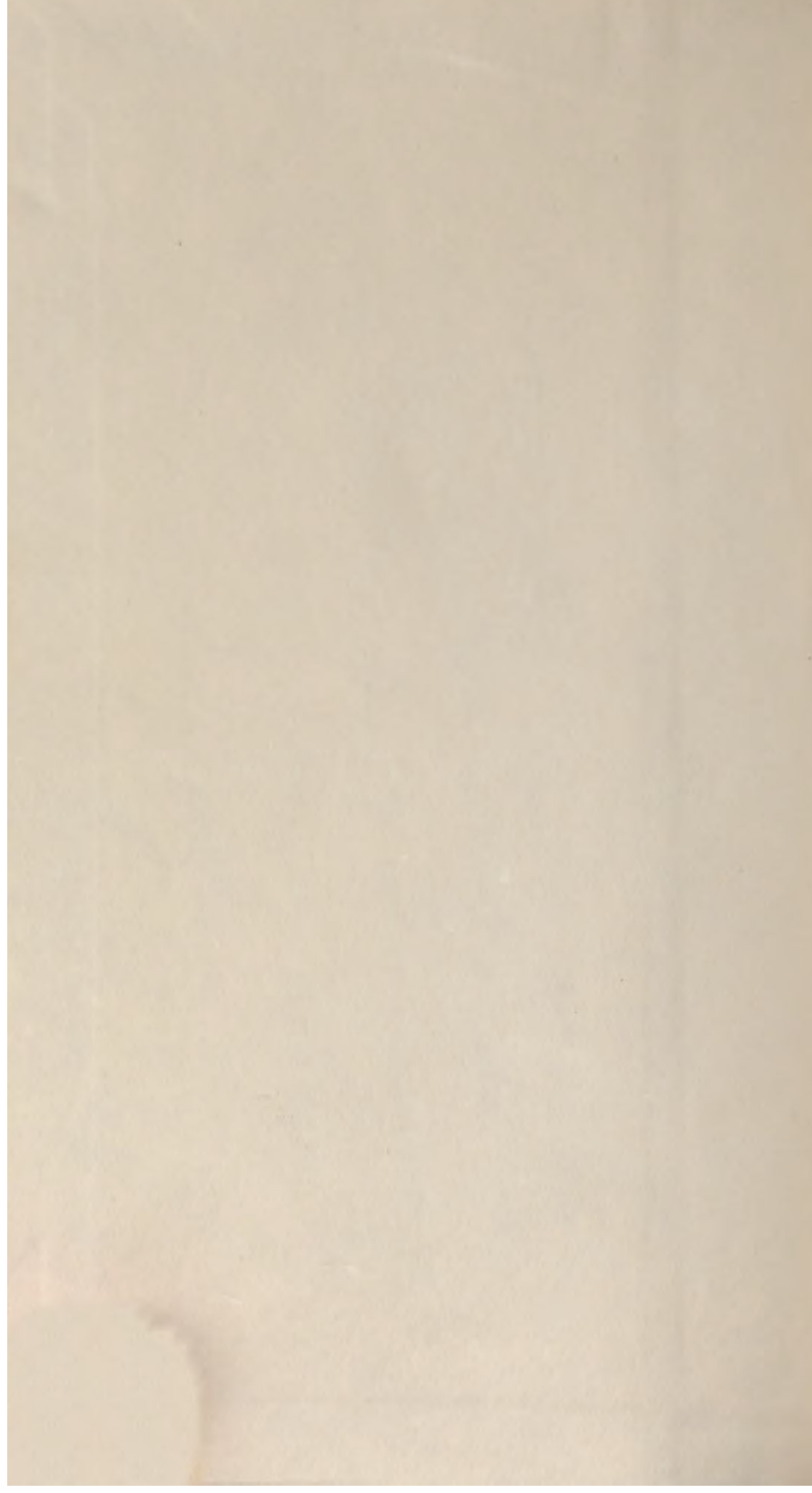
genus in infernum demersit. Vitam abstulit mundo, laborem & pressuram invenit, & malum, quod ad mortem perducit. Foedat pueritiam, perdit juventutem, & incitat ac inquietat emortuam carnem, & senectutem.

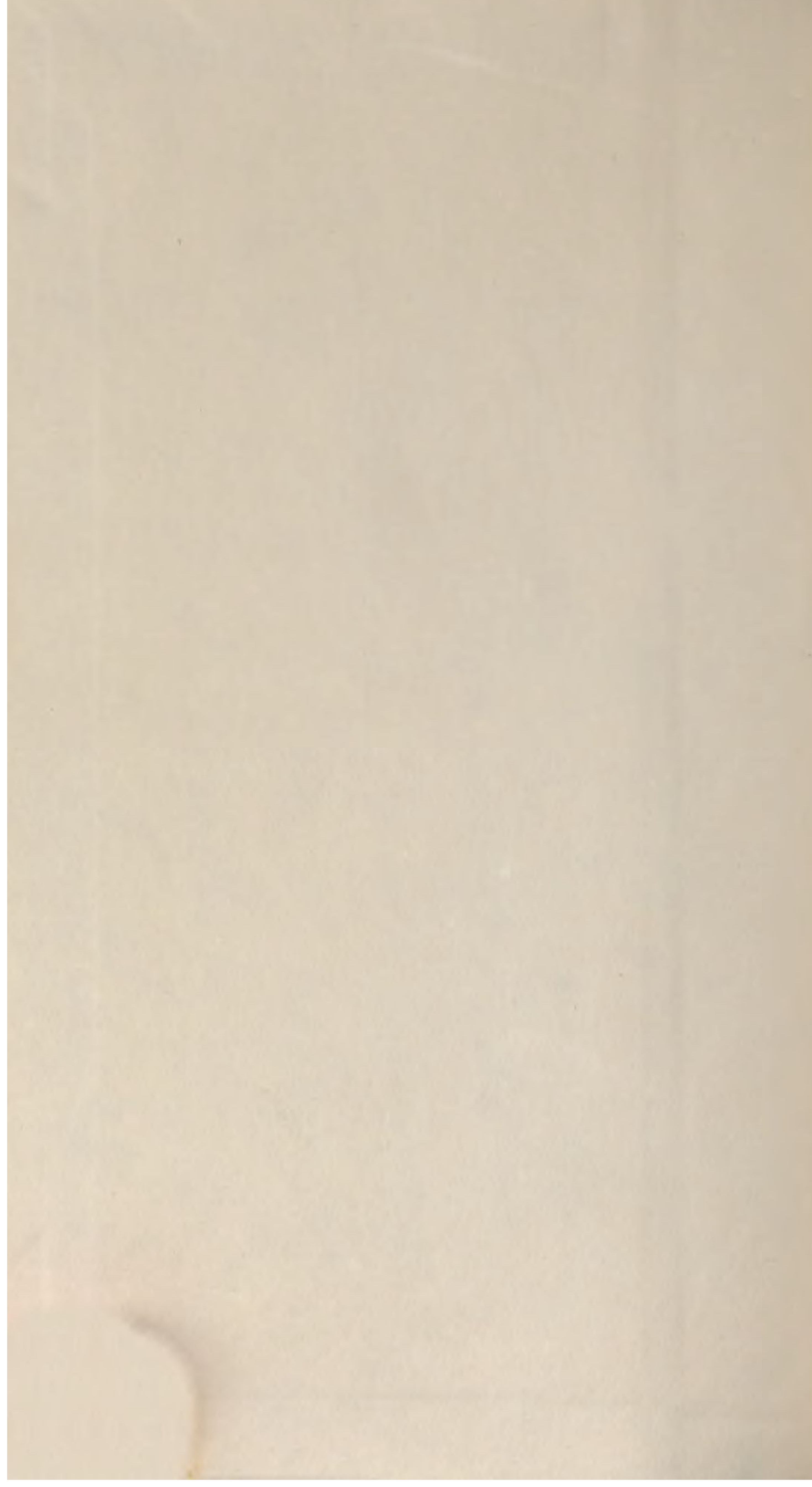
2. Talis amor (Domine JEsu Christe: sanctitatis, munditiæ & puritatis amator) est veræ amicitiae inimicus, ineffugabilis poena; noxium malum, naturalis tentatio, desiderabilis calamitas; domesticum periculum; mali natura, boni colore depicta; continua sollicitudo, indeficiens pugna, quotidianum damnum; domus tempestatis; solitudinis & orationis impedimentum; continentis viri naufragium, adulterii vas, perniciosum prælium, & pondus gravissimum. O misericordissime Domine JEsu Christe, casti conditor amoris qui me de nihilo creasti & tuo preciosissimo sanguine redemisti; tuam immisericordiam supplex imploro, corde & opere efflagito, ut cor meum fragile longè facias à tali amore.

3. Erue me à tanto periculo, defende me à tam miserabili casu: protege me à tanta circumventionem inimici. Libera me misericordissime Domine à tanto laqueo perditionis. Da mihi fortitudinem resistendi, concede mihi veniam peccatorum. Eleva mentem & cor meum, ut te amem & timeam, tibi placeam & serviam: te verum Deum corde, ore & opere confitear, & agnoscam, & à tua infinita misericordia me non repellas. Fac me perseverare in bonis & tibi acceptis operibus, ut in præsenti sic vivam, & semper ad ulteriora procedam; ut in fine hujus transitoriae vitæ meæ, vitam inveniam in amore tuo sempiternam, AMEN.

Augustinus, Aurelius, Heiliger, 354-430 / Augustinus, Aurelius / Anselm

Divi Aurelii Augustini Hipponensis Episcopi meditationes, soliloquia et
manuale nec non B. Anselmi meditationes

Augustae Vindelicorum 1755

P.lat. 2318 v

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10744336-5

VD18 14548011-005